

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
FEN BİLGİSİ EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**ÖĞRETİM ÜYELERİNİN, FEN BİLİMLERİ
ÖĞRETMENLERİ ve ÖĞRETMEN ADAYLARININ
YARATICI DRAMA YÖNTEMİ HAKKINDAKİ
GÖRÜŞLERİ**

**Hazırlayan
Aydan BAHADIR NALÇACI**

**Danışman
Doç. Dr. Oktay BEKTAŞ**

Yüksek Lisans Tezi

**Ağustos 2019
KAYSERİ**

T.C.

**ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
FEN BİLGİSİ EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**ÖĞRETİM ÜYELERİNİN, FEN BİLİMLERİ
ÖĞRETMENLERİ ve ÖĞRETMEN ADAYLARININ
YARATICI DRAMA YÖNTEMİ HAKKINDAKİ
GÖRÜŞLERİ**

(Yüksek Lisans Tezi)

**Hazırlayan
Aydan BAHADIR NALÇACI**

**Danışman
Doç. Dr. Oktay BEKTAŞ**

**Bu çalışma, Erciyes Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri
Birimi tarafından SYL-2017-7057 kodlu proje ile
desteklenmiştir.**

**Ağustos 2019
KAYSERİ**

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Aydan BAHADIR NALÇACI

“Öğretim Üyelerinin, Fen Bilimleri Öğretmenleri ve Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemi Hakkındaki Görüşleri” adlı Yüksek Lisans tezi, Erciyes Üniversitesi Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesi’ ne uygun olarak hazırlanmıştır.

Hazırlayan

Aydan BAHADIR NALÇACI

Danışman

Doç. Dr. Oktay BEKTAŞ

Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi ABD Başkanı

Prof. Dr. Hasan KAYA

Doç. Dr. Oktay BEKTAŞ danışmanlığında **Aydan BAHADIR NALÇACI** tarafından hazırlanan “**Öğretim Üyelerinin, Fen Bilimleri Öğretmenleri ve Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemi Hakkındaki Görüşleri**” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü **İlköğretim** Anabilim Dalında **yüksek lisans** tezi olarak kabul edilmiştir.

19 / 08 / 2019

JÜRİ:

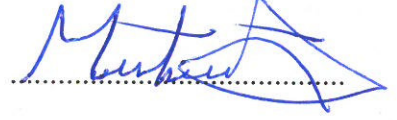
Danışman : Doç. Dr. Oktay BEKTAŞ

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Mustafa HAMALOSMANOĞLU

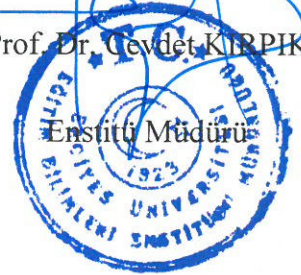
Üye : Dr. Öğr. Üyesi Murtaza AYKAÇ

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun **03/09/2019** tarih ve ...**38-02**.....sayılı kararı ile onaylanmış olup, öğrencinin mezuniyet tarihi **29/08/2019**’dir.

03 / 09 / 2019

Prof. Dr. Cevdet KIRPIK

ÖNSÖZ

Aktif öğrenme yöntemlerinden biri olan yaratıcı dramayla ilgili Fen bilimleri alanında öğretim üyelerinin, öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının görüşlerinin alındığı bu tezde gönüllü katılım sağlayan kişilere teşekkürlerimi sunarım.

Tez konusunu seçerken isteklerimi göz önünde bulunduran, çalışmanın her aşamasında bana yol gösteren, yapıcı fikirlerinden, bilgisinden ve tecrübesinden faydalandığım, hoşgörülü ve yardımsever tez danışmanım Doç.Dr. Oktay Bektaş'a, hayatımın her aşamasında desteğini ve yardımını esirgemeyen sevgili eşim İren Özgün Nalçacı'ya, yüksek lisans öğrenim döneminde ve tez yazım sürecinde emeğiyle destek olan Şehit Osman Gülmez Ortaokulundaki iş arkadaşlarıma ve bugünlere gelmem için her türlü fedakarlığı yapan annem Fatma Bahadır, babam Güzel Bahadır, ablam Ayla Yalçın, kardeşim Saim Bahadır ve bir tanecik yeğenim Irmak Yalçın'a sonsuz teşekkür ediyorum.

Aydan BAHADIR NALÇACI

Ağustos 2019, KAYSERİ

ÖĞRETİM ÜYELERİNİN, FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMENLERİ VE ÖĞRETMEN ADAYLARININ YARATICI DRAMA YÖNTEMİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Aydan BAHADIR NALÇACI

**Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Yüksek Lisans Tezi, Ağustos 2019
Danışman: Doç. Dr. Oktay BEKTAŞ**

ÖZET

Bu çalışmanın amacı fen bilimleri eğitiminde yaratıcı drama yöntemini kullanan öğretim üyeleri, fen bilimleri öğretmenleri ve fen bilimleri öğretmen adaylarının yonteme ilişkin görüşlerini almak, varsa yaşadıkları sorunları ve sorunlara getirdikleri çözüm önerilerini değerlendirmektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır ve katılımcıların tecrübelerine dayalı bir fenomenoloji çalışmasıdır. Katılımcılar ölçüt örnekleme yoluyla belirlenmiştir. Doküman analizi 52 öğretmen adayına uygulanmıştır. İki öğretim üyesi, iki fen bilimleri öğretmeni ve dört öğretmen adayı ile yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırmada ayrıca gözlem nitel veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan doküman analiz formlarında 10, öğretim üyesi ve öğretmen görüşme formlarında 22, öğretmen adayı görüşme formunda ise 26 soru bulunmaktadır. Görüşmeler katılımcıların onayı ile ses kayıt cihazı kullanılarak kayıt altına alınmıştır. Toplanan verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Çalışmada katılımcı kimlikleri gizli tutularak kod isimler verilmiştir.

Araştırmanın bulgularına göre yaratıcı dramının birçok olumlu katkısı tespit edilmiştir. Bu katkılar arasında, öğrenciyi sürece aktif olarak dahil etme, bilgilerin kalıcılığını sağlama, akademik başarıyı artırma, iletişim ve sosyal becerileri geliştirme ve iş birliği içinde çalışma gibi katkılar vardır. Bu yöntemi uygularken mekân ve grup üyelerinin niteliğine dikkat edilmesi ve sınıf yönetiminde aksamalara yol açmaması gerektiği bulgular arasında yer almıştır. Bu bulgulardan hareketle yaratıcı dramının öğretim yöntemi olarak fen bilimleri derslerinde ve öğretmen eğitiminde uygulanması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, bu yöntemin uygulama sürecinde fen bilimleri öğretmenlerinin ve öğretim üyelerinin öğrenci hazır bulunuşluğunu ve sayısını göz

önünde bulundurması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlardan hareketle, fen bilimlerinden başka alanlarda da yaratıcı drama yönteminin kullanılması önerisinde bulunulmuştur. Ayrıca, öğretmenlerin ve öğretim üyelerinin bu yöntemi etkili şekilde uygulayabilmeleri için bu yöntem hakkında eğitim almaları önerisi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yaratıcı drama, fen eğitimi, nitel araştırma, fenomenoloji

**FACULTY MEMBERS, SCIENCE TEACHERS AND PRE-SERVICE SCIENCE
TEACHERS' VIEWS ON CREATIVE DRAMA METHOD**

Aydan BAHADIR NALÇACI

Erciyes University, Institute of Educational Sciences

Master Thesis, August 2019

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Oktay BEKTAŞ

ABSTRACT

The aim of this study is to get the opinions of the faculty members, science teachers and pre-service science teachers who use creative drama method in science education and to evaluate the problems they have experienced and their solutions. Qualitative research method was used in the study and it is a phenomenology study based on the experiences of the participants. Participants were determined by criterion sampling. Document analysis was applied to 52 pre-service science teachers. Semi-structured interviews were conducted with two faculty members, two science teachers and four prospective teachers. Observation was also used as a qualitative data collection tool. There were 10 questions in document analysis forms, 22 questions in faculty member and teacher interview forms and 26 questions in pre-service science teacher interview forms. Interviews were recorded using the voice recorder with the consent of the participants. Content analysis was used to analyze the collected data. In the study, participant identities were kept confidential and code names were given.

According to the findings of the study, many positive contributions of creative drama have been determined. These contributions include the active involvement of the student in the process, the retention of knowledge, the enhancement of academic achievement, the development of communication and social skills, and the collaboration. While applying this method, it was found that the quality of classroom and group members should be paid attention and should not cause disruptions in classroom management. Based on these findings, it has been concluded that creative drama should be applied as a teaching method in science courses and teacher education. In addition, it was concluded that science teachers and faculty members should take into consideration the student readiness and number during the application process of this method. Based on these

results, it has been suggested to use creative drama method in other fields besides science. In addition, it was suggested that teachers and faculty members should receive training about this method in order to apply this method effectively.

Keywords: Creative drama, science education, qualitative research, phenomenology

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK.....	i
YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
ONAY:.....	iii
ÖNSÖZ.....	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
KISALTMALAR ve SİMGELER.....	xvii
TABLolar LİSTESİ.....	xviii
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.1.1. Problem Cümlesi.....	2
1.1.2. Alt Problemler.....	2
1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	2
1.3. Tanımlar.....	4
1.4. Sınırlılıklar.....	4
GENEL BİLGİLER	5
2.1. Yaratıcı Drama.....	5
2.2 Eğitimde Yaratıcı Drama.....	6
2.3. Yaratıcı Drama Üzerine Alan Yazın Çalışmaları.....	8
YÖNTEM	11
3.1. Çalışma Deseni.....	11
3.2. Çalışma Grubu.....	11
3.3. Veri Toplama Araçları.....	12
3.3.1. Yarı Yapılandırılmış Görüşme.....	12

3.3.2. Gözlem.....	12
3.3.3. Doküman İnceleme	13
3.4. Veri Toplama Süreci	13
3.5. Verilerin Analizi	14
3.6. Geçerlik ve Güvenirlik	14
BULGULAR	16
4.1. Fen Bilimleri Öğretim Üyelerinin Yaratıcı Drama Hakkındaki Görüşleri: Yarı Yapılandırılmış Görüşme.....	16
4.1.1. Yaratıcı Drama Eğitim Bilgileri.....	16
4.1.2. Yaratıcı Drama Eğitiminin Katkısı	17
4.1.3. Yaratıcı Drama Eğitimi Sürecinde Uygun Olmayan Davranışların Varlığına İlişkin Görüşler	18
4.1.4. Yaratıcı Drama Eğitiminin Devam Etmesine İlişkin Görüşler	19
4.1.5. Yaratıcı Dramanın Tanımı ve Aşamaları	19
4.1.6. Yaratıcı Dramanın Etkinliklerinin Kullanım Sıklığı.....	21
4.1.7. Yaratıcı Drama Yöntemiyle Nasıl Bir Öğrenme Sağlanır?	22
4.1.8. Yaratıcı Drama Etkinliklerinin Dizaynı Esnasında Dikkat Edilen Unsurlar	23
4.1.9. Kullanan Yaratıcı Drama Etkinliklerinde Öğretmen Adaylarına Kazandırılması Hedeflenen Öğeler.....	24
4.1.10. Kullanan Yaratıcı Drama Etkinliklerinde Kullanılan Ortamlar.....	25
4.1.11. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Ortamla İlgili Karşılaşılan Güçlükler	26
4.1.12. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Ortamla İlgili Karşılaştıkları Güçlükler İçin Çözüm Önerileri	26
4.1.13. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullanılan Basamaklar	27
4.1.14. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullanılan Öğretim Teknikleri	28
4.1.15. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullanılan Öğretim Tekniklerinin Nasıl Kullanıldığına İlişkin Görüşler	29

4.1.16. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullanılan Öğretim Araç- Gereçleri	30
4.1.17. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullanılan Öğretim Araç- Gereçlerinin Kullanımına Dair Örnekler	31
4.1.18. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kişinin Kendisinden Kaynaklanan Güçlüklerin Varlık Durumu.....	32
4.1.19. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Grup Niteliği ve Sayısının Önemi	33
4.1.20. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Zaman Açısından Güçlükler.....	34
4.1.21. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Fen Bilgisi Öğretmenliği Öğretim Programından Kaynaklanan Güçlükler	35
4.1.22. Yaratıcı Drama Yönteminin Olumlu ve Olumsuz Yanları	36
4.2. Fen Bilimleri Öğretim Üyelerinin Yaratıcı Drama Hakkındaki Görüşleri: Doküman Analizi.....	38
4.2.1. Yaratıcı Drama Eğitiminin Katkıları.....	39
4.2.2. Yaratıcı Dramanın Tanımı ve Aşamaları	39
4.2.3. Fen Bilgisi Öğretiminde Yaratıcı Dramanın Bir Öğretim Yöntemi Olarak Kullanılmasına İlişkin Görüşler.....	39
4.2.4. Fen Eğitimi Derslerinde Kullanılan Yaratıcı Drama Etkinlikleri ile Kazandırılması Hedeflenenler.....	40
4.2.5. Öğretim Sürecinde Yaratıcı Drama Yönteminin Kullanımı	40
4.2.6. Dersin Aşamalarında (Giriş, Süreç, Değerlendirme) Yaratıcı Drama Yönteminin Kullanımı	41
4.2.7. Yaratıcı Drama Yöntemi Kullanılan Öğrencilerdeki Değişimler	41
4.2.8. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Karşılaşılan Güçlükler.....	42
4.2.9. Yaratıcı Drama Yönteminin Olumlu ve Olumsuz Yönleri	42
4.3. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Yaratıcı Drama Hakkındaki Görüşleri: Yarı Yapılandırılmış Görüşme.....	42
4.3.1. Yaratıcı Drama Eğitim Bilgileri.....	43
4.3.2. Yaratıcı Drama Eğitiminin Katkısı	43

4.3.3. Yaratıcı Drama Eğitimi Sürecinde Uygun Olmayan Davranışların Varlığına İlişkin Görüşler	44
4.3.4. Yaratıcı Drama Eğitiminin Devam Etmesine İlişkin Görüşler	45
4.3.5. Yaratıcı Dramanın Tanımı ve Aşamaları	45
4.3.6. Yaratıcı Dramanın Etkinliklerinin Kullanım Sıklığı.....	46
4.3.7. Yaratıcı Drama Yöntemiyle Nasıl Bir Öğrenme Sağlanır?	47
4.3.8. Yaratıcı Drama Etkinliklerinin Dizaynı Esnasında Dikkat Edilen Unsurlar .	48
4.3.9. Kullanan Yaratıcı Drama Etkinliklerinde Öğretmen Adaylarına Kazandırılması Hedeflenen Öğeler	49
4.3.10. Kullanan Yaratıcı Drama Etkinliklerinde Kullanılan Ortamlar.....	50
4.3.11. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Ortamla İlgili Karşılaşılan Güçlükler	50
4.3.12. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Ortamla İlgili Karşılaştıkları Güçlükler İçin Çözüm Önerileri	51
4.3.13. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullanılan Basamaklar	52
4.3.14. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullanılan Öğretim Teknikleri	53
4.3.15. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullanılan Öğretim Tekniklerin Nasıl Kullanıldığına İlişkin Görüşler	54
4.3.16. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullanılan Öğretim Araç- Gereçleri	54
4.3.17. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullanılan Öğretim Araç- Gereçlerinin Kullanımına Dair Örnekler	55
4.3.18. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kişinin Kendisinden Kaynaklanan Güçlüklerin Varlık Durumu.....	55
4.3.19. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Grup Niteliği ve Sayısının Önemi	56
4.3.20. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Zaman Açısından Güçlükler.....	57
4.3.21. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Fen Bilgisi Öğretim Programından Kaynaklanan Güçlükler Nelerdir?	57
4.3.22. Yaratıcı Drama Yönteminin Olumlu ve Olumsuz Yanları	58

4.4. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Yaratıcı Drama Hakkındaki Görüşleri: Doküman Analizi.....	59
4.4.1. Yaratıcı Drama Eğitiminin Katkıları.....	59
4.4.2. Yaratıcı Dramanın Tanımı ve Aşamaları	60
4.4.3. Fen Bilgisi Öğretiminde Yaratıcı Dramanın Bir Öğretim Yöntemi Olarak Kullanılmasına İlişkin Görüşler	60
4.4.4. Fen Eğitimi Derslerinde Kullanılan Yaratıcı Drama Etkinlikleri ile Kazandırılması Hedeflenenler.....	61
4.4.5. Öğretim Sürecinde Yaratıcı Drama Yönteminin Kullanımı	61
4.4.6. Dersin Aşamalarında (Giriş, Süreç, Değerlendirme) Yaratıcı Drama Yönteminin Kullanımı	61
4.4.7. Yaratıcı Drama Yöntemi Kullanılan Öğrencilerdeki Değişimler	62
4.4.8. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Karşılaşılan Güçlükler.....	62
4.4.9. Yaratıcı Drama Yönteminin Olumlu ve Olumsuz Yönleri	63
4.5. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Yaratıcı Drama Hakkındaki Görüşleri: Yarı Yapılandırılmış Görüşme.....	63
4.5.1. Yaratıcı Drama Eğitim Bilgileri.....	63
4.5.2. Yaratıcı Drama Eğitiminin Katkısı	64
4.5.3. Yaratıcı Drama Eğitimi Sürecinde Uygun Olmayan Davranışların Varlığına İlişkin Görüşler	64
4.5.4. Yaratıcı Drama Eğitiminin Devam Etmesine İlişkin Görüşler	64
4.5.5. Yaratıcı Dramanın Tanımı ve Aşamaları	64
4.5.6. Yaratıcı Drama Yöntemini Öğrenme Amacı	66
4.5.7. Yaratıcı Drama Etkinliklerinin Kullanım Sıklığı.....	66
4.5.8. Yaratıcı Drama Etkinliklerinin Dizaynı Esnasında Dikkat Edilen Unsurlar ..	67
4.5.9. Yaratıcı Drama Yöntemini Öğrendikten Sonra Bu Yöntemin Kullanımına Yönelik Bakış Açılımları	68
4.5.10. Yaratıcı Drama Yöntemini İleride Kullanmalarına Yönelik Düşünceleri ...	69
4.5.11. Kullanan Yaratıcı Drama Etkinlikleri ile Nasıl Bir Öğrenme Gerçekleşeceğine Dair Düşünceleri	70

4.5.12. Yaratıcı Drama Etkinliklerinin Dizaynı Esnasında Dikkat Edilen Unsurlar	71
4.5.13. Kullanan Yaratıcı Drama Etkinliklerinde Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Öğeler	72
4.5.14. Kullanan Yaratıcı Drama Etkinliklerinde Kullanılan Ortamlar	73
4.5.15. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Ortamla İlgili Karşılaşılabilecek Güçlükler.....	74
4.5.16. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Ortamla İlgili Karşılaştıkları Güçlükler İçin Çözüm Önerileri	75
4.5.17. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullanılacak Basamaklar.....	76
4.5.18. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullanacakları Öğretim Teknikleri	77
4.5.19. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullanılan Öğretim Tekniklerin Nasıl Kullanıldığına İlişkin Görüşler	78
4.5.20. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullanacakları Öğretim Araç-Gereçleri.....	79
4.5.21. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullanacakları Öğretim Araç-Gereçlerinin Kullanımına Dair Örnekler	81
4.5.22. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kişinin Kendisinden Kaynaklanacak Güçlüklerin Varlık Durumu.....	82
4.5.23. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Grup Niteliği Ve Sayısının Önemi	83
4.5.24. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Zaman Açısından Güçlükler.....	84
4.5.25. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Fen Bilgisi Öğretim Programından Kaynaklanan Güçlükler Nelerdir?	85
4.5.26. Yaratıcı Drama Yönteminin Olumlu ve Olumsuz Yanları	86
4.6. Fen Bilimleri Öğretim Üyelerinin Yaratıcı Drama Hakkındaki Görüşleri: Doküman Analizi.....	87
4.6.1. Yaratıcı Drama Eğitiminin Katkıları.....	88
4.6.2. Yaratıcı Dramanın Tanımı Ve Aşamaları	88
4.6.3. Fen Bilgisi Öğretiminde Yaratıcı Dramanın Bir Öğretim Yöntemi Olarak Kullanılmasına İlişkin Görüşler.....	90

4.6.4. Fen Eğitimi Derslerinde Kullanılan Yaratıcı Drama Etkinlikleri İle Kazandırılması Hedeflenenler.....	90
4.6.5. Öğretim Sürecinde Yaratıcı Drama Yönteminin Kullanımı	91
4.6.6. Dersin Aşamalarında (Giriş, Süreç, Değerlendirme) Yaratıcı Drama Yönteminin Kullanımı	93
4.6.7. Yaratıcı Drama Yöntemi Kullanılan Öğrencilerdeki Değişimler	93
4.6.8. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Karşılaşılan Güçlükler.....	94
4.6.9. Yaratıcı Drama Yönteminin Olumlu ve Olumsuz Yönleri	95
4.6.10. Yaratıcı Drama Yöntemi Hakkında Eklemek İstenen Görüşler.....	96
SONUÇ-TARTIŞMA VE ÖNERİLER	97
5.1. Sonuç-Tartışma.....	97
5.2. Öneriler	97
5.2.1. Araştırmacılara Yönelik Öneriler.....	101
5.2.2. Eğitimcilere Yönelik Öneriler.....	102
KAYNAKÇA.....	103
EKLER.....	111
EK-1. Öğretim Üyesi Doküman Analizi Formu	111
EK-2. Öğretim Üyesi Görüşme Formu	112
EK-3. Öğretim Üyesi Gözlem Formu	114
EK-4. Öğretmen Doküman Analiz Formu	116
EK-5. Öğretmen Görüşme Formu.....	117
EK-6. Öğretmen Gözlem Formu.....	119
EK-7. Öğretmen Adayı Doküman Analiz Formu	121
EK-8. Öğretmen Adayı Görüşme Formu	122
EK-9. Öğretmen Adayı Gözlem Formu	124
EK-10. Öğretim Üyesi İlknur ile Yapılan Görüşme	126
EK-11. Öğretim Üyesi Pelin ile Yapılan Görüşme.....	131

EK-12. Öğretmen Nazan ile Yapılan Görüşme.....	136
EK-13. Öğretmen Seda ile Yapılan Görüşme	139
EK-14. Öğretmen Adayı Melis ile Yapılan Görüşme.....	143
EK-15. Öğretmen Adayı Ülfet ile Yapılan Görüşme.....	145
EK-16. Öğretmen Adayı Rana ile Yapılan Görüşme.....	150
EK-17. Öğretmen Adayı Betül ile Yapılan Görüşme	168
ÖZGEÇMİŞ.....	173

KISALTMALAR ve SİMGELER

MEB: Millî Eğitim Bakanlığı

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Öğretim Üyelerinin Yaratıcı Drama Eğitim Bilgileri.....	16
Tablo 2. Yaratıcı Drama Eğitiminin Katkılarına İlişkin Öğretim Üyesi Görüşleri	17
Tablo 3. Yaratıcı Drama Eğitimi Sürecinde Uygun Olmayan Davranışlara İlişkin Öğretim Üyesi Görüşleri	18
Tablo 4. Öğretim Üyelerinin Yaratıcı Drama Eğitimine Devam Durumları	19
Tablo 5a. Yaratıcı Dramanın Tanımına İlişkin Öğretim Üyesi Görüşleri	20
Tablo 5b. Yaratıcı Dramanın Aşamalarına İlişkin Öğretim Üyesi Görüşleri	20
Tablo 6. Yaratıcı Drama Etkinliklerinin Kullanım Sıklığına İlişkin Öğretim Üyesi Görüşleri	21
Tablo 7. Yaratıcı Drama Yönteminde Öğrenmenin Gerçekleşmesine İlişkin Öğretim Üyesi Görüşler	22
Tablo 8. Yaratıcı Drama Etkinlikleri Hazırlanırken Öğretim Üyelerinin Dikkat Edilen Unsurlar	23
Tablo 9. Kullanan Yaratıcı Drama Etkinliklerinde Öğretim Üyelerinin Öğretmen Adaylarına Kazandırılması Hedeflenen Öğeler.....	24
Tablo 10. Öğretim Üyelerinin Yaratıcı Drama Etkinliklerini İçin Ortam Seçimleri ...	25
Tablo 11. Öğretim Üyelerinin Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Ortamla İlgili Karşılaşılan Güçlükler	26
Tablo 12. Öğretim Üyelerinin Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Ortamla İlgili Karşılaştıkları Güçlükler İçin Çözüm Önerileri	27
Tablo 13. Öğretim Üyelerinin Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullandığı Basamaklar.....	27
Tablo 14. Öğretim Üyelerinin Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullandığı Öğretim Teknikleri	29
Tablo 15. Öğretim Üyelerinin Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullandığı Öğretim Araç- Gereçleri.....	30
Tablo 16. Öğretim Üyelerinin Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Karşılaştığı Güçlükler	32
Tablo 17. Öğretim Üyelerinin Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Grup Niteliği ve Sayının Önemine Dair Görüşleri.....	33

Tablo 18. Öğretim Üyelerinin Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Zaman Açısından Karşılaştığı Güçlükler.....	34
Tablo 19. Öğretim Üyelerinin Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Fen Bilgisi Öğretmenliği Öğretim Programından Kaynaklı Yaşadığı Güçlükler.....	35
Tablo 20. Öğretim Üyelerinin Yaratıcı Drama Yöntemine Dair Olumlu ve Olumsuz Görüşleri	36
Tablo 21. Doküman Analizine Göre Yaratıcı Drama Eğitiminin Öğretim Üyelerine Katkılarına Dair Görüşleri.....	39
Tablo 22.a. Doküman Analizine Göre Yaratıcı Dramanın Tanımına İlişkin Öğretim Üyelerinin Görüşleri.....	39
Tablo 22.b. Doküman Analizine Göre Yaratıcı Dramanın Aşamalarına İlişkin Öğretim Üyelerinin Görüşleri.....	39
Tablo 23. Doküman Analizine Göre Fen Bilgisi Öğretiminde Yaratıcı Dramanın Bir Öğretim Yöntemi Olarak Kullanılmasına İlişkin Öğretim Üyelerinin Görüşleri.....	40
Tablo 24. Doküman Analizine Göre Fen Eğitimi Derslerinde Kullanılan Yaratıcı Drama Etkinlikleri ile Öğretim Üyelerinin Kazandırmayı Hedeflediği Öğeler	40
Tablo 25. Doküman Analizine Göre Öğretim Üyelerinin Öğretim Sürecinde Yaratıcı Drama Yönteminin Kullanımına İlişkin Görüşleri.....	41
Tablo 26. Doküman Analizine Göre Öğretim Üyelerinin Dersin Aşamalarında (Giriş, Süreç, Değerlendirme) Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanımına Dair Görüşleri.....	41
Tablo 27. Doküman Analizine Göre Yaratıcı Drama Yöntemi Kullanılan Öğrencilerdeki Değişimlere Dair Öğretim Üyelerinin Görüşleri	41
Tablo 28. Doküman Analizine Göre Öğretim Üyelerinin Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Karşılaştığı Güçlüklere İlişkin Görüşleri.....	42
Tablo 29. Doküman Analizine Göre Öğretim Üyelerinin Yaratıcı Drama Yöntemine Dair Olumlu ve Olumsuz Görüşleri	42
Tablo 30. Öğretmenlerin Yaratıcı Drama Eğitim Bilgileri	43
Tablo 31. Öğretmenlerin Yaratıcı Drama Eğitiminin Katkılarına İlişkin Görüşleri	43
Tablo 32. Yaratıcı Drama Eğitimi Sürecinde Uygun Olmayan Davranışlara İlişkin Öğretmen Görüşleri	44
Tablo 33. Öğretmenlerin Yaratıcı Drama Eğitimine Devam Etme Durumları.....	45
Tablo 34a. Yaratıcı Dramanın Tanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri	46

Tablo 34b. Yaratıcı Dramanın Aşamalarına İlişkin Öğretmen Görüşleri	46
Tablo 35. Yaratıcı Drama Etkinliklerinin Kullanım Sıklığına İlişkin Öğretmen Görüşleri	47
Tablo 36. Yaratıcı Drama Yönteminde Öğrenmenin Gerçekleşmesine İlişkin Öğretmen Görüşleri	47
Tablo 37. Yaratıcı Drama Etkinlikleri Hazırlanırken Öğretmenlerin Dikkat Ettiği Unsurlar	48
Tablo 38. Öğretmenlerin Kullandığı Yaratıcı Drama Etkinliklerinde Öğrencilere Kazandırmayı Hedeflediği Öğeler	49
Tablo 39. Öğretmenlerin Yaratıcı Drama Etkinlikleri İçin Ortam Seçimleri	50
Tablo 40. Öğretmenlerin Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Ortamla İlgili Karşılaştıkları Güçlükler	51
Tablo 41. Öğretmenlerin Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Ortamla İlgili Karşılaştıkları Güçlükler İçin Çözüm Önerileri	51
Tablo 42. Öğretmenlerin Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullandığı Basamaklar.....	52
Tablo 43. Öğretmenlerin Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullandığı Öğretim Teknikleri.....	53
Tablo 44. Öğretmenlerin Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullandığı Öğretim Araç- Gereçleri	54
Tablo 45. Öğretmenlerin Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Karşılaştığı Güçlükler	55
Tablo 46. Öğretmenlerin Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Grup Niteliği ve Sayının Önemine İlişkin Görüşleri	56
Tablo 47. Öğretmenlerin Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Karşılaştığı Güçlükler	57
Tablo 48. Öğretmenlerin Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Fen Bilgisi Öğretim Programından Kaynaklanan Güçlüklerle İlişkin Görüşleri	57
Tablo 49. Öğretmenlerin Yaratıcı Drama Yöntemine İlişkin Olumlu ve Olumsuz Görüşleri	58
Tablo 50. Doküman Analizine Göre Yaratıcı Drama Eğitiminin Öğretmenlere Katkısına İlişkin Görüşleri	60

Tablo 51.a. Doküman Analizine Göre Yaratıcı Dramanın Tanımına İlişkin Öğretmenlerin Görüşleri.....	60
Tablo 51.b. Doküman Analizine Göre Yaratıcı Dramanın Aşamalarına İlişkin Öğretmenlerin Görüşleri.....	60
Tablo 52. Doküman Analizine Göre Fen Bilgisi Öğretiminde Yaratıcı Dramanın Bir Öğretim Yöntemi Olarak Kullanılmasına İlişkin Öğretmenlerin Görüşleri	60
Tablo 53. Doküman Analizine Göre Öğretmenlerin Fen Eğitimi Derslerinde Kullandığı Yaratıcı Drama Etkinlikleri ile Kazandırmayı Hedeflediği Öğeler	61
Tablo 54. Doküman Analizine Göre Öğretmenlerin Öğretim Sürecinde Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanmasına İlişkin Görüşleri	61
Tablo 55. Doküman Analizine Göre Öğretmenlerin Dersin Aşamalarında (Giriş, Süreç, Değerlendirme) Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanmasına İlişkin Görüşleri.....	62
Tablo 56. Doküman Analizine Göre Öğretmenlerin Yaratıcı Drama Yöntemi Kullandığında Öğrencilerdeki Değişimlere İlişkin Görüşleri	62
Tablo 57. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Karşılaşılan Güçlükler	62
Tablo 58. Doküman Analizine Göre Öğretmenlerin Yaratıcı Drama Yöntemine İlişkin Olumlu ve Olumsuz Görüşleri	63
Tablo 59. Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Eğitim Durumları	63
Tablo 60 a. Yaratıcı Dramanın Tanımına İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri	64
Tablo 60b. Yaratıcı Dramanın Tanımına İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri	65
Tablo 61. Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemini Öğrenme Amaçları ..	66
Tablo 62. Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Etkinliklerini Kullanım Sıklığı.....	66
Tablo 63. Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Etkinlikleri Hazırlanırken Dikkat Ettiği Unsurlar	67
Tablo 64. Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemini Öğrendikten Sonra Bu Yöntemin Kullanımına Yönelik Bakış Açılırları	68
Tablo 65. Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemini İleride Kullanım Durumlarına İlişkin Düşünceleri.....	69
Tablo 66. Öğretmen Adaylarının Kullandıkları Yaratıcı Drama Etkinlikleri ile Nasıl Bir Öğrenme Gerçekleşeceğine Dair Düşünceleri	70
Tablo 67. Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Etkinliklerinin Dizaynı Esnasında Dikkat Ettiği Unsurlar	71

Tablo 68. Öğretmen Adaylarının Kullanacakları Yaratıcı Drama Etkinliklerinde Öğrencilere Kazandırmayı Hedeflediği Öğeler	72
Tablo 69. Öğretmen Adaylarının Kullanacağı Yaratıcı Drama Etkinliklerini Uygulanacağı Ortamlara İlişkin Görüşleri	73
Tablo 70. Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Ortamla İlgili Karşılaşılabileceği Güçlükler	74
Tablo 71. Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Ortamla İlgili Karşılaşacağı Güçlükler İçin Çözüm Önerileri	75
Tablo 72. Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullanılacakları Basamaklar	76
Tablo 73. Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullanacakları Öğretim Teknikleri	77
Tablo 74. Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullanacakları Öğretim Araç- Gereçleri	79
Tablo 75. Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kendilerinden Kaynaklanacak Güçlüklerin Varlık Durumu	82
Tablo 76. Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Grup Niteliği ve Sayısının Önemine İlişkin Görüşleri	83
Tablo 77a. Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Zaman Açısından Karşılaşacağı Güçlüklere İlişkin Görüşleri	84
Tablo 77b. Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Fen Bilimleri Öğretim Programından Kaynaklanan Güçlükler	85
Tablo 78a. Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemine Dair Olumlu Görüşleri	86
Tablo 78b. Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemine Dair Olumsuz Görüşleri	86
Tablo 79. Doküman Analizine Göre Öğretmen Adaylarına Yaratıcı Drama Eğitiminin Katkıları	88
Tablo 80.a. Doküman Analizine Göre Yaratıcı Dramanın Tanımına Dair Öğretmen Adaylarının Görüşleri	89
Tablo 80.b. Doküman Analizine Göre Yaratıcı Dramanın Aşamalarına Dair Öğretmen Adaylarının Görüşleri	89

Tablo 81. Doküman Analizine Göre Fen Bilgisi Öğretiminde Yaratıcı Dramanın Bir Öğretim Yöntemi Olarak Kullanılmasına İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri	90
Tablo 82. Doküman Analizine Göre Öğretmen Adaylarının Fen Eğitimi Derslerinde Kullanacağı Yaratıcı Drama Etkinlikleri ile Kazandırmayı Hedeflediği Öğeler	91
Tablo 83. Doküman Analizine Göre Öğretmen Adaylarının Öğretim Sürecinde Yaratıcı Drama Yönteminin Kullanımına İlişkin Görüşleri	92
Tablo 84. Doküman Analizine Göre Öğretmen Adaylarının Dersin Aşamalarında (Giriş, Süreç, Değerlendirme) Yaratıcı Drama Yönteminin Kullanımına Dair Görüşleri.....	93
Tablo 85. Doküman Analizine Göre Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemi Kullanacağı Öğrencilerdeki Değişimlere İlişkin Görüşleri.....	94
Tablo 86. Doküman Analizine Göre Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Karşılaşılacağı Güçlüklere Dair Görüşleri	94
Tablo 87.a. Doküman Analizine Göre Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemine Dair Olumlu Görüşleri	95
Tablo 87.b. Doküman Analizine Göre Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemine Dair Olumsuz Görüşleri	96
Tablo 88. Doküman Analizine Göre Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemine Dair Eklemek İstedikleri Görüşler	96

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Türkiye’de "Millî Eğitim Bakanlığı" (MEB) tarafından 2005, 2013 ve 2018 yıllarında değiştirilen fen bilimleri programı ile öğrencilerin fen bilimlerinin doğasını, bu bilimin toplum ve çevreyle olan etkileşimini anlayan bireyler haline gelmesi hedeflenmiştir. Ayrıca, hedefler arasında öğrencilerin fen bilimleri ile ilgili stratejileri uygulayabilen, olaylara eleştirel yaklaşabilen, sorumluluk alabilen bireyler olması da vardır (MEB, 2005; 2013).

Yukarıda bahsedilen öğrenci davranış ve kazanımlarını öğrencilerin etkin bir şekilde edinmesi gerekmektedir. Bu noktada öğrencilerin fen bilimlerini ne derece etkin öğrendiği, bir başka ifadeyle yukarıdaki beceri ve değerleri hangi ölçüde kazandığı sorusu akla gelmektedir. Bu soruya cevap bulabilmek için öğrencilerin sınıf içinde fen bilimlerini nasıl öğrendiklerinin araştırılması hatta bilinmesi gerekmektedir. Bu amaçla sınıf içerisinde öğretmenlerin kullandığı yöntem, teknik ve stratejilerin onlar tarafından ne kadar etkin kullanıldığının bilinmesi yukarıdaki soruyu cevaplamaya yardımcı olabilir.

En son 2018 yılında yayınlanan fen bilimleri öğretim programı ile fen bilimleri öğretmenlerinin öğrenci merkezli öğretim yöntemlerini içeren bir yaklaşımı kullanması uygun görülmüştür (MEB, 2018). Yapılandırmacı yaklaşım olarak bilinen bu paradigma ile öğrencilerin sınıf içerisinde aktif olması ve ön bilgilerini kullanarak yeni bilgileri yapılandırması amaçlanmıştır (Chee, 1997; Richardson, 1997; Smerdon, Burkam ve Lee, 1999). Bu amaç doğrultusunda, fen bilimleri öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşıma uygun birtakım yöntemleri (işbirlikçi öğrenme yöntemi, yaratıcı drama yöntemi vs..), öğrenme modellerini (5E öğrenme modeli vs..) ve tekniklerini (rol oynama, beyin fırtınası vs..) kullanmaları amaçlanmıştır. Dolayısıyla öğrenci merkezli birçok yöntem ve tekniğin fen bilimleri öğretmenleri tarafından sınıf içinde kullanılması beklenmektedir.

1.1.1.Problem Cümlesi

Çalışmada “Öğretim üyelerinin, fen bilimleri öğretmenleri ve öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemi hakkındaki görüşleri nelerdir?” sorusuna yanıt aranmıştır.

1.1.2.Alt Problemler

- 1- Öğretim üyelerinin yaratıcı drama yönteminin teorisi hakkındaki görüşleri nelerdir?
- 2- Öğretim üyelerinin yaratıcı drama yönteminin sınıf içinde uygulanması hakkındaki görüşleri nelerdir?
- 3- Fen bilimleri öğretmenlerinin yaratıcı drama yönteminin teorisi hakkındaki görüşleri nelerdir?
- 4- Fen bilimleri öğretmenlerinin yaratıcı drama yönteminin sınıf içinde uygulanması hakkındaki görüşleri nelerdir?
- 5- Fen bilimleri öğretmen adaylarının yaratıcı drama yönteminin teorisi hakkındaki görüşleri nelerdir?
- 6- Fen bilimleri öğretmen adaylarının yaratıcı drama yönteminin sınıf içinde uygulanması hakkındaki görüşleri nelerdir?

1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışma için alinyazın taraması yapıldığında çalışmaların çoğu yaratıcı drama yönteminin akademik başarıya (Karaosmanoğlu, 2015; Koşucu, 2016; Pektaş, 2016; Uludağ, 2018) ya da akademik başarının yanında öğrenci tutumları ve bilgilerin kalıcılığına (Akgül, 2018; Gümüş, 2017; Sarı, 2017; Soylu Makas, 2017; Uygungöl, 2016) etkisini belirlemek üzere nicel araştırma desenleri kullanılarak yapılmıştır. Bu çalışmalar dışında öğretmenlerle yapılan çalışmalarda ise (Dündar, 2018; Saylan, 2019) yine nicel desenler kullanılarak öğretmen tutumları çalışılmıştır. Örneğin Yılmaz Cihan (2006) ilköğretim 7. sınıf fen bilgisi öğretiminde geleneksel yöntem ile yaratıcı drama yönteminin öğrenci başarısına ve fen bilgisi dersine yönelik tutumuna etkisini incelemiştir. Çalışma sonunda drama yönteminin kullanıldığı deney grubu ile kontrol grubunun erişim düzeyleri arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Nitel ve nicel yöntemlerin bir arada kullanıldığı bir diğer çalışma, Güler (2015) ise sınıf ve branş öğretmenlerinin yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik

öz yeterlik algı düzeyleri ve görüşlerinin alınmasıdır. Çalışmada drama yönteminin öğrencilerin akademik başarı ve sosyal becerileri üzerinde olumlu etkilerinin olduğu, en fazla olumlu etkiyi ise konuşma ve empati kurma becerileri üzerinde gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bertiz (2005) de çalışmasının nicel kısmında öğretmen adaylarının tutumlarını incelemiştir ancak ek olarak öyküleme çalışmalarına ilişkin görüşler almıştır. Alanyazında bu konu üzerine derinlemesine görüşlerin alındığı Yıldız (2011) tarafından yapılan çalışma göze çarpmaktadır. Araştırmacı yaratıcı drama yöntemine ilişkin uygulayıcıların görüşlerini aldığı çalışmasında nitel araştırma yöntemini kullanmıştır. Bu araştırmasını matematik dersinde yaratıcı drama yöntemini kullanan öğretmen ve öğretim üyeleri ile gerçekleştirmiştir. Bu çalışmada da fen bilimleri dersinde yaratıcı drama yöntemini kullanan öğretmenler, öğretim üyeleri ve öğretmen adaylarının yöntemle ilişkin görüşleri alınmıştır. Bu çalışma fen bilimleri eğitiminde yöntem olarak yaratıcı drama kullanan eğitimcilerin görüşlerinin derinlemesine incelenmesi açısından önemlidir. Nitel çalışmaların olması ile derinlemesine analiz yapılmasının önü açılacak ve bu yöntemin doğru kullanımları üzerine öğretmenlere ve eğitimcilere ışık tutacaktır. Öğretim üyelerinin yaratıcı drama hakkındaki görüşlerini almak, onların bu yöntem hakkında neler bildiklerini ve yöntemi nasıl kullandıklarını öğrenmek hem öğretmenlere hem de öğrencilere oldukça katkı sağlayacaktır. Bu kazanımları elde ederek öğretmenlerin de bu yöntemi sınıf içerisinde kullanmalarının yolu açılabilir. Öğrenciler açısından ise bu yöntem kullanıldığında anlamlı öğrenmelerinin oranı artar. Dolayısıyla fen bilimleri derslerinde bu yöntemi kullanan öğretmenlerin görüşleri alınarak onların bu yöntemi nasıl kullandığını belirlemek hem onların kendilerini geliştirmelerine hem de diğer fen bilimleri öğretmenlerinin bu yöntemi daha etkin şekilde kullanmalarına olanak sağlayacaktır.

Fen bilimleri aday öğretmenlerinin nitel yolla yaratıcı drama yöntemi hakkındaki görüşlerini almak onların gelecekte yaratıcı drama yöntemini nasıl kullanacaklarına dair fikir vermesi açısından önemli olabilir. Ayrıca aday öğretmenlerin öğretmen olmadan önceki düşünceleri kendilerini geliştirmeleri açısından onlara bir yol gösterici olacaktır. Dolayısıyla yukarıda bahsedilen tüm bu sebeplerden dolayı böyle bir çalışma yapılmasına karar verilmiştir.

1.3. Tanımlar

Yaratıcı drama: Bir grupta bulunan grup üyelerinin yaşantılarının sürece dahil edilerek bir amaç ve/veya bir düşüncenin farklı tekniklerle (doğaçlama, rol oynama) canlandırılmasıdır (Adıgüzel, 2010).

1.4. Sınırlılıklar

Araştırma, fen bilimleri eğitiminde yaratıcı dramayı yöntem olarak kullanan iki öğretim üyesi, iki öğretmen (fen bilimleri) ile dört öğretmen adayı (fen bilimleri) ile sınırlıdır.

Dönem boyunca ders gözlemi yapıldığı için doküman analizleri görüşmelerden sonra yapılmıştır. Doküman analizleri önce yapıp onların verileri görüşmelerle karşılaştırılabilirdi. Bu çalışmada katılımcıların hepsi kadın olduğu için cinsiyet açısından yaratıcı kullanımında bir farklılık oluşup oluşmadığı tartışılmamıştır.

BÖLÜM II

GENEL BİLGİLER

Türkiye’de 2005 yılından itibaren öğretim programları yapılandırmacı eğitim anlayışı ile oluşturulmuştur. Bu durum öğretmenin olduğu gibi öğrencinin de sınıf içerisindeki rolünü değiştirmiştir. Yeni yaklaşım öğrenciyi aktif olduğu süreçlerin kullanılmasını gerekli kılmıştır. Yapılandırmacı kurama göre öğrenme, bireyin zihninde oluşan bir iç süreçtir. Birey, dış uyaranların edilgen bir alıcısı olmayıp, onların özümleyicisi ve davranışların aktif oluşturucusudur (Fidan, 1986, Akt: Yaşar, 1998). Başka bir tanımla, yapılandırmacılıkta öğrenme, bireysel bilişte oluşan öznel anlamların sosyo-kültürel bağlamda özneler arası süreçlerle yeniden oluşturulmasıdır (Yurdakul, 2005: 40). Tanımdan da anlaşıldığı üzere yapılandırmacı eğitim anlayışı bireyin aktif katılım sağladığı yöntemleri barındırmaktadır. Bu yöntemlerden biri de yaratıcı drama yöntemidir. Dolayısıyla bu çalışma kendisine rehberlik edecek felsefe olarak yapılandırmacı felsefiyi tercih etmiştir. Buradan hareketle, aşağıda çalışmanın çıkış noktasını oluşturan yaratıcı drama yöntemi ile ilgili teorik bilgiler sunulmuştur.

2.1. Yaratıcı Drama

“Drama” sözcüğü köken olarak Yunancadan gelmektedir. Yunan Dilinde “Dran” olarak kullanılan bu sözcük, itmek, çekmek, yapmak, etmek, eylemek anlamlarında kullanılır (San, 2006).

Yaratıcı drama 18. yüzyılda, sanat ve eğitimi etkileyen romantizmden etkilenmiştir. Dolayısıyla, yaratıcı drama bu dönemde başlayan eğitim ihtiyacı sonucunda ortaya çıkmıştır. Yapılandırmacı paradigmaya paralel olarak öğrenenin merkezde bulunması gerekliliğine olan inanç yaratıcı dramanın doğuşunda etkilidir. Yaratıcı dramanın öncüleri; Harriet Finlay Johnson, Henry Caldwell Cook, Peter Slade, Brian Way, Dorothy Heatcote, Gavin Bolton ve Winifred Ward’dır (Adıgüzel, 2006).

Yaratıcı drama, sonuçtan ziyade sürece odaklanır ve drama esnasındaki tecrübelerin çoğu drama anında spontane olarak yaşanır (Adıgüzel 2005). Yaratıcı dramada üç temel öge vardır. Bunlar drama lideri, katılımcı ve mekandır. Liderin gerek gördüğü durumlarda drama tekniklerinin çalıştırıldığı süreçler drama yaşantılarının kendisini oluşturur. Drama sürecinde esneklik vardır ve drama süreçlerindeki aşamalara uyma zorunluluğunun bulunmayışı yaratıcı dramanın üstün yönlerindedir (Adıgüzel 2006). Yaratıcı drama, doğaçlamayı içinde barındıran rol oynama gibi tekniklerinden yararlanır. Bir grup çalışması içerisinde gerçekleştirilir ve bireyler bir durumu, olayı, soyut bir kavramı canlandırır (San, 1991). Yaratıcı drama, eğitim sürecinde drama liderinin yönlendirmesiyle oyunlarla geliştirilen bir etkinliktir. Öğretimde öğrenciyi pasif bir durumdan kurtarabilmek için onu bedeni ve duyu organlarıyla harekete geçirebilmek gerekir. Ayrıca, konuları öğrencilerin katılımıyla canlandırarak yaşanır duruma getirmek yaratıcı dramanın bu süreçte öğrenciyi aktif yapması açısından uygun bir öğretim yöntemi olarak görülebilir. (Üstündağ, 2003).

Yaratıcı drama doğaçlamayı merkeze alan bir grup çalışmasıdır. Ayrıca, müzik, dans, resim, heykel ve edebiyat gibi çeşitli sanat dallarını da kapsar. Yaratıcı drama ile farklı zekâ ve yetenekteki öğrencilere hitap etme şansı yakalanabilir, öğrenciler anlamlı öğrenmeyi sağlayabilir, öz değerlendirmesini yaparak öğrenci kendini gerçekleştirebilir ve son olarak öğrenci sosyal yönden kendini geliştirebilir. Yaratıcı dramada birçok unsur vardır. Bunlar; drama çalışmalarında katılımcılara ya da öğrencilere rehberlik eden drama lideri, drama grubu, konu, dramada çalışmaların yapılacağı sınıf ve benzeri ortamlar ve eğitimde drama çalışmalarında kullanılan doğaçlama ve rol oynama gibi tekniklerdir (Bozdoğan, 2003; Kara ve Çam, 2007; Yeğen, 2003).

Yaratıcı drama üç aşamadan oluşur. Bunlar; katılımcının fiziksel ve zihinsel olarak sürece hazırlandığı ısınma (Adıgüzel, 2006), bir kılık ya da kişiliğe girip onu oynama ve o kişiliğin etkin bir duruma gelmesini sağlayan canlandırma (Püsküllüoğlu, 2004) ve drama çalışmaları boyunca elde edilen sonuçların değerlendirildiği değerlendirme aşamalarıdır (Adıgüzel, 2006). Bu çalışmada da bu üç aşama benimsenmiştir.

2.2 Eğitimde Yaratıcı Drama

Yaratıcı drama yukarıda da bahsedildiği gibi, doğaçlama ve rol oynama tekniklerinden yararlanır. Bir grup çalışması içerisinde, bireylerin bir yaşantıyı, olayı, fikri, birtakım

süreçler içerisinde canlandırılması yoluyla gerçekleşir (Koç, 1999; San, 2006). Yaratıcı drama bireylerin kendini ifade etmesi ve empati yeteneklerini geliştirmesi açısından oldukça önemlidir (Karadağ, 2005). Yaratıcı drama yöntemi her yaş grubuyla çalışma imkânı sunar. Çalışma grubunun yaş ve gelişim özellikleri göz önünde bulundurularak oluşturulan oturumlar yaratıcı drama çalışmalarının verimliliğini artırır. Yaratıcı dramada gönüllülük esastır bir başka ifadeyle öğrenciler drama etkinliğine katılmaya istekli olmalıdırlar çünkü istekli olan öğrenciler drama sürecinde yeni şeyler öğrenmeye ve keşfetmeye hazırlıklı olacaklardır. Öte yandan drama etkinliklerinin gerçekleşeceği ortam bireyin kendini güvende hissedeceği bir ortam olmalıdır. Yapılan çalışmalardan sonra bir değerlendirme konuşması yapılmalıdır. Öğrencilerin hissettiklerini ve düşündüklerini paylaşımları için onlara ortam sağlanmalıdır. Eğitimde drama etkinliğinde ödül ya da ceza yoluna başvurulmamalıdır. Pekiştireçler sözel takdir şeklinde olmalıdır (O'Neill ve Lambert, 1995; Yeğen, 2003).

Yaratıcı drama çalışmaları oyuncu eğitimi değildir. Bu çalışmalar seyircilere sergilenmek için uygulanmaz. Yaratıcı dramada katılımcılar hem oyuncu hem de izleyicidir. Bu çalışmalarda özel izleyiciler bulundurulmaz. Çalışmaların uygulanma alanları çok genişir ve pek çok yerde -sınıfta, holde, bahçede, kütüphanede, yemekhanede- uygulanabilir. Mekânın yeteri kadar büyük olması idealdir (Gönen ve Dalkılıç, 2003).

Öğretmenler yaratıcı dramayı bir eğitim yöntemi olarak kullanmalıdırlar. Böyle olursa öğrenciler okul dışındaki aktivitelerinde de bu yöntemin etkilerini göreceklerdir. Örneğin, dramayla çocuk merak eder ve araştırır. Ayrıca, gözlem yapar, keşfeder ve mantıksal çıkarım yapar. Drama öğrenmeye duyuşsal boyut katar. Sürece yaşantı yoluyla katılımı sağladığından, öğrencilerin duyuşsal, davranışsal ve bilişsel yanını bütün olarak değerlendiren bir yöntemdir. Drama özellikleri gereği öğrencilerin dünyayı algılamaları, çevreleriyle, başkalarıyla ve kendileriyle etkili ve doğru bir iletişim kurmaya olanak sağlar (Dirim, 2002).

Yaratıcı dramayı etkili kılan bir başka unsur da katılımcıların yaşantılarından yararlanabilme becerisidir ve bunu yaparken belirli bir yaş belirli bir konu belirli bir ders gibi kısıtlanması söz konusu değildir. Kişinin empati kurarak gerçek ortamları tartışmasına izin vermesinin yanı sıra kişinin dil, rol ve sanat gelişimi için de yararlıdır (Özden, 1999).

Yaratıcı dramanın bir yöntem olarak kullanıldığı ortamlarda, bireyin sürece etkin olarak katılması, iletişim becerilerini geliştirmesi açısından oldukça önemlidir. Yaratıcı dramada ele alınan öykü, masal, şiir, makale, anı vb edebiyat ürünlerinin incelenmesi, işlenmesiyle öğrenenlerin iletişim becerileri gelişebilir. Yaratıcı drama etkinliklerinde, özellikle dokunma duyusuyla ilgili çok fazla yaşantı fırsatı vardır. Bu yaşantılar iletişim becerilerinin gelişmesinde önemli katkılarda bulunabilir (Üstündağ, 2003).

Yaratıcı drama ile öğrenciler özgüven ve özsaygıya sahip, pasif olmak yerine katılımcı olma, yeteneklerini keşfedebilme, bağımsız kararlar alabilme demokratik kişilik geliştirebilme, kendini başkasının yerine koyarak kendisi ve diğerleriyle barışık olma, neden-sonuç ilişkisi kurabilme, karşılaştığı durumlara hazır ve problem çözebilme gibi yeteneklere kazanır (Morgül, 2006).

Yaratıcı drama öğretmen eğitiminde çok gereklidir. Bu yöntem hem pedagojik formasyon hem de genel kültür dersleri olarak okutulmalıdır. Bir disiplin olarak öğretmen adayını olumlu bir biçimde geliştirecek yaratıcı drama, zorunlu bir ders olarak kabul görmelidir (San, 2006).

2.3. Yaratıcı Drama Üzerine Alan Yazın Çalışmaları

Alinyazın incelendiğinde, yaratıcı dramanın konuşma (Köse, 2018; Sivrioğlu, 2014; Tataroğlu, 2019; Uysal, 2014), problem çözme (Keklik, 2018; Mutlu Aydın, 2013), iletişim (Akoğuz, 2002; Bayrakçı, 2007; Orta, 2009), sosyal uyum (Aslan, 2018), yaratıcı yazma (Erdoğan, 2018), zihinsel düşünme (Demir, 2018), kavramsal anlama (Tarhan, 2018) ve eleştirel düşünme (Saçlı, 2013; Yağmur, 2010) gibi becerileri kazandırmak için kullanıldığı görülmektedir. Bu becerilerin yanında öğrencilerin akademik başarılarını artırmada da etkin bir öğretim yöntemi olduğunu gösteren birçok nicel çalışma bulunmaktadır (Akkuş, 2013; Aşoğlu, 2005; Aykaç, 2008; Bingöl, 2015; Dikmenli Vardar, 2015; Koşucu, 2016; Yalım, 2003; Yağmur, 2010; Yetim, 2015). Örneğin, Akkuş, (2013), birinci sınıf hayat bilgisi dersindeki fen kavramlarının öğretiminde yaratıcı dramanın etkili olup olmadığını araştırmıştır. Nicel araştırma yöntemiyle yürütmüş olduğu çalışmasında 35 birinci sınıf öğrencisiyle 20 ders saati boyunca çalışmıştır. Çalışmanın sonucuna göre, hayat bilgisi dersindeki fen kavramlarının drama yöntemiyle öğretiminin öğrencilerin başarısını artırdığı tespit edilmiştir. Bir diğer çalışmada ise, Aşoğlu (2005), İngilizce öğretiminde yaratıcı drama yönteminin

öğrencilerin başarı ve tutumlarına nasıl etki ettiği incelenmiştir. Araştırmacı çalışmasında deneme modeli ve çift grup ön-test, son-test deseni tercih etmiş ve çalışmasına 54 öğrenciyi dahil etmiştir. Elde ettiği veriler sonucunda yaratıcı drama yöntemi kullanılan grup lehine bir sonuç elde ettiğini belirtmiştir. Aykaç (2008), Sosyal Bilgiler dersinin, “Gruplar, Kurumlar ve Sosyal Örgütler” ünitesinde “Hep Birlikte” konusunu yaratıcı drama yöntemiyle işleyerek yöntemin dördüncü sınıf öğrenci başarısını etkileyip etkilemediğini araştırmak istemiştir. Araştırmacı nicel ve nitel yöntemleri bir arada kullanmıştır. Yöntemin sosyal bilgiler dersinde kullanılmasının öğrenci başarısı üzerinde önemli etkisinin olduğu görülmüştür. Bir başka çalışmada, Bingöl (2015), “Geçmişimi Öğreniyorum” ünitesinde drama yönteminin dördüncü sınıf öğrencilerinin akademik başarılarına, tutumlarına ve kalıcılık düzeylerine etkisini incelemiştir. 104 öğrenci ile gerçekleştirdiği çalışmasını ön test- son test kontrol gruplu olarak desenlemiştir. Verileri incelediğinde drama yönteminin kullanıldığı deney grubu ile geleneksel yöntemlerin kullanıldığı kontrol grubunun akademik başarısı arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık gözlemlemiştir. Dikmenli Vardar (2015) ise çalışmasında 7. Sınıf solunum sistemi konusunun öğretiminde yaratıcı drama yönteminin etkili olup olmadığını araştırmıştır. Yarı deneysel nicel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada deney ve kontrol grupları oluşturulmuş ve her bir grupta 28 öğrenci yer almıştır. Çalışmanın sonucuna göre, solunum sistemi konusunun öğretiminde yaratıcı drama yönteminin anlamlı bir etkisinin olmadığı tespit edilmiştir. Koşucu (2016), Okul öncesi öğretmenliği “Çocukta Oyun Gelişimi” dersinde kullanılan yaratıcı drama yönteminin, başarıya etkisini belirlemek istemiş ve çalışmasını Okulöncesi Öğretmenliği Bölümü’nde öğrenim gören öğretmen adayları ile gerçekleştirmiştir. Nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı araştırma sonucunda drama yönteminin başarıyı geleneksel yöntemle kıyasla olumlu yönde etkilediğini saptamıştır. Yalım (2003), fen bilgisi dersinin yaratıcı drama yöntemi ile işlenmesinin öğrencilerin akademik başarılarına etkisini araştırmıştır. Bu amaçla araştırmasını ön test- son test kontrol gruplu desene göre yürütmüştür. Her grupta 30 kişinin bulunduğu toplam 60 öğrenciyle gerçekleştirdiği çalışmanın sonunda yaratıcı drama yönteminin deney grubu öğrencilerinin akademik başarılarına anlamlı bir etkisinin olduğu sonucuna varılmıştır. Yağmur (2010), çalışmasında yaratıcı drama etkinliklerini fen eğitimine uyarlayarak uygulamalar yapmış ve bu uygulamaların öğrencilerin eleştirel düşüncelerini ne şekilde etkilediğini belirlemeyi amaçlamıştır. Ön test- son test kontrol gruplu model ile tasarladığı çalışmasını 7. Sınıfta öğrenim gören 45 öğrenci ile

yürütmüştür. Çalışmasının sonucunda ders ile birlikte yaratıcı drama yöntemi kullanılmasının kontrol grubu lehine öğrenci başarısını ve öğrencilerin derse tutumunu artırdığı sonucuna ulaşmıştır. Yetim (2015) sosyal bilgiler dersinde yardımseverlik ve dayanışma konusunun öğretiminde kullanılan örnek olay ve yaratıcı drama yöntemlerinin etkisini ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırma 80 beşinci sınıf öğrencisi ile yürütülmüş ve desen olarak ön test- son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, yardımseverlik ve dayanışma konusunun öğretiminde örnek olay yönteminin yaratıcı drama yöntemine göre istatistiksel olarak daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tarhan (2018) yaratıcı dramanın fen öğretimine karşı öz yeterlik, tutum ve kavramsal anlama becerilerine etkisini incelemiştir. Araştırmaya katılan 23 Hacettepe Üniversitesi Fen Bilgisi Eğitimi Anabilim Dalı üçüncü ve dördüncü sınıf öğretmen adayları ile nitel ve nicel yöntemler ile veriler toplanmıştır. Araştırmanın sonunda yaratıcı drama yöntemi uygulamaları, öğretmen adaylarının kavramsal anlama becerileri, Fen öğretimine karşı öz yeterlilik puan ortalamalarında istatistiki olarak pozitif yönde anlamlı bir etki oluştururken, tutum puan ortalamalarında istatistiki olarak anlamlı bir değişiklik gözlenmemiştir. Akgül (2018) fen ve teknoloji dersinde dijital öykülemeyi yaratıcı drama kullanarak yaptırmış ve bu yöntemin öğrencilerin başarı, tutum ve bilimsel yaratıcılıklarına etkisinin olup olmadığını araştırmaya çalışmıştır. Araştırma 50 yedinci sınıf öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Deney grubunda 25, kontrol grubunda da 25 öğrenci çalışmaya dahil edilmiştir. Araştırmada yarı deneysel desen destekli önce nicel veriler toplanmış daha sonra ise bu verileri desteklemek amacıyla nitel veriler kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, dijital öyküleme sürecinde kullanılan yaratıcı dramanın katılımcıların fen ve teknoloji dersindeki başarılarına, fene karşı tutumlarına ve bilimsel yaratıcılıklarına anlamlı bir katkısının olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonucu nitel veriler de desteklemiştir. Ayrıca, araştırma sonucunda dijital öykülemeyi yaratıcı drama yoluyla yapan deney grubunun öykülerinin daha nitelikli olduğu tespit edilmiştir.

Bu çalışmalardan da anlaşılacağı üzere yapılan çalışmalar genellikle yaratıcı dramanın etkisini test etmeye yönelik çalışmalar olmuştur. Bu çalışma da ise nitel açıdan bu yöntemin gerçekten öğrenme için uygun bir yöntem olup olmadığı araştırılmıştır. Bu çalışma öğretmenlere bu yöntemi kullanacakları zaman nelere dikkat etmeleri gerektiği konusunda ışık tutacaktır. Bu çalışma aynı zamanda, öğretim üyelerine bu yöntemin öğretimi esnasında nasıl davranmaları konusunda yön verecektir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Çalışma Deseni

Çalışma nitel araştırma temelinde fenomenoloji desenine göre gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırmada nitel veri toplama yöntemleri -gözlem, görüşme ve doküman analizi- kullanılır. Veri toplama, olayların gerçekleştiği ortamda nitel bir süreç izlenerek gerçekleştirilir. Bir adı da fenomenoloji olan olgubilim deseni farkında olunan ancak derinlemesine bilgi sahibi olmadığımız olgulara odaklanır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Ayrıca bir olguyla ilgili katılımcıların deneyimleri ortaya çıkarılır. Bu sebeple bu çalışmada yaratıcı drama tecrübesine sahip olan katılımcılarla çalışılmış ve onların algıları ortaya çıkarılmıştır.

3.2. Çalışma Grubu

Bu çalışmada amaçlı örneklem kullanılmıştır. Çalışmaya dahil edilen katılımcıların araştırmanın amacına uygun olarak seçilmesi için amaçlı örneklem türlerinden olan ölçüt örnekleme tercih edilmiştir. Ölçüt örnekleme ile önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan kişiler çalışmaya dahil edilirler. (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu sebeple araştırmanın çalışma grubunu fen bilimleri eğitimcisi ve yaratıcı drama lideri olması koşuluyla iki tane öğretim üyesi, fen bilimleri öğretmeni ve yaratıcı drama lideri olması koşuluyla iki tane öğretmen, dört tane özel öğretim yöntemleri dersini almış ve bu ders kapsamında yaratıcı drama yöntemini kullanmış fen bilimleri öğretmen adayı oluşturmaktadır. Dört öğretmen adayı belirlenirken özel öğretim yöntemleri dersini alan 52 öğretmen adayına doküman verilmiş, yaratıcı drama etkinliğini arkadaşlarına uygulayan dört öğretmen adayı ile görüşme yapılmıştır. Öğretim üyesi ve öğretmen olan katılımcıların demografik özellikleri şu şekildedir:

İlknur öğretim üyesi, ünvanı Doç. Dr. ve çalışmanın yapıldığı dönemde meslek hayatının 15. Yılı ve 12 yıllık drama lideridir. Pelin öğretim üyesi, ünvanı Dr. Öğr. Üyesi ve

çalışmanın yapıldığı dönemde meslek hayatının 17. Yılı ve 10 yıllık drama lideridir. Öğretmen katılımcılardan Nazan öğretmen, çalışmanın yapıldığı dönemde kıdemi 1/3, Biyoloji mezunu fakat fen bilimleri öğretmeni ve 10 yıllık drama lideridir. Seda öğretmen, çalışmanın yapıldığı dönemde meslek hayatının 14. Yılı, 15 yıllık drama lideri ve Yaratıcı Drama konusunda yüksek lisans tezi bulunmaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Türkiye’de eğitim programlarında yapılan değişiklikler sonucunda eğitim sistemimiz gelişmiş ve çağdaş bir hal almıştır. Gelişen eğitim sistemine katkı sağlayan yaratıcı drama yöntemi hakkında derinlemesine bilgi toplamak amacıyla öğretim üyelerinin, fen bilimleri öğretmenlerinin ve fen bilimleri öğretmen adaylarının görüşleri alınmıştır. Bu araştırmada derinlemesine bilgi toplamak için nitel veri toplama araçlarından yarı yapılandırılmış görüşme, gözlem ve doküman incelemesi kullanılmıştır. Aşağıda bunlar hakkında bilgiler verilmiştir.

3.3.1. Yarı Yapılandırılmış Görüşme

Çalışma grubundaki kişilerin yaratıcı drama hakkındaki görüşlerini almak amacıyla yapılacak görüşmeler için yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur. Bu formlar araştırmacı tarafından alan yazın taranarak oluşturulmuştur. Öğretim üyesi ve öğretmen görüşme formları iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda demografik yapıyla ilgili 3 soru, ikinci kısımda yaratıcı dramayla ilgili 22 soru bulunmaktadır. Öğretmen aday görüşme formu da iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda demografik yapıyla ilgili 3 soru, ikinci kısımda ise yaratıcı dramayla ilgili 26 soru bulunmaktadır. Bu formlar Ek-1 de sunulmuştur.

3.3.2. Gözlem

Yaratıcı dramanın görüşme esnasında bahsedildiği gibi uygulanıp uygulanmadığını anlamak için çalışma grubundaki kişiler en az üç ders gözlenmiştir. Bu amaçla yarı yapılandırılmış gözlem formu kullanılmıştır. Bu form araştırmacı tarafından alan yazın taranarak oluşturulmuştur. Gözlem formları Ek- 2 de sunulmuştur.

3.3.3. Doküman İnceleme

Çalışmadaki kişilerin görüşlerini alırken veri toplama çeşitlemesini sağlamak amacıyla yazılı olarak açık uçlu sorulardan oluşan dokümanlar kullanılmıştır. Bu dokümanlar ile katılımcıların yaratıcı drama hakkındaki düşünceleri yazılı olarak alınmıştır. Doküman analizleri de iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda katılımcıların demografik özellikleri ile ilgili 3 soru, ikinci kısımda ise yaratıcı drama ile ilgili 10 soru bulunmaktadır. Bu formlar alan yazın taranarak araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Doküman inceleme formları Ek 3'te sunulmuştur.

3.4. Veri Toplama Süreci

Veriler toplanmadan önce öğretim üyeleri ve öğretmenlerle ön görüşmeler yapılmıştır. Bu ön görüşmeler sayesinde öğretim üyelerinin ve öğretmenlerin çalışma takvimine uygun günler belirlenmiş ve sonrasında resmi izinler için işlemler yapılmıştır. Veriler 2016–2017 eğitim-öğretim yılının bahar yarıyılında toplanmış ve verilerin toplanması süreci yaklaşık dört (4) ay sürmüştür. Bu süreçte araştırmacı elde ettiği verileri analiz etmeye devam etmiştir.

Ankara ilinde görev yapmakta olan öğretim üyeleri ve öğretmenler için araştırmacı farklı günlerde bizzat kendisi giderek gözlem, görüşme ve doküman analizlerini uygulayarak verileri toplamıştır. Görüşme ve doküman analizi uygulanmadan önce araştırmacı kısaca kendisini tanıtmış ve formlar hakkında bilgiler vermiştir. Formların bu bilgiler doğrultusunda doldurulması ya da cevaplandırılmasını istemiştir. Gözlem formları ise araştırmacı tarafından süreç içerisinde doldurulmuştur. Çalışma grubundaki öğretmen adaylarının doküman analizi formlarını cevaplama süresi yaklaşık 20 dk. sürmüştür. Bir diğer veri toplama aracı olan yarı yapılandırılmış görüşme ise boş bir sınıf ortamında katılımcının rahat etmesi sağlanarak (uygun ışık, çay- kahve vs.) sohbet havasında yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler yaklaşık 25 dakika sürmüştür. Yapılan görüşmeler, katılımcıların onayı da alınarak ses kayıt cihazına kaydedilmiştir. Görüşme sonunda katılımcılar ses kayıtlarını dinleyerek kontrol etmiştir. Araştırmacı öğretmen adaylarının aldığı özel öğretim yöntemleri dersini her hafta gelmiş ve gözlemlemiştir. Her hafta mutlaka en az bir öğretmen adayı yaratıcı drama yöntemini kullanarak bir fen konusunu kendisine verilen 30 dk boyunca uygulamaya çalışmış ve ardından bu uygulama dersi sorumlusu olan öğretim üyesi, araştırmacı ve öğretmen adaylarınca tartışılmıştır. Bu

tartışmalar esnasında öğretmen adaylarının yaratıcı dramayı uygulayıp uygulayamadıkları, kazanımları bu yöntemin içinde kendisini öğrenci rolünde dinleyen diğer öğretmen adaylarına kazandırıp kazandıramadıkları tartışılmıştır. Araştırmacı uygulamasını bitirmiş öğretmen adayı ile görüşmesini uygun bir zamanda yapmıştır. Öte yandan, doküman analizi özel öğretim yöntemleri dersi bittikten sonra uygulanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Veriler toplanırken yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucu elde edilen ses kayıtları transkript edilmiştir. Elde edilen transkriptler doküman analizleri de göz önünde bulundurularak tek tek soru bazında incelenmiştir. Verilerin ayrıntılı bir şekilde analiz edilebilmesi için nitel veri analizlerinden birisi olan içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizinde temel amaç, verilerden yola çıkarak kavramlar arası ilişkileri açıklayabilecek kod, tema ve kategorilere ulaşmaktır. (Marshall & Rossman, 2006; Yıldırım & Şimşek, 2011). Doküman ve transkriptlerden elde edilen veriler araştırmacı tarafından tek tek okunarak öğretim üyesi, öğretmen ve öğretmen adayı olarak ayrı ayrı kodlar oluşturulmuştur. Oluşturulan kodlar arasından uzman görüşü doğrultusunda çalışma amacı dışında kalan kodlar çıkarılmıştır. Oluşturulan kodları belirli anlam içinde toplayabilen kategoriler oluşturulmuştur. En sonunda kategorileri barındıran temalar tespit edilmiştir. Oluşturulan kodlar, kategori ve temalar alanında uzman fen eğitimcilerine incelettirildikten sonra gerekli düzeltmeler yapılarak son hali verilmiş ve böylece iç güvenirlik sağlanmaya çalışılmıştır.

3.6. Geçerlik ve Güvenirlik

Çalışmada iç geçerliğini sağlamak amacıyla veri toplama araçları uzman bir fen eğitimcisinin kontrolü ile nihai halini almıştır. Aynı amaç doğrultusunda doküman incelemesi ve yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılarak veri çeşitlemesine gidilmiştir. Bunun nedeni araştırma sonuçlarının inandırıcılığını güçlendirmektir. Yine bu doğrultuda veri toplama araçları ile elde edilen katılımcı ifadeleri içerisinden doğrudan alıntılar yapılmıştır. Görüşmelerde güven ortamı oluşturulması konusunda hassas davranılmış, samimi bir hava yaratılmaya çalışılmıştır. Katılımcılara kod adlar verilerek gerçek isimleri kullanılmamıştır. Görüşmelerde alınan ses kayıtları katılımcılara yeniden dinletilerek hatalı ya da eksik bir durum olmadığı doğrulatuşturulmuştur. Bu sayede de verilerin iç geçerliliği artırılmaya çalışılmıştır. Ses kayıtları metne dönüştürülmüş ve veriler kod,

tema ve kategorilere ayrılarak sonuçlar değerlendirilmiştir. Böylece ayrıntılı betimlemelerle dış geçerlik sağlanmaya çalışılmıştır. Amaçlı örnekleme çeşitlerinden ölçüt örnekleme kullanılarak da dış geçerlik artırılmaya çalışılmıştır. Oluşturulan kod, kategori ve temalar alanında uzman fen eğitimcilerine kontrol ettirilerek iç güvenilirlik sağlanmaya çalışılmıştır. Son olarak, çalışmanın temel bölümlerinin -giriş, yöntem, bulgular ve sonuç tartışma- birbiri ile uyumu alanında uzman bir fen eğitimcisine kontrol ettirilerek dış güvenilirlik sağlanmaya çalışılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Fen Bilimleri Öğretim Üyelerinin Yaratıcı Drama Hakkındaki Görüşleri: Yarı Yapılandırılmış Görüşme

Doküman analizi ve yarı yapılandırılmış görüşme sonucu elde edilen veriler katılımcı statüsünde (öğretim üyesi, öğretmen ve öğretmen adayı olarak) değerlendirilmiş ve her katılımcı grubu için ayrı ayrı oluşturulmuştur. Birinci kısımdan başlayarak sırasıyla öğretim üyelerinin, öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının yarı yapılandırılmış görüşmeleri ve doküman analizleri verilmiştir. Tablolardaki kodlara açıklık getirmek, geçerlik ve güvenilirliği artırmak amacıyla sık sık alıntılara yer verilmiştir.

4.1.1. Yaratıcı Drama Eğitim Bilgileri

Öğretim üyelerinin yaratıcı drama eğitimini nerde ve zaman aldıklarına dair bilgiler aşağıda tablo halinde verilmiştir. Birinci soru doküman analizinde ve yarı yapılandırılmış görüşmede ortak olduğu için tek tabloda verilmiştir.

Tablo 1. Öğretim Üyelerinin Yaratıcı Drama Eğitim Bilgileri

<i>1. Yaratıcı drama eğitimi aldınız mı? Cevabınız evet ise nerede ve ne zaman aldınız?</i>		
Kod	Doküman İncelemesi	Yarı Yapılandırılmış Görüşme
İLKNUR	Evet	Evet
PELİN	Evet	Evet

Tablo 1’den de anlaşıldığı üzere her iki katılımcı da aynı dernekten liderlik sertifikasını almış ve aktif olarak liderlik eğitimi yapmaktadır. Örneğin; İLKNUR aldığı eğitimi, “Çağdaş Drama Derneği’nde 2003-2005 yılları arasında 6 aşamalı liderlik eğitimlik programını tamamladım. Ölçme değerlendirme ve yaratıcı drama ilişkisi üzerine tezimi yazdım ve liderlik sertifikamı çağdaşlık drama derneğinden aldım.” şeklinde ifade ederken, PELİN de aldığı eğitimi, “Yaratıcı drama eğitimi aldım. Öncelikle Ankara

Üniversitesi'nde açılan bir hizmetçi eğitim kursuyla başladım. Bundan yaklaşık yirmi yıl önce. Daha sonra Çağdaş Yaşama Derneğinin 1. ve 5. aşamasına kadar süren yaratıcı drama eğitmenliği, öğretmenliği programını tamamladım.2006 yılından beri yaratıcı drama lideri olarak çalışıyorum” şeklinde ifade etmiştir.

4.1.2. Yaratıcı Drama Eğitiminin Katkısı

Öğretim üyelerinin aldıkları eğitimin katkıları aşağıdaki tabloda verilmiştir. Aldıkları yaratıcı drama eğitiminin olumlu katkıları olmuştur.

Tablo 2. Yaratıcı Drama Eğitiminin Katkılarına İlişkin Öğretim Üyesi Görüşleri

<i>2. Bu aldığınız yaratıcı drama eğitiminin size nasıl bir katkısı oldu?</i>	
Kod	Katılımcılar
Mesleki gelişim	İLKNUR, PELİN
Kişisel gelişim	İLKNUR, PELİN
Sosyal beceriler	İLKNUR
Pozitif iletişim becerileri	İLKNUR
Akademik gelişim	PELİN

Birinci katılımcı aldığı yaratıcı drama eğitiminin katkılarını mesleki ve kişisel gelişim, sosyal ve pozitif iletişim becerileri olarak özetlemiştir. İkinci katılımcı ise mesleki, kişisel ve akademik başarı olarak ifade etmiştir. Örneğin; PELİN yaratıcı drama eğitiminin katkısını “*Yaratıcı drama eğitiminin hem kişisel hem mesleki anlamda hem akademik anlamda çok fazla katkısı oldu. Hacettepe Üniversitesi'nde ilk defa drama dersi açtım bundan on yıl önce. Burada drama odasının olmasını sağladık. Mesela drama odamız yoktu. Kolçaklı sandalyelerin kolçaklarını çıkarıp ya da sandalyeleri kenara alıp boş alan yaratıp dersleri yapardık. Kişisel anlamda da oldu. Kendi alanım değişti. Fen eğitiminde yaratıcı drama alanında birçok makale yazdım. Kendi çalışma alanım oluşmuş oldu bu şekilde. Farklı bir alana yönelmemde katkısı benim için bu oldu.*” şeklinde açıklarken İLKNUR ise “*Yaratıcı drama eğitimi öncelikle öğretmenlik becerileri kapsamında, kendi alanımdan örnek verecek olursam kuramdan uygulamaya diye tanımlarız. Bir kavramsal boyutu bir de uygulama boyutu. Kavramsal boyutunda yer alan genelleme, ilke, olguların öğretiminde daha anlamlı daha içselleştirilmiş kavram örüntülerinin etkili bir şekilde öğrenciye sunulmasında bana katkısı oldu. Ve özellikle öğrencilerin günlük yaşantı ile ilişkilendirmeleri konusunda verdiğim örneklerin sayısında çeşitliliğinde artış oldu. Sosyal beceriler anlamında hem sözel hem sözel olmayan iletişim becerilerimin geliştiğini düşünüyorum. Bana pozitif anlamında özellikle drama eğitimini etkin aldığım*

dönemlerde halime de pozitiflik kattığını düşünüyorum. Böyle sıralayabilirim. Mesleki ve kişisel gelişimim diye sınıflandırabilirim aslında. İhtiyaçlar dediğimiz kendini gerçekleştirme basamağına doğru ilerlediğimizde kendi kişisel farkındalığımız artmasında kendimi daha iyi donatmak için neler yapabilirim sorusunu sormama daha çok vesile oldu yaratıcı drama eğitimi. Ve insanlarla daha pozitif ilişki kurmama.” şeklinde açıklamıştır.

4.1.3. Yaratıcı Drama Eğitimi Sürecinde Uygun Olmayan Davranışların Varlığına İlişkin Görüşler

Öğretim üyelerinin yaratıcı drama eğitimi alırken hoşlarına gitmeyen bir durumla karşılaşp karşılaşmadığı ve varsa bu durumların neler olduğu aşağıdaki tabloda verilmiştir. Pelin isimindeki katılımcı hoşnut olmadığı durumu açıklamıştır.

Tablo 3. Yaratıcı Drama Eğitimi Sürecinde Uygun Olmayan Davranışlara İlişkin Öğretim Üyesi Görüşleri

<i>3. Bu eğitim sürecinde hoşunuza gitmeyen durumlarla karşılaştınız mı? Nasıl?</i>	
Kod	Katılımcılar
Yok	İLKNUR
Yetersiz eğitim veren kurumlar var	PELİN

İLKNUR yaratıcı drama eğitimi alırken herhangi bir olumsuz durumla karşılaşmadığını belirtirken, PELİN ise hoşuna gitmeyen durumu şu şekilde açıklamıştır: “*Tabi, çok olabiliyor ama bunlara ne şekilde yaklaştığımızı daha çok önemsedim. Yanlış olarak görmedim ama zaten yanlışların da doğruyu bir şekilde beraberinde getirdiğini gözlemledim. Ne gibi? Mesela bir haftalık kurslarla yaratıcı drama eğitmeni yetiştiren kurumlar olduğunu biliyorum. Hatta öğrencilerimden de sürekli bu konuda sorular geliyor. Ben de hayır gitmeyin bile demiyorum. Mesela gidenler daha sonra bir şekilde bunların hiçbir işe yaramadığını, bu eğitimin yetersiz olduğunu zaten kendileri yaşayarak öğreniyorlar. Aynen dramanın doğası yaşayarak öğrenme olduğu için bu da kendi içinde bunu doğuruyor. Uzaktan eğitim kesinlikle ben de duydum. Uzaktan eğitimle ilgili bir kurs vardı. Yaratıcı drama ve uzaktan eğitim bilmiyorum nasıl bağdaştırabiliriz ama bunu yaşayarak öğrenmek gerekir gene olmayacağını diye düşünüyorum.”*

4.1.4. Yaratıcı Drama Eğitiminin Devam Etmesine İlişkin Görüşler

Öğretim üyelerinin yaratıcı drama eğitimine ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda verilmiştir. Her iki katılımcının da açıklaması aşağıdaki gibidir.

Tablo 4. Öğretim Üyelerinin Yaratıcı Drama Eğitimine Devam Durumları

4. Yaratıcı drama ile ilgili eğitiminize devam ediyor musunuz? Ne şekilde devam ediyorsunuz? Açıklayınız.		
Kod	Katılımcılar	Ne şekilde
Devam etmiyor	İLKNUR	Fakat eğitimci olarak ulusal ve uluslararası eğitimlere katılıyor.
Devam ediyor	PELİN	Ulusal ve uluslararası Seminerlere- eğitimlere katılarak.

İLKNUR katılımcısı eğitimci olarak ulusal ve uluslararası eğitimlere katıldığını şu şekilde ifade etmiştir: *“Eğitime devam etmiyorum açıkçası yani eğitim olarak sayarsak ulusal ve uluslararası kongreler oluyor çağdaş drama derneğinin onlara daha çok destek amaçlı bazen düzenleme grubunda yer alıyorum bazen kendim seminer veriyorum ama hani ben son en azından 3-4 yıldır kendim katılmadım öğrenci olarak diyebilirim.”*

PELİN katılımcısı ise yaratıcı drama eğitimine devam etmesini, *“Eğitim sürekli. Çünkü ulusal-uluslararası seminerler oluyor. Mesela en son İzmir’de uluslararası seminere katılmıştım. Tinti Karpinen ile çalışmıştık. Daha çok oyunlar üzerine işte fen eğitimine ben oyunları uyarlıyorum. Ama onun farklı bir oyun anlayışı var. Bununla ilgili ondan eğitim almıştık. Sürekli ne varsa kendimi geliştirmek için güncel olan zaten ilgi alanım olduğu için sürekli beslenmemiz gerekiyor. Bence bunun bir diploması yok aslında. Yani bu yaşam boyu öğrenme dramada geçerli. Türkiye’de gelişen bir alan. Ve bunun sorumluluğunu da en iyi şekilde taşımamız gerektiğini düşünüyorum.”* cümleleriyle açıklamıştır.

4.1.5. Yaratıcı Dramanın Tanımı ve Aşamaları

Öğretim üyelerinin yaratıcı dramanın tanımına dair vermiş oldukları cevaplardan oluşturulmuş kodlar aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Bu kısım iki tablo halinde verilmiştir. Birinci (a) tabloda yaratıcı dramanın tanımına dair kodlar bulunurken, ikinci (b) tabloda yaratıcı dramanın aşamalarına ait kodlar bulunmaktadır.

Tablo 5a. Yaratıcı Dramanın Tanımına İlişkin Öğretim Üyesi Görüşleri

<i>5.a. Sizce yaratıcı drama ne demektir?</i>	
Kod	Katılımcılar
Canlandırma	İLKNUR, PELİN
Doğaçlama	İLKNUR

İLKNUR “Yaratıcı drama herhangi bir kavramı, olguyu, ilkeyi, genellemeyi çocuk oyunlarından da yararlanarak masalsı oynusu süreçlerde canlandırma, doğaçlama işidir yaratıcı drama en genel haliyle.”

PELİN “Yaratıcı dramanın bizim için genel, derslerimizde de kitaplarımızda da geçen bir tanımı var aslında. Ne yapıyoruz? Bir konuyu alıyoruz, bir üniteyi ele alıyoruz ya da bir kavramı ele alıyoruz. İşte bugünkü konumuz bilim insanlarıydı bununla ilgili bir grup çalışmasıyla gerçekleşen daha çok drama tekniklerinden rol oynama, doğaçlama gibi tekniklerin kullanıldığı, malzemelerimiz tamamen geçmiş yaşantılarımız olan, geçmiş yaşantılardan kaynaklı olarak atölyelerimizi yürüttüğümüz, derslerimizi yürüttüğümüz bir canlandırma çalışması olarak tanımlıyoruz. Özellikle canlandırmadır diye tanımı bitirmek bizim için önemli. Benim için çok önemli. Çünkü ben yaratıcı dramanın kalbinin buradan attığına inanıyorum. Canlandırmada attığına inanıyorum. Oyun oynamadan yaratıcı drama oturumu yapabileceğimize inanıyorum. Değerlendirme bazen ara değerlendirmelerle yapıp en son değerlendirme aşaması olmadan da yapabileceğimize inanıyorum. Ama bir canlandırma olmadan kesinlikle yaratıcı drama oturumu yaptık diyemeyiz. İnancım bu yönde.”

Tablo 5b. Yaratıcı Dramanın Aşamalarına İlişkin Öğretim Üyesi Görüşleri

<i>5.b. Yaratıcı dramanın hangi aşamalardan oluştuğunu düşünüyorsunuz? Neden?</i>	
Kod	Katılımcılar
Giriş	İLKNUR
Süreç	İLKNUR
Değerlendirme	İLKNUR, PELİN
Hazırlık	PELİN
Canlandırma	PELİN

İLKNUR “Yaratıcı drama daha önce beş aşamadan oluşuyordu tanımına göre ama benim de son yıllardan beri 2003ten beri benimsediğim Ömer Adıgüzel’in yapmış olduğu bir tanımlama var giriş gelişme ya da giriş süreç değerlendirme gibi üç aşamadan oluşuyor.”

PELİN “*Şu anda bizim takip ettiğimiz üç aşamamız var. Hazırlık, canlandırma, değerlendirme. Daha önceki ısınma, oyun, doğaçlama, değerlendirme ve oluşum şeklinde beş aşaması vardı. İnci San’ın takip ettiğimiz. Daha sonra Ömer hocamızın alana ortak dil olarak kazandırdığı üç aşamayı yıllardır takip ediyorum.*”

4.1.6. Yaratıcı Dramanın Etkinliklerinin Kullanım Sıklığı

Öğretim üyelerinin Fen eğitiminde yaratıcı drama etkinliklerini ne sıklıkla kullandığına dair kodlar aşağıdaki gibidir. Her iki katılımcı da girmiş oldukları fen eğitimine dair derslerde yaratıcı drama etkinliklerini kullandıklarını ifade etmiştir.

Tablo 6. Yaratıcı Drama Etkinliklerinin Kullanım Sıklığına İlişkin Öğretim Üyesi Görüşleri

6. Girmiş olduğunuz fen eğitimine dair derslerde drama etkinlikleri kullanıyor musunuz? Ne sıklıkta kullanıyorsunuz?	
Kod	Katılımcılar
Dönem içinde 4-5 kez	İLKNUR
Sık sık	PELİN
Tüm derslerde	İLKNUR

İLKNUR “*Yani dönem içerisinde verdiğim ders yaratıcı drama ders seçmeli ders olarak veriyorum ama bunun dışında ki derslerde dönem içinde 4-5 kez kullanıyorum.*”

PELİN “*Sık sık kullanmaya çalışıyorum. Genel biyoloji dersi veriyorum mesela bu dönem. Her dönem farklı derslerim olabiliyor. Bu dönem genel biyoloji dersi verdim. Biyolojide canlılarla ilgili konularda daha çok rol kartlarını kullandım örneğin. Onun dışında doğaçlamalar kullandım. Fotoğraftan doğaçlamalar kullandım. Resimler çizdirip bununla alakalı doğaçlamalar yaptırдыm. Çoklu zekâ kuramı ile ilgili yaratıcı dramayı birleştiren bununla ilgili çalışmalar çok yapıyorum. Grup çalışmaları, her bir gruba işte öykü yazdırma, şarkı besteleme, şarkı sözü, şiir yazdırma, bulmaca çözdürtme gibi farklı zekâ alanlarına yönelik drama ve çoklu zekâyı birleştirerek biyoloji derslerinde çok fazla etkinlik kullanıyorum. Ayrıca drama dersim var. Drama dersinde direk fen eğitimine girmiyorum. Dönem boyunca sadece drama, temel drama şeklinde oluyor. Fakat dönem sonunda birkaç derste fen eğitiminde kullanılabilir olduğunu görüyorlar. Fakat bu da ucu açık bir eğitim olduğunun farkına varıyorlar ve genelde devam ediyorlar drama dersi alan öğrencilerim dramaya devam ediyorlar. Hayatlarının bir parçası haline geliyor. Şu anda sadece fen öğretmeni olmayıp drama öğretmenliği*

yapan bile bizim Hacettepe'den mezun çok kişi var.”

4.1.7. Yaratıcı Drama Yöntemiyle Nasıl Bir Öğrenme Sağlanır?

Yaratıcı drama yöntemiyle fen eğitiminde nasıl bir öğrenme gerçekleşeceğine dair öğretim üyelerinin görüşleri ve kodları aşağıda verilmiştir. Katılımcılar farklı öğrenme çeşitlerinden bahsetmiştir.

Tablo 7. Yaratıcı Drama Yönteminde Öğrenmenin Gerçekleşmesine İlişkin Öğretim Üyesi Görüşler

<i>7. Yaratıcı drama yöntemini, fen eğitiminde kullandığınız zaman nasıl bir öğrenme gerçekleşeceğine inanıyorsunuz?</i>	
Kod	Katılımcılar
Bilimsel süreç becerisi kazandırma	İLKNUR
Anlamli öğrenme	İLKNUR, PELİN
Günlük yaşamda problem çözebilme	İLKNUR
Kavram yanlışlığı tespiti ve giderilmesi	İLKNUR, PELİN
Yaşantı kazandırma	İLKNUR
Empati kazandırma	İLKNUR
Öğrenmeyi öğrenme	İLKNUR
Kalıcı öğrenme	PELİN
Etkili öğrenme	PELİN
Kavram öğretimi	PELİN

İLKNUR “Bizim en temel amaçlarımızdan bir tanesi bilimsel süreç becerilerinin kazandırılması öğrenciye ve bununda en önemli ayağı da kavramların günlük yaşamla ilişkilendirilip anlamli öğrenmeler gerçekleştirilmesi ve öğrendiğimiz içselleştirdiğimiz kavramları günlük yaşamda karşılaştığımız problemlerin çözümünde ya da doğada bir anlam kazandırma ilişki kurabilme süreci bunu da yaratıcı drama ile çok etkili bir şekilde kazandırdığıma inanıyorum öğrencilerimde bunu gözlemleyebiliyorum yaratıcı drama etkinlikleri sonunda. E ne şekilde diye söylediniz. Örneğin ısı ve sıcaklık kavramını ele alalım. Dersime en temel kavram yanlışlığının tespitinde ve giderilmesinde bir kavramı ölçtüğü araçlar aracılığıyla öğrencilerimize kazandırabiliriz. Bu ölçme araçlarının çalışma prensiplerini yine o döneme ait bilim insanlarının o bilimsel yöntemi nasıl kullandıklarını doğaçlamalarını yani birer drama tekniklerini kullanmayı amaçlıyorum ama en temel kullandığım teknikler doğaçlama rol oynama drama yöntemine ait teknikler içerisinde. Doğaçlamalarını istiyorum o aracı nasıl tasarladılar hangi süreçlerden geçtiler hangi becerileri kullandılar hangi işlemlerden geçtiler bunları düşünmelerini ve bunları doğaçlama yöntemiyle aktarmalarını istiyorum süreçte

de öğrencilerimin kavramsal yanılgıları var mı bunu tespit ediyorum ve gidermek için de giderildi mi bunun kontrolünü sağlayabiliyorum bu yolla. Yaşantı kazandırmış oluyorum evet. Empati ve yaşantı kazandırmayı baskın olarak söyleyebiliriz. Bir de bilinç ötesi dediğimiz metakognitifler var yani öğrenmeyi öğrenme hangi öğrenme süreçlerinden geçtiler ben öğretmen adayları ile daha çok çalıştığım için ne tür öğrenme stilleri var daha sık nasıl öğreniyorlar bunların farkındalığını da yaratıcı drama ile çok etkili bir şekilde kazandırabiliyorum.

PELİN “*Kalıcı bir öğrenme, etkili bir öğrenme ve anlamlı bir öğrenme. Çünkü daha önce bildikleri her şeyi ilişkilendiriyorlar yeni bilgiyle. Ayrıca birçok kavram yanılgıları ortaya çıkıyor. Özellikle drama teknikleri kullandığımızda kavram yanılgılarını çok net görebiliyoruz. Bir bilinç koridorunu özellikle kavram yanılgısı nedir diye de kullanıyorum ben. Bilinç koridorunda bir kavram veriyorum. Kütle ve ağırlık hakkında herkes fikrini söylüyor. Orda ortaya çıkan kavram yanılgısında ertesi derste giderici çalışmalar yapabiliyorum. Bu anlamda çok etkili olduğumu da düşünüyorum. Özellikle kavram öğretimi, kavram yanılgıları ve anlamlı öğrenme için çok önemli.”*

4.1.8. Yaratıcı Drama Etkinliklerinin Dizaynı Esnasında Dikkat Edilen Unsurlar

Yaratıcı drama etkinliklerinin nasıl hazırlandığına dair öğretim üyelerinin görüşleri ve kodlar aşağıdaki gibidir. Her iki katılımcı da yaratıcı drama etkinliklerini kendilerinin oluşturduğunu ifade etti. Aşağıdaki tabloda bu etkinlikleri oluştururken nelere dikkat ettiklerinin kodları ve bilgileri verilmiştir.

Tablo 8. Yaratıcı Drama Etkinlikleri Hazırlanırken Öğretim Üyelerinin Dikkat Edilen Unsurlar

<i>8. Fen eğitimi derslerinde kullandığınız yaratıcı drama etkinliklerini siz mi dizayn ediyorsunuz? Dizayn esnasında dikkat ettiğiniz noktalar nelerdir?</i>	
Kod	Katılımcılar
Hazırbulunuşluk	İLKNUR, PELİN
Yaş	İLKNUR
Amaca uygunluk	İLKNUR
Cinsiyet	İLKNUR
Heterojen grup oluşturma	İLKNUR
Yaratıcı drama basamakları	PELİN
Gelişim özellikleri	PELİN
Fen eğitimindeki içerik	PELİN

İLKNUR “Öğrencinin hazırbulunuşluğuna hitap ediyorum mu buna dikkat ediyorum yani öğrenci yaratıcı drama ile tanışmış mı tanışmamış mı bu belki ilk ölçütüm. Daha öncesinde yani yaratıcı dramanın kavramsal olarak ya da sürecin ne olduğunun farkında mı bunun dışında da tabi yaş düzeyine uygunluğa dikkat ediyorum. Kazanımı kazandırıp kazandırmadığına amaca uygunluğa dikkat ediyorum ve tabi ki dediğim gibi öğrenciye sosyal, duyuşsal olarak bu etkinliğe hazır mı buna dikkat ediyorum bazen kendini ifade etmede ya da akran gruplarında cinsiyet ayrımında bir takım yani sorun demeyelim ama tereddütler olabiliyor, bunlara dikkat ediyorum dikkat etmeye çalışıyorum. Karma grup oluşturmaya dikkat ediyorum. Her seferinde aynı grup değil de bireylerin dağılmasını sağlıyorum.”

PELİN “Özellikle grubun tabi ki ön bilgileri, kim oldukları benim için her zaman daha önemli. Dönem başlarında mutlaka onları tanımaya yönelik çalışmalar yapıyorum. Bunun dışında fen eğitimindeki içerik benim için önemli. İçeriğe uygun hem hazırlık hem canlandırma hem değerlendirmede ilişkili çalışmalar seçmeye özen gösteriyorum. Buna çok dikkat ediyorum. Yani etkinlikler havada hiçbir zaman kalmıyor. Hazırlıkta yaptığım bir oyundaki çalışmayı mesela canlandırmada kullanabiliyorum ya da bugünkü gibi gördüğünüz gibi puzzle tekniği ile değerlendirmede bütün parçaları birleştirme şeklinde kullanıyorum.”

4.1.9. Kullanılan Yaratıcı Drama Etkinliklerinde Öğretmen Adaylarına Kazandırılması Hedeflenen Öğeler

Öğretim üyelerinin derslerinde kullandıkları yaratıcı drama etkinlikleri ile öğretmen adaylarına neler kazandırmak istedikleri aşağıdaki tablodaki gibi kodlanmıştır. Öğretim üyelerinin görüşleri aşağıda verilmiştir.

Tablo 9. Kullanan Yaratıcı Drama Etkinliklerinde Öğretim Üyelerinin Öğretmen Adaylarına Kazandırılması Hedeflenen Öğeler

9. Fen eğitimi derslerinde kullandığınız drama etkinliklerini planlarken ve uygularken, öğretmen adaylarına neleri kazandırmayı amaçlıyorsunuz	
Kod	Katılımcılar
Kuramsal beceri	İLKNUR
Kavramsal beceri	İLKNUR
Sosyal beceri	İLKNUR, PELİN
Derse karşı tutum	İLKNUR
İş birlik	İLKNUR
Motivasyon	İLKNUR

Tablo 9 devamı

9. Fen eğitimi derslerinde kullandığınız drama etkinliklerini planlarken ve uygularken, öğretmen adaylarına neleri kazandırmayı amaçlıyorsunuz

Kod	Katılımcılar
Özgüven	İLKNUR
Temel drama becerileri	PELİN
İletişim becerileri	PELİN

İLKNUR “Aslında bunu şöyle ayırıyorum. İlk olarak kuramsal olarak kavramları anlamaları, kavramsal beceriler, kuramsal beceriler ikinci olarak sosyal beceriler sözlü ve sözlü olmayan beden kullanma derse karşı bir önyargısı varsa bunu tespit edip olumluya dönüştürmek için bir iç ve dış motivasyonlarını sağlamalarını hedefliyorum. İşbirliğine tabi tabi iş birliğine dayalı öğrenme akran gruplarının hem kendi öğrenme hem de başka öğrenmelerinden sorumlu olmalarını iş birliği yapmalarını da hedefliyorum. Motivasyon özgüvenlerini arttırmayı hedefliyorum.”

PELİN “Öğretmen adaylarına temel drama becerileri, kavramları, dramanın ne olduğu, fen eğitiminde kullanılabilir olduğunu bile fark etmeleri. Bu en büyük kazanımlarından bir tanesi oluyor. Bunun dışında sosyalleşmeleri çünkü bazen kendini ifade edemeyen öğrenciler olabiliyor. Dramayla bunu çözdüklerini söylüyorlar. Öğretmen olacakları için de bu sosyalleşme, iletişim becerilerinin gelişmiş olmasını da çok önemsiyorum. Bu anlamda en büyük kazanımın öğrencilere bu olduğunu düşünüyorum.”

4.1.10. Kullanılan Yaratıcı Drama Etkinliklerinde Kullanılan Ortamlar

Öğretim üyelerinin yaratıcı drama etkinliklerinde kullandıkları ortamlar aşağıdaki gibidir. İlknur ismindeki katılımcı mekân sınırlandırması yapmamaya çalıştığını da ifade etmiştir.

Tablo 10. Öğretim Üyelerinin Yaratıcı Drama Etkinliklerini İçin Ortam Seçimleri

10. Yaratıcı drama yöntemine dair etkinlikleri hangi ortamlarda uyguluyorsunuz?

Kod	Katılımcılar
Sınıf ortamı	İLKNUR, PELİN
Drama atölyesi	İLKNUR, PELİN

İLKNUR “Aslında çok mekân sınırlandırması yapmamaya çalışıyorum eğer dersim seçmeli dersimiz yaratıcı drama derslerimiz drama atölyesinde yapılıyor. Bölümümüzde yer alan kurmaya çalıştığımız onun için özel bir mekân sağlanmış durumda ama diğer ben ders içerisinde yaptığım etkinlikleri kendi dersimde ortamı dizayn ederek

uygulamaya çalışıyorum.”

PELİN “*Sınıf ortamı ya da atölye ortamı.*”

4.1.11. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Ortamla İlgili Karşılaşılan Güçlükler

Öğretim üyelerinin ortam ile ilgili sorunları ve kodları aşağıdaki gibidir. Pelin ismindeki katılımcı güçlük yaşamadığını ifade etmiştir.

Tablo 11. Öğretim Üyelerinin Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Ortamla İlgili Karşılaşılan Güçlükler

<i>11. Yaratıcı drama yöntemini uygularken ortamla ilgili karşılaştığınız güçlükler nelerdir?</i>		
	Kod	Katılımcı
Güçlük yaşamıyorum		PELİN
Güçlükler var	Alan sıkıntısı	İLKNUR
	Gürültü	İLKNUR
	Sınıf yönetimi	İLKNUR
	Materyal temini	İLKNUR

İLKNUR “*Güçlükler şunlar oluyor eğer sabit sıralı masalar varsa uygulamada alan sıkıntısı yaşıyoruz. Eğer değilse mobil sıralar varsa bu sefer öğrencilerimden yardım istediğimde öğrencilerimden çok ses çıkıyor ve dışarıyı rahatsız edebilecek durumda olabiliyor. Yaratıcı drama atölyesi dışında konsantrasyon bozulma ihtimali var yani sınıf yönetimi sağlamam benim için daha zor olabiliyor bu gibi problemler bir de tabii materyal bulma konusunda bazen sıkıntı yaşayabiliyorum. Kostüm özellikle kostüm konusunda.*”

PELİN “*Şu anda bir güçlük yaşamıyoruz ama eskiden drama odamız yoktu. Mekânda sıkıntı yaşıyorduk ama amfi bile olsa biz drama eğitimimizi tamamladık. İki yüz kişiyle bile drama eğitimi verdiğimi biliyorum amfide.*”

4.1.12. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Ortamla İlgili Karşılaştıkları Güçlükler İçin Çözüm Önerileri

Öğretim üyelerinin çözüm önerileri ve görüşleri aşağıdaki gibidir. İlknur ismindeki katılımcı çözüm önerileriyle güçlüklerin üstesinden gelebildiğini ifade etmiştir.

Tablo 12. Öğretim Üyelerinin Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Ortamla İlgili Karşılaştıkları Güçlükler İçin Çözüm Önerileri

<i>12. Bu güçlüklerin üstesinden gelmek için çözüm önerileriniz nelerdir?</i>	
Kod	Katılımcılar
Ortam değişikliği	İLKNUR
Materyalleri liderin temin etmesi	İLKNUR

İLKNUR “*Ya ortam değişikliği yapıyoruz ya da drama salonunu tercih ediyoruz. Aslında materyalleri her zaman biz temin ediyoruz. Yani büyük ölçüde biz temin ediyoruz. Öğrencilerimizden ancak şu gibi bir desteğimiz oluyor hani kullanmadıkları daha sonra evde değerlendiremedikleri materyalleri hani getirip burada değerlendirmek şeklinde ama hani o da yılda bir kez oluyor dolayısıyla özellikle spesifik bir etkinlik için materyal getirmelerini istemiyoruz biz sağlıyoruz.*”

PELİN “*Çözümüm mesela kişi sayısı çok fazlaysa sırayla canlandırma mı yapacağız sırayla ya da ikiye bölüp oyun mu oynayacağız aynı anda yüz kişiye beşe bölüp yirmişer kişi onlar kendi aralarında oynamıyordu sonra paylaşımlar yapıyorduk şeklinde olabiliyordu. Tabii çok çözümler var. Bu çözüm odaklı olmak en büyük çözüm. Drama her yerde her ortamda rahatlıkla yapılabilir. Buna inanarak da çözüm odaklı düşününce her şey çözülmüştü.*”

4.1.13. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullanılan Basamaklar

Öğretim üyelerinin yaratıcı drama yöntemini uygularken kullandıkları aşamaların kodları ve görüşleri aşağıdaki gibidir. Pelin isindeki katılımcı yaratıcı dramının bütün basamaklarını kullandığını ifade etmiştir.

Tablo 13. Öğretim Üyelerinin Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullandığı Basamaklar

<i>13. Yaratıcı drama yöntemine dair etkinlikleri kullanırken daha çok hangi basamaklarını kullanıyorsunuz? Neden?</i>	
Kod	Katılımcılar
Diğer derslerde süreç	İLKNUR
Kısmi değerlendirme	İLKNUR
Canlandırma	PELİN
Isınma	PELİN
Değerlendirme	PELİN

İLKNUR “Zaten seçmeli dersimde tamamını uygulamaya dayalı çok az belki arada kuramsal bilgiler vererek serpiştirerek belki ama giriş gelişme sonuç şeklinde ilerliyor. Diğerinde ise diğer yöntem derslerinde ise aslında ben daha çok gelişme bölümünü uyguluyorum. Yani süreç bölümünü daha baskın uyguluyorum. Çünkü dersin gidişatı yapı mekân diğer durumlardan ötürü daha çok yani ağırlıklı olarak gelişme bölümünü uyguluyorum ve kısmi değerlendirme uyguluyorum. Yani mesela biraz önce verdiğim örnek buna uygun. Komuyu ısı sıcaklık olarak ele aldığımızda ısı sıcaklığı bir öğretmen adayına nasıl etkili bir şekilde sunabileceğimi dair bir yöntem dersi veriyorum diyelim ben bunu eğer seçmeli derste olsam atölyede olsam işte buna ilişkin bir oyun çocuk oyunu ile ilişkilendirerek ısı sıcaklığı fizik hareketleri ile tanımlayabilirdim hareketlerini molekül hareketi ama normal yöntem dersinde işte öğrencilerimden direkt ısı sıcaklıkla ilgili aletleri düşünerek işte bunları nasıl tasarlıyorsunuz çalışma prensibi ile ilgili hangi fizik kuralı ile açıkladınız gibi bunu bulan bilim insanının hayat hikayesini de düşünerek doğaçlayın canlandırın dediğimde normalde sadece gelişme bölümü oluyor ama dediğim gibi seçmeli dersimde olsa her aşamayı da layıkıyla yerine getirmeye çalışırım. Zaman ve mekân sıkıntısı olmadığı zaman bütün basamakları uyguluyorum. Ama normal yetiştirmem gereken şeyler olduğunda süreç benim için daha önemli olduğu için dersimde öyle kullanıyorum.”

PELİN “Canlandırma çok önemli. Canlandırmada da olabildiğince rol oynama, doğaçlama bizim için yetiyor farklı bir teknik kullanmaya gerek duymuyoruz ama fen eğitiminde ben çok kullanıyorum. Fen eğitiminde özellikle çünkü on ikiden vurduğumu hissediyorum mesela bazı konularda. Kullanırken ısınma ve diğer aşamaların hepsini de kullanıyorum ama canlandırma benim için daha önemli.”

4.1.14. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullanılan Öğretim Teknikleri

Öğretim üyelerim kullandıkları öğretim tekniklerinin kodları ve görüşleri aşağıdaki gibidir. Öğretim üyeleri çeşitli teknikleri yaratıcı drama yönteminde kullandıklarını aşağıdaki gibi ifade etmişlerdir.

Tablo 14. Öğretim Üyelerinin Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullandığı Öğretim Teknikleri

<i>14. Yaratıcı drama yöntemini uygularken hangi öğretim tekniklerini kullanıyorsunuz?</i>	
Kod	Katılımcılar
Doğaçlama	İLKNUR
Rol oynama	İLKNUR
Rol içinde yazma	İLKNUR
Fotoğraf karesi	İLKNUR
Telefona konuşma	İLKNUR
Sıcak sandalye	İLKNUR
Bilinç koridoru	İLKNUR
Dedikodu halkası	İLKNUR
Liderin role girmesi	İLKNUR
Beyin fırtınası	PELİN
Soru yanıt	PELİN
Dramatizasyon	PELİN
Kar topu	PELİN
Vızıltı grupları	PELİN
66	PELİN
Panel	PELİN
Açık oturum	PELİN

İLKNUR “*En baskın olarak doğaçlama, rol oynama onun dışında rol içinde yazma, fotoğraf karesi, telefonla konuşma, sıcak sandalye, bilinç koridoru, dedikodu halkası, liderin role girmesi gibi teknikleri kullanıyorum.*”

PELİN “*Beyin fırtınasını kullanıyorum. Soru-yanıt kullanıyorum. Yeri geliyor dramatizasyon kullanıyorum. Drama tekniklerinin tamamını zaten kullanıyorum. Genellikle drama derslerinde bu tür teknikleri kullanmış oluyorum. Tartışma yönteminin de tekniklerini kullanabiliyorum. İşte kar topu tekniği gibi, vızıltı grupları gibi, 66 gibi, farklı tartışma tekniklerini derslerimde çok kullanıyorum. Panel gibi, açık oturum gibi.*”

4.1.15. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullanılan Öğretim Tekniklerin Nasıl Kullanıldığına İlişkin Görüşler

Öğretim üyelerinin bir önceki soruda bahsetmiş oldukları teknikleri yaratıcı dramada nasıl kullandıklarına dair görüşler aşağıdaki gibidir. Kodlar oluşturulmamış katılımcıların örnekleri direkt verilmiştir.

İLKNUR “... *Yani şimdi hemen fenle kurduğum evet diyelim ki çevre sorunları ile ilgili orman gezintisi yaptırıyorum öğrencilerime ardından şunu söylüyorum diyorum ki çevrenizde kurulan bir fabrika var işte o fabrika bulunduğumuz ilçeye bölgeye zarar*

veriyor bununla ilgili bir televizyon programı hazırlamanızı istiyorum diyorum ve bu anı doğaçlamalarını istiyorum. Ve daha sonra ben o televizyon programına konuk oluyorum yani onlar doğaçlama sırasındayken konuk olarak sıkıntılarımı dile getiriyorum role giriyorum. Örneğin telefonla bağlanıp çevre sorunları ile ilgili fabrikaların verdiği zararlarla ilgili bir bilgi veriyorum yetkiliye telefon görüşmesini kullanıyorum yine çevre bakanlığına ilçemizde oluşan sağlık sorunları ile ilgili bir dilekçe yazıyorum rol içerisinde yazmaya uyguluyorum yine çevre bakanlığında bir görevli yetkili olarak o fabrika ile ilgili bir karar oluşturma süreci olarak bir heyeti topluyorum bilinç koridoru oluşturuyorum gibi.”

PELİN “...Mesela bugünkü dersimizle ilgili olsaydı bilim insanlarının yaşadığı zorluklarla ilgili bir panel olabilirdi bir değerlendirme çalışması olarak panelle bitirebilirdik gibi. Ya da her canlandırma grubuna bir tane teknik verip bu teknikle canlandırmanızı planlayın gibi.”

4.1.16. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullanılan Öğretim Araç-Gereçleri

Öğretim üyelerinin kullandıkları öğretim araç- gereçleri aşağıdaki gibidir. Yaratıcı drama yönteminde çok çeşitli araç- gereçler kullanılmaktadır.

Tablo 15. Öğretim Üyelerinin Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullandığı Öğretim Araç- Gereçleri

<i>16. Yaratıcı drama yöntemini uygularken hangi öğretim araç-gereçlerini kullanıyorsunuz?</i>	
Kod	Katılımcılar
Kalem	İLKNUR
Kâğıt	İLKNUR
Tahta	İLKNUR
Fotoğraf	İLKNUR
CD	İLKNUR
CD çalar	İLKNUR
Her şey	PELİN

İLKNUR “Yani şöyle kalem kâğıt kullanıyorum çok. Tahtayı kullanıyorum tahta kalemi, fotoğraflar kullanıyorum. Örneğin işte çevre sorunlarına ilişkin toprak kirliliği, su kirliliği harap olmuş fotoğrafları. Bunun dışında işte cdler kullanıyorum hareketli bir oyun oynatmak için ya da diyelim ki su taneciğinin yolculuğunu düşündüğümüzde rahatlama çalışmalarında rahatlatıcı relaxtion dediğimiz müziklerden kullanıyorum yani

cd çalar cd gibi. Yani genel olarak bunları kullanıyorum. Aşağı yukarı böyle kullanıyorum yani bir çevre sorunu anlatacaksam ya da duygu düşüncelerini öğrenmek isteyeceksem onlara hani toprak kirliliğine neden olmuş bir yer, su kirliliğinin olduğu bir yer, hava kirliliğinin olduğu bir yer kesit veriyorum mesela işte bir su taneciğinin yolculuğunu yaşamaları için gözlerini kapattıklarında bir rahatlama müziği koyuyorum cd çalara gibi diyebilirim.”

PELİN “Her şeyi kullanabiliyoruz. Yazılı materyaller de olabiliyor. Bu kostümleri çok kullanıyoruz. Bugün kullanmadık biraz akıştan dolayı da oldu ama her şeyi farklı amaçlar için de kullanabiliyoruz. Bir telefonu telefon olarak da kullanabiliyoruz baston olarak da kullanabiliyoruz. İşimize yarayan önceden eğer getirmem gerekiyorsa getirdiğim araç gereçler de olabiliyor. Ya da sınıf içerisinde müziğimizde oluyor. Müzik de çok kullanıyoruz. Araç gereçlere mesela canlandırma konumuza da bağlı. Direk nesne odaklı da olabilir canlandırmalarımız. O zaman gruplara nesne de verebiliriz mesela. O nesnelere yola çıkarlar. Sonra bütün nesnelere birleştirilerek tüm grupla canlandırma şeklinde de bitirebiliriz. Ya da imgesel de olabilir yani kullanmak durumunda da değiliz. Kullanıyormuş gibi yaptıkları durumlarda oluyor.”

4.1.17. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullanılan Öğretim Araç-Gereçlerinin Kullanımına Dair Örnekler

Bu kısımda kodlama yapılmamış olup öğretim üyelerinin örnekleri bire bir aktarılmıştır. Öğretim üyeleri kullandıkları araç- gereçleri örneklerle açıklayarak ifade etmişlerdir.

İLKNUR “Yani şöyle kalem kâğıt kullanıyorum çok. Tahtayı kullanıyorum tahta kalemi, fotoğraflar kullanıyorum. Örneğin işte çevre sorunlarına ilişkin toprak kirliliği, su kirliliği harap olmuş fotoğrafları. Bunun dışında işte CD’ler kullanıyorum hareketli bir oyun oynatmak için ya da diyelim ki su taneciğinin yolculuğunu düşündüğümüzde rahatlama çalışmalarında rahatlatıcı relaxtion dediğimiz müziklerden kullanıyorum yani cd çalar cd gibi. Yani genel olarak bunları kullanıyorum. Aşağı yukarı böyle kullanıyorum yani bir çevre sorunu anlatacaksam ya da duygu düşüncelerini öğrenmek isteyeceksem onlara hani toprak kirliliğine neden olmuş bir yer, su kirliliğinin olduğu bir yer, hava kirliliğinin olduğu bir yer kesit veriyorum mesela işte bir su taneciğinin yolculuğunu yaşamaları için gözlerini kapattıklarında bir rahatlama müziği koyuyorum cd çalara gibi diyebilirim.”

PELİN “Her şeyi kullanabiliyoruz. Yazılı materyaller de olabiliyor. Bu kostümleri çok kullanıyoruz. Bugün kullanmadık biraz akıştan dolayı da oldu ama her şeyi farklı amaçlar için de kullanabiliyoruz. Bir telefonu telefon olarak da kullanabiliyoruz baston olarak da kullanabiliyoruz. İşimize yarayan önceden eğer getirmem gerekiyorsa getirdiğim araç gereçler de olabiliyor. Ya da sınıf içerisinde müziğimizde oluyor. Müzik de çok kullanıyoruz. Araç gereçlere mesela canlandırma konumuza da bağlı. Direk nesne odaklı da olabilir canlandırmalarımız. O zaman gruplara nesne de verebiliriz mesela. O nesnelere yola çıkarlar. Sonra bütün nesnelere birleştirilerek tüm grupla canlandırma şeklinde de bitirebiliriz. Ya da imgesel de olabilir yani kullanmak durumunda da değiliz. Kullanyormuş gibi yaptıkları durumlarda oluyor.”

4.1.18. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kişinin Kendisinden Kaynaklanan Güçlüklerin Varlık Durumu

Her iki öğretim üyesi de kendilerinden kaynaklanan herhangi bir güçlük olmadığını ifade etmiştir. Bu konudaki düşünceleri aşağıdaki gibidir.

Tablo 16. Öğretim Üyelerinin Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Karşılaştığı Güçlükler

18. Yaratıcı drama yöntemini uygularken sizden kaynaklanan güçlükler var mı? Varsa nelerdir?	
Kod	Katılımcılar
Yok	İLKNUR, PELİN

İLKNUR “Yani objektif bakabiliyor muyum bilmiyorum ama olmadığını düşünüyorum genellikle iletişim kendimden kaynaklı bir sıkıntı çok fazla yaşamadığımı düşünüyorum.”

PELİN “Benim yaşadığım kişisel olarak pek olmuyor kendim üstesinden gelmeye çalışıyorum ama bu alanda çalışan diğer arkadaşlarımdan genellikle duyduğum işte fizikte kullanımının çok zor olduğu ya da matematikte kullanımının çok zor olduğu ya da kullandım diyor mesela öğretmen ya da öğretmen adaylarımız. Baktığımızda ders planına yaratıcı drama yöntemi değil ama bir eğitsel oyun kullandığını görüyoruz ya da sadece bir oyuna yaratıcı drama denildiğini görebiliyoruz. Planlarımızda bunu oluşturmak bazen zaman alabiliyor. Handikap nedir derse? Çünkü emek gerekiyor gerçekten iyi bir yaratıcı drama programı oluşturabilmek için bir ders için bile öğretmenin ciddi bir emek vermesi gerekiyor drama öğretmenin. Özellikle fen eğitimi öğretiminde

kullanırsa. Çünkü fen eğitiminde hem komuya hâkim olacak, iyi bir araştırma yapacak. İşte hep bugünkü örnekten bahsediyorum bugünden bahsediyorum izlediğiniz için. Bugünün konusunu ben araştırmak için okumadığım kaynak kalmadı. Ulusal, uluslararası bütün kaynakları hemen hemen taradım. Özel kitaplar vardı, bilim insanlarıyla ilgili kitaplar vardı. Hepsini okudum. Bu büyük bir proje bu arada. Bilim insanları projesi benim bitirme projemdi. Bunu da çok kişi istiyor benden. Genelde uygulamadığım gruplarda bir kere de olsa uygulamayı tercih ediyorum. Çünkü bilim tarihine merak uyandırması açısından birçok kolejde mesela arıyor beni bu projeyi görenler. Ve istiyorlar bilim insanlarıyla ilgili özel olarak bu komuya çok talep oluyor. Bence çok çok da etkili bir yöntem olduğunu düşünüyorum.”

4.1.19. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Grup Niteliği ve Sayısının Önemi

Öğretim üyelerinin öğretmen adaylarına yaratıcı drama yöntemini uygularken grup niteliğinin ve sayısının önemine dair kodlar ve görüşler aşağıdaki gibidir. Sınıf mevcudu ve grup niteliği her iki öğretim üyesi için de önemlidir.

Tablo 17. Öğretim Üyelerinin Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Grup Niteliği ve Sayısının Önemine Dair Görüşleri

<i>19. Yaratıcı drama yöntemini uygularken öğretmen adayı sayısı ve öğretmen adayının niteliği açılarından karşılaştığımız güçlükler nelerdir?</i>	
Kod	Katılımcılar
Sınıf mevcudunu	İLKNUR, PELİN
Öğrenci farkındalığı	İLKNUR, PELİN

İLKNUR “Öğretmen adaylarının sayısı açısından bu dersi çok fazla öğrenci almak istiyor ve özellikle hani 25 kişinin üstüne çıktığımızda atölye çalışmalarında güçlük yaşıyoruz yani konsantrasyon anlamında grup sayılarını oluşturup doğaçlamaları planlamada güçlükler yaşıyoruz. Öğretmen adayı niteliği açısından da şöyle: yaratıcı drama ile karşılaşmamışsa öğrenci konsantre olmada ilk 4-5 haftada sıkıntı çekiyor. Doğaçlamalar sırasında kendini ifade etmede güçlük yaşıyor olayın içine girmede güçlük yaşıyor yani işte sürekli gülme ya da işte olayın içinde olamama sürekli dışında olma gibi durumlarla sık karşılaşabiliyoruz.”

Araştırmacı: peki seçmeli dersinizin dışında normal derslerinizde zorunlu olan derslerinizde drama uygulamaları yaptığınızda reddedip katılmak istemiyorum diyen

öğrencileriniz oluyor mu?

İLKNUR: Çok değil yani dönem dışında. Ben özgür bırakıyorum açıkçası. Seyirci olarak kalmalarına çünkü hani yaratıcı dramada benim aldığım eğitime göre de iyi kötü doğru yanlış gibi sınıflamalar olmadığı için hani fiziksel ve ruhsal halleri ve bunu olumlu olarak tutmak liderin görevlerinden bir tanesi olduğu için buna da inandığım için açıkçası çok zorlayıcı olmuyorum teşvik edici oluyorum ama hani öğrenci katılmamak için ısrarlıysa zorunlu da tutmuyorum.”

PELİN “Mevcut sayımız azsa ki biz drama dersinde kontenjanımız var. Yirmi beşi geçmiyor. O yüzden bir sıkıntı yok ama genel biyoloji dersim elliden daha fazla kişi sayısı. Orda daha az kullanıyorum o zaman. Farklı yöntemlerde kullanıyorum. Bu yöntemlerden biri de yaratıcı drama oluyor. Bütün derslerimi yaratıcı drama ile işlemiyorum. Eğer grup sayısı otuzdan fazlaysa. Otuzdan az ise bütün dersi yaratıcı drama yöntemini kullanıyorum. Genel olarak yaklaşımım uygulama bu şekilde.

Öğrenci niteliği olarak da tabi ki dönemden döneme değişiyor. Hep bu seneye ben özgü konuştum. Yoksa çok geniş tabi ki bunun kapsamı. Ama bu sene mesela giderek daha farkında bireyler gelmeye başladı. Daha ne istediğini bilen mesela seçmeli ders olması da gerçekten isteyenler geliyor bu dersi alıyor seçmeli dersi. O yüzden hiçbir sıkıntı yaşamıyorum. Ama biyolojide dediğimiz gibi komuya çok hâkim olmadıkları için öncelikle konunun da bir kapsam olarak aktarılması gerekiyor. Bir sorumluluk var bir de yaratıcı drama yöntemini en uygun şekilde kullanmaya yönelik çalışma var. Bu anlamda sıkıntı yaşayabiliyoruz tabi ki.”

4.1.20. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Zaman Açısından Güçlükler

Her iki öğretim üyesi de zaman açısından eskiden sıkıntı yaşadıkların fakat şimdilerde böyle bir sorun yaşamadıklarını ifade etmiştir. Planın olması zamanı yönetme kolaylık sağlamaktadır.

Tablo 18. Öğretim Üyelerinin Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Zaman Açısından Karşılaştığı Güçlükler

<i>20. Yaratıcı drama yöntemini uygularken zaman açısından çektiğiniz güçlükler nelerdir?</i>	
Kod	Katılımcılar
Zaman sıkıntısı yaşamıyorum (eskiden vardı)	İLKNUR, PELİN

İLKNUR “Çok fazla değil yani belki mesleğin ilk yıllarında hem sınıf yönetimi açısından hem de zaman yönetimi açısından güçlükler yaşıyordum yetiştirememek adına. Atölyeyi zamanında tamamlayamamak açısından. Ama yıllar içerisinde artık çok fazla yaşamıyorum hani normalde optimum iki buçuk saat gibi düşünsük bir yaratıcı drama oturumunu hani ben bunu rahatlıkla bir buçuk saat içerisinde de kurgulayabiliyorum.”

PELİN “Evet. Şimdi tabii yılların deneyimi olunca yedek planlarımız oluyor. Yani o anda ortaya çıkan planlarımız oluyor. Tamam bir kurgum kesinlikle oluyor. Derse girmeden önce ders planım oluyor ama bunun dışında artısı eksisi o anda bile eklediğim çok çalışma olabiliyor. Sonradan gidip bunu plana ekleyebiliyorum. Süreyi genelde ayarlayabiliyorum. Eskiden ayarlayamadığım zamanlar oluyordu işte ders saati bitiyordu hala canlandırmalar bitmiyordu. Ama şu an da mesela işte beş dakika mı beş dakika veriyorum. İşte yedi dakikayı geçmiyorum. Süremiz azsa üçer dakika veriyorum hem hazırlık süresi hem canlandırma süresi. Hem uzun sürüyorsa uyarıyorum. O yüzden zaman açısından bir sıkıntı yaşamıyorum. Ama şunu kastediyorsanız ünitenin konunun içeriğini işlemek açısından değerlendiriyorsanız işte o yüzden genel biyolojide aktarmam gereken içerik çok fazla olduğu için her derste kullanmamamın nedeni de bu zaten. Bir saatte bazen üç saatte teorik anlattığımızı daha kolay da anlatabiliyorsunuz. Konudan konuya değişiyor. Yani en iyi yöntem drama mı? Hayır değil. Bütün yöntemler bazı konularda en iyi yöntem olabiliyor.”

4.1.21. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Fen Bilgisi Öğretmenliği Öğretim Programından Kaynaklanan Güçlükler

Öğretim üyelerinin yaratıcı drama yöntemini uygularken fen bilgisi öğretmenliği öğretim programından kaynaklanan güçlükleri aşağıdaki gibi ifade etmiştir. Öğretim üyeleri farklı sorunlara dikkat çekmiştir.

Tablo 19. Öğretim Üyelerinin Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Fen Bilgisi Öğretmenliği Öğretim Programından Kaynaklı Yaşadığı Güçlükler

21. Yaratıcı drama yöntemini uygularken fen bilgisi öğretmenliği öğretim programından kaynaklanan güçlükler nelerdir?

Kod	Katılımcılar
Kazanım fazlalığı	İLKNUR
Tüm konulara uygulanması problemi	İLKNUR
Süre (ders saati) azlığı	İLKNUR
Sınıf (düzey) farklılığı	PELİN
Programın sürekli değişmesi	PELİN

İLKNUR “En büyük güçlük kazanım sayısının fazlalığı, süre ve kazanım sayısı ilişkisi diyebilirim. Zaman konusunda yani çünkü süreçsel bir yöntem. Süreçsel teknikleri barındıran bir yöntem dolayısıyla tüm konulara uygulanması zaman açısından imkânsız. Tüm konulara uygulanabilir mi? Uygulanabilir. Çok emek ve uzmanlık ister ama biz tabi bir bütün olarak da bakıyoruz hani birazda farklı yöntem ve tekniklerin kullanılması da öğrenciyi zenginleştiriyor bu boyutu da var. Ama işte en büyük güçlük işte zamanla ilişkili”

PELİN “Tabi ki olabiliyor. Farklı düzeylerde mesela bazen altıncı sınıfa özgü bir konu mu seçiyoruz burada görüyoruz ki aslında uygun değil. Zaten fen programı çok değişken hala değişiyor. Doksan sekizde işte fen bilgisi öğretmenliği sekiz yıl olduktan sonra zorunlu eğitime geçildikten sonra yaklaşık altı yedi kere program değişikliği yaşadık ama biz olabildiğince programa entegre etmeye çalışıyoruz yöntemimizi. Ama dediğimiz gibi spiral yaklaşım kullanıldığı zamanlarda bazen öğrencilerin daha önceden bilmesi gereken bilgileri hiç bilmeden geldiklerini gözlemleyebiliyoruz. O yüzden o bilgiye kavram yanığı varsa değiştirip devam edebilmek ya da bazen hiç bilmiyor olabiliyor.”

4.1.22. Yaratıcı Drama Yönteminin Olumlu ve Olumsuz Yanları

Bu kısım iki bölüm halinde kodlanmıştır. Birinci kısımda yaratıcı dramanın olumlu yönleri, ikinci kısımda ise yaratıcı drama yönteminin olumsuz kısımları verilmiştir.

Tablo 20. Öğretim Üyelerinin Yaratıcı Drama Yöntemine Dair Olumlu ve Olumsuz Görüşleri

22. Sizce, yaratıcı drama yönteminin olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?		
	Kod	Katılımcılar
Olumlu	Anlamlı öğrenme sağlar	İLKNUR
	Hazırbulunuşluğu tespit eder	İLKNUR
	Basitten karmaşığa yapılandırır	İLKNUR
	Sosyal beceriler geliştirir	İLKNUR
	Sözel ve sözel olmayan iletişim becerileri geliştirir	İLKNUR
	Dış motivasyon artırır	İLKNUR
	Özgüven geliştirir	İLKNUR
	Disiplinler arası etkileşimi sağlar	PELİN
	Diğer yöntemleri içinde barındırır	PELİN
	Farklı yaş gruplarına hitap eder	PELİN
Olumsuz	Alan hakimiyet yetersizliği	İLKNUR
	Kişisel gelişim yetersizliği olan kişilerin uygulaması	İLKNUR
	Gürültü	PELİN

İLKNUR “Yaratıcı dramanın olumlu yönleri bireylerin dediğim gibi anlamlı öğrenmeler gerçekleştirilmesinde de Ausubel’in öğrenme prensibine göre hazırbulunuşluklarının tespitinde, basitten karmaşığa doğru yapılandırılmada yaratıcı dramanın çok önemli katkılarına görebiliyoruz. Sosyal beceriler anlamında öğrencilerin kendilerini toplum karşısında ifade etmeleri cinsiyet kavramının ortadan kalkması ve meslektaşlarına cinsiyet ayrımı olmadan bakabilmeleri konusunda çok önemli katkısını görüyoruz. Bunun dışında sözel ve sözle olmayan iletişim becerilerinin yıllar içerisinde geliştiğini gözlemleyebiliyoruz. Ve tabii ki kaygı duydukları ya da olumsuz tutum geliştirdikleri konulara kavramlara ya da disiplinlere zaman içerisinde daha olumlu tutumlar, dış motivasyon ve özgüven geliştirdiklerini görüyoruz.

Olumsuz yönleri bence yoktur. Yani hani çok detaylı bilgi sahibi değilim ben belki yeterince uzman kişiler tarafından uygulanmadığında yaratıcı drama yöntemi ya da tarz olarak kendi kişisel gelişimini tamamlamamış kişiler tarafından teknik olarak bilen kişiler tarafından uygulandığında sıkıntı yaşanabilir. Bir de psikodrama gibi daha spesifik olan tedavi amaçlı uygulanıyorsa yine uzmanlık kişisel özellikleri parantez içinde diyorum hani bunu tanılamak çok uygun değil de hani kişi tutum olarak yapı olarak hani bir öğretmen olarak söyledim kendi hayatına da uygulayan yapıdaysa hani çok aktif bir yönlü durumu canlandırmada fark ediyor ama kendisi hayatında agresif bakan biriyse kendi çelişiklere sebebiyet verebilir bu tarz durumlar oluşabilir gibi söyleyebilirim.

Tekniği uygulayan kişilerin hem detaylı eğitim alması hem de kendini kişisel anlamda donatması gerekebilir. Yaratıcı dramanın birçok disiplinler arası olduğunu biliyoruz o yönlerden de kendini geliştirmiş olması gerekir ki başarı düzeyi yükselsin ya da olumsuz yanları sönebilsin.”

PELİN “Olumlu yönlerini saydım aslında. İşte zaman kazanmak açısından diğer yöntemleri kendi içinde barındırma belki de ifade etmemişimdir. Drama yöntemi kendi içerisinde birçok yöntem ve tekniği aslında içinde barındırıyor. Bu gerçekten çok zenginleştirici bir öğe. Onun dışında farklı yaş gruplarına hitap edebiliyor. Yani ilkökul öğrencileriyle de işte emekli öğretmenlerle de çalışabiliyoruz aynı konuda ve karma gruplar oluşturulmasında çok etkili.

Ben mesela yıllarca bütün üniversiteye açtım dersi. Mühendislikten, tıptan çok farklı karma gruplar oldu. O gruplar hala der ki hocam o ders gibi ders yoktu çünkü hala

görüştüklerimize mesela. Çünkü herkes biliyorsunuz çok ayrı okuduğu için buradaki öğrencimiz iktisattaki hiçbir öğrenciyi tanımadan mezun olabiliyor. Oysaki bu da inter disiplinleri dediğimiz disiplinler arası iletişim etkileşimi sağlama açısından da çok etkili. Bence bu şekilde programların bazı programların değişmesi bile iyi olabilir. Birçok alanda oryantasyon programlarına ekledik yaratıcı dramayı.

Bu anlamda mesela üniversitede bir tane ders vardı. Üniversiteyi ilk kazananlar önce o dersi alıyor daha dersleri başlamadan. Üniversiteyi geziyorlar, kütüphaneyi geziyorlar, orada iletişim çalışmaları oluyor ve orada biz drama eğitimi de verebiliyoruz.

Benim için olumsuz yön yok gibi inanın. Yok gibi. Zaten hiçbir şeye olumsuz bakmayan bir insan olarak dramayı da çok seviyorum. Ve şunu da gözlemledim. Bir yirmi yıl önce buradaki hocalarımız bizimle drama çalışıyordu. Ve dramanın burada kullanılabilir olacağını düşünmüyorlardı. Gürültüden rahatsız oluyorlardı. Üffff gene oyun oynamıyorlar diyorlardı tarzında şu an onların bile yaklaşımının değiştiğini görüyorum.

O yüzden her şeyi doğru-yanlış, olumlu-olumsuz diye ayırmıyorum ben hayatımda. Geliştirilebilir çünkü farklılıklardan daha iyisi doğar her zaman. O yüzden tabii ki oluyordur olumsuz yanları da. Bazen çok gürültü mü oluyor yan sınıflar etkileniyor bu da bir olumsuzluk sonuçta. Başkasının açısından gürültülü çalışmalar olabiliyor. Tehlikeli durumları önliyoruz genelde. Çünkü fen eğitiminde çok oyun oynatmıyorum. Yani bir tane oyun oluyor genelde. Çok hareketli o yüzden. Zaten söylüyorum önce kendinizi koruyun, arkadaşlarınızı koruyun, mekânı koruyun ama duyuyoruz şu anda değil ama geçmişte pencereden uçanlar falan olmuştu farklı derslerde. Ayağını kıranlar oldu, düşenler oldu. Ama artık bunlar aşıldı, bunlar hep eskidendi. Deneyim çok önemli.”

4.2 Fen Bilimleri Öğretim Üyelerinin Yaratıcı Drama Hakındaki Görüşleri: Doküman Analizi

Bu kısımda doküman analizinden elde edilen veriler kodlar haline getirilmiş ve kodlar tek tek soru başlıkları altında tablolar halinde verilmiştir. Doküman analizi iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda öğretim üyelerinin demografik bilgileri mevcuttur. İkinci kısımda ise yaratıcı dramayla ilgili sorular bulunmaktadır. Bu bölümde yaratıcı dramayla ilgili olan sorular ve kodları bulunmaktadır.

4.2.1. Yaratıcı Drama Eğitiminin Katkıları

Öğretim üyelerinin aldıkları yaratıcı drama eğitiminin kendilerine katkıları aşağıdaki gibidir. Her iki öğretim üyesi aldıkları eğitimin kendilerine olumlu katkılar sağladığını ifade etmiştir.

Tablo 21. Doküman Analizine Göre Yaratıcı Drama Eğitiminin Öğretim Üyelerine Katkılarına Dair Görüşleri

<i>1. Aldığınız yaratıcı drama eğitiminin size nasıl bir katkısı oldu?</i>	
Kod	Katılımcılar
Mesleki gelişim	İLKNUR, PELİN
Kişisel gelişim	İLKNUR, PELİN
Sözel ve sözel olmayan iletişim becerileri	İLKNUR

4.2.2. Yaratıcı Dramanın Tanımı ve Aşamaları

Bu kısım tanımı ve aşamaları olarak iki kısımda kodlanmıştır. Oluşturulan kodlar ve tablolar aşağıdaki gibidir.

Tablo 22.a. Doküman Analizine Göre Yaratıcı Dramanın Tanımına İlişkin Öğretim Üyelerinin Görüşleri

<i>2.a. Sizce yaratıcı drama ne demektir?</i>	
Kod	Katılımcılar
Canlandırma	İLKNUR, PELİN

Tablo 22.b. Doküman Analizine Göre Yaratıcı Dramanın Aşamalarına İlişkin Öğretim Üyelerinin Görüşleri

<i>2.b. Yaratıcı dramanın hangi aşamalardan oluştuğunu düşünüyorsunuz?</i>	
Kod	Katılımcılar
Giriş, gelişme, genel değerlendirme	İLKNUR
Hazırlık, canlandırma, değerlendirme	PELİN

4.2.3. Fen Bilgisi Öğretiminde Yaratıcı Dramanın Bir Öğretim Yöntemi Olarak Kullanılmasına İlişkin Görüşler

Öğretim üyelerinin Fen bilgisi öğretiminde yaratıcı dramanın bir öğretim yöntemi olarak kullanılmasına ilişkin görüşleri aşağıdaki gibidir. Her iki öğretim üyesi de fene karşı olumlu tutum geliştirmesi konusunda hemfikir olmuşlardır.

Tablo 23. Doküman Analizine Göre Fen Bilgisi Öğretiminde Yaratıcı Dramanın Bir Öğretim Yöntemi Olarak Kullanılmasına İlişkin Öğretim Üyelerinin Görüşleri

<i>3. Fen bilgisi öğretiminde yaratıcı dramanın bir öğretim yöntemi olarak kullanılmasına ilişkin görüşleriniz nelerdir?</i>	
Kod	Katılımcılar
Fene karşı olumlu tutum geliştirici	İLKNUR, PELİN
Kavram, olgu, ilke öğretici	İLKNUR
Genelleme öğretimi	İLKNUR
Kavram yanlışlığı giderici	İLKNUR
Öğrenci merkezli öğretim yöntemi	İLKNUR
Somutlaştırıcı	PELİN

4.2.4. Fen Eğitimi Derslerinde Kullanılan Yaratıcı Drama Etkinlikleri ile Kazandırılması Hedeflenenler

Öğretim üyelerinin Fen eğitimi derslerinde kullandığı yaratıcı drama etkinliklerini planlarken ve uygularken, öğrencilerine kazandırmayı hedefledikleri davranışlar aşağıdaki gibidir. Öğretim üyeleri farklı fikirler sunmuştur.

Tablo 24. Doküman Analizine Göre Fen Eğitimi Derslerinde Kullanılan Yaratıcı Drama Etkinlikleri ile Öğretim Üyelerinin Kazandırmayı Hedeflediği Öğeler

<i>4. Fen eğitimi derslerinde kullandığınız yaratıcı drama etkinliklerini planlarken ve uygularken, öğrencilerinize neleri kazandırmayı amaçlıyorsunuz?</i>	
Kod	Katılımcılar
Bilişsel kazanım	PELİN
Duyuşsal kazanım	PELİN
Devinişsel kazanım	PELİN
Bilimsel süreç becerileri (Gözle, sınıflama, muhakeme yapma gibi)	İLKNUR

4.2.5. Öğretim Sürecinde Yaratıcı Drama Yönteminin Kullanımı

Öğretim üyelerinin kendi öğretim sürecinde yaratıcı dramayı hangi öğrenme alanı, ünite, konu, kazanımlarda kullandıkları ve örnekleri aşağıdaki gibidir. Her iki öğretim üyesi de farklı örnekler vermiştir.

Tablo 25. Doküman Analizine Göre Öğretim Üyelerinin Öğretim Sürecinde Yaratıcı Drama Yönteminin Kullanımına İlişkin Görüşleri

<i>5. Siz kendi öğretim sürecinizde yaratıcı dramayı hangi öğrenme alanı, ünite, konu, kazanımlarda kullanıyorsunuz? Neden? Örneklendirebilir misiniz?</i>			
		Kod	Katılımcı
Ünite	Isı ve sıcaklık	Kavram yanılgısını gidermek için	İLKNUR
Konu	Fen ve biyoloji	Canlıların çeşitliliği ve genetik	PELİN

4.2.6. Dersin Aşamalarında (Giriş, Süreç, Değerlendirme) Yaratıcı Drama Yönteminin Kullanımı

Öğretim üyelerinin dersin hangi aşamasında yaratıcı drama yöntemini ne amaçla kullandıklarının kodları aşağıdaki gibidir. İLKNUR adlı katılımcı dersin her aşamasını açıklamıştır.

Tablo 26. Doküman Analizine Göre Öğretim Üyelerinin Dersin Aşamalarında (Giriş, Süreç, Değerlendirme) Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanımına Dair Görüşleri

<i>6. Yaratıcı dramayı dersinizin hangi aşamalarında (giriş, süreç, değerlendirme) nasıl kullanıyorsunuz?</i>		
	Kod	Katılımcılar
Giriş	Hazırbulunuşluğu tespit etmek için	İLKNUR
	Hedeften haberdar etmek için	İLKNUR
Gelişme	Konunun kavramın ve becerilerin kazandırılması	İLKNUR
Değerlendirme	Günlük yaşama aktarmak	İLKNUR

4.2.7. Yaratıcı Drama Yöntemi Kullanılan Öğrencilerdeki Değişimler

Öğretim üyelerinin Fen eğitimi derslerinde yaratıcı dramayı kullandığında öğrencilerinde meydana gelen değişimler (bilişsel, duyuşsal, devinişsel, sosyal vb.) aşağıdaki gibidir. Her alandaki değişim öğretim üyeleri tarafından açıklanmıştır.

Tablo 27. Doküman Analizine Göre Yaratıcı Drama Yöntemi Kullanılan Öğrencilerdeki Değişimlere Dair Öğretim Üyelerinin Görüşleri

<i>7. Fen eğitimi derslerinde yaratıcı dramayı kullandığınızda öğrencilerinizde ne gibi (bilişsel, duyuşsal, devinişsel, sosyal vb.) değişimler meydana geliyor? Açıklayınız.</i>		
	Kod	Katılımcılar
Bilişsel değişim	Anlamli öğrenme	İLKNUR
	Günlük yaşama aktarabilme	İLKNUR
	Özgüven geliştirici	İLKNUR, PELİN
Duyuşsal değişim	Motivasyon artırıcı	İLKNUR
	Sosyal iletişim becerileri geliştirme	İLKNUR
	Olumlu tutum geliştirici	İLKNUR, PELİN
Devinişsel değişim	Beden dilini etkili kullanma	İLKNUR

4.2.8. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Karşılaşılan Güçlükler

Öğretim üyelerinin yaratıcı drama yöntemini uygularken karşılaştıkları güçlükler aşağıdaki gibidir. Öğretim üyeleri farklı güçlüklerden bahsetmiştir.

Tablo 28. Doküman Analizine Göre Öğretim Üyelerinin Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Karşılaştığı Güçlüklerle İlişkin Görüşleri

<i>8. Yaratıcı drama yöntemini uygularken karşılaştığınız güçlükler var mı? Varsa nelerdir?</i>	
Kod	Katılımcılar
Mekân	İLKNUR, PELİN
Kostüm bulmak	İLKNUR
Öğrenci adaptasyonu	İLKNUR
Materyal temini	İLKNUR
Süre kontrolü	PELİN
Gürültü	PELİN

4.2.9. Yaratıcı Drama Yönteminin Olumlu ve Olumsuz Yönleri

Öğretim üyelerinin yaratıcı drama yöntemine dair olumlu ve olumsuz görüşleri aşağıdaki gibidir. Olumsuz olarak sadece gürültüden bahsedilmiştir.

Tablo 29. Doküman Analizine Göre Öğretim Üyelerinin Yaratıcı Drama Yöntemine Dair Olumlu ve Olumsuz Görüşleri

<i>9. Sizce, yaratıcı drama yönteminin olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?</i>		
	Kod	Katılımcılar
Olumlu	Sosyal becerilerin gelişmesi	İLKNUR
	Duyuşsal becerilerin gelişmesi	İLKNUR
	Etkin öğrenme becerisi	İLKNUR
	Disiplinler arası etkileşimi sağlar	PELİN
	Diğer yöntemleri içinde barındırır	PELİN
Olumsuz	Farklı yaş gruplarına hitap eder	PELİN
	Gürültü	PELİN

4.3. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Yaratıcı Drama Hakkındaki Görüşleri: Yarı Yapılandırılmış Görüşme

Bu kısımda iki tane fen bilimleri öğretmeni ile yarı yapılandırılmış görüşme sonucu elde edilen veriler sunulmuştur. Her soru ayrı ayrı incelenerek kodlar oluşturulmuştur. Öğretmen görüşme formları da iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda öğretmenlerin

demografik özellikleri yer almaktadır. Kodlamalar ikinci kısım olan yaratıcı drama ile ilgili görüşleriyle oluşturulmuştur.

4.3.1. Yaratıcı Drama Eğitim Bilgileri

Öğretmenlerin yaratıcı drama eğitimini nerde ve zaman aldıklarına dair bilgiler aşağıda tablo halinde verilmiştir. Birinci soru doküman analizinde ve yarı yapılandırılmış görüşmede ortak olduğu için tek tabloda aşağıdaki gibi gösterilmiştir.

Tablo 30. Öğretmenlerin Yaratıcı Drama Eğitim Bilgileri

<i>Yaratıcı drama eğitimi aldınız mı? Cevabınız evet ise nerede ve ne zaman aldınız?</i>		
Katılımcı	Doküman İncelemesi	Yarı Yapılandırılmış Görüşme
NAZAN	Evet	Evet
SEDA	Evet	Evet

NAZAN “2007’den itibaren hala eğitimler devam etmek koşuluyla Ankara Çağdaş Drama Derneği’nden...”

SEDA “İlk olarak çağdaş drama derneğinde aldım. Çağdaş drama derneğinde beş aşamalı kurs bitirdikten sonra 2007 yılında Ankara üniversitesi yaratıcı drama yüksek lisans programına başladım. Oradan da mezun oldum. Yani hem çağdaş drama derneği hem Ankara üniversitesinden aldım.”

4.3.2. Yaratıcı Drama Eğitiminin Katkısı

Öğretmenlerin aldıkları eğitimin katkıları aşağıdaki tabloda verilmiştir. Her iki öğretmen de olumlu gelişimlerden bahsetmiştir.

Tablo 31. Öğretmenlerin Yaratıcı Drama Eğitiminin Katkılarına İlişkin Görüşleri

<i>Bu aldığınız yaratıcı drama eğitiminin size nasıl bir katkısı oldu?</i>	
Kod	Katılımcılar
Mesleki gelişim	SEDA
Kişisel gelişim	NAZAN, SEDA
Sosyal beceriler	NAZAN

NAZAN “Her şeyden önce insani ilişkilerim de çok fark etti. Bir eğitimci olarak insani ilişkilerimi pozitif yönde düzenledi. Farklı bir boyuttan bakmayı öğrendim, dramanın içine girdiğim noktadan itibaren. Kötü bir zamanda tanıştım dramayla, bireysel olarak. Çok geliştirici oldu benim için, resmen yeni bir ufka kapı aralayan bir şey oldu drama.”

Kişisel anlamda. Mesleki anlamda ise başta çok heyecanlandım. Öğrendiğim her şeyi hemen sınıfta uygulayıp hemen çocuklarla daha iyi öğreneceğiz, daha iyi yapacağız, daha kalıcı olacak diye büyük bir heyecanla başladım. Zaten drama da geri dönütler de o şekilde. Yeni dramaya başlayan arkadaşların fikri de bu. Daha sonra biraz rutine oturtup normalleşiyorsunuz. Ama o ilk heyecanı yaşadığımız öğrenciler de sizin için özel kılıyor. Benim için öyle olmuştu.”

SEDA “Yani öncelikle kendimle ilgili böyle kişisel keşifler yapmamı sağladı. Daha sonra mesleğime aktarmama sebep oldu. Mesleğimi daha keyifli yapmamı sağladı. Öğrencilerle ilgili çok fazla şey keşfetmemi sağladı.”

4.3.3. Yaratıcı Drama Eğitimi Sürecinde Uygun Olmayan Davranışların Varlığına İlişkin Görüşler

Öğretmenlerin yaratıcı drama eğitimi alırken hoşlarına gitmeyen bir durumla karşılaşp karşılaşmadığı ve varsa bu durumların neler olduğu aşağıdaki tabloda verilmiştir. Seda adlı katılımcı hoşuna gitmeyen bir durumla karşılaşmadığını ifade etmiştir.

Tablo 32. Yaratıcı Drama Eğitimi Sürecinde Uygun Olmayan Davranışlara İlişkin Öğretmen Görüşleri

<i>Bu eğitim sürecinde hoşunuza gitmeyen durumlarla karşılaştınız mı? Nasıl?</i>	
Kod	Katılımcılar
Yok	SEDA
Gizli duygular ortaya çıkması	NAZAN

NAZAN “Yapısal olarak bir hoşnutsuzluktan değil ama mesela örtük duygularınız yüzeye çıkıyor. Bununla karşı karşıya kalmak biraz olumsuz etkisi olabiliyor. Ama yapısal anlamda çok olumsuz bir şey yaşamadım.”

SEDA “Karşılaşmadım. Yani her biri farklı bir deneyimdi benim için ve hepsi çok keyifliydi. Yani yol aldıkça daha çok sevdiğimi fark ettim. Ve benim için vazgeçilmez bir alan oldu ki daha da akademik olarak hani geliştirmek isteyip yüksek lisansını da yapmaya karar verdim. Hoşuma gitmeyen bir durum olmadı. Bütün süreç çok hoştu, verimliydi hep çok keyifliydi yani hep heyecanla bekledim heyecanlanarak gittim. Yani hoşuma gitmeyen bir durum olmadı.”

4.3.4. Yaratıcı Drama Eğitiminin Devam Etmesine İlişkin Görüşler

Öğretmenlerin yaratıcı drama eğitimine ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda verilmiştir. Her iki öğretmen de yaratıcı drama eğitimlerine devam etmediklerini fakat eğitimci olarak ulusal ve uluslararası eğitimlere katıldıklarını ifade etmiştir.

Tablo 33. Öğretmenlerin Yaratıcı Drama Eğitimine Devam Etme Durumları

<i>Yaratıcı drama ile ilgili eğitiminize devam ediyor musunuz? Ne şekilde devam ediyorsunuz? Açıklayınız.</i>		
Kod	Katılımcılar	Ne şekilde
Devam etmiyor	NAZAN, SEDA	Fakat eğitimci olarak ulusal ve uluslararası eğitimlere katılıyor.

NAZAN “*Şu an da eğitimci olarak devam ediyorum. O da bence bir eğitim, çünkü bende bu sefer gruplarımdan katılımcılarımdan bir şeyler öğreniyorum. Ama biz dernek olarak bir yerde bırakmıyoruz. Sürekli lider durumundayım şimdi. Liderlerin kendini geliştirme, ortak bir paylaşımında buluşma veya yaptıklarını paylaşma gibi toplantılarımız oluyor. Komulu atölyelerimiz oluyor. Her yıl liderler buluşması oluyor. Onda sürekli geliştirici birtakım şeyler paylaşılıyor. Uluslararası seminerler oluyor. Elimden geldiğince onlara katılmaya gayret ediyorum. Dışarıdan gelen eğitimci bu orada nasıl yapıyorlar, neler katabilirim gibi. Yine derneğin beni etkileyen bir şeyi olmuştu. Muğla Uluslararası seminerinde bir Alman drama liderinden bir atölye çalışması yapmıştık. Küçük bir hikâye üzerinden alınan yapılan bir çalışmaydı. Çok hoştu. Yine Norveç’ ten gelen başka bir uluslararası seminerde bir öğretim üyesinin oradaki yerel bir destandan yola çıkılarak yaptığı bir çalışmaydı. Mesela uzun zaman geçmesine rağmen halen bunu hatırlıyorum.”*

SEDA “*Eğitimime yani şöyle bütün çalışmalarım yani eğitim alma anlamında bitti. İki tane de bu alanda projem var yapılmış ve sonuçlandırılmış. Ama şöyle devam ediyorum ulusal ve uluslararası seminerlere katılmaya devam ediyorum. Kendim eğitimler veriyorum hem yetişkinlere hem çocuklara hem öğretmenlere. Eğitim alma alanında ilgimi çeken bir konu olursa atölye olursa gidiyorum ama uluslararası seminerlerin hemen hemen hepsine katılmaya çalışıyorum.”*

4.3.5. Yaratıcı Dramanın Tanımı ve Aşamaları

Öğretmenlerin yaratıcı dramanın tanımına dair vermiş oldukları cevaplardan oluşturulmuş kodlar aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Bu kısım iki tablo halinde

verilmiştir. Birinci (a) tabloda yaratıcı dramanın tanımına dair kodlar bulunurken, ikinci (b) tabloda yaratıcı dramanın aşamalarına ait kodlar bulunmaktadır.

Tablo 34a. Yaratıcı Dramanın Tanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri

<i>5.a. Sizce yaratıcı drama ne demektir?</i>	
Kod	Katılımcılar
Canlandırma	NAZAN
Oyunsu bir süreç	SEDA

NAZAN “Yani bence yaratıcı drama öğrencinin direkt aktif sürecin içinde olduğu, eğlenerek öğrendiği, oyunlarla öğrendiği, oyunlarla kazanımların eşleştirildiği kendi yaşantularından yola çıkarak geçirdikleri oyunsu bir süreçtir.”

Tablo 34b. Yaratıcı Dramanın Aşamalarına İlişkin Öğretmen Görüşleri

<i>5.b. Yaratıcı dramanın hangi aşamalardan oluştuğunu düşünüyorsunuz? Neden?</i>	
Kod	Katılımcılar
Hazırlık-ısınma, canlandırma, değerlendirme	NAZAN
Isınma, canlandırma, değerlendirme	SEDA

SEDA “Yani temel olarak üç aşamadan oluşuyor. Isınma dediğimiz hazırlık aşaması işte burada oyunla öğrenciler ya da katılımcılar hem gruba hem komuya hem mekâna ısınıyorlar. Her aşaması da kazanımla ilişkili olmalıdır. Isınmadan sonra canlandırma aşaması gelir hem bu giriş gelişme sonuç gibi değerlendirilebilir. Canlandırma aşamasına komuyla ilgili olan bir canlandırma istenebilir. Burada farklı başka tekniklerde kullanılabilir. Son aşaması ise değerlendirmedir. Değerlendirme aşaması da kazanıma ne kadar ulaşıldığını ve bütün süreci değerlendirir. Bu aşamaların arasına ara değerlendirmelerde konabilir. Yaptığımız çalışmanın süresine bağlı olarak. Yani ısınmadan sonra da küçük bir ara değerlendirme canlandırmadan sonra bir ara değerlendirme alınabilir.”

4.3.6. Yaratıcı Dramanın Etkinliklerinin Kullanım Sıklığı

Öğretmenlerin fen eğitiminde yaratıcı drama etkinliklerini ne sıklıkla kullandığına dair kodlar aşağıdaki gibidir. Öğretmenlerin yaratıcı drama yöntemini kullanım durumu aşağıdaki gibidir.

Tablo 35. Yaratıcı Drama Etkinliklerinin Kullanım Sıklığına İlişkin Öğretmen Görüşleri

<i>6. Girmiş olduğunuz fen eğitimine dair derslerde drama etkinlikleri kullanıyor musunuz? Ne sıklıkta kullanıyorsunuz?</i>	
Kod	Katılımcılar
Her dönem en az üç kez	SEDA
Kullanmıyorum	NAZAN

NAZAN “Çok sıklıkla kullanamıyorum. Bize dayatılan bir müfredat derdimiz var. Fen Bilgisi müfredatında özellikle 6.sınıflarda, bu sene 5 ve 6. Sınıfları okutuyorum. Resmen bir ansiklopedi ders kitabımız. Elinizdekiler çocuk, oyun çağında bir çocuk. Artık erken başlıyor çocuklar okula biliyorsunuz. Biz bu ansiklopediyi yıl sonuna kadar o çocuklarla bitirmek zorundayız. Dolayısıyla bu tip şeylerde arada bir çocukları mutlu etmek anlamında birtakım etkinlikler yapıyorum. Çok sık kullandığım bir enerji topu var. Onu değerlendirmede devamlı yapmaya çalışıyorum. Bir çağrışım etkinliğinden yola çıkarak bir şeyler yapmaya çalışıyorum. Mesela kavramları yerleştirmek anlamında çağrışım etkinliklerinden kendilerinden kavramlar alarak birtakım yerlere ulaşmaya çalışıyorum. Ama tam bir oturum anlamında çok özel olmuyor, programdan dolayı. Sınıfların yerleşim planının uygun olmaması, okulumuz çok kalabalık bir okul değil, belki uygulanabilir. Ama bu sefer öbür taraftan yetiştirmeniz gereken yıllık planı kaçırmış oluyorsunuz.”

SEDA “Yani kullanmaya çalışıyorum. Bütün her ünite de kullanıyorum diyemem ama ünitenin uygunluğuna yıllık plandaki yerimize zamanımıza bağlı olarak elimde ki planlara göre uyguluyorum ama hani dönemde her dönemde en az üç kere drama salomuna inmiş oluyorlar çocuklar.”

4.3.7. Yaratıcı Drama Yöntemiyle Nasıl Bir Öğrenme Sağlanır?

Yaratıcı drama yöntemiyle fen eğitiminde nasıl bir öğrenme gerçekleşeceğine dair öğretmenlerin görüşleri ve kodları aşağıda verilmiştir. Her iki öğretmen de kalıcı öğrenmenin gerçekleştiğini ifade etmişir.

Tablo 36. Yaratıcı Drama Yönteminde Öğrenmenin Gerçekleşmesine İlişkin Öğretmen Görüşleri

<i>7. Yaratıcı drama yöntemini, fen eğitiminde kullandığınız zaman nasıl bir öğrenme gerçekleşeceğine inanıyorsunuz?</i>	
Kod	Katılımcılar
Kalıcı öğrenme	NAZAN, SEDA

NAZAN “*Yaratıcı drama bir yapılandırmaca programa oturtulduğu için çocuklara siz hazır bilgi vermiyorsunuz. O bilgiye kendisinin ulaşmasını istiyorsunuz. Dolayısıyla bu bilgiye kendileri ulaştığı için onlarda kalıcı oluyor. Diyelim ki basit bir konuda o konunun özelliklerini çıkarttım sıralamak istiyorum. Bunu bir oyun haline getirip çocuğa söylediğiniz anda bir şekilde sürekli altını doldurduğumuzda onları çıkarıyor. Ulaşmak istediğinize ulaşıyorsunuz. Birazcık sabrettiğinizde ulaşabiliyorsunuz. Yani bilgiye çocuk kendisi ulaşmış oluyor ve kalıcı bir öğrenme sağlanmış oluyor.*”

SEDA “*Ya kalıcı bir öğrenme gerçekleşeceğine inanıyorum. Çünkü öğrenci tamamen bedeniyle duygularıyla sürecin içinde oluyor o yüzden öğrenmeler kalıcı oluyor. Duyguları için içinde girdiği zaman kalıcılık artıyor. Bu drama sürecinde de çok eğlendikleri, iyi hissettikleri duygular yaşıyorlar yani gerçekten bir kokuyu bile hissedebiliyorlar ortamda o yüzden bunlar için içine girince öğrenme de kalıcı oluyor.*”

4.3.8. Yaratıcı Drama Etkinliklerinin Dizaynı Esnasında Dikkat Edilen Unsurlar

Yaratıcı drama etkinliklerinin nasıl hazırlandığına dair öğretmen görüşleri ve kodlar aşağıdaki gibidir. Her iki öğretmen de yaratıcı drama etkinliklerini kendilerinin oluşturduğunu ifade etti. Aşağıdaki tabloda bu etkinlikleri oluştururken nelere dikkat ettiklerinin kodları ve bilgileri verilmiştir.

Tablo 37. Yaratıcı Drama Etkinlikleri Hazırlanırken Öğretmenlerin Dikkat Ettiği Unsurlar

<i>8. Fen eğitimi derslerinde kullandığınız yaratıcı drama etkinliklerini siz mi dizayn ediyorsunuz? Dizayn esnasında dikkat ettiğiniz noktalar nelerdir?</i>	
Kod	Katılımcılar
Tam bir program	NAZAN
Konu seviyesi	NAZAN
Kazanım	SEDA
Öğrenci sayısı	SEDA
Mekân	SEDA
Yaratıcı drama basamakları	NAZAN
Gelişim özellikleri	NAZAN
Değerlendireme basamağındaki sorular	SEDA

NAZAN “*Tam bir program çıkarmaya çalışıyorum. Hazırlık ısınmanın, canlandırmanın, değerlendirmenin veya ara değerlendirmelerle geri dönütlerimi alabileceğim tam bir oturum yapmaya çalışıyorum. Yaratıcı dramanın basamaklarına ve öğrencilerin gelişim*

özelliklerine dikkat ediyorum. Hem gelişim özelliği hem bizim şu an da diyelim benim işlediğim konuya, çocuk için uygun mu bu, onu daha çok zorlayacaksa farklı bir eğitim yöntemi de kullanabiliyorum.”

SEDA “Tamamen kendim öğrendiğim bazı şeyleri konuya uyarlıyorum. Yani hazır aldığım bir plan hiç olmadı hepsini kendim planlıyorum. Dikkat ettiğim noktalar tabii kazanıma uyması öncelikle kazanım neyse ona göre planlıyorum. Kazanımı içerecek konuyla ilişkili bir oyun buluyorum. Öğrenci sayısına dikkat ediyorum hani nasıl bir grup yaparım ona dikkat ediyorum. Mekâna dikkat ediyorum. Mekân ayarlamaya ama önceliğim konunun ana hatlarını nasıl verebilirim nasıl bir canlandırma yaparsam tam konuyla örtüşür oyunlar nasıl olmalı değerlendirme de ki sorular planlamada dikkat ettiğim şeyler bunlar. Hem yaratıcı drama basamaklarına hem de kazanımlar önceliğim oluyor.”

4.3.9. Kullanılan Yaratıcı Drama Etkinliklerinde Öğretmen Adaylarına Kazandırılması Hedeflenen Öğeler

Öğretmenlerin derslerinde kullandıkları yaratıcı drama etkinlikleri ile öğrencilere neler kazandırmak istedikleri aşağıdaki tabloda kodlanmıştır. Öğretmenlerin görüşleri aşağıda verilmiştir.

Tablo 38. Öğretmenlerin Kullandığı Yaratıcı Drama Etkinliklerinde Öğrencilere Kazandırmayı Hedeflediği Öğeler

9. Fen eğitimi derslerinde kullandığınız drama etkinliklerini planlarken ve uygularken, öğrencilere neleri kazandırmayı amaçlıyorsunuz?

Kod	Katılımcılar
Etkili iletişim	NAZAN
Sosyal beceri	NAZAN
Empati becerisi	SEDA
Derse karşı tutum	SEDA
Kalıcılık	SEDA

NAZAN “Önce onlarda iletişim etkileşim olsun istiyorum. Birbirlerine saygı duymalarını istiyorum. Bu yaş çocuklarında çok sık rastlanılan bir şeydir. İşte pat diye lafa karışmak veya birinin söylediğini tekrar kendisi söylemiş gibi aynı şeyi söylemek gibi şeyler çok olur. Birbirine saygı duyup onun düşüncelerini önemser olmasını istiyorum.”

SEDA “Öğrencilere öncelikle o dersin kazanımında akıllarında kalmasını istediğim şeyleri öğrenmelerini kazandırmayı amaçlıyorum. Daha sonra tabii ki eğlenmelerini bu derse istekle gelmelerini sadece eğlence yani benim dersimde söylediğim en önemli şey şu yaratıcı drama eğlencelidir ama eğlence değildir hala bir ders işliyor olduğumuzu unutmamalarını istiyorum. En iyi şey tekrarını istemeleri. Değerlendirmede de hepsi tekrarının olmasını istiyor. Heyecanla gelmeleri yani fen dersi böyle de oluyormuş demeleri konuyla ilgili işte empati kurmaları gereken noktalarda empati becerilerinin gelişmeleri benim için öncelikli.”

4.3.10. Kullanılan Yaratıcı Drama Etkinliklerinde Kullanılan Ortamlar

Öğretmenlerin yaratıcı drama etkinliklerinde kullandıkları ortamlar aşağıdaki gibidir. Öğretmenler farklı ortamları yaratıcı drama yöntemi için kullanabilmektedir.

Tablo 39. Öğretmenlerin Yaratıcı Drama Etkinlikleri İçin Ortam Seçimleri

10. Yaratıcı drama yöntemine dair etkinlikleri hangi ortamlarda uyguluyorsunuz?	
Kod	Katılımcılar
Sınıf ortamı	NAZAN, SEDA
Drama atölyesi	SEDA
Çok amaçlı salon	NAZAN
Laboratuvar	NAZAN

NAZAN “Sınıf ortamında, artık bizim çok amaçlı salonumuz var. Eğer grup biraz kalabalık olarsa orayı kullanabiliriz. Laboratuvarımız bu iş için biraz daha uygun gördüğümüz gibi, bu bizim Fen laboratuvarımız. Buradaki alanımız daha ergonomik o anlamda burası da olabiliyor.”

SEDA “Sınıfta da direkt spontane gelişen şeyler olabiliyor sınıfta ve bizim şansımız hani drama salonumuz var okulumuzun geniş alanları çok fazla at koşturayım dediğiniz geniş alanlarda drama salonunda uyguluyorum.”

4.3.11. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Ortamla İlgili Karşılaşılan Güçlükler

Öğretmenlerin ortam ile ilgili sorunları ve kodları aşağıdaki gibidir. Seda isimli öğretmen herhangi bir güçlük yaşamadığını ifade etmiştir.

Tablo 40. Öğretmenlerin Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Ortamla İlgili Karşılaştıkları Güçlükler

<i>11. Yaratıcı drama yöntemini uygularken ortamla ilgili karşılaştığınız güçlükler nelerdir?</i>		
	Kod	Katılımcılar
Güçlük yaşamıyorum	-----	SEDA
Güçlükler var	Alan sıkıntısı	NAZAN

NAZAN “Okullarımız buna göre planlanmamış. Burada öğrencinin gelip kendini ifade edebileceği, oynayabileceği, deşarj olabileceği, bir şeyler öğrenebileceği bir ortamımız olmasını çok isterdim. Okula böyle bir talebim olmadı. Fiziki olarak koşulumuz da yok, bildiğim için talep etmedim.”

SEDA “Yani ortamda daha önce planlamadıysam başka bir grupla çakışabiliyoruz ama bu okulda yedek ya bir drama salonu üç tane drama salonu var. Geniş alanlar çok fazla sınıflar geniş hemen hızlı bir çözümle başka bir mekâna geçebiliriz. Ses ile ilgili hani müzik kullanıyorsam teknik şeyler olabiliyor yoksa başka hani okuluma avantajı ortam anlamında sıkıntı yaşamıyorum. Başka bir yerde olsa hemen sıraları çeker kendime bir alan yaratırım.”

4.3.12. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Ortamla İlgili Karşılaştıkları Güçlükler İçin Çözüm Önerileri

Nazan isimli öğretmen ortam ile ilgili güçlük yaşamaması durumunda çözüm önerilerini aşağıdaki gibi açıklamıştır. Kod ise tablodaki gibidir.

Tablo 41. Öğretmenlerin Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Ortamla İlgili Karşılaştıkları Güçlükler İçin Çözüm Önerileri

<i>12. Bu güçlüklerin üstesinden gelmek için çözüm önerileriniz nelerdir?</i>	
Kod	Katılımcılar
Planları ortama göre dizayn ederek	NAZAN

NAZAN “Sınıf ortamında yapacaksam, programlarken bu koşulları göz önünde bulundurarak yapıyorum, daha az hareketli olanı seçiyorum. Grupları ayırırken dikkat ediyorum, buna göre yöntemler tercih ediyorum.”

4.3.13. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullanılan Basamaklar

Öğretmenlerin yaratıcı drama yöntemini uygularken kullandıkları aşamaların kodları ve görüşleri aşağıdaki gibidir. Seda isimli öğretmen yaratıcı dramanın bütün basamaklarını kullanmaktadır.

Tablo 42. Öğretmenlerin Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullandığı Basamaklar

<i>13. Yaratıcı drama yöntemine dair etkinlikleri kullanırken daha çok hangi basamaklarını kullanıyorsunuz? Neden?</i>	
Kod	Katılımcılar
Canlandırma	SEDA
Isınma	SEDA
Değerlendirme	NAZAN, SEDA

NAZAN “Ben daha çok değerlendirmeyi kullanıyorum. Farklı yöntemlerle anlatıyorum, tek bir yöntem üzerinden gitmiyorum. Biraz diğer yöntemlerle de desteklendiğinde en son vurucu noktanın değerlendirme etkinliğiyle rutinleşmiş etkinlikleri kullanıyorum. Örneğin; Enerji topumuz var. Her oyunun sonunda oyun oynamıyoruz. Dersin sonunda oyun oynamıyoruz. Bir enerji topumuz var, elimi sürterek bir top oluşturuyorum. Karşımdakinin gözüne bakarak komıyla ilgili öğrendiğini söylüyor. Topu alıp bir başkasına veriyor. Bölüm başlarında da çok rutin olarak kullandığım bir etkinliğim var. Çağrışım kavramları yazdırıyorum. Sonra onu hikâyeye dönüştürüyorlar, bir hikâyeye oluşturuyorlar. Bazen vaktimiz olduğunda o hikayeleri canlandırıyoruz. Bizimle paylaşıyorlar. İlgilerini çekmek için birtakım yöntemler seçiyorum. Ama biraz canlandırma sıkıntı oluyor. Değerlendirme de biraz daha rahat, canlandırma sınıf ortamında eksik kalıyor. Bu eksik kalınca o da tam bir drama oturumu oluyor mu olmuyor mu o da ayrıca tartışılır.”

SEDA “Bütün basamaklarını kullanıyorum. Eğer ben o dersi yaratıcı drama ile işliyorsam yani drama lideri olduğum için de özellikle dikkat ediyorum. İnsanlar drama ile işledik dediklerinde sadece canlandırmayı drama dersi zannediyorlar. O sadece canlandırmadır. Doğaçlamadır ya da dramatisasyondur. Ben eğer ders planını yaratıcı drama ile işliyorsam kesinlikle ısınma ile başlıyorum canlandırma ile devam ediyorum değerlendirme ile bitiriyorum. Yani çemberle başlıyorum çemberle bitiriyorum.

Dramanın bütün şeylerini öğrencilerim bilirler hani drama çalışmasıyla çember olur sürecin sonunda değerlendirme olur oyun vardır canlandırma vardır gibi.”

4.3.14. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullanılan Öğretim Teknikleri

Öğretmenlerin kullandıkları öğretim tekniklerinin kodları ve görüşleri aşağıdaki gibidir. Öğretmenler genellikle farklı teknikleri yaratıcı drama yöntemiyle kullanmaktadır.

Tablo 43. Öğretmenlerin Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullandığı Öğretim Teknikleri

<i>14. Yaratıcı drama yöntemini uygularken hangi öğretim tekniklerini kullanıyorsunuz?</i>	
Kod	Katılımcılar
Beyin fırtınası	NAZAN
Rol oynama	NAZAN, SEDA
Canlandırma	SEDA
Bilinç koridoru	SEDA
Fotoğraf anı	SEDA
Donuk imge	SEDA
Soru cevap	SEDA
Beyin fırtınası	SEDA
Grup çalışması	SEDA

NAZAN *“Beyin fırtınası, rol yapma da kullandığımız bir yöntem, Fencilerin çok da kullandığı. Diyelim ki ben bu hafta fiziksel ve kimyasal değişimleri anlatacağım. Çocuğa sen kalk fiziksel değişimi ya da kimyasal değişimi anlat dediğimde çocuk zorlanabiliyor. Hadi sen kalk bir mutfuğa git, bize bir şey hazırlayacaksın, hazırla, ne yapıyorsan söyle. Çocuk rutin şeylerden bahsediyor. Biz oradan seçiyoruz. Şunu yaptı ha bu fiziksel olay, şunu yaptı bu kimyasal olay. Böyle olunca bir metine bağlı kalmadığı için kendini ifade etmekte de rahat ediyor.”*

SEDA *“Yani orda tabi öğretim tekniklerinden de işin içine kattığım şeyler olabiliyor ama dramanın kendi tekniklerini kullanıyorum. Dramanın kendi içinde ki işte rol oynama canlandırma rol oynama yeri geliyor işte bilinç koridoru yeri geliyor fotoğraf anı donuk imge bunlar dramanın teknikleri ama öğretim yöntemlerinden de hani soru cevap çok fazla oluyor. Beyin fırtınası, grup çalışması hani bunlarda sürecin içinde otomatik gelişen teknikler.”*

4.3.15. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullanılan Öğretim Tekniklerin Nasıl Kullanıldığına İlişkin Görüşler

Öğretmenlerin bir önceki soruda bahsetmiş oldukları teknikleri yaratıcı dramada nasıl kullandıklarına dair görüşler aşağıdaki gibidir. Kodlar oluşturulmamış katılımcıların örnekleri direk verilmiştir.

NAZAN “*Beyin fırtınası, rol yapma da kullandığımız bir yöntem, Fencilerin çok da kullandığı. Diyelim ki ben bu hafta fiziksel ve kimyasal değişimleri anlatacağım. Çocuğa sen kalk fiziksel değişimi ya da kimyasal değişimi anlat dediğimde çocuk zorlanabiliyor. Hadi sen kalk bir mutfağa git, bize bir şey hazırlayacaksın, hazırla, ne yapıyorsan söyle. Çocuk rutin şeylerden bahsediyor. Biz oradan seçiyoruz. Şunu yaptı ha bu fiziksel olay, şunu yaptı bu kimyasal olay. Böyle olunca bir metine bağlı kalmadığı için kendini ifade etmekte de rahat ediyor.*”

SEDA “*Yani işte diyelim ki çocuklara bir örnek olay verdik. Bir problem var. Bu problemi nasıl çözersiniz? Bununla ilgili bir canlandırma yapın dediğimde grup kendi içinde zaten beyin fırtınası yapıyor. Canlandırmanın birinde de duymuşsumuzdur çocuklar şey dedi biz şu an beyin fırtınası yapıyoruz hocam hemen karar vereceğiz. Canlandırmaları değerlendirirken soru cevap tekniği burada ne gördümüz burada ne vardı daha farklı nasıl olabilirdi gibi örneklerle ilişkiler kurabiliriz.*”

4.3.16. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullanılan Öğretim Araç-Gereçleri

Öğretmenlerin kullandıkları öğretim araç- gereçleri aşağıdaki gibidir. Öğretmenler farklı araç- gereçler kullanmaktadır.

Tablo 44. Öğretmenlerin Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullandığı Öğretim Araç- Gereçleri

16. Yaratıcı drama yöntemini uygularken hangi öğretim araç-gereçlerini kullanıyorsunuz?	
Kod	Katılımcılar
Boya kalemleri	NAZAN
Kâğıt	NAZAN
Kalem	NAZAN
Kartlar	SEDA
Rol kartları	SEDA
Fotoğraflar	SEDA
Müzikle ilgili araç ve gereçler	SEDA

NAZAN “Okul olarak, bölge olarak da çok fazla imkânımız yok. Daha çok boya kalemleri, değerlendirme etkinliklerinden kâğıt kalemdir, o an komumuz ne ise onunla ilgili evden gelebilecek basit bir eşyadır, oradan yola çıkarak birtakım şeyleri değerlendirmeye çalışıyorum. Çok fazla materyale erişme şansımız yok açıkçası.”

SEDA “Yani kendim o anki kazanıma göre değişiyor. Mesela şimdi kartlar vardı işte rol kartları kullanılabilir. Grup yapmak için şimdi kartlar kullandım. Bir fotoğraf kullandım mesela bu çalışmada. Bir görselden yola çıkılarak gidilebilir. O anki araç gereç bir nesne de olabilir. İşte müzikle ilgili araç gereçler kullanılabilir. Yani o komuya göre çok çeşitli olabilir. Bir ip olabilir. Bir top olabilir. Ya da bir komuyla ilgili herhangi bir maket olabilir.”

4.3.17. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullanılan Öğretim Araç-Gereçlerinin Kullanımına Dair Örnekler

Bu kısımda kodlama yapılmamış olup öğretmenlerin örnekleri bire bir aktarılmıştır. Araç-gereçler örneklerle açıklanmıştır.

NAZAN “Örneğin değerlendirme aşamasında resim yaptırarak hikayeler yazdırıyorum.”

SEDA “Mesela şimdi kartlar vardı işte rol kartları kullanılabilir. Grup yapmak için şimdi kartlar kullandım. Bir fotoğraf kullandım mesela bu çalışmada. Bir görselden yola çıkılarak gidilebilir.”

4.3.18. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kişinin Kendisinden Kaynaklanan Güçlüklerin Varlık Durumu

Her iki öğretmen de kendilerinden kaynaklanan herhangi bir güçlük olmadığını ifade etmiştir. Kodlar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 45. Öğretmenlerin Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Karşılaştığı Güçlükler

18. Yaratıcı drama yöntemini uygularken sizden kaynaklanan güçlükler var mı? Varsa nelerdir?	
Kod	Katılımcılar
Yok	NAZAN, SEDA

NAZAN “Ben dramayı gerçekten severek yapıyorum. Severek yaptığım içinde daha çok paylaşmak istiyorum. Bazen öyle bir şey oluyor ki grupta tıkanyorsunuz. Daha çok ileriye

gidemiyorsunuz. O zaman role giriyorum, farklı yöne kaydırmış oluyorum. Çıkmaza girdiğimde başka bir etkinliğe giriyorum bağlantılı olarak. Bazen zaman yetmiyor, zamana göre istediğiniz etkinlikler kalmış oluyor veya zaman artıyor yeni bir etkinlik yapıyorsunuz. Sürekli cebinizde bir planınız oluyor. Herhangi bir güçlükle karşılaşsam bile alternatifim var.”

SEDA “Benden kaynaklı ne olabilir. Yani yok ama grup sayısı fazlaysa hani genelde kendi gruplarıma uyguladığım için planlamış oluyorum zaten. Kendimle ilgili oluşabilecek güçlükleri tespit ediyorum. Sağlıkla ilgili bir problem olmadığı sürece hani öncesinden planladığım için bir sıkıntı yaşamıyorum.”

4.3.19. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Grup Niteliği ve Sayısının Önemi

Öğretmenlerin yaratıcı drama yöntemini uygularken grup niteliğinin ve sayısının önemine dair kodlar ve görüşler aşağıdaki gibidir. Öğretmenler sınıf mevcudunun önemi hakkında hemfikirdir.

Tablo 46. Öğretmenlerin Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Grup Niteliği ve Sayısının Önemine İlişkin Görüşleri

<i>19. Yaratıcı drama yöntemini uygularken öğrencilerin sayısı ve öğrencilerin niteliği açılarından karşılaştığımız güçlükler nelerdir?</i>	
Kod	Katılımcılar
Sınıf mevcudunu	NAZAN, SEDA
Yaş grubu	NAZAN
Cinsiyet	NAZAN
Öğrenci farkındalığı	SEDA

NAZAN “Öğrenci sayısı çok büyük etken, dağılım da çok önemli. Bu yaş grubunda cinsiyet ayrımı çok fazla. Ergenlikle beraber bazı sıkıntılar yaşayabiliyoruz. Onun dışında çok da sorun yok. En kalabalık sınıfımız 23 ya da 24 kişi bu da uygun.”

SEDA “Öğrenci sayısı fazla olursa biraz zor olabiliyor tabi. Çünkü dağınıklık ve karmaşa olabiliyor çocukların yaş grubuna bağlı olarak. Ama sınıflarımız 20-23 kişi o yüzden o anlamda sıkıntı yaşamıyorum. Öğrenci niteliği ile ilgili de bazı öğrenciler bunu öncelikle bir eğlence gibi görüp sadece oyun ve eğlenmeye odaklanıyor. Ya da oyundaki kazanmaya odaklanabiliyor. Onları komuya çekiyorum yani biz burada sadece oyun oynamıyoruz komuyla ilgili sadece soru sorarak komu yani şu an hala bir derste

olduğumuzu hatırlatmaya çalışıyorum. Ama bazı öğrencilerin o kazanma hırsları oyundaki amacı saptırabiliyor. Öncelikle yarışmayı kazanmayı düşünebiliyor mesela oyun yarışmaysa ama onlara komuya çekerek süreci toparlamaya çalışıyorum.”

4.3.20. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Zaman Açısından Güçlükler

Her iki öğretmenin zaman açısından yaşadıkları zorluklar aşağıdaki gibidir. Öğretmenlerin zaman konusunda farklı nedenlerden dolayı sorun yaşamaktadır.

Tablo 47. Öğretmenlerin Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Karşılaştığı Güçlükler

<i>20. Yaratıcı drama yöntemini uygularken zaman açısından çektiğiniz güçlükler nelerdir?</i>	
Kod	Katılımcılar
Müfredat yoğunluğu	NAZAN
Ders araları	SEDA

NAZAN “Evet. Az önce de değinmiştik buna. Siz bir müfredatla sınırlandırılıyorsunuz. Yapmak istediğiniz çok şey var, ekstra dersler verilmiyor. Bir şeyler eksik kalıyor.”

SEDA “Yani dersler 40 dakika olduğu için araya teneffüsün girmesi bazen engel olabiliyor. Bazen küçük gruplar teneffüs ihtiyaçlarını gidermek istiyorlar teneffüste teneffüs molası verip tekrar dönmüyoruz. Aslında süreç hiç kesilmese daha güzel benim açımdan. Hani tamamen 40 dakikalık planlar da olabiliyor ama bazen yeterli olmuyor. Zaman olarak tek o teneffüs molası. Bazı büyük gruplarda teneffüse çıkmıyoruz ama küçük gruplarda teneffüs molası verip geri dönebiliyoruz.”

4.3.21. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Fen Bilgisi Öğretim Programından Kaynaklanan Güçlükler Nelerdir?

Öğretmenlerin yaratıcı drama yöntemini uygularken fen bilgisi öğretim programından kaynaklanan güçlükleri aşağıdaki gibi ifade etmiştir. Seda isimli öğretmen programdan kaynaklı sorun yaşamadığını açıklamıştır.

Tablo 48. Öğretmenlerin Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Fen Bilgisi Öğretim Programından Kaynaklanan Güçlüklere İlişkin Görüşleri

<i>21. Yaratıcı drama yöntemini uygularken fen bilgisi öğretmenliği öğretim programından kaynaklanan güçlükler nelerdir?</i>	
Kod	Katılımcılar
Yoğun program (Kazanım fazlalığı)	NAZAN

NAZAN “Dediğim gibi çok yoğun bir program, çocuk aşama aşama ilerleyecekse bu aşamaları sağlam atma adına sadece yararlanmış oluyoruz. Keşke şu şansımız olabilse okullarda; bir denek grubumuz olsa, bir uygulama grubumuz olsa, bunları karşılaştırıp budur diyebilsek. Birtakım verileri ortaya koyabilsek. Maalesef eğitim sistemi hiçbirine müsait değil. Bu farklılıkları göz önünde bulundurarak öğretim programları hazırlanmış olsa daha çok verim alacağımızı düşünüyorum.”

SEDA “Fen bilgisi öğretim programıyla yani orda bir program var aslında onu yaratıcı dramaya dönüştürmek öğretmenin elinde olan bir şey. Her programın aksaklıkları olabilir ama drama ile ilgili ben bir güçlük göremiyorum çünkü o benim kendi becerilerimle ilgili. Yani bir elektrik konusu da yaratıcı drama ile işlenebilir sadece biyoloji konusu değil ama biyoloji konuları daha kolaydır yaratıcı dramaya uygulamaya ama her bir konu yaratıcı drama ile işlenebilir bence o öğretmenin o biçime sokması ile ilgili. O yüzden programla ilgili zorluk görmüyorum ben. Hani ikisini ilişkilendirebilme becerisi sadece. Program bu konuyu yaratıcı drama ile işleyin demiyor sonuçta hiçbir şekilde teknik önerisi yok öğretmen yapılandırabilir. Özellikle küçük gruplarda beş altılarda her konuya küçük bir drama dokunuşu yapılabilir bence.”

4.3.22. Yaratıcı Drama Yönteminin Olumlu ve Olumsuz Yanları

Bu kısım iki bölüm halinde kodlanmıştır. Birinci kısımda yaratıcı dramanın olumlu yönleri, ikinci kısımda ise yaratıcı drama yönteminin olumsuz kısımları verilmiştir. Olumsuz yönlerinden Seda öğretmen bahsetmiştir.

Tablo 49. Öğretmenlerin Yaratıcı Drama Yöntemine İlişkin Olumlu ve Olumsuz Görüşleri

22. Sizce, yaratıcı drama yönteminin olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?		
	Kod	Katılımcılar
Olumlu	Kalıcı öğrenme	NAZAN, SEDA
	Aktif katılım	SEDA
Olumsuz	Zaman, mekân, fiziki koşul ve okul yönetimi yetersizliği	NAZAN
	Planlanma yetersizliği	SEDA
	Gürültü	SEDA

NAZAN “Kalıcı oluyor. Çünkü bilgiyi öğrenciye hazır vermiyorsunuz, kendisi ulaşıyor. O yüzden kalıcı. Daha önceki öğrencilerim ya hocam biz şunu yapmıştık, ben hala onu hatırlıyorum. Ama siz akademik bir bilgi verdiğinizde, kendi öğrettiğinizi biliyorsunuz. Bir sonraki sene geldiğinizde o çocuk da bilgiyi hiç bulamayabiliyoruz. Sanki hiç öğrenmemiş gibi yüzünüze bakıyor. Ama yaparak yaşayarak öğrendiği için drama da daha kalıcı olduğuna inanıyorum. O yüzden daha olumlu etkileri olduğumu düşünüyorum. Olumsuz ne olabilir; zaman, mekân, fiziki koşullar, okul yönetiminden kaynaklanan aksaklıklar.”

SEDA “Yani öğrencinin aktif katılımını sağlar. Oyunlar olduğu için haz duygusu çok önemlidir. Öğrencinin duygularına dokunur. Yaşantılarla çok ilişkilidir. O yüzden öğrenmede kalıcılığı sağlar. Önemli olan o yaşamla ilişkiyi çok kurduğumuz için kalıcılığı sağlar. Keyif aldığı şeyi de umutmaz öğrenci. Olumsuz yönleri eğer öğretmen bunu iyi planlamamışsa iyi planlamadıysa öğrenci sadece oyun oynadık eğlendik çıktık gibi algılayabilir. Ama kazanımlarla örtüşen iyi bir plan olursa olumsuzluklar ortadan kalkar yani olumsuz yönleri iyi planlanmadığında hani öğrencilerin oyun oynayıp çıktığı bir ders gibi olur. Yani gürültü fazla olur. Belki amacından çıkmış bir gürültü olur hani gürültü şu anlamda oluyor grup yapıyorsunuz oyun oynanıyor tabii ki sınıftan dışarı çıkan sesler olur. Yaratıcı drama derslerinde ama amacına uygun seslerse buna gürültü denmez ama amaçsız sesler gürültüye yol açar. Kontrol sürecini kaybederse öğretmen olumsuz şeyler ortaya çıkar ama yaratıcı dramanın bir yöntem olarak olumsuz bir yönü yok.”

4.4. Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Yaratıcı Drama Hakkındaki Görüşleri: Doküman Analizi

Bu kısımda doküman analizinden elde edilen veriler kodlar haline getirilmiş ve kodlar tek tek soru başlıkları altında tablolar halinde verilmiştir. Doküman analizi iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda öğretim üyelerinin demografik bilgileri mevcuttur. İkinci kısımda ise yaratıcı dramayla ilgili sorular bulunmaktadır. Bu bölümde yaratıcı dramayla ilgili olan sorular ve kodları bulunmaktadır.

4.4.1. Yaratıcı Drama Eğitiminin Katkıları

Öğretmenlerin aldıkları yaratıcı drama eğitiminin kendilerine katkıları aşağıdaki gibidir. Her iki öğretmen de kişisel ve mesleki gelişimlerini olumlu etkilediğini ifade etmiştir.

Tablo 50. Doküman Analizine Göre Yaratıcı Drama Eğitiminin Öğretmenlere Katkısına İlişkin Görüşleri

<i>1. Aldığınız yaratıcı drama eğitiminin size nasıl bir katkısı oldu?</i>	
Kod	Katılımcılar
Mesleki gelişim	NAZAN, SEDA
Kişisel gelişim	NAZAN, SEDA

4.4.2. Yaratıcı Dramanın Tanımı ve Aşamaları

Bu kısım tanımı ve aşamaları olarak iki kısımda kodlanmıştır. Oluşturulan kodlar ve tablolar aşağıdaki gibidir.

Tablo 51.a. Doküman Analizine Göre Yaratıcı Dramanın Tanımına İlişkin Öğretmenlerin Görüşleri

<i>2.a. Sızce yaratıcı drama ne demektir?</i>	
Kod	Katılımcılar
Canlandırma	NAZAN
Eğitimde kullanılan bir tektik	SEDA

Tablo 51.b. Doküman Analizine Göre Yaratıcı Dramanın Aşamalarına İlişkin Öğretmenlerin Görüşleri

<i>2.b. Yaratıcı dramanın hangi aşamalardan oluştuğunu düşünüyorsunuz?</i>	
Kod	Katılımcılar
Hazırlık-ısınma, canlandırma, değerlendirme	NAZAN
Isınma, canlandırma, değerlendirme	SEDA

4.4.3. Fen Bilgisi Öğretiminde Yaratıcı Dramanın Bir Öğretim Yöntemi Olarak Kullanılmasına İlişkin Görüşler

Öğretmenlerin Fen bilgisi öğretiminde yaratıcı dramanın bir öğretim yöntemi olarak kullanılmasına ilişkin görüşleri aşağıdaki gibidir. Öğretmenler farklı görüşler sunmuştur.

Tablo 52. Doküman Analizine Göre Fen Bilgisi Öğretiminde Yaratıcı Dramanın Bir Öğretim Yöntemi Olarak Kullanılmasına İlişkin Öğretmenlerin Görüşleri

<i>3. Fen bilgisi öğretiminde yaratıcı dramanın bir öğretim yöntemi olarak kullanılmasına ilişkin görüşleriniz nelerdir?</i>	
Kod	Katılımcılar
Zor konularda verimli olur	1
Süreci keyifli hale getirir	2
Sınıf ortamı dışında deneyim kazandırır	2

4.4.4. Fen Eğitimi Derslerinde Kullanılan Yaratıcı Drama Etkinlikleri ile Kazandırılması Hedeflenenler

Öğretmenlerin Fen eğitimi derslerinde kullandığı yaratıcı drama etkinliklerini planlarken ve uygularken, öğrencilerine kazandırmayı hedefledikleri davranışlar aşağıdaki gibidir. Öğretmenlerin kazandırmak istediği hedefler farklıdır.

Tablo 53. Doküman Analizine Göre Öğretmenlerin Fen Eğitimi Derslerinde Kullandığı Yaratıcı Drama Etkinlikleri ile Kazandırmayı Hedeflediği Öğeler

<i>4. Fen eğitimi derslerinde kullandığınız yaratıcı drama etkinliklerini planlarken ve uygularken, öğrencilerinize neleri kazandırmayı amaçlıyorsunuz?</i>	
Kod	Katılımcılar
Etkili iletişim	NAZAN
Sosyal beceri	NAZAN
Aktif katılım	SEDA
Kalıcılık	SEDA

4.4.5. Öğretim Sürecinde Yaratıcı Drama Yönteminin Kullanımı

Öğretmenlerin kendi öğretim sürecinde yaratıcı dramayı hangi öğrenme alanı, ünite, konu, kazanımlarda kullandıkları ve örnekleri aşağıdaki gibidir. Öğretmenler farklı örnekler vermiştir.

Tablo 54. Doküman Analizine Göre Öğretmenlerin Öğretim Sürecinde Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanmasına İlişkin Görüşleri

<i>5. Siz kendi öğretim sürecinizde yaratıcı dramayı hangi öğrenme alanı, ünite, konu, kazanımlarda kullanıyorsunuz? Neden? Örneklendirebilir misiniz?</i>			
		Kod	Katılımcı
Ünite	Canlılar dünyasını gezelim tanıyalım	Canlandırma	SEDA
Konu	Canlı grupları	kolay	
Ünite	Madde ve endüstri	Günlük hayattan	NAZAN
Konu	Fiziksel ve kimyasal değişim	örnekler	

4.4.6. Dersin Aşamalarında (Giriş, Süreç, Değerlendirme) Yaratıcı Drama Yönteminin Kullanımı

Öğretmenlerin dersin hangi aşamasında yaratıcı drama yöntemini ne amaçla kullandıklarının kodları aşağıdaki gibidir. Öğretmenler farklı aşamalarda farklı amaçlar

için kullandıklarını aşağıdaki gibi belirtmiştir.

Tablo 55. Doküman Analizine Göre Öğretmenlerin Dersin Aşamalarında (Giriş, Süreç, Değerlendirme) Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanmasına İlişkin Görüşleri

<i>6. Yaratıcı dramayı dersinizin hangi aşamalarında (giriş, süreç, değerlendirme) nasıl kullanıyorsunuz?</i>		
	Kod	Katılımcılar
Giriş	Hazırbulunuşluğu tespit etmek için	SEDA
Değerlendirme	Kalıcılığı artırmak için Konuyu toparlamak için	SEDA NAZAN

4.4.7. Yaratıcı Drama Yöntemi Kullanılan Öğrencilerdeki Değişimler

Öğretmenlerin Fen eğitimi derslerinde yaratıcı dramayı kullandığında öğrencilerinde meydana gelen değişimler (bilişsel, duyuşsal, devinişsel, sosyal vb.) aşağıdaki gibidir. Öğretmenler her değişim için farklı açıklamalarda bulunmuştur.

Tablo 56. Doküman Analizine Göre Öğretmenlerin Yaratıcı Drama Yöntemi Kullandığında Öğrencilerdeki Değişimlere İlişkin Görüşleri

<i>7. Fen eğitimi derslerinde yaratıcı dramayı kullandığınızda öğrencilerinizde ne gibi (bilişsel, duyuşsal, devinişsel, sosyal vb.) değişimler meydana geliyor? Açıklayınız.</i>		
	Kod	Katılımcılar
Bilişsel değişim	Anlamlı öğrenme	SEDA
	Sosyal iletişim becerileri	NAZAN
Duyuşsal değişim	geliştirme Olumlu tutum geliştirici	NAZAN, SEDA

4.4.8. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Karşılaşılan Güçlükler

Öğretmenlerin yaratıcı drama yöntemini uygularken karşılaştıkları güçlükler aşağıdaki gibidir. Öğretmenlerin karşılaştığı güçlükler farklıdır.

Tablo 57. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Karşılaşılan Güçlükler

<i>8. Yaratıcı drama yöntemini uygularken karşılaştığınız güçlükler var mı? Varsa nelerdir?</i>	
Kod	Katılımcılar
Mekân	NAZAN
Öğrenci sayısı	NAZAN
Sınıf yönetimi	SEDA

4.4.9. Yaratıcı Drama Yönteminin Olumlu ve Olumsuz Yönleri

Öğretmenlerin yaratıcı drama yöntemine dair olumlu ve olumsuz görüşleri aşağıdaki gibidir. Öğretmenlerin fikirleri farklılık göstermektedir.

Tablo 58. Doküman Analizine Göre Öğretmenlerin Yaratıcı Drama Yöntemine İlişkin Olumlu ve Olumsuz Görüşleri

9. Sizce, yaratıcı drama yönteminin olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?		
	Kod	Katılımcılar
Olumlu	Kişisel, bilişsel, akademik gelişim	NAZAN
	Kalıcı öğrenme	SEDA
Olumsuz	Müfredat yoğunluğu	NAZAN
	Oyun ve dersin karışması	SEDA

4.5. Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Hakkındaki Görüşleri: Yarı Yapılandırılmış Görüşme

Bu kısımda dört tane fen bilimleri öğretmen adayı ile yarı yapılandırılmış görüşme sonucu elde edilen veriler sunulmuştur. Her soru ayrı ayrı incelenerek kodlar oluşturulmuştur. Öğretmen adayı görüşme formları da iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda öğretmen adaylarının demografik özellikleri yer almaktadır. Kodlamalar ikinci kısım olan yaratıcı drama ile ilgili görüşleriyle oluşturulmuştur.

4.5.1. Yaratıcı Drama Eğitim Bilgileri

Öğretmen adaylarının yaratıcı drama eğitimini nerde ve zaman aldıklarına dair bilgiler aşağıda tablo halinde verilmiştir. Öğretmen adayları herhangi bir yaratıcı drama eğitimi almamışlardır.

Tablo 59. Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Eğitim Durumları

1. Yaratıcı drama eğitimi aldınız mı? Cevabınız evet ise nerede ve ne zaman aldınız?		
Katılımcı	Kod	
	Evet	Hayır
MELİS		X
ÜLFET		X
RANA		X
BETÜL		X

MELİS “Hayır hiç almadım.”

ÜLFET “Hayır almadım.”

RANA “*Daha önce almadım.*”

BETÜL “*Hayır, almadım.*”

4.5.2. Yaratıcı Drama Eğitiminin Katkısı

Öğretmen adayları herhangi bir yaratıcı drama eğitimi almamışlardır. Katılımcılar yaratıcı drama eğitimi almadıkları için bu soru yanıtlanmamıştır.

4.5.3. Yaratıcı Drama Eğitimi Sürecinde Uygun Olmayan Davranışların Varlığına İlişkin Görüşler

Öğretmen adayları herhangi bir yaratıcı drama eğitimi almamışlardır. Katılımcılar yaratıcı drama eğitimi almadıkları için bu soru yanıtlanmamıştır.

4.5.4. Yaratıcı Drama Eğitiminin Devam Etmesine İlişkin Görüşler

Öğretmen adayları herhangi bir yaratıcı drama eğitimi almamışlardır. Katılımcılar yaratıcı drama eğitimi almadıkları için bu soru yanıtlanmamıştır.

4.5.5. Yaratıcı Dramanın Tanımı ve Aşamaları

Öğretmen adaylarının yaratıcı dramanın tanımına dair vermiş oldukları cevaplardan oluşturulmuş kodlar aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Bu kısım iki tablo halinde verilmiştir. Birinci (a) tabloda yaratıcı dramanın tanımına dair kodlar bulunurken, ikinci (b) tabloda yaratıcı dramanın aşamalarına ait kodlar bulunmaktadır.

Tablo 60 a. Yaratıcı Dramanın Tanımına İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri

5.a. Sizce yaratıcı drama ne demektir?					
Katılımcılar	Kod				
	Çocukları Geliştiren Yöntem	Zihin Çalıştıran Yöntem	Etkin Katılım	Yaratıcılığı Geliştiren Teknik	Canlandırmak
MELİS	X				
ÜLFET		X	X		
RANA	X			X	
BETÜL				X	X

MELİS “*Mesela çocukların geliştirilmesi açısından kendine öz güveni yüksek olması açısından kullanılan bir yöntemdir.*”

ÜLFET “Yaratıcı drama böyle zihin çalıştıran bir şey bence. Öğrencilerin daha iyi anlamasını sağlamak için, onları derse daha çok katabilmek için güzel bir yöntem olarak düşünüyorum.”

RANA “Bence yaratıcı drama çocuğun gelişimi açısından çok önemli bir yer kaplıyor. Öğrencinin hayal gücünü yaratıcılığını ortaya koyabilecek bir öğretim tekniği diyebilirim.”

BETÜL “Yaratıcı drama, drama canlandırmak demektir. Bir konuyu canlandırmak. Yaratıcı olmasının sebebi de öğrencilerin canlandırmasını istediğimiz için onların yaratıcılıklarına bırakmak istediğimiz bir canlandırma yöntemidir.”

Tablo 60b. Yaratıcı Dramanın Tanımına İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Katılımcı	5b. Yaratıcı dramanın hangi aşamalardan oluştuğunu düşünüyorsunuz?					
	Isınma	Oyun	Canlandırma	Doğaçlama	Oluşum	Değerlendirme
MELİS	X	X		X	X	X
ÜLFET	X	X			X	X
RANA	X	X			X	X
BETÜL	X	X	X	X	X	X

MELİS “5 tane aşaması vardır. Bunlar: ısınmak, öğretmenin kendi oynadığı oyun doğaçlama oluşum ve değerlendirme. Mesela öğrencinin herhangi bir konu hakkında bilgisi yok diyelim ve öğrenci hareketsizse uyusuksa diyelim öğrenciye ilk başta ısınması için hareket etmeleri lazım daha sonra öğretmenin konuyu anlata bilmesi için öğrenciyle oyun oynaması lazım. Daha sonra öğretmenin öğrenciyle beraber kurguladığı bir oyunla konuyu anlatabilmesi için öğrencilerle birlikte oyun oynaması lazım ve öğrenci ne anladıysa aktif olarak sürece katması lazım. Oluşum aşamasında nerde nelerin yapıldığının belirlendiği bölümdür. Değerlendirme ise adı üstünde değerlendirme bölümü.”

ÜLFET “Isınma aşaması vardı. Öğrencilerin birbirine ısınmasını sağlıyorduk. Daha sonra oluşumdu galiba. Tam sırasını hatırlayamıyorum ama oluşum vardı. Daha sonra tekrar dersi toparlamak amaçlı son kısmı vardı. Hatırladığım şu an bu kadar. Daha sonra oyuna geçtik. Canlandırma, tekrar. Değerlendirme işte tekrar.”

RANA “Şimdi en başta öğrenciyi ısındırma aşaması daha sonra oyun sergiliyoruz. Oyundan daha sonra da oluşma aşaması. Çocuğa sergilenen oyundan yola çıkılarak onun oluşturabileceği oyunlar oluşum aşaması, konunun oluşumu ve daha sonra değerlendirme, oyunlarla oyunların yaratıcılığı ile.”

BETÜL “Yaratıcı dramanın ilk basamağı ısınma basamağıdır. Isınma basamağı olmalıdır diye düşünüyorum. İkinci olarak öğrencilerle önceden hazırladığımız bir oyun olabilir. Bu da rol oynama basamağıdır. Canlandırma basamağıdır. Üçüncü olarak da doğaçlama basamağı olacağını düşünüyorum ve dördüncü olarak da değerlendirme ve oluşum basamağı şeklinde olduğumu düşünüyorum.”

4.5.6. Yaratıcı Drama Yöntemini Öğrenme Amacı

Öğretmen adaylarının aldıkları ders sonrası neden yaratıcı drama yöntemini öğrenmeleri gerektiğinin kodları aşağıdaki gibidir. Öğretmen adayları bu konuda çeşitli fikirler sunmuştur.

Tablo 61. Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemini Öğrenme Amaçları

6. Yaratıcı drama yöntemini öğrenmenizin amaçları neler olabilir?				
Kod/ Katılımcı	MELİS	ÜLFET	RANA	BETÜL
Öğrenciyi Geliştirmek	X			
Gizli Yetenekleri Ortaya Çıkarmak	X			
Öğrenci Merkezli		X	X	X
Öğrenciyi Tanıyabilmek			X	
Etkili İletişim			X	
Etkin Katılım		X		
Keyif Almak		X		

4.5.7. Yaratıcı Drama Etkinliklerinin Kullanım Sıklığı

Öğretmen adaylarının almış oldukları Özel öğretim yöntemleri dersinde drama etkinliklerini kullanma sıklığı aşağıdaki gibidir. Öğretmen adaylarının görüşleri de aşağıdaki gibidir.

Tablo 62. Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Etkinliklerini Kullanım Sıklığı

7. Almış olduğunuz fen eğitimi derslerinde (özel öğretim yöntemleri vs.) drama etkinlikleri kullanıyor musunuz? Ne sıklıkta kullanıyorsunuz?				
Katılımcı	Kod			
	Her Hafta	Evet Nadiren	Bir Kez	Hayır
MELİS	X			
ÜLFET			X	
RANA		X		
BETÜL				X

MELİS “Yani bizim hocamızın verdiği yöntem ve tekniklere göre her hafta hemen hemen şu anda drama yapıyoruz.”

ÜLFET “İlk defa kullandım.”

RANA “*Nadiren. Konuya göre değişiyor tabii bu. Ya atıyorum bir DNA konusunu anlatırken kullanabiliyorsan bir elektrik konusunda deney daha etkili oluyor çocuğun öğrenimi açısından.*”

BETÜL “*Hayır kullanmıyorum.*”

4.5.8. Yaratıcı Drama Etkinliklerinin Dizaynı Esnasında Dikkat Edilen Unsurlar

Öğretmen adaylarının drama etkinliklerini planlarken dikkat ettiği unsurlar aşağıdaki gibi kodlanmıştır. Öğretmen adaylarının dikkat ettiği unsurlar farklılıklar göstermektedir.

Tablo 63. Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Etkinlikleri Hazırlanırken Dikkat Ettiği Unsurlar

<i>8. Özel öğretim yöntemleri dersinde bir fen konusunu anlatırken yaratıcı dramayı yöntemini kullandığınızı düşününüz. Bu dersi nasıl planlarsınız?</i>				
Kod/ Katılımcı	MELİS	ÜLFET	RANA	BETÜL
Tekniğe Karar Vermek	X	X		
Oyun Kurgulamak	X	X	X	X
Kazanıma Karar Vermek		X		X
Literatür Taramak			X	
Öğrenci Belirlemek			X	X
Oyun Provası			X	
Değerlendirme			X	
Konuyu Belirlemek				X

MELİS “*İlk önce mesela öğrenciye konuyu nasıl anlatmam gerektiğini düşündüm. Daha sonra öğrencilerin anlaması şeklinde bir tane oyun kendi kafamdan kurgulayıp yazdım. Bayağı bir bunun hakkında düşündüm. Öğrencilerin anlayabilmesi için. Ondan sonra işte ben bunu tabii dönütler alarak hocamdan yaptım. Ondan sonra tabii bu dönütler sayesinde hani kendimi biraz daha geliştirerek, düzenleyerek yani kurguladığım oyunu sonra da sınıfa sergiledim.*”

ÜLFET “*Şöyle planladım. Öncelikle ne yapacağımı, öğrencilere ne vermek istediğimi düşündüm. Daha sonra bunu nasıl yapacağımı tasarladım kafamda. Hani çok yaratıcı olduğumu düşünmüyorum. Onun için çok yaratıcı bir şey tasarlamadım aslında. Ben oyunumu hazırlarken çok basit şekilde hazırladım, gerisini öğrencilerime bıraktım. Onların yaratıcılığına bıraktım. Hani biraz zorlandım galiba.*”

RANA “Öncelikle literatürü taradım. Yaratıcı dramanın yararlarına ve zararlarına baktım. Bunları göz önünde bulundurarak çalışma yapmaya çalıştım. Planı hazırlarken ilk önce ısınma aşaması için komuya uygun olabilecek hareketler düşündüm çocuklar için. Oluşum aşamasında sergilettireceğim oyunu hazırladım çocuklara. Daha önceden öğrenciler belirledim onları oyuna hazırladım. Daha sonra bunu sınıfta sunabilmeleri için onlara prova yaptırıldı. Daha sonra derste oyunu sunduktan sonra konunun oluşma aşamasında tabi dersin gidişine yönelik bende birer oyun sergilettirdim. Onlardan oyunlar aldım. Daha sonra değerlendirme aşamasında kullanabileceğim kavram haritası, çalışma kağıtları, çalışma kağıtlarının içerisinde komuya yönelik klasik sorular, boşluk doldurma soruları, doğru yanlış sorularının olmasına özen gösterdim. Bu şekilde araştırmalar yaptım, çalışmalar hazırladım.”

BETÜL “Öncelikle konuyu belirledim. Daha sonra kazanımlara uygun olarak seçtiğim öğrencilerle bir oyun hazırladım. Yaratıcı dramının aşamalarını sırasıyla uygulayarak kazanımları öğrencilere vermeye çalıştım.”

4.5.9. Yaratıcı Drama Yöntemini Öğrendikten Sonra Bu Yöntemin Kullanımına Yönelik Bakış Açılımları

Öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemini kullandıktan sonraki düşünceleri aşağıdaki gibi kodlanmıştır. Öğretmen adaylarının bu yöntemin kullanımına yönelik görüşleri aşağıdaki gibidir.

Tablo 64. Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemini Öğrendikten Sonra Bu Yöntemin Kullanımına Yönelik Bakış Açılımları

9. Özel öğretim yöntemleri dersinde yaratıcı drama yöntemini öğrendikten sonra bu yöntemin kullanımına yönelik bakış açınız nasıl olmuştur?				
Kod/ Katılımcı	MELİS	ÜLFET	RANA	BETÜL
Gerekli	X			
İyi Bir Alternatif	X			
Kalıcı Öğrenme	X			
Verimli		X		
Zaman Alıcı			X	
Öğrenci İsteksizliği			X	
Oyun Kazanımı Engel			X	

MELİS “Bence öğrencilere yapılmalı diye düşünüyorum. Sürekli düz anlatım yönteminden iyi bir alternatif yöntemlerin uygulanması çeşitliliği artırır. Öğrenci

mesela daha kalıcı öğrenmeler elde edebilir. Nasıl desem kendisi yaptığı için yıllar geçtikçe bile unutmaz.”

ÜLFET “Sevdim ben bu yöntemi. Daha sıklıkla kullanacağımı düşünüyorum. Öğrencilerime daha verimli olacağımı düşünüyorum. İnşallah öğretmen olabilirim.”

RANA “Zaman anlamında biraz sıkıntılı olduğumu düşünüyorum. Çünkü öğrenciler oyunu sergileyemiyorlar veya katılmak istemiyorlar. Isınma aşamasını yaptırmış olmama rağmen istemeyebiliyorlar. Konu anlaşılabiliriyor oyunlardan, sergilenen oyunlardan anlayamayabiliyorlar. Buda bazı zorluklara sebep oluyor haliyle. Zaman anlamında sıkıntılı olduğumu düşünüyorum.”

BETÜL “Öğretici olmayacağımı düşünüyordum aslında. Fakat en öğretici yöntemin bu olduğuna karar verdim. Çünkü burada öğrenciler yüzde yüz yani merkezde öğrenci var. Bu şekilde öğrenci merkezdeyse çok daha iyi öğreneceğini düşünüyorum.”

4.5.10. Yaratıcı Drama Yöntemini İleride Kullanmalarına Yönelik Düşünceleri

Öğretmen adaylarının Fen bilimleri öğretmeni olarak meslek hayatlarına başladıklarında yaratıcı drama yöntemini kullanacaklarına dair fikirleri aşağıdaki gibidir. Öğretmen adayları bu yöntemin kullanılmasına dair olumlu bakış açlarına sahiptir.

Tablo 65. Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemini İleride Kullanım Durumlarına İlişkin Düşünceleri

10. Yaratıcı drama yöntemini, ileride fen bilgisi öğretmeni olduğumuzda derslerinizde kullanmayı düşünüyor musunuz? Neden?					
Katılımcı	Kod				
	Keyifli Ders	Öğrenci İçin Özgüven	Fen Bilgisini Sevdirmek	Kalıcı Öğrenme	Etkin Katılım
MELİS	X				X
ÜLFET		X	X		X
RANA				X	X
BETÜL				X	X

MELİS “Evet düşünüyorum. Öğrencinin aktif olması lazım bana göre. Dersi keyifli hale getirmesi için bence faydalıdır. Mesela konunun akılda daha fazla kalması için hem de benim zevk almam için.”

ÜLFET “Evet düşünüyorum. Hem aktiflik sağlıyor hem öğrencilerimin arasındaki iletişimi kuvvetlendiriyor. Öğrencilere bir özgüven veriyor. Derse bakış açıları değişiyor. Hani birçok öğrenci fen bilgisini sevmiyor. Ama böyle oyunlarla onlara fen bilgisini sevdirebiliyoruz.”

RANA “Zaman açısından sıkıntı yaşamayacağımı düşünürsem eğer kısmen de olsa kullanacağımı düşünüyorum tabi ki.”

BETÜL “Evet düşünürüm. Çünkü dediğim gibi öğrenci yaşayarak öğrenirse, Dale’in de bahsettiği gibi yaşantılar yoluyla öğrenmek her zaman daha kalıcıdır ve anlamlı bir öğrenme sağlar. Bu şekilde kullanmayı tercih ederim.”

4.5.11. Kullanan Yaratıcı Drama Etkinlikleri ile Nasıl Bir Öğrenme Gerçekleşeceğine Dair Düşünceleri

Öğretmen adaylarının ileride Fen bilimleri öğretmeni olarak göreve başladıklarında ve yaratıcı drama yöntemini kullandıklarında, öğrencilerinde nasıl bir öğrenme gerçekleşeceğine dair düşünceleri ve kodlar aşağıdaki gibidir. Öğretmen adayları farklı öğrenmelerin gerçekleşeceğini düşünmektedir.

Tablo 66. Öğretmen Adaylarının Kullandıkları Yaratıcı Drama Etkinlikleri ile Nasıl Bir Öğrenme Gerçekleşeceğine Dair Düşünceleri

11. Eğer ileride öğretmen olduğunuzda yaratıcı drama yöntemini kullandığınız zaman nasıl bir öğrenme gerçekleşeceğine inanıyorsunuz? Neden?					
Katılımcı	Kod				
	Derinlemesine öğrenme	Kalıcı öğrenme	Yaşantı temelli öğrenme	Aktif öğrenme	Eğlenceli öğrenme
MELİS		X		X	X
ÜLFET		X		X	
RANA		X			
BETÜL	X	X	X		

MELİS “Öğrencinin aktif olması lazım bana göre. Dersi keyifli hale getirmesi için bence faydalıdır. Mesela konunun akılda daha fazla kalması için hem de benim zevk almam için.”

ÜLFET “Hem aktif öğreniyorlar hem kalıcı öğreniyorlar. Bu öğrencinin aslında zekasına bağlı. Hangi zekaya yatkın olduklarına bağlı. Mesela sözel olan öğrenciler düz anlatım şeklinde de anlayabilir ama bazı öğrenciler de daha oyun çağlarını geçiremedikleri için

yaratıcı dramayla daha iyi öğreneceklerini düşünüyorum. Daha kalıcı olacağını düşünüyorum.”

RANA “Kalıcı öğrenme gerçekleşeceğine inanıyorum. Çünkü eğer öğrenciler katılımı isteyerek yaparsa, severek uygularlarsa zaten onlara bir şeyler katacağımdan eminim. Ama işte isteksiz olabiliyorlar. Zaman anlamında yetersizlik yaşayabiliyoruz. Ortam uygun olmayabiliyor. Bu etmenlerden dolayı tabii ki sıkıntı yaşatabiliyor.”

BETÜL “Aslında komuyla ilgili öğrencilerin komunun derinine inebileceğini düşünüyorum. Komunun anlatmak istediğini öğrencilerin daha iyi anlayacağını düşünüyorum. Bu yüzden bu yöntemi tercih ederim. Kalıcı öğrenme gerçekleşir. Ayrıca da hep hatırlar. Kendinden düşünür veya arkadaşlarının canlandırmasından düşünerek ya unutmayacağını da düşünüyorum ve anlamlı anlayacağını da düşünüyorum.”

4.5.12. Yaratıcı Drama Etkinliklerinin Dizaynı Esnasında Dikkat Edilen Unsurlar

Öğretmen adaylarını yaratıcı drama etkinliklerini planlarken dikkat edeceği unsurlar aşağıdaki gibidir. Öğretmen adayları çeşitli özelliklere dikkat edeceğini ifade etmiştir.

Tablo 67. Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Etkinliklerinin Dizaynı Esnasında Dikkat Ettiği Unsurlar

12. Fen bilgisi derslerinde kullandığınız yaratıcı drama etkinliklerini siz mi dizayn edeceksiniz? Dizayn esnasında dikkat edeceğiniz noktalar neler olur?				
Kod/ Katılımcı	MELİS	ÜLFET	RANA	BETÜL
Süre	X			
Ortam	X	X		X
Öğrenci Gelişim Özellikleri	X		X	X
Öğrenci Bireysel Farklılığı	X			X
Yaratıcı Drama Basamakları		X		
Kazanım		X		X
Hedef		X		X
Öğrenci Sayısı		X		X
Hayatilik			X	
Materyal				X

MELİS “Ben planlayabilirim. Süreye dikkat edebilirim. Ortama dikkat edebilirim. Pasif öğrencilerin nasıl aktif hale geldiğini gözlemleyebilirim. Öğrencilerin gelişim özellikleri ve bireysel farklılıklarına da dikkat ederim.”

ÜLFET “Ben açıkçası öncelikle basamaklarına dikkat ettim. Çünkü bu basamakları uygulayamadan onlara bir şey katabileceğimi düşünmüyordum. Daha sonra da hedef ve kazanımlarına dikkat ettim. Yani benim yaptığım dramada bütün dersin içeriğini kapsıyordu. Ve öğrenciler kendilerini oyun tasarlarken benim yaptığım yöntemle anlatmaya çalıştılar. Ben de hepsini kapsadığı için hedef ve kazanımlarına dikkat ettim. Ortamın fiziksel koşulları da önemli aslında. Daha küçük bir sınıfta bu kadar etkin bir çalışma yapamazdım. Sınıfın kalabalık olması da beni biraz zorladı açıkçası. Hepsini derse katmakta biraz zorlandım. Hepsiyle iletişim kurmakta biraz zorlandım.”

RANA “Oyunları ben kendim daha önceden ben hazırladım. Öğrencilerin gelişim özellikleri tabi ki onların anlayabilecekleri şekilde yaş seviyelerine uygun, günlük hayatta karşılaşılabilecekleri şeyle olmasına da özen gösterdim.”

BETÜL “Öncelikle bu yöntemi uygulamak için ben daha önceden öğrenci analizi yapmam gerekiyor. Biraz daha sınıfı tanıdıktan sonra yaparım. Daha sonra sınıf ortamının uygunluğuna bakarak yaparım. Yani ortam uygun mu bu şekilde. Daha sonra da öğrenci özelliklerine göre yaparım. Mesela ortamda bulunan materyallerde çok önemlidir. O dersin hedef ve kazanımlarına uygun konularda yapmaya çalışırım.”

4.5.13. Kullanan Yaratıcı Drama Etkinliklerinde Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Öğeler

Öğretmen adaylarının yaratıcı drama etkinliklerini kullanırken öğrencilere kazandırmak istedikleri öğeler aşağıdaki gibidir. Öğretmen adayları bu konuda çeşitli fikirlere sahiptir.

Tablo 68. Öğretmen Adaylarının Kullanacakları Yaratıcı Drama Etkinliklerinde Öğrencilere Kazandırmayı Hedeflediği Öğeler

13. Fen bilgisi derslerinde kullanacağınız drama etkinliklerini planlarken ve uygularken, öğrencilerinize neleri kazandırmayı amaçlıyorsunuz?				
Kod/ Katılımcı	MELİS	ÜLFET	RANA	BETÜL
Özgüven	X			X
Sosyallik	X			
Kalıcılık	X			X
Etkin Katılım		X		
Derse Olumlu Tutum		X	X	
Öğretmene Olumlu Tutum		X		
Yaratıcılık		X		
Deneyim				X
Etkili İletişim			X	X

MELİS “Mesela oyuncu yeteneği yoksa bir öğrencinin o yönde geliştirilebilir. Sonra öğrenci özgüvenini geliştirir, sosyalleşir. Drama kursları var mesela. Oralara yönlendirilebilir. Kalıcılığı sağlayabilir.”

ÜLFET “Birbirleriyle iletişim kurdukları için daha aktif oluyorlar, birbirlerini daha iyi tanıyorlar. Derse olan tutumları değişiyor. Öğretmene olan tutumları değişiyor. Öğretmeni sevdikleri zaman haliyle dersi de seviyorlar, derse olan ilgileri de artıyor. Yaratıcılıklarını da geliştiriyoruz.”

RANA “Konuya olan ilgilerinin artması, derse fene olan ilgilerinin artması yani birbirleriyle olan etkileşimlerinin daha iyi olması. Yani çünkü sınıfta bazı öğrenciler birbirini tanıyamabiliyor ama yaratıcı dramada onları oyunlarla birbirlerine etkileşim haline sokabiliyoruz. Yani öğrencilerimin birbirleriyle olan etkileşimini arttırabilmek için; fene olan sevgilerinin ya da bakış açılarını geliştirebilmek için olduğumu düşünüyorum.”

BETÜL “Öncelikle komudan önce öğrenci arasındaki etkileşimi arttırmak isterim. Daha sonra yaşantı yoluyla konunun kalıcılığını arttırmak isterim. Daha sonra öğrencilerimin özgüveninin artmasını isterim. Aslında bazı öğrenciler bilmediğimiz mesela o köşede arka sıralarda kalan öğrencilerde aslında çok iyidir ama onların yaratıcılıklarını ön plana çıkarmak için onların özgüvenlerini arttırmak içinde kullanırım.”

4.5.14. Kullanan Yaratıcı Drama Etkinliklerinde Kullanılan Ortamlar

Öğretmen adaylarının yaratıcı drama etkinliklerini uygulamayı düşündükleri ortam aşağıdaki gibidir. Öğretmen adayları yaratıcı drama yöntemini farklı ortamlarda kullanabileceklerini ifade etmişlerdir.

Tablo 69. Öğretmen Adaylarının Kullanacağı Yaratıcı Drama Etkinliklerini Uygulanacağı Ortamlara İlişkin Görüşleri

Katılımcı	Kod						
	Her ortamda	Sınıf	Okul bahçesi	Drama salonu	Spor salonu	Tiyatro salonu	Konferans salonu
MELİS		X			X	X	X
ÜLFET	X						
RANA		X					
BETÜL		X	X	X			

14.Yaratıcı drama yöntemine dair etkinlikleri hangi ortamlarda uygulamayı düşünüyorsunuz?

MELİS “Sınıf olabilir, spor salonu olabilir, tiyatro salonu olabilir, konferans salonu falan olabilir.”

ÜLFET “Bence her ortamda yapılabilir yani. Sınıfın durumuna bağlı aslında biraz ama. İstedığımız zaman her ortamda yapabiliriz diye düşünmüyorum.”

RANA “Sınıf ortamında tabii belli zorlukları olabiliyor. Ama yine en uygun ortamın sınıf olduğunu düşünmüyorum. Bu şekilde.”

BETÜL “Yaratıcı drama için sınıf ortamı kullanabilirim, okul bahçesi olabilir, okul bahçesi daha iyidir hatta. Drama salonu olabilir.”

4.5.15. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Ortamla İlgili Karşılaşılabilecek Güçlükler

Öğretmen adaylarının ileride yaratıcı drama etkinliklerini kullanırken ortamla ilgili karşılaşılabileceğini düşündüğü sorunlar aşağıdaki gibidir. Öğretmen adaylarının görüşleri aşağıda verilmiştir.

Tablo 70. Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Ortamla İlgili Karşılaşılabileceği Güçlükler

15. Yaratıcı drama yöntemini uygularken ortamla ilgili karşılaşıcağınız güçlükler neler olabilir?				
Katılımcı	Kod			
	Ortam özelliği	Materyal eksikliği	Sınıf düzeni	Kalabalık sınıf
MELİS	X		X	
ÜLFET	X			X
RANA	X		X	
BETÜL	X	X	X	

MELİS “Çok fazla sesli gürültülü ortam olabilir. Daha sonra küçük alan olabilir. Sıralar sabit olabilir. Fiziksel şartlar iyi olmayabilir. Sıralar sabitse spor salonları olabilir. Konferans salonu olabilir. Okul bahçesinde bile olabilir.”

ÜLFET “Sınıfın küçüklüğü, sınıfın kalabalık olması olabilir. Bahçeye çıkarabilirim. Öğrencilerle bahçede ders işleyebilirim. Sınıfın kalabalıklığı konusunda bir şey yapabileceğimi düşünmüyorum ama ortam konusunda her türlü değişiklik yapabilirim.

Mesela yaz geldiği zaman her alana çıkabiliriz. Eğer yaz değilse onlarla ne bileyim daha geniş ortamda da ders işleyebilirim, yaratıcı dramayı işleyebilirim.”

RANA “Dar bir alanda oyunun sergilenmesi zor olabiliyor. Sınıfın oturma düzeni bunu etkileyebiliyor özellikle. O yüzden U düzeninde olan bir sınıfta ya da gruplar halinde oturma düzeninde daha iyi sergilenebiliyor yaratıcı dramada. Oturma düzenini değiştirebiliriz sınıfın. Ortam daha geniş daha ferah olabilir. Öğrencilerin birbiriyle etkileşiminin daha kolay olacağı bir oturma düzeni olabilir. Sıralar sabitse uygun ortam hazırlamaya çalışırım onlar için. Bahçeye çıkarırım veya okulda boş bir sınıf varsa orayı yaratıcı drama sınıfı olarak kullanabilmek için gerekli çalışmalar yaparım. İzinler alırım ortam değiştirebilirim.”

BETÜL “Sınıf ortamında uygularsam sınıfın özellikleri olabilir. Materyal eksiliği olabilir belki kullanacaksam. Sınıftaki düzen olabilir. Klasik sınıf olursa mesela uygulaması daha zordur. U şeklinde mesela sınıflarda daha kolay uygulanacağını düşünüyorum. Böylesi durumda okula drama salonları açılabilir. Daha başka bunun için mesela aslında belediyenin de drama salonu olabilir. Aslında drama dersleri orada işlenebilir. Öğrencilerimi götürebilirim oralara.”

4.5.16. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Ortamla İlgili Karşılaştıkları Güçlükler İçin Çözüm Önerileri

Öğretmen adaylarının ortam ile ilgili karşılaşacakları güçlükler için çözüm önerileri aşağıdaki gibidir. Öğretmen adaylarının görüşleri farklılık göstermektedir.

Tablo 71. Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Ortamla İlgili Karşılaşacağı Güçlükler İçin Çözüm Önerileri

<i>16. Bu güçlüklerin üstesinden gelmek için çözüm önerileriniz nelerdir?</i>				
Katılımcı	Kod			
	Drama salonu açmak	Spor salonuna gitmek	Okul bahçesine inmek	Oturma düzeni değişikliği
MELİS		X	X	
ÜLFET			X	
RANA	X			
BETÜL	X		X	X

MELİS “Sıralar sabitse spor salonları olabilir. Konferans salonu olabilir. Okul bahçesinde bile olabilir.”

ÜLFET “Bahçeye çıkarabilirim. Öğrencilerle bahçede ders işleyebilirim. Sınıfın kalabalıklığı konusunda bir şey yapabileceğimi düşünmüyorum ama ortam konusunda her türlü değişiklik yapabilirim. Mesela yaz geldiği zaman her alana çıkabiliriz. Eğer yaz değilse onlarla ne bileyim daha geniş ortamda da ders işleyebilirim, yaratıcı dramayı işleyebilirim.”

RANA “Oturma düzenini değiştirebiliriz sınıfın. Ortam daha geniş daha ferah olabilir. Öğrencilerin birbiriyle etkileşiminin daha kolay olacağı bir oturma düzeni olabilir. Sıralar sabitse uygun ortam hazırlamaya çalışırım onlar için. Bahçeye çıkarırım veya okulda boş bir sınıf varsa orayı yaratıcı drama sınıfı olarak kullanabilmek için gerekli çalışmalar yaparım. İzinler alırım ortam değiştirebilirim.”

BETÜL “Böylesi durumda okula drama salonları açılabilir. Daha başka bunun için mesela aslında belediyenin de drama salonu olabilir. Aslında drama dersleri orada işlenebilir. Öğrencilerimi götürebilirim oralara.”

4.5.17. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullanılacak Basamaklar

Öğretmen adaylarının ileride meslek hayatlarına başladıklarında yaratıcı drama yöntemini uygularken kullanmayı düşündükleri yaratıcı drama basamakları aşağıdaki gibidir. Öğretmen adaylarının her basamak için amaçları verilmiştir.

Tablo 72. Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullanılacakları Basamaklar

Katılımcı	Kod					
	Isınma		Oyunlar	Doğaçlama	Oluşum	Değerlendirme
	Tanışma	Dikkat çekme	Kazanımları karşılamak	Yaratıcılığı ortaya çıkarmak		Neler anladığını ölmek
MELİS				X	X	
ÜLFET		X				X
RANA	X		X	X		
BETÜL					X	

MELİS “Doğaçlama ve oluşum basamağı. Mesela öğrencilerin artist olmasını sağlarım. Doğaçlama oynattıktan sonra komuyu topladığım için öğrencilerin yeteneklerini görmeye çalışırım.”

ÜLFET “Evet ısınma ve değerlendirmeyi daha çok kullanacağımı düşünüyorum. Çünkü ısınmada öğrencilerin ilgisini, dikkatini çektiğimi düşünüyorum. Değerlendirmede de en son toparlama olduğu için hani öğrencilerin neler anladığını değerlendirme kısmında anlayabiliyorum. Onun için ısınma ve değerlendirmeyi daha çok kullanacağımı düşünüyorum.”

RANA “Yaratıcı dramanın ısınma basamağını kullanmam. Çünkü çocuklar zaten oyunu sergileme esnasında sürekli birbirleriyle iletişim halinde oluyorlar. O yüzden ısınma basamağını kullanmasam da oluşum basamağı ile dersi devam ettirebilirim.”

BETÜL “Öncelikle ısınmayı eğer sınıfla yeni tanışmışsam sınıfla ısınma aşamasını sürekli kullanırım. Daha sonra öğrencilerimin etkileşimi birbirleriyle arttığını gördükçe ısınma aşamasını daha süresini kısaltırım. Daha sonra oyunlar basamağını mutlaka kullanırım. Çünkü kazanımlarımı karşılamam gerekiyor. Doğaçlama her zaman uzun tutmayı düşünüyorum. Çünkü burada öğrencilerin yaratıcılıkları çok önemli benim için. Onların yaratıcılıklarını ön plana çıkarmak için doğaçlamayı her zaman onlara bırakırım.”

4.5.18. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullanacakları Öğretim Teknikleri

Öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemini uygularken kullanmayı düşündükleri öğretim teknikleri aşağıdaki gibidir. Öğretmen adaylarının kullanacakları teknikler çeşitlilik göstermektedir.

Tablo 73. Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullanacakları Öğretim Teknikleri

Katılımcı	Kod							
	Rol oynama	Soru cevap	Beyin fırtınası	Çoklu zekâ	Altı şapka	Tartışma	Kartopu	Düz anlatım
MELİS		X		X	X	X	X	
ÜLFET	X	X	X					X
RANA	X	X	X					
BETÜL	X	X	X					

MELİS “Çoklu zekâ, soru cevap, altı şapka yöntemi ondan sonra tartışma çok az gibi duruyor. Yaratıcı drama daha çok olabilir. Öğrenci aktif olduğu için bunları kullanırım.”

ÜLFET “*Yani beyin fırtınası da tabii ama daha çok rol oynamanın üstünde duracağımı düşünüyorum ben. Bir nevi düz anlatım da kullanıyoruz aslında soru cevap da kullanıyoruz.*”

RANA “*Rol oynama tekniği kullanıyorlar zaten oyun esnasında. Oyunu sergiledikleri için bunu illaki kullanıyorlar. Soru cevap olabilir. Oyun esnasında konunun oluşumu esnasında soru cevapla değerlendirme yapılabilir. Beyin fırtınası tekniğinde de bir tartışma ortamı yaratılarak konu oluştuktan sonra konuya dair eksiklikler veya onların anlamadığı yerler konusunda bir tartışma ortamı yaratabiliriz.*”

BETÜL “*Rol oynama tekniğini kullanırım. Çünkü oyunlar aşamasında ve doğaçlama aşamasında öğrenciler farklı rollere bürünecektir. Bu tekniği kullanırım. Daha sonra değerlendirme aşamasında öğrencilerin anlayıp anlamadığına dair geri dönüt almak için soru-cevap tekniğini kullanabilirim. Soru-cevap tekniğinde etkili sorular sorarak bir tartışma ortamı oluşturabilirim ve öğrencilerime beyin fırtınası yaptırabilirim. Beyin fırtınası tekniğini de kullanmış olurum bu şekilde. Bunları kullanırdım.*”

4.5.19. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullanılan Öğretim Tekniklerinin Nasıl Kullanıldığına İlişkin Görüşler

Öğretmen adaylarının bir önceki soruda bahsetmiş oldukları teknikleri yaratıcı dramada nasıl kullanacaklarına dair görüşler aşağıdaki gibidir. Kodlar oluşturulmamış katılımcıların örnekleri direkt verilmiştir.

MELİS “*Doğaçlama aşamasında soru sorarım. Sonra hani komşular oyun oynarlar. Bu şekilde kalıcı olabilir. Karışımlar konusu diyelim iki gruba ayırırım grupların da tartışmalarını sağlarım. Daha sonra çoklu zekayı da mesela görsel zekayı matematiksel zekayı kullanarak da aktif kılarım.*”

ÜLFET “*Mesela soru cevabı kullanırken ben dersi anlatırken öğrencilerime sessiz olarak drama yapmalarını istedim. İstedğim rolü oynamalarını istedim. Daha sonra öğrencilerime burada ne olduğumu ne yaptıklarını sordum. Soru cevap şeklinde aldım. Düz anlatım şeklinde de dersi toparlarken hepsinin fikrini aldıktan sonra ben de dersi toparlarken ve anlatırken düz anlatım yöntemini kullandım. Rol oynamada zaten öğrencilerimin tasarlamış olduğu oyunlardan oluşuyordu. Bu kadar.*”

RANA “*Rol oynama tekniği kullanıyorlar zaten oyun esnasında. Oyunu sergiledikleri için bunu illaki kullanıyorlar. Soru cevap olabilir. Oyun esnasında konunun oluşumu esnasında soru cevapla değerlendirme yapılabilir. Beyin fırtınası tekniğinde de bir tartışma ortamı yaratılarak konu oluştuktan sonra konuya dair eksiklikler veya onların anlamadığı yerler konusunda bir tartışma ortamı yaratabiliriz.*”

BETÜL “*Mesela soru cevabı kullanırken ben dersi anlatırken öğrencilerime sessiz olarak drama yapmalarını istedim. İstedğim rolü oynamalarını istedim. Daha sonra öğrencilerime burada ne olduğumu ne yaptıklarını sordum. Soru cevap şeklinde aldım. Düz anlatım şeklinde de dersi toparlarken hepsinin fikrini aldıktan sonra ben de dersi toparlarken ve anlatırken düz anlatım yöntemini kullandım. Rol oynamada zaten öğrencilerimin tasarlamış olduğu oyunlardan oluşuyordu. Değerlendirme aşamasında soru-cevabı kullanırdım. Dediğim gibi orda yine beyin fırtınası hatta doğaçlama aşamasında da beyin fırtınası olabilir. Öğrencilerin oyunlar aşamasında ne anlattıklarını düşündüklerinde. Bu şekilde kullanırım”*

4.5.20. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullanacakları Öğretim Araç- Gereçleri

Öğretmen adaylarının kullanmayı düşündükleri öğretim araç- gereçleri aşağıdaki gibidir. Öğretmen adaylarının kullanacağı araç gereçler farklılık göstermektedir.

Tablo 74. Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullanacakları Öğretim Araç- Gereçleri

20. Yaratıcı drama yöntemini uygulayacağınız zaman hangi öğretim araç-gereçlerini kullanacağınızı düşünüyorsunuz?				
Kod/ Katılımcı	MELİS	ÜLFET	RANA	BETÜL
Video	X		X	X
Çalışma kâğıdı	X	X	X	X
Slaytta resim			X	
Slayt	X			X
Flaş kart	X			
Sorular	X			
Kavram karikatürü	X			
Poster	X			
Tahta		X		X
Animasyon				X
Deney		X		
Model		X		
Kukla		X		

MELİS “Video olabilir tabii köy okulu olmazsa. Daha sonra slayt olabilir. Çalışma kağıtları olabilir. Flaş kart olabilir. Sorular hazırlayabilirim. Açık uçlu olsun, boşluk doldurma olsun. Kavram karikatürü ve poster de olabilir. Bunlar öğrencilerin yaratıcılığını geliştirdikleri için bunlardan getirmelerini isteyebilirim.”

ÜLFET “Deney yaptırabilirim öğrencilere. Model de kullanabilirdim. Tahtayı kullandım. Kukla, çalışma kâğıdı kullanabilirdim. Zaten ben anlatırken tahtayı kullanmıştım sadece. Kavram karikatürünü öğrencilerin yaratıcılığına bıraktım. Dersi anlayıp anlamadıklarını öğrenmek amaçlı, değerlendirme amaçlı. Boşluk doldurma da yine aynı şekilde. Sınıf içinde bazı soruları çözmüştük birlikte. Daha sonra kalan kısımları da öğrencilere ödev vermişim. İşlemediğim konular da vardı onun için araştırma ödevi verdim. Tahtayı da en son değerlendirme kısmında daha iyi görüp anlayabilmeleri için tahtaya kısa kısa notlar aldım akıllarında kalsın diye. Çünkü bazıları yazarak öğreniyor. Çalışma kağıdını da bir ön çalışma olarak, hatırlatma amaçlı kullanabilirim. Ama ben kullanmadım.”

RANA “Soru cevap olabilir. Oyun esnasında konunun oluşumu esnasında soru cevapla değerlendirme yapılabilir. Beyin fırtınası tekniğinde de bir tartışma ortamı yaratılarak konu oluşuktan sonra konuya dair eksiklikler veya onların anlamadığı yerler konusunda bir tartışma ortamı yaratabiliriz.”

BETÜL “Mesela videoyu kullanabilirim aslında. Değerlendirme ya da oluşum aşamasında video kullanmayı düşünürüm. Çünkü video birçok duyu organına hitap ediyor ve öğretici bence güzel kullanıldığı zaman. Başka çalışma kâğıdı kullanırım. Aslında çalışma kağıdını daha çok kullanırım. Öğrenci oyunu izler, doğaçlamayı izler oradan bir sonuç çıkarmaya çalışır ve bu sonuçları çalışma kağıdına yansıtmasını isterim. Bu şekilde daha çok takip eder, izler yani. Bu ikisini kullanırdım. Slaytlarda resim gösterebilirim. Mesela göstereceğim şey gözle görülemeyecek bir şeyse daha küçükse, öğrencilerin günlük hayatta karşılaşamayacağı bir şeyse slaytta resim şeklinde oluşum aşamasında gösterirdim.”

4.5.21. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kullanacakları Öğretim Araç- Gereçlerinin Kullanımına Dair Örnekler

Bu kısımda kodlama yapılmamış olup öğretmen adaylarının örnekleri bire bir aktarılmıştır. Öğretmen adaylarının açıklamaları aşağıdaki gibidir.

MELİS “*Video olabilir tabi köy okulu olmazsa. Daha sonra slayt olabilir. Çalışma kağıtları olabilir. Flaş kart olabilir. Sorular hazırlayabilirim. Açık uçlu olsun, boşluk doldurma olsun. Kavram karikatürü ve poster de olabilir. Bunlar öğrencilerin yaratıcılığını geliştirdikleri için bunlardan getirmelerini isteyebilirim.*”

ÜLFET “*Deney yaptırabilirim öğrencilere. Model de kullanabilirdim. Tahtayı kullandım. Kukla, çalışma kâğıdı kullanabilirdim. Zaten ben anlatırken tahtayı kullanmıştım sadece. Kavram karikatürümü öğrencilerin yaratıcılığına bıraktım. Dersi anlayıp anlamadıklarını öğrenmek amaçlı, değerlendirme amaçlı. Boşluk doldurma da yine aynı şekilde. Sınıf içinde bazı soruları çözmüştük birlikte. Daha sonra kalan kısımları da öğrencilere ödev vermiştim. İşlemediğim konular da vardı onun için araştırma ödevi verdim. Tahtayı da en son değerlendirme kısmında daha iyi görüp anlayabilmeleri için tahtaya kısa kısa notlar aldım akıllarında kalsın diye. Çünkü bazıları yazarak öğreniyor. Çalışma kağıdını da bir ön çalışma olarak, hatırlatma amaçlı kullanabilirim. Ama ben kullanmadım.*”

RANA “*Soru cevap olabilir. Oyun esnasında konunun oluşumu esnasında soru cevapla değerlendirme yapılabilir. Beyin fırtınası tekniğinde de bir tartışma ortamı yaratılarak konu oluştuktan sonra konuya dair eksiklikler veya onların anlamadığı yerler konusunda bir tartışma ortamı yaratabiliriz.*”

BETÜL “*Mesela videoyu kullanabilirim aslında. Değerlendirme ya da oluşum aşamasında video kullanmayı düşünürüm. Çünkü video birçok duyu organına hitap ediyor. Başka çalışma kâğıdı kullanırım. Aslında çalışma kağıdını daha çok kullanırım. Öğrenci oyunu izler, doğaçlamayı izler oradan bir sonuç çıkarmaya çalışır ve bu sonuçları çalışma kağıdına yansıtmasını isterim. Bu şekilde daha çok takip eder, izler yani. Bu ikisini kullanırdım. Slaytlarda resim gösterebilirim. Mesela göstereceğim şey gözle görülemeyecek bir şeyse daha küçükse, öğrencilerin günlük hayatta karşılaşamayacağı bir şeyse slaytta resim şeklinde oluşum aşamasında gösterirdim.*”

4.5.22. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kişinin Kendisinden Kaynaklanacak Güçlüklerin Varlık Durumu

Öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemini uygularken kişinin kendisinden kaynaklanacağını düşündükleri güçlükler aşağıdaki gibidir. Öğretmen adayları çeşitli konularda sorun yaşayabileceklerini düşünmektedir.

Tablo 75. Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Kendilerinden Kaynaklanacak Güçlüklerin Varlık Durumu

22. Yaratıcı drama yöntemini uygularken sizden kaynaklanan güçlükler olacağını düşünüyor musunuz? Neden?

Katılımcı	Kod			
	Alan bilgi eksikliği	Ses hakimiyeti	Sınıf yönetimi	Özgüven eksikliği
MELİS		X		
ÜLFET			X	X
RANA	X			
BETÜL			X	

MELİS “Evet olabilir. Sesim yetersiz olabilir. Yönlendirmeme gibi şeyler olabilir o gün. Kendimi geliştirerek, güldür güldürü izleyerek bunların üstesinden gelebileceğimi düşünüyorum. 40 kişilik sınıfta aşırı öğrenci varsa 20 20 ayırırım ve öyle oynatırım.”

ÜLFET “Hepsiyle iletişim kuramıyorum. Açık söylemek gerekirse göz temasında bulunamıyorum. Onun dışında biraz heyecanım vardı. Bu heyecanımın her zaman olacağını düşünüyorum. Ama zaman geçtikçe heyecanımın birazını yendim. Kontrolü sağladığımı hissettikçe heyecanım da geçti. İşte en başta kendime güvenim çok yoktu. Ama derse devam ettikçe, onların ilgisini çektikçe kendime olan güvenim de arttı. Böyle, zevk aldım ben ders anlatırken.”

RANA “Ben bazen kontrol edemeyebiliyorum. Çünkü sınıf çok fazla haşşerelik yapabiliyor. Oyunları ciddiye alarak oynamayabiliyorlar. Öğrencilerden kaynaklı şeyler beni de etkiliyor. Dolayısıyla sınıf yönetiminde bazı sıkıntılar yaşayabiliyorum.”

BETÜL “Evet düşünüyorum çünkü yaratıcı dramayı uygulamak komuyla bağdaştırmak biraz zordu ve bunu kendimin tam bilmediğimi düşünüyorum. Bununla ilgili daha bilgili olsam nerede neyi kullanacağımı bilsem hangi aşamada ne yapmam gerekeceğini bilsem daha iyi uygulardım. Bu eksikliklerimden dolayı bazı kazanımları karşılayamayabilirim. O ders süresine yetiştiremeyebilirim. Bu yüzden bu sıkıntıları kendimde görüyorum.

4.5.23. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Grup Niteliği Ve Sayısının Önemi

Öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemini uygularken grup niteliğinin ve sayısının önemine dair kodlar ve görüşler aşağıdaki gibidir. Öğretmen adayları genellikle kalabalık sınıflarda bu yöntemin kolay uygulanamayacağını düşünmektedirler.

Tablo 76. Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Grup Niteliği ve Sayısının Önemine İlişkin Görüşleri

Katılımcı	Kod			
	İçine kapanık	Psikomotor beceri eksikliği	Kalabalık sınıf	Öğrenci isteği Sınıf yönetimi
MELİS			X	
ÜLFET				X
RANA	X	X	X	
BETÜL			X	X

MELİS “Kalabalık bir sınıf ortamında sergilenecek bir oyun anlayamayabiliyor çünkü gürültü olabiliyor ya da öğrenci eğer zaten vurdumduymaz bir öğrenciyse oyunu ciddiye alarak sergilemiyor.”

ÜLFET “Ben gruplara ayırdığımda çok küçük bir oyun tasarladıkları için hepsi oyuna dahil olamadı. Hepsi oyuna dahil olamadığı zaman ben onların anlayıp anlamadıklarını değerlendirirken biraz zorlandım. Sınıfın kontrolünü sağlarken de biraz zorlandım. Tek çektiğim zorluklar bunlardı”

RANA “Kalabalık bir sınıf ortamında sergilenecek bir oyun anlayamayabiliyor çünkü gürültü olabiliyor ya da öğrenci eğer zaten vurdumduymaz bir öğrenciyse oyunu ciddiye alarak sergilemiyor ya da sergilenen oyuna mâni olabiliyor. Bu tür sıkıntılar yaşayabiliyoruz öğrencilerden kaynaklı.”

BETÜL “Öğrenci sayısı ve öğrenci niteliği açısından da sorun yaşayacağımı düşünüyorum. İçine kapanık öğrenciler olabilir. Psiko-motor becerisi gelişmemiş öğrencilerim olabilir. Onları bu şekilde yine bu yöntemi kullanarak açabileceğimi düşünüyorum. Onları aktif ve özgüvenli hale getirebileceğimi düşünüyorum. Öğrenci sayısı açısından da fazla öğrencili ortamlarda biraz daha zor uygulanabilir bir yöntem

olabilir aslında. Kalabalık sınıflarda zor olacağını düşünüyorum ama yine de bu yöntemi çok iyi bir şekilde öğrenirsem bunların üstesinden gelebileceğimi düşünüyorum.”

4.5.24. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Zaman Açısından Güçlükler

Öğretmen adaylarının zaman açısından yaşadıkları zorluklar aşağıdaki gibidir. Öğretmen adayları genellikle kazanım fazlalığından dolayı sıkıntı yaşanacağını düşünmektedirler.

Tablo 77a. Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Zaman Açısından Karşılaşacağı Güçlüklerle İlişkin Görüşleri

24. Yaratıcı drama yöntemini uygularken zaman açısından çektiğiniz güçlükler olacağını düşünüyor musunuz? Neden?

Katılımcı	Kod	
	Kazanım fazlalığı	Öğrenci isteksizliği
MELİS	X	
ÜLFET	X	
RANA		X
BETÜL	X	

MELİS “Evet olabilir. Süre yetmeyebilir. Konular çok fazla. Öğrencilerin tam anlamalarını sağlamayı düşündüğüm için fazla zaman gerekir. 40 dakikada mesela öğrenciler susmuyorlar. On dakika susturmakla uğraşılıyor. 50 dakika falan olsa ya da ayrıca yaratıcı drama dersi olsa daha iyi olur.”

ÜLFET “Şöyle zaten belirli bir ders saatimiz var. Yapacağım oyunları ona göre tasarlardım. Ben şimdi beş tane araç, yöntem kullanarak öğrencilere ders anlatmaya çalıştım. Bunun için zorlandım. Eğer sadece yaratıcı drama olsaydı benim yöntemim o zaman daha etkili bir ders işleyebilirdim. Hani hiç zaman sıkıntısı düşünmeden, yetiştirebilir miyim acaba düşüncesi olmadan öğrencilerime daha çok kazanım daha çok bilgi verebilirdim.”

RANA “Evet kesinlikle düşünüyorum. Çünkü zaten dediğim gibi yaratıcı drama tekniğinde hep bir öğrencinin katkısı oluyor. Eğer öğrencide isteksizlik oluyorsa bu yürüyemeyebiliyor. Bazı işte sıkıntılar yaratıyor. Oyun devam etmiyor, anlaşılmıyor, tekrarlanması gerekiyor. Sonra işte konu oluşamayabiliyor. Öğrenciler anlayamayabiliyor. Bu yüzden çok fazla zaman alıyor uygulanması.”

BETÜL “Evet düşünüyorum aslında. Çünkü fazla kazanımlı konularda yetiştiremeyeceğimi düşünüyorum. Yarım kalmasını da istemiyorum. Bir derste

bitiremezsem öbür derse uzamasını istemiyorum. Bu yüzden anlaşılması zor konularda ve daha çok kazanımı az konuları tercih ederdim.”

4.5.25. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Fen Bilgisi Öğretim Programından Kaynaklanan Güçlükler Nelerdir?

Öğretmen adayları yaratıcı drama yöntemini uygularken fen bilgisi öğretim programından kaynaklanan güçlükleri aşağıdaki gibi ifade etmiştir. Bazı öğretmen adayları programdan kaynaklı güçlük yaşamayacağını düşünmektedir.

Tablo 77b. Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Fen Bilimleri Öğretim Programından Kaynaklanan Güçlükler

25. Yaratıcı drama yöntemini uygularken fen bilgisi öğretim programından kaynaklanan güçlükler olacağını düşünüyor musunuz? Neden?

Katılımcı	Kod	
	Güçlük var Ders saati artırılmalı	Güçlük yok
MELİS	X	
ÜLFET		X
RANA	X	
BETÜL		X

MELİS “Fen bilgisi dersinin arttırılması ya da sürelerin artması ya da ayrıyeten yer vermeye çalışmalı ilgililer.”

ÜLFET “Benim bu dersi anlatırken de zaman sıkıntım vardı. O zaman da zaman sıkıntım olacaktır. Ama zamandan önce öğrencilerin öğrenmesi daha önemli diye düşünüyorum. Ders planını ona göre hazırlarsam yaratıcı dramayı da dersimde işleyebileceğimi düşünüyorum.”

RANA “Dediğim gibi örneğin bir konuyu anlatırken bu konu oturmayabiliyor yaratıcı drama tekniğinde konu oturmayınca diğer konuya geçemiyorsun. Yani bu konu oturmamış oluyor. Öğrenci diğer konuya zaten hazırlıksız başlıyor bu olunca da. Bu yüzden tabi ki sıkıntı yaratacağımı düşünüyorum plan açısından.”

BETÜL “Bazı güçlükler olabilir ama bu güçlükleri de bu yaratıcı drama yöntemini daha iyi öğrenerek üstesinden gelebilirim. Aslında programdan kaynaklanan sıkıntı olduğumu düşünmüyorum. Bu şekilde.”

4.5.26. Yaratıcı Drama Yönteminin Olumlu ve Olumsuz Yanları

Bu kısım iki bölüm halinde kodlanmıştır. Birinci kısımda yaratıcı dramanın olumlu yönleri, ikinci kısımda ise yaratıcı drama yönteminin olumsuz kısımları verilmiştir.

Tablo 78a. Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemine Dair Olumlu Görüşleri

26.a. Sizce, yaratıcı drama yönteminin olumlu yönleri nelerdir?								
Katılımcı	Kod							
	Yaratıcılık	Özgüven	Derse karşı tutum	Aktif katılım	Anlamlı öğrenme	Kalıcı öğrenme	Gizil öğrenme	Etkili iletişim
MELİS							X	X
ÜLFET			X					X
RANA	X							X
BETÜL		X		X	X	X		

MELİS “Öğrencilere gizil olarak öğrenme kazandırılabilir. İletişim ve diksiyon olarak faydaları da olabilir.”

ÜLFET “Olumlu yönleri de öğrencilerin derse olan tutumu artıyor, öğretmene olan ilgisi artıyor. Birbirlerine olan bağları artıyor yani arkadaşlık kurdukça güvenleri artıyor. Birbirlerinden utanmadan, sıkılmadan, korkmadan ders işleyebiliyorlar. Daha iyi anlayacaklarını düşünüyorum yaratıcı drama sayesinde. Daha çok katılım olacağını düşünüyorum. “

RANA “Olumlu yönleri; öğrencilerin hayal dünyalarını ortaya koymalarını istiyoruz bir nevi. Onlarda oluşum aşamasında oyunlar oluşturmaları basamağında. Birbirleri ile etkileşimleri artıyor. Bu şekilde.”

BETÜL “Olumlu yönleri öğrencilerimin özgüvenlerini arttırır. İçine kapanık öğrencileri daha aktif hale getirebilir. Konuyla ilgili dediğim gibi yaşantı yoluyla öğrenmek anlamlı öğrenme sağlar. Bu yüzden daha kalıcı bir öğrenme yapmış olduğumu düşünürüm.

Tablo 78b. Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemine Dair Olumsuz Görüşleri

26.b. Sizce, yaratıcı drama yönteminin olumsuz yönleri nelerdir?						
Katılımcı	Kod					
	Oyunun ön plana çıkması	Sınıf yönetimi eksikliği	Kalabalık sınıf	Bütün sınıfın katılım sağlayamaması	Süre kontrolü yetersizliği	Her konuya uygun olmayışı
MELİS	X				X	
ÜLFET		X	X			
RANA				X	X	
BETÜL	X	X		X	X	X

MELİS “Çok fazla zaman alıyor. Sürekli oynattığımız için sıkılabilirler.”

ÜLFET “Aslında olumsuz yöne çok fazla değil. Sadece biraz öğretmenin biraz da öğrencilerin yaratıcılığına bağlı. Tek olumsuzluğu dediğim gibi öğrencilerin kalabalık olması ve benim onlarla iletişim kuramama korkum.”

RANA “Dediğim gibi hep konuştuğumuz şey zaman anlamında sıkıntı yaratıyor ve sadece belli öğrenciler katılıyor. Onun dışında katılım olmayabiliyor. Bu da sıkıntılı.”

BETÜL “Olumsuz yönleri olarak da öğrenci mesela bu drama yöntemini iyi bir şekilde uygulayamazsak öğrenci kendini bir oyunun içinde hissedebilir ve yani bilinçsiz bir şekilde oynayabilir anlamadan. Daha sonra sınıf hâkimiyeti konusunda hâkimiyet yeteneği yüksek olan öğretmenle bu şekil yapılmalıdır ki hâkimiyet sağlanmadığı zaman sınıf dağılabilir. Daha çok komuyu iyi anlatacağım derken daha kötü bir şekilde anlatılabilir. Başka bir olumsuz yönü de kazanımların hepsi yetiştirilemeyebilir. Daha çok zor anlaşılan konuları uygulanabilecek bir yöntemdir bence. Evet, zor olan konuların bu yöntemle daha kolay olabileceğini düşünüyorum. O yüzden her komuya uygun değildir mesela bence. Bu da bir olumsuz yönüdür. Daha sonra oynayan kişilere bu yüzden öğretmende yine hâkimiyet yeteneği yüksek olmalıdır ki oynayan kişileri diğer öğrenciler izlemelidir. Herkes öğrenmelidir yani. Sadece oynayan kişiler değil tüm sınıf öğrenmelidir. Önemli olan budur. Bunu sağladıktan sonra bu da bir olumlu yöne dönüşebilir yani bence. Eklemek istediğim dediğim gibi Fen bilgisi benim gibi Fen bilgisinde okuyan öğrenciler için böyle bir eğitim yeri açılabilir. Kurslar açılabilir. Gerçekten buna çok ihtiyaç var. Öğretmenler öğrenmeli ki öğrencilerine uygulayabilmeli bence. Biz yaratıcı drama yöntemini yani tam olarak bilmiyoruz ki tam olarak uygulayalım. Bu yüzden bununla ilgili eğitim veren yerler olabilir. Daha çok bu yöne yönelerek dediğim gibi yaratıcı drama salonları olabilir. Belediye bu konuda destek verebilir veya okul, özel okulsa onlar destek verebilir. Bu gibi kurs ve salonların açılmasını isterdim.”

4.6. Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Hakkındaki Görüşleri: Doküman Analizi

Bu kısımda doküman analizinden elde edilen veriler kodlar haline getirilmiş ve kodlar tek tek soru başlıkları altında tablolar halinde verilmiştir. Doküman analizi iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda öğretmen adaylarının demografik bilgileri mevcuttur. İkinci kısımda ise yaratıcı dramayla ilgili sorular bulunmaktadır. Bu bölümde yaratıcı

dramayla ilgili olan sorular ve kodları bulunmaktadır. Doküman analizi Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri öğretmen adaylarından özel öğretim yöntemleri dersi kapsamında yaratıcı drama yöntemini uygulayan elli iki öğretmen adayına uygulanmıştır.

4.6.1. Yaratıcı Drama Eğitiminin Katkıları

Öğretmen adaylarının aldıkları yaratıcı drama eğitiminin kendilerine katkıları aşağıdaki gibidir. Öğretmen adayları bu eğitimi özel öğretim yöntemleri dersi kapsamında almıştır. Hiçbir öğretmen adayı doğrudan yaratıcı drama eğitimi veren herhangi bir dernek, kurum, kuruluş ya da akademik programlarda yaratıcı drama eğitimi almamıştır.

Tablo 79. Doküman Analizine Göre Öğretmen Adaylarına Yaratıcı Drama Eğitiminin Katkıları

<i>1. Aldığımız yaratıcı drama eğitiminin size nasıl bir katkısı oldu?</i>	
Kod	Katılımcılar
Eğlenceli Ders Anlatımı	1, 2, 5, 7, 8, 13, 18, 19, 25, 26, 41, 42, 51
Öğretici Ders Anlatımı	1, 17, 18, 45
Etkili ve Kalıcı Öğretim	3, 7, 9, 14, 15, 32, 41
Etkin Katılım	4, 6, 20, 32, 34, 43, 48, 49, 50
Anlamli Öğrenme	4, 7, 13, 30
Yaratıcılık	5, 7, 10, 11, 17, 19, 24
Somutlaştırma	9, 16, 36, 38
Özgüven	11, 28, 46
Mesleki Farkındalık	12, 18, 21, 22, 23, 26, 27, 29, 31, 33, 35, 37, 38, 39, 40, 44, 47, 51
Dikkat Çekme	16, 28
Grupla Çalışabilme	17, 23, 46
Pratik Zekâ	19
Görsel Öğrenme	19
Fen Dersini Sevdirmeye	25
Oyunculuk	49

4.6.2. Yaratıcı Dramanın Tanımı ve Aşamaları

Bu kısım tanımı ve aşamaları olarak iki kısımda kodlanmıştır. Oluşturulan kodlar ve tablolar aşağıdaki gibidir.

Tablo 80.a. Doküman Analizine Göre Yaratıcı Dramanın Tanımına Dair Öğretmen Adaylarının Görüşleri

<i>2. Sizce yaratıcı drama ne demektir?</i>	
Kod	Katılımcılar
Öğretim yöntemi	1, 2, 4, 8, 9, 12, 14, 15, 19, 23, 35, 41, 43, 47, 50, 52
Oyunlaştırma	3, 5, 11, 13, 17, 18, 20, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 40, 41, 44, 49
Canlandırma	6, 7, 10, 33, 34, 35, 38, 39
Rol oynama	12, 30, 34, 35
Somutlaştırma	16
Hikayeleştirme	16, 37
-miş gibi anlatmak	22, 26, 32
Doğaçlama	24
Düşünme	42
İlginç fikir	42
Farklı düşünce	42
Yaratıcılık	45, 47
Bilimsel oyun	48
Teknik	51

Tablo 80.b. Doküman Analizine Göre Yaratıcı Dramanın Aşamalarına Dair Öğretmen Adaylarının Görüşleri

<i>2.b. Yaratıcı dramanın hangi aşamalardan oluştuğunu düşünüyorsunuz?</i>	
Kod	Katılımcılar
Isınma	3, 5, 7, 9, 10, 11, 13, 18, 14, 12, 20, 23, 24, 25, 26, 27, 30, 31, 33, 34, 35, 37, 39, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51
Oyunlar	3, 4, 9, 18, 19, 12, 23, 24, 25, 27, 30, 31, 40, 47, 48
Doğaçlama	3, 6, 9, 11, 13, 17, 18, 23, 24, 25, 30, 34, 41, 42, 43, 46, 47, 51
Oluşum ve Değerlendirme	3, 6, 31
Rol oynama	4, 5, 7, 10, 11, 13, 35, 37
Drama	4, 7, 14, 45
Değerlendirme	4, 5, 7, 10, 11, 13, 14, 12, 20, 23, 24, 26, 27, 29, 30, 33, 34, 35, 37, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51
Oluşum	5, 7, 18, 20, 24, 27, 37, 41, 42
Giriş	6, 35
Oyun sergileme	6, 40
Derinleştirme	10, 49
Hazırlık	17, 33, 40
Düşünme	19
Hayal etme	19
Role bürünme	19
Harekete dökme	19
Canlandırma	14, 26, 34, 39, 42, 50
Açıklama	20, 45, 51
Motive	21
Oyuna hazırlık	29
Öğretmenin hazırladığı oyun	29
Öğrencilerin hazırladığı oyun	29
Canlandırma ve tartışma	33
Tartışma	39

Tablo 80 b. devamı

2.b. Yaratıcı dramanın hangi aşamalardan oluştuğunu düşünüyorsunuz?

Kod	Katılımcılar
Canlandırma (Oyun)	41, 44
Oluşturma	51

4.6.3. Fen Bilgisi Öğretiminde Yaratıcı Dramanın Bir Öğretim Yöntemi Olarak Kullanılmasına İlişkin Görüşler

Öğretmen adaylarının Fen bilgisi öğretiminde yaratıcı dramanın bir öğretim yöntemi olarak kullanılmasına ilişkin görüşleri aşağıdaki gibidir. Öğretmen adayları yaratıcı dramanın bir öğretim yöntemi olarak kullanılmasına dair olumlu fikirlere sahiptir.

Tablo 81. Doküman Analizine Göre Fen Bilgisi Öğretiminde Yaratıcı Dramanın Bir Öğretim Yöntemi Olarak Kullanılmasına İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri

3. Fen bilgisi öğretiminde yaratıcı dramanın bir öğretim yöntemi olarak kullanılmasına ilişkin görüşleriniz nelerdir?

Kod	Katılımcılar
Faydalı	1, 4, 6, 9, 10, 11, 19, 27, 30, 33, 40, 51
Başarılı	1, 16, 25, 45, 46
Somutlaştıran	1, 3, 9, 13, 16, 19, 22, 26, 36
Gerekli	2, 4, 8, 10, 14, 15, 17, 18, 22, 24, 25, 31, 33, 35, 43, 44, 51
Dikkat çekme	3, 13, 23, 28, 42, 48
Etkin katılım	3, 4, 8, 10, 12, 14, 15, 18, 20, 26, 27, 28, 31, 36, 37, 38, 41, 45, 46, 48
Özgüven geliştiren	3, 7, 41
Tutum geliştiren	4, 6, 7, 9, 41
Eğlenceli	5, 6, 7, 9, 23, 25, 28, 31, 37, 42
Sosyallik	5, 20, 38, 39
Yaratıcılık	7, 8, 10, 11, 13, 15, 18, 23, 24, 28, 31, 32
Kalıcı	9, 12, 16, 18, 19, 35, 40, 43, 44
Zaman kontrolü	11, 19, 29, 48, 49, 50
Uygulanması zor	11, 21, 30, 38, 47, 52
Motive edici	12, 13, 48
Kavram yanlışlığı giderici	34

4.6.4. Fen Eğitimi Derslerinde Kullanılan Yaratıcı Drama Etkinlikleri İle Kazandırılması Hedeflenenler

Öğretmen adaylarının Fen eğitimi derslerinde kullanacağı yaratıcı drama etkinliklerini planlarken ve uygularken, öğrencilerine kazandırmayı hedefledikleri davranışlar

aşağıdaki gibidir. Öğretmen adayları bu yöntemi uygularken dersin her aşamasında kullanmayı planlamaktadır.

Tablo 82. Doküman Analizine Göre Öğretmen Adaylarının Fen Eğitimi Derslerinde Kullanacağı Yaratıcı Drama Etkinlikleri ile Kazandırmayı Hedeflediği Öğeler

4. Fen bilgisi derslerinde kullanacağınız yaratıcı drama etkinliklerini planlarken ve uygularken, öğrencilerinize neleri kazandırmayı amaçlıyorsunuz? Neden?

Kod	Katılımcılar
Somutlaştırma	1, 7, 8, 16, 24, 28
Anlamli öğrenme	1, 3, 10, 38, 40
Etkili iletişim	2, 5, 6, 7, 16, 21, 31, 37, 40, 41, 42, 43, 48, 51
Eğlenceli ders	2, 6, 13, 15, 23, 33, 47, 48
Öğrenci seviyesine uygun	3
Kavram yanlışlarını gidermek	3, 6, 22, 45
Aktif katılım	3, 14, 17, 31, 37, 47, 49, 52
Özgüven artırma	3, 4, 9, 10, 11, 15, 17, 20, 27, 28, 40, 41
Kalıcı öğrenme	4, 5, 8, 20, 26, 29, 41, 50
Yaratıcılık	5, 6, 8, 12, 15, 17, 20, 23, 31, 32, 33, 51
Hayal gücünü geliştirmek	5, 14, 16, 25
Merak oluşturma	6, 10, 13, 36
İş birliği	14
Sorumluluk kazandırmak	19
Bilimin doğasının boyutlarını kazandırmak	22
Betimleme yeteneği	22
Sosyal etkileşim	23, 25, 28
Psikomotor beceri	23, 48
Mantıksal çıkarım	23, 29
Keşfetme	24
Olumlu tutum geliştirme	25, 27, 37, 43
Farklı öğrenme ortamları	26
Kişisel farkındalık	28
Empati yeteneği	30
Dikkat çekme	36,41

4.6.5. Öğretim Sürecinde Yaratıcı Drama Yönteminin Kullanımı

Öğretmen adaylarının kendi öğretim sürecinde yaratıcı dramayı hangi öğrenme alanı, ünite, konu, kazanımlarda kullandıkları ve örnekleri aşağıdaki gibidir. Öğretmen adayları farklı konularda fikirler sunuştur.

Tablo 83. Doküman Analizine Göre Öğretmen Adaylarının Öğretim Sürecinde Yaratıcı Drama Yönteminin Kullanımına İlişkin Görüşleri

<i>5. Siz kendi öğretim sürecinizde yaratıcı dramayı hangi öğrenme alanı, ünite, konu ve kazanımlarda kullanabileceğinizi düşünüyorsunuz? Neden? Örneklendirebilir misiniz?</i>		
	Kod	Katılımcılar
Öğrenme alanı	Isı ve sıcaklık arasındaki kavram	34
	yanılıgılarını gidermek	
	Kimya ve biyoloji	35
Ünite	Vücudumuzda ki sistemler	3, 14, 17, 19, 43
	Kuvvet ve hareket	6, 38, 45
	Işık ve Ses	12, 24, 31
	Yaşamımızda ki elektrik	47
	Maddenin özellikleri ve yapısı	50
	Sindirim sistemi	1, 10, 18, 19, 26, 32, 37, 40, 43
Konu	Aynalar	2, 25
	Duyu organları	3, 20
	DNA ve genetik kod	4, 9, 27
	Mitoz ve mayoz bölünmeler	4, 6
	Isı ve sıcaklık	6, 14, 38, 41
	Maddenin tanecikli yapısı	6, 38
	Denetleyici ve düzenleyici sistemler	8
	Homojen ve heterojen karışımlar	9, 10, 27, 44
	Sesin yalıtımı	12
	Maddenin halleri	14, 23, 33, 46, 50
	Hava olayları	15
	Dolaşım sistemi	17
	Bitkilerde üreme	22
	Gelen ışın, yansıyan ışın ve yüzeyin normali	24
	Güneş sistemi	28, 29
	Asit ve bazlar	29, 37, 39, 49
	Besin zinciri	29, 30
	Işığın yansıması ve kurallarının kavranması	31
	Elektrik	37
	Elektrik devresi ve direnç	47
Duyu organlarının çalışma mekanizmasını bilir	3	
Dil ve burun arasındaki ilişkiyi bilir	3	
Yalıtımlı cisimlerin sesi tuttuğunu bilir	12	
Hormonları tanır ve bilir	17	
Kazanım	Öğrenci gelen ışın, yansıyan ışın ve yüzeyin normalini bilir	24
	Emilim olayı, sindirim sistemi organları ve bunlara eşlik eden yardımcı organların görevi	26
	Maddenin hallerini bilir	50

4.6.6. Dersin Aşamalarında (Giriş, Süreç, Değerlendirme) Yaratıcı Drama Yönteminin Kullanımı

Öğretmen adaylarının dersin hangi aşamasında yaratıcı drama yöntemini ne amaçla kullanmayı planladıkları kodları aşağıdaki gibidir. Öğretmenler dersin her aşaması için farklı fikirler sunmuştur.

Tablo 84. Doküman Analizine Göre Öğretmen Adaylarının Dersin Aşamalarında (Giriş, Süreç, Değerlendirme) Yaratıcı Drama Yönteminin Kullanımına Dair Görüşleri

<i>6. Yaratıcı dramayı dersinizin hangi aşamalarında nasıl kullanabileceğinizi düşünüyorsunuz?</i>		
	Kod	Katılımcılar
Giriş	Merak oluşturmak için	2, 9, 11, 13, 25, 50
	Hazırlanan oyunları sergilemek için	3, 4, 12, 18
	İlgi çekmek	7, 26, 38
	Giriş	16, 15, 21, 23, 31, 45, 48, 49, 52
	Isındırmak	5, 39, 41, 43
	Hazırbulunuşluğu tespit etmek	20, 29
	Motivasyon	28, 35, 40, 44
Süreç	Öğrencilere doğaçlama yaptırmak için	3
	Rol oynama ve drama tasarlama	4, 5, 9, 12, 13, 18, 38, 39, 41, 43
	Kavram yanlışlarını gidermek ve somutlaştırmak	7, 28
	Süreç	16, 15, 17, 23, 24, 31, 34, 45
	Pekiştireç	19
	Konuya hakimiyet	20
	Konuyu öğretmek	28, 35, 48
Değerlendirme	Öğrencilerin sıkılmalarını önlemek	40
	Öğrencinin anladıklarını tespit etmek için	1, 5, 7, 13, 20, 28, 31, 36, 40, 47
	Değerlendirme	3, 4, 37, 41
	Oyun sergilemek	9, 12, 18, 35, 39, 43
	Özetlemek	19, 21, 32

4.6.7. Yaratıcı Drama Yöntemi Kullanılan Öğrencilerdeki Değişimler

Öğretmen adaylarının Fen eğitimi derslerinde yaratıcı dramayı kullandığında öğrencilerinde meydana gelecek değişimleri (bilişsel, duyuşsal, devinişsel, sosyal vb.) aşağıdaki ifade etmiştir. Öğretmen adayları öğrencilerinde olumlu yönde değişimler meydana geleceğini düşünmektedir.

Tablo 85. Doküman Analizine Göre Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemi Kullanacağı Öğrencilerdeki Değişimlere İlişkin Görüşleri

<i>7. Gelecekte fen bilgisi derslerinde yaratıcı dramayı kullandığınızda öğrencilerinizde ne gibi (bilişsel, duyuşsal, devinişsel, sosyal vb.) değişimler meydana gelebileceğini düşünüyorsunuz? Neden?</i>	
Kod	Katılımcılar
Sosyallik	1,2,3,7,8,9,10,11,12,14,15,16,17,18,19,20,21,22,23,25,26,28,30,31,35,36,38,40,41,43,44,48,49
Bilişsel	3,4,5,7,8,10,11,14,15,16,17,20,22,24,25,26,27,28,30,31,32,35,36,38,41,43,44,47,50,51
Duyuşsal	2,3,4,5,7,10,11,12,14,15,16,17,18,19,20,21,22,24,25,26,27,32,36,38,39,40,43,44,47,51
Devinişsel	2,3,7,11,15,18,20,26,28,30,35,40,51
Psikomotor	3,8,15,19,27,29,30,38,39,48
Empati kurma becerisi	4
Rol oynama becerisi	4
Akran etkileşimi	4,8,9
Saygılı	6
Hoşgörülü	6
Sorgulamayı bilen	6
Özgüvenli	9,10,13,16,27,42,48,50
Farkı fikirlere saygı	13,50
Oyunculuk	14,27,33,47,48
Problem çözme becerisi	29
Derse karşı olumlu tutum	37
Etkili iletişim	37,39,41,42,51
Dikkat çekme	37
Yaratıcılık	38,43,50
Kalıcılık	43,44,52
Günlük hayata aktarabilme	45
Aktif katılım	46,49

4.6.8. Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Karşılaşılan Güçlükler

Öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemini uygularken karşılaştıkları güçlükler aşağıdaki gibidir. Öğretmen adayları karşılaşılabileceği güçlükleri kendilerinden kaynaklı, ortam ve öğrenci kaynaklı olabileceğini düşünmektedir.

Tablo 86. Doküman Analizine Göre Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemini Uygularken Karşılaşılabileceği Güçlüklere Dair Görüşleri

<i>9. Yaratıcı drama yöntemini uygularken karşılaşılabileceğiniz güçlükler olacağını düşünüyor musunuz Neden?</i>	
Kod	Katılımcılar
Rol oynamayı kabul etmeme	1,14,16,19,27,30,32,36,38,47,48,50,52
Sınıf yönetimi	3,4,6,7,8,9,10,11,12,18,20,22,23,24,25,28,29,40,43,44,45,46,48,49,51
Sınıf kalabalıklığı	4,7,13,15,42,43,44,48,49
Öğrenci etkileşimi ya da etkileşimsizliği	5,14,17,38

Tablo 86 devamı

9. Yaratıcı drama yöntemini uygularken karşılaşıcağınız güçlükler olacağını düşünüyor musunuz Neden?

Kod	Katılımcılar
Kazanıma ulaşama	5
Sınıf ortamı	7,10,42
Kavram yanlışlarına sebep olma	8
Öğrencilerinin oyunculuk yeteneğinin olmaması	11,39
Zaman kontrolü	14,19,21,22,27,34,39,41,44,48
Öğrenci provası	33
Öğrenci hareketliliğinin fazlalığı	35
Yöntemin yanlış uygulanması	47,51

4.6.9. Yaratıcı Drama Yönteminin Olumlu ve Olumsuz Yönleri

Öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemine dair olumlu ve olumsuz görüşleri aşağıdaki gibidir. Bu kısım iki tablo halinde verilmiştir.

Tablo 87.a. Doküman Analizine Göre Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemine Dair Olumlu Görüşleri

9.a. Sızce, yaratıcı drama yönteminin olumlu yönleri nelerdir?	
Kod	Katılımcılar
Anlamli öğrenme	1, 10, 18, 32, 40
Etkili ve kalıcı öğrenme	3, 14, 19, 25, 28, 34, 40, 41, 45
Öğrenciyi motive eder	4, 18, 21, 32, 36, 37
Sosyallik	5, 13, 25, 27, 30, 31, 34, 35, 37, 38,39, 41, 43, 48, 49, 50
Bilişsel alan gelişimi	6
Duyuşsal alan gelişimi	6
Devinişsel alan gelişimi	6, 24, 36, 48
Üst düzey düşünme becerisi	8, 15, 23, 24, 29, 31, 32, 33, 38, 50
Özgüven geliştirici	10, 15, 16, 34, 35, 47, 48, 50
Birçok duyu organına hitap etmesi	11, 30
Aktif katılım	12, 13, 15, 18, 20, 29, 32, 33, 36, 44, 46, 51
Merak artırıcı	16, 19, 36
Somutlaştırma	16
Oyunculuk yeteneğinin artırılması	26, 33, 47
Derse olan tutum	26, 41, 42

Tablo 87.b. Doküman Analizine Göre Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemine Dair Olumsuz Görüşleri

<i>9.b. Sızce, yaratıcı drama yönteminin olumsuz yönleri nelerdir?</i>	
Kod	Katılımcılar
Her öğrenci rol almak istemez	1,46,47,50
Sınıf mevcudu	2,6,9,18,31,41,43,44,48
Oyun yanlışlığı	3
Süre kontrolü	5, 7, 8, 10, 12, 13, 15, 16, 19, 20, 22, 25, 26, 30, 34, 37, 38, 39, 41, 49, 50, 52
Yüzeysel	7, 17
Her konuya uyarlamak	8, 38, 48
Sınıf yönetimi	4, 10, 11, 13, 18, 21, 22, 23, 25, 28, 29, 33, 34, 36, 40, 42, 43, 45
Oyunculuk yeteneksizliği	11, 13
Öğrencilerin bilgi eksikliği	15, 30
Kavram yanlışlığı yaratır	25, 28
Kazanıma ulaşamama	25, 36, 47, 52
Uygun sınıf ortamı oluşturamama	38, 44

4.6.10. Yaratıcı Drama Yöntemi Hakkında Eklemek İstenen Görüşler

Öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemine dair eklemek istedikleri düşünceleri aşağıdaki gibi kodlanmıştır. Öğretmen adayları yaratıcı drama yöntemi hakkında olumlu ve olumsuz fikirlere sahiptir.

Tablo 88. Doküman Analizine Göre Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemine Dair Eklemek İstedikleri Görüşler

<i>10. Eklemek istediğiniz bir şeyler varsa lütfen yazınız.</i>	
Kod	Katılımcılar
Faydalı bir yöntem	3
Yaratıcı drama eğitimi almaları	3
Yaratıcı drama veren kurumların artması	3
Gerekli bir yöntem	8, 21, 44
Zorunlu olmalı	10
Sınav sistemine uygun değil	21
Yeterli süre tanınmalı	22, 41
Konuya göre seçilmeli	28, 31
Kavram yanlışlığına yol açabilir	28
Sınıf yönetimine hâkim olunmalı	28, 41
Sınıf ortamı	31
Pandomim	41

BÖLÜM V

SONUÇ-TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç-Tartışma

Öğretim üyeleri ve öğretmenlerin yaratıcı drama eğitimlerini Çağdaş Drama Derneği ve Yaratıcı Drama Yüksek Lisans Programı sayesinde edindikleri görülmektedir. Öğretmen adayları ise yaratıcı dramaya ilişkin bilgileri özel öğretim yöntemleri dersi ile sınırlıdır. Bu ders yalnızca bir yöntemin öğretimi üzerine temellendirilmediğinden öğretmen adaylarının sınırlı uygulama neticesinde cevap verdikleri sonucuna ulaşılabilir. Öte yandan farklı kurum ve kuruluşlardan yaratıcı drama eğitimi almadıkları için kendilerine yöneltilen yaratıcı drama eğitiminin katkısı, drama eğitimi sürecinde uygun olmayan davranışların neler olduğu, yaratıcı drama eğitimine devam etme durumlarını belirlemek amacıyla yöneltilen soruların cevapları yetersiz kalmış ve cevaplanamamıştır.

Öğretim üyeleri ve öğretmenlerin yaratıcı dramanın ne olduğuna dair cevap verirken kullandıkları “canlandırma, doğaçlama, oyunsu süreçler” gibi kavramlar literatürde San (1991) tarafından yapılan, “yaratıcı drama, doğaçlamayı içinde barındıran rol oynama gibi tekniklerinden yararlanır. Bir grup çalışması içerisinde gerçekleştirilir ve bireyler bir durumu, olayı, soyut bir kavramı canlandırırlar.” tanımına uyum göstermektedir. Öğretmen adayları ile yapılan görüşmelere bakıldığında yalnızca bir katılımcının canlandırma kavramından bahsettiği görülmektedir. Diğer adayların tanımlarının literatürde yer alan yaratıcı drama tanımlarıyla benzerlikleri azdır. Onlar tanımlama yerine daha çok yöntemin avantajlı yanlarını söylemişlerdir. Burada, tanımın ne olduğunun bilinmesinden ziyade, öğretmen adaylarının bir fikir sahibi olması önemlidir. Daha öncede belirtildiği gibi, öğretmen adaylarının sadece özel öğretim yöntemleri dersi kapsamında bu yöntemin bilgisini edinmesi ve ders planları hazırlayarak onları sunmaları onların yaratıcı drama ile ilgili bilgilerinin henüz tam olgunlaşmadığını gösterebilir. Bu kapsamda, eğitim fakültelerinde yaratıcı dramaya ilişkin zorunlu bir dersin açılması bu sıkıntıyı giderebilir.

Öğretim üyeleri ve öğretmenler yaratıcı dramanın aşamalarını hazırlık-ısınma, canlandırma ve değerlendirme olarak belirtmişlerdir. Bu aşama sıralaması güncel olarak kullanılmaktadır. Öğretmen adayları sürecin ısınma, oyun, oluşum canlandırma ve değerlendirme şeklinde beş aşamadan oluştuğunu belirtmişlerdir. Bunları belirtirken de birbirlerini izleyen aşamaların hangileri olduğunu hatırlamakta zorlandıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarının bahsettikleri aşamalar literatüre Adıgüzel (2006) tarafından anlam karmaşasını engellemek adına öğretim üyeleri ve öğretmen adaylarının ifade ettikleri şekilde hazırlık ısınma, canlandırma ve değerlendirme olarak kazandırılmıştır. Burada önemli olan husus, katılımcıların bu aşamaları isimleriyle doğru olarak sıralaması değildir. Onların sıkıntı yaşadıkları durum, özellikle öğretmen adaylarının, bu aşamalarda bir fen konusunu nasıl işleyebilecekleridir. Örneğin, bir öğretmen adayının canlandırma basamağında öğrencilerine atomları canlandırmaları için fırsat vereceğini söylemesi bu basamağın kusursuz çalıştığı anlamına gelmez. Şöyle ki; öğrencilerin bu canlandırma esnasında atomların da canlı olabileceğini düşünmesi ve bir kavram yanlışlığıyla oradan ayrılması bu yöntemin öğrencilere yapacağı en büyük ihanet olur. Bu sebeple öğretmen adaylarına yaratıcı drama basamaklarının isimlerinin öğretilmesinden ziyade bu basamaklarda öğrencilerin anlamlı öğrenmeyi başarımları ve kavram yanlışlıklarına düşmemeleri sağlanmalıdır.

Öğretim üyeleri ve öğretmenler yaratıcı drama etkinlikleri hazırlarken verilmesi planlanan kazanımları, yaratıcı dramanın aşamalarını ve çalışılacak grubun özelliklerini göz önünde bulundurduklarını belirtmişlerdir. Bu durum Adıgüzel (2010) tarafından yaratıcı drama çalışmalarında önemli olan, saptanan amaçlara göre işlenecek konunun uygun olan gruba arasında bağlantı olan ve birbirlerini destekleyerek bütünleyen etkinliklerden oluşması gerektiğine dair görüşüne kısmen uyum sağlamaktadır. Öğretmen adaylarının ise en çok dikkat ettikleri unsur ise oyun kurgulamaktır. Oyunlar yaratıcı dramanın temelini oluşturmamakla birlikte kazanımın verilmesi için kullanılan araçlardır ve en çok dikkat gerektiren unsur olmaları sürecin sekteye uğramasına neden olabilir. Çünkü bu durumda yaratıcı drama bir eğitim yönteminden çok “oyun” şeklinde algılanabilir. Öte yandan, yaratıcı dramada kazanımların etkin bir şekilde verilebilmesi için de drama liderinin oynattığı oyunlarda konuya ve kazanıma uygun oyun oynattığını bilmesi ve öğrenen kişilerin de bu kazanımların doğasına uygun doğaçlama oyunlar sergilediklerini anlaması gerekmektedir. Drama lideri bunu bir oyun olarak görür ve

konunun özünden saptıran oyunlar oynatır ise yaratıcı drama yöntem olma ve bir konuyu öğretebilme özelliğini kayberder. Bu sebeple, yaratıcı dramanın oyunlar ve doğaçlamayı içeren canlandırma basamağında kzanamılara uygun oyunların sergilenmesi gerektiği şiddetle vurgulanmalıdır.

Öğretim üyeleri yaratıcı dramanın doğası gereği ortaya çıkabilecek gürültülerin ve uygulama mekânı bulmanın aşılabilir olmasa da karşılaşılabilecek sorunlar olduğunu belirtmektedirler. Öte yandan yapılan görüşmeler öğretim elemanları ve öğretmenlerin zamanla yöntem üzerindeki tecrübe artışına bağlı olarak sorun yaşamadıklarını göstermektedir. Bu durumda yeterli doğru bir eğitim alınması ile karşılaşılabilecek sorunların en aza ineceği sonucuna ulaşılabilir. Öğretmen adayları yöntemin zaman alıcılığı ve sınıf yönetimi açısından olumsuzlukları bulunduğunu belirtmişlerdir ki bu görüşleri Güler ve Kandemir, (2015) çalışmasına paralellik göstermektedir. Öte yandan Yıldız, (2011) çalışmasında program yoğunluğunun yöntemin uygulanabilirliğini kısıtlayabileceği sonucuna ulaşmıştır. Ancak yöntemin zaman alıcılığına ilişkin ortaya atılan görüşler drama eğitmenliği kursu almayan ya da Bütün, Tüzüner ve Duman, (2015) çalışmasında olduğu gibi sadece bir kısmı sınırlı bir eğitim alan katılımcılar tarafından ortaya atılmaktadır. Başka bir deyişle yukarıdaki çalışmalarda görüş bildiren katılımcılar hiç edinmedikleri ya da sınırlı bir zamanda edindikleri drama bilgisi ile düşüncelerini paylaşmışlardır. Zaman alıcı şeklinde belirtilmesinin sebebinin sadece yaratıcı drama eğitimine bağlamak çok doğru olmayabilir, bu sebeple öğretmen adaylarının fen alan bilgisi açısından yetersiz olmaları da onları bu düşünceye sürüklemiş olabilir. Bir başka ifadeyle, fen konusunu bilmeyen bir öğretmen adayı yaratıcı drama yönteminin basamaklarını çok iyi bilse de alan bilgisi eksikliğinden dolayı bu basamaklarda ne yaptırabileceği konusunda tereddütler yaşayabilir. Öğretmen adayları gibi eğitim almayan öğretmenlerin görüşlerinin aksine öğretim üyelerinden biri yöntemin farklı yöntem ve teknikleri içermesi bakımından zaman tasarrufu sağladığını belirtmektedir. Benzer şekilde Karadağ, (2012) çalışmasında yaratıcı dramada ortak katılım ve bilgi birikimi paylaşımının zamandan tasarruf sağlayacağını belirtmiştir. Öğretmen adaylarının sınıf yönetiminin zor olacağı görüşüne de katılmakla birlikte öğretim üyeleri ve öğretmenler tecrübe ile bu durumun da geçici olacağını belirtmişlerdir. Öte yandan araç- gereç gerekliliğine ilişkin sınırlılık belirtilmesi aslında yaratıcı dramanın doğasının çok iyi anlaşılmasının bir sonucu olarak yorumlanabilir. Yaratıcı dramada süreci

zenginleştirmek adına araç-gereç kullanılabilmeyle birlikte bu durum zorunlu değildir. Araç-gereç eksikliği ya da yetersizliği özünde “-mış gibi yapma” özelliği bulunan dramayı tiyatro ile karıştırmanın bir sonucudur. Köğce ve Aykaç, (2017) çalışmalarında benzer bir karmaşadan bahsetmektedirler. Bir öğretmen adayı tarafından her konuya uygun olmayışı yöntemin olumsuz yanı olarak belirtilmiştir. Yaratıcı drama yöntemi okuma yazma (Özcan, 2019), İngilizce öğretimi (Wong, 2011) gibi temel akademik çalışmalar dışında mimarlık eğitiminden (Kılıçaslan, 2015), atılganlık eğitimine (Özerman, 2009) piyano öğretiminden (Ünal, 2006) hemşirelerin örgütsel sessizlik durumlarını (Çaylak Altun, 2019) incelemeye kadar pek çok alanda kullanılabilir. Başka bir deyişle yaratıcı dramanın kullanım alanı sanıldığı gibi kısıtlı değil aksine hayal gücünün sınırlarınca uygulama alanına sahiptir.

Öğretim üyeleri, öğretmenler ve öğretmen adayları yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilerin bilgiye kendilerinin ulaşarak, aktif katıldıkları süreçte anlamlı öğrenme gerçekleştirebildiklerini belirtmişlerdir. Bu bilgiye sahip olmalarına rağmen bu yöntemi kullandıklarında öğrencilerini anlamlı öğrenmeye ulaştırabilmeleri için yukarıda bahsedilen tüm durumlarda uzman hale gelmeleri gerekmektedir.

Öğretim üyeleri ve öğretmenler bu yöntemi uygulayarak öğrenmişler ve bir eğitim programını tamamlamışlardır. Öğretmen adaylarının ise yönteme ilişkin tecrübeleri sınırlıdır. Cevapları tecrübe eksikliği ve uygulamadan ziyade yalnızca akademik bilgiler içermektedir. Özel öğretim yöntemleri dersinde uygulama imkânı verilmesine rağmen katılımcıların uygulamada çektiği sıkıntılar onların henüz tam olarak öğretmenlik açısından tecrübe sahibi olmadığını da gösterebilir. Buradan hareketle, eğitim fakültelerinde yukarıda da bahsedildiği gibi bu dersin zorunlu bir ders haline getirilmesi gerekmektedir. Öte yandan, öğretmen adaylarının öğrencilerine kazanımlarını doğru yükleme, onları kavram yanılgılarına düşürmeme gibi sorumlulukları vardır. Yaratıcı drama programı uygulayan bu özel kuruluşların bu sorumlulukları ne kadar taşıdıkları da bir araştırma konusu olabilir.

Yaratıcı drama yöntemi doğası gereği uygulamalı olarak öğrenildiğinde anlamlı olacağı açıktır. Özellikle bir dersin içerisinde birden fazla yöntemden biri olarak sınırlı süre yer verilmesi yöntemin anlaşılmasını zorlaştırabilmektedir. Yöntemin uygulayıcısı olacak

eğitimciler için doğrudan bir ders olarak müfredatta yer alabilir. Bu durum yönetime ilişkin akademik bilgiye ek olarak uygulama olanağını da kazandıracaktır.

Öğretim üyeleri, öğretmenler ve öğretmen adaylarından elde edilen verilerde aktif katılım ile kendi gerçekleştirdikleri etkinlikler neticesinde öğrencilerde bilgilerin kalıcı olacağı vurgusu yapılmıştır. Bu sonuç Selvi ve Öztürk, (2000); Sarışan Tungaç, Bal İncebacak ve Yaman, (2017) çalışmaları ile paralellik göstermektedir. Ayrıca yaratıcı dramanın bilgilerin kalıcılığını sağlamada kullanılması Bingöl, (2015)'in çalışmasıyla, derslere karşı olumlu tutum geliştirmede kullanımı Abed, (2016); Akgül, (2018); Hendrix, Eick, & Shannon, (2012); Tarhan, (2018) ve Yağmur, (2010) çalışmalarıyla ve iletişim becerileri kazandırmadaki etkililiği Toivanen, Komulainen & Ruismäki, (2011) tarafından yapılan çalışmalarca desteklenmektedir.

Yaratıcı drama doğası gereği belirli bir uygulama alanı ya da disipline doğrudan bağlı değildir. Bu nedenle yaratıcı drama yöntemine hâkim olma birçok disiplinle tek tek ya da disiplinler arası çalışmaya da olanak verebilir. Bu nedenle eğitimciler yaratıcı drama yöntemini öğrenerek alan hakimiyeti ile birleştirebilirlerse çağı yakalama konusunda önemli adımlar atmış olurlar.

5.2. Öneriler

5.2.1. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

Bu araştırma yaratıcı drama yöntemini fen bilimleri alanında kullanan katılımcılarla gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmadan hareketle araştırmacılar için şunlar önerilebilir:

- Çalışmanın benzeri fen bilimleri haricindeki diğer disiplinlerde yapılarak yaratıcı drama yönteminin kullanılmasına ilişkin görüşler alınabilir.
- Yöntemin uygulandığı katılımcılardan yaratıcı dramaya ilişkin görüşler alınabilir.
- MEB programında yer alan fen bilimleri kazanımlarının yaratıcı drama ile işlenebilirliği incelenebilir.
- Yaratıcı drama eğitimini farklı yerlerden alan kişilerle de çalışma yapıp, farklılıklar karşılaştırılabilir.
- Bu çalışmada katılımcıların hepsi kadın olduğu için cinsiyet farklılığının olduğu bir grupta çalışma yapılabilir.

- Nitel bir çalışma olarak katılımcı çeşitliliği yapılmadan sadece 1-2 kişi ile de derinlemesine bir çalışma yapılabilir.

5.2.2. Eğitimcilere Yönelik Öneriler

Bu araştırmada yaratıcı drama yöntemini kullanarak öğretmen adayı yetiştiren öğretim üyeleri, fen bilimleri öğretim programında yer alan kazanımları vermek için bu yönteme başvuran öğretmenler ve önümüzdeki yıllarda mesleğe atılacak olan fen bilimleri öğretmen adaylarının yönteme ilişkin görüşleri alınmıştır. Görüşmeler aktif katılım sağlayarak öğreneni merkeze alan bu yöntemi öğrenmeleri eğitimcilere bilgilerin kalıcılığı gibi akademik durumların yanı sıra önemli sosyal becerileri kazandırmada da yardımcı olabilir. Öyle ki Kömeçoğlu, (2017) araştırmasında yaratıcı drama eğitimi alan eğitimcilerdeki değişimleri iletişim, uyum, empati kurma, güven-özgüven oluşturma, bir arada çalışma, sosyalleşme, takım beyin fırtınası ile ilişkilendirdikleri sonucunu paylaşmıştır. Görüşmeler aynı zamanda yaratıcı dramanın birçok yöntem ve teknik ile kullanılabilirliğini de göstermektedir. Yaratıcı drama yönteminde uygulayıcı yeterliliğine ulaşmak ya da en azından temel düzeyde yönteme dair eğitim almak eğitimcilerin işleyecekleri derslerin, vermek istedikleri kazanımların niteliğini artırabilir.

KAYNAKÇA

- Abed, O.H. (2016). Drama based science teaching and its effect on students' understanding of scientific concepts and their attitudes towards science learning. *International Education Studies*, 9(10), 163-173.
- Adıgüzel, H. Ö. (1993). *Oyun ve yaratıcı drama ilişkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Adıgüzel, H. Ö. (Edt.). (2005). *Forum Tiyatro, Devinim- Drama*. IX. Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri. Naturel Yayıncılık, Ankara.
- Adıgüzel, H. Ö. (2006). *Yaratıcı drama kavramı, bileşenleri ve aşamaları*. Yaratıcı Drama Hakemli Dergisi. 1(1), 17-31.
- Adıgüzel, H. Ö. (2007). *Dramada temel kavramlar*. *İlköğretimde drama* (Edt. Ali Öztürk). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Adıgüzel, Ö. (2010). *Eğitimde Yaratıcı Drama*, Natürel Yayınevi. 1. Baskı, Ankara.
- Akgül, G. (2018). *Fen ve teknoloji dersinde dijital öyküleme sürecinde yaratıcı drama kullanımının başarı, tutum ve bilimsel yaratıcılığa etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin
- Akif Bütün, Mehmet & Tüzüner, Ahmet & Duman, Neşe. (2015). *Coğrafya Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemine İlişkin Görüşleri*. Yaratıcı Drama Dergisi. 10. 10.21612/yader. 2015.001.
- Akoğuz, M. (2002). *İletişim becerilerinin geliştirilmesinde yaratıcı dramanın etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Akkuş, Ç. (2013). *İlköğretim birinci sınıf hayat bilgisi dersindeki fen kavramlarının drama yöntemiyle öğretiminin öğrenmedeki başarı ve kalıcılığa etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı, İstanbul.
- Aslan, B. (2018). *Yaratıcı drama uygulamalarının okul öncesi dönemi öğrencilerinin besinler konusundaki öğrenmelerine ve sosyal uyum becerileri kazanmalarına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın

- Aşoğlu, T. (2005). Ortaöğretim Hazırlık Sınıfı İngilizce Öğretiminde Yaratıcı Drama Yönteminin Akademik Başarıya ve Tutuma Etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya
- Aykaç, M. (2008). *Sosyal bilgiler dersinde yaratıcı dramanın yöntem olarak kullanılmasının öğrenci başarısına etkisi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- Bayrakçı, M. (2007). *Okulöncesinde yaratıcı drama etkinliklerinin iletişim becerilerinin gelişmesi üzerindeki etkisi*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars
- Bertiz, H. (2005). *Fen bilgisi öğretmen adaylarının yaratıcı dramaya yönelik tutumları ve öyküleme çalışmalarına ilişkin görüşleri*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu
- Bingöl, K. T. (2015). *İlköğretim 4.sınıf sosyal bilgiler dersinin drama tekniğiyle işlenmesinin akademik başarı, tutum ve kalıcılığa etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan
- Bozdoğan Z. (2003) *Okulda rehberlik etkinlikleri ve yaratıcı drama*, Ankara: Nobel Yayın
- Chee, Y. S. (1997). *Toward social constructivism: Changing the culture of learning in schools*. Malaysia, Kuching: International Conference on Computers in Education. 81-88.
- Creswell, J. W. (2009). *Research design, qualitative, quantitative, and mixed methods approaches (Third Edition)*. California: SAGE Publications.
- Çaylak Altun, E. (2019) Yaratıcı dramanın hemşirelerin örgütsel sessizlik düzeyi üzerine etkisinin değerlendirilmesi, Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Demir, E. (2018). *Anasınıfına devam eden çocuklara zihinsel düşünme becerilerinin kazandırılmasında yaratıcı drama çalışmalarının etkisinin incelenmesi*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara

- Dikmenli Vardar, G. (2015). *Solumum sistemi konusunun ilköğretimde dramatizasyon tekniği ile öğretiminin öğrenci başarısına etkisi*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Fen Bilgisi Öğretmenliği Bilim Dalı, Ankara.
- Dirim, A., (2002). *Okul öncesi eğitiminde yaratıcı drama*, İstanbul, Esin Yayıncılık. Dağıtım.
- Erdoğan, M. (2018). *Yaratıcı drama yönteminin ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerine etkisi*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın
- Gönen, M. & Uyar Dalkılıç, N., (2003), *Çocuk Eğitiminde Drama*, İstanbul, Epsilon Yayınları.
- Güler, M & Kandemir, Ş. (2015). *Öğretmenlerin drama yöntemine yönelik görüşleri ve öz yeterlik düzeyleri*. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD) Cilt 16, Sayı 1, Nisan 2015, Sayfa 111-130
- Gümüş, H. G. (2017). *Matematik öğretiminde yaratıcı drama yönteminin öğrencilerin başarılarına, tutumlarına ve öğrenmenin kalıcılığına etkisi*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin
- Hendrix, R., Eick, C. and Shannon, D. (2012). *The integration of creative drama in an inquiry-based elementary program: The effect on student attitude and conceptual learning*. *Journal of Science Teacher Education*, 23(7): 823–846.
- Kara, Y. & Çam, F. (2007). Yaratıcı drama yönteminin bazı sosyal becerilerin kazandırılmasına etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(32), 145-155.
- Karadağ, E. (2005). *Kuramdan-uygulamaya ilköğretimde drama*, Ankara, Anı Yayıncılık.
- Karaosmanoğlu, G. (2015). *Yaratıcı drama yönteminin 6. sınıf bilişim teknolojileri ve yazılım dersi alan öğrencilerin ders başarılarına etkisi*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Keklik, A. C. (2018). *Altıncı sınıf öğrencilerinin farklı türdeki problemleri çözme ve kurma becerilerinin yaratıcı drama yöntemi kullanılarak incelenmesi*.

Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir

Kılıçaslan, H. (2015) Mimarlık eğitiminde yaratıcı drama yönteminin uygulanabilirliği üzerine bir araştırma, Doktora tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

Koç, F. (1999). Yaratıcı dramanın öğrenmeye etkisi – sosyal bilgiler öğretiminde bir yöntem olarak-, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ankara.

Koşucu, E. (2016). *Okulöncesi öğretmenliği programındaki "çocukta oyun gelişimi dersinde" yaratıcı drama yönteminin öğrenci başarısına etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara

Köğçe, D. & Aykaç, M. (2017). *Matematik kazanımlarının öğretiminde okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcı drama yöntemini kullanma durumlarının incelenmesi*. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi KEFAD Cilt 18, Sayı 3.

Kömeçoğlu, S. (2017). *Yaratıcı drama ile takım çalışmaları ilişkisi öğretmen görüşleri*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul T.C. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Köse, A. (2018). *İlköğretim ikinci kademedeki konuşma becerisinin geliştirilmesine yönelik yaratıcı drama temelli izlençe önerisi*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara

Marshall, C., & Rossman, G. B. (2006). *Designing Qualitative Research* (4 th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.

MEB. (2005). *İlköğretim Fen ve Teknoloji Dersi (6, 7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı*. Ankara: MEB Yayınevi.

MEB. (2013). *İlköğretim Kurumları (İlkokullar ve Ortaokullar) Fen Bilimleri Dersi (3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı*, Ankara: MEB Yayınevi.

MEB. (2018). *İlköğretim Kurumları (İlkokullar ve Ortaokullar) Fen Bilimleri Dersi (3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı*, Ankara: MEB Yayınevi.

Morgül, M., (2006). *Eğitimde yaratıcı dramaya merhaba*, Kök Yay., 4. Basım, Ankara.

- Mutlu Aydın, S. (2013). *Türkiye’de ilkokul dördüncü sınıfta yapılan yaratıcı drama etkinliklerinin öğrencilerin problem çözme becerisine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum
- O’Neill, C. ve Lambert, A. (1995). *Drama structures: A practical handbook for teachers*. Hutchinson, London.
- Orta, A. Z. (2009). *Etkili iletişim sürecinde kişilerarası iletişim becerileri ve yaratıcı drama uygulama örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- Özcan, Ş. (2019). Okuma ve yazma eğitiminde yaratıcı drama, Doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Özden, Y. (1999). *Öğrenme ve öğretme*. Ankara: Pegem-A Yayıncılık. 3. Baskı.
- Özerman, D. (2009). Yaratıcı drama yöntemiyle atılganlık eğitimi, Çağdaş Drama Derneği Yaratıcı Drama Eğitimliği/Liderliği Programı, Bitirme Projesi, Ankara
- Pektaş, E. (2016). *Ortaöğretim 10. sınıf türk edebiyatı dersinde türk halk hikâyelerinin öğretiminde yaratıcı drama yönteminin öğrencilerin akademik başarısına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya
- Püsküllüoğlu, A. (2004). *Arkadaş türkçe sözlük* (8. Baskı), Arkadaş Yay., Ankara
- Richardson, V. (1997). Constructivist teaching and teacher education: Theory and practice. In V. Richardson Ed.), *Constructivist Teacher Education: Building New Understandings* (pp.3-14). Washington, D.C.: The Falmer Press.
- Saçlı, F. (2013). *Yaratıcı drama eğitiminin aday beden eğitimi öğretmenlerinin eleştirel düşünme becerileri ve eğilimleri üzerine etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- San, İ. (1991). *Yaratıcı drama-eğitsel boyutları*, Buca Eğitim Fakültesi 1. İzmir Eğitim Kongresi, 25-27 Kasım, İzmir, s. 558-565.
- San, İ. (2006). *“Yaratıcı Drama –Eğitsel Boyutları” Yaratıcı Drama 1985- 1995 Yazıları*. (Edt. H. Ömer Adıgüzel,). Ankara: Naturel Yayınları.

- Sarı, D. (2017). *İlkokul 4. sınıf sosyal bilgiler dersinde yaratıcı drama yöntemi kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına, tutumlarına ve öğretimin kalıcılığına etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ordu
- Sarışan Tungaç, Aslı & Bal İncebacak, Belgin & Yaman, Süleyman. (2017). *Yaratıcı Drama ile Öğretim Uygulamasına Yönelik Öğrenci Görüşleri*. Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 6. 214-248.
- Selvi, K. & Öztürk, A. (2000). *Yaratıcı Drama Yöntemiyle Fen Öğretimi*. *Eğitim ve Bilim*, 25(116), 42-46
- Sivrioğlu, S. (2014). *Yabancı dil olarak türkçe öğretiminde yaratıcı dramanın konuşma becerisine etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Smerdon, Becky, David Burkham, and Valerie Lee. "Access to constructivist and didactic teaching: Who gets it? Where is it practiced?." *The Teachers College Record* 101.1 (1999): 5-34.
- Soylu Makas, F. (2017). *Yaratıcı drama yönteminin dördüncü sınıf matematik dersinde başarı, tutum ve öğrenmenin kalıcılığına etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa
- Tarhan, M. (2018). *Yaratıcı dramanın fen öğretimine karşı özyeterlik tutum ve kavramsal anlama becerilerine etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Tataroğlu, S. (2019). *Yabancı dil olarak türkçe öğretiminde yaratıcı drama uygulamalarının konuşma becerisine etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- Toivanen, T., Komulainen, K. & Ruismäki, H. (2011). Drama education and improvisation as a resource of teacher student's creativity. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 12, 60–69.
- Uludağ, M. (2018). *Edebi sanatların öğretiminde yaratıcı drama etkinliklerinin öğrenci başarısına etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur

- Uyungül, Ö. (2016). Yaratıcı drama yönteminin öğrencilerin öğrenme stillerine göre sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarına, akademik başarılarına ve kalıcılığa etkisi. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana
- Uysal, B. (2014). Dinleme ve konuşma becerilerinin kazandırılmasında yaratıcı drama temelli bir model önerisi. Yayımlanmış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Ünal, İ. (2006) 6-8 yaş çocukları için piyano eğitimi veren kurumlarda öğretmenlerin başlangıç aşamasında, piyano öğretim yöntemlerinden biri olarak yaratıcı dramaya ilişkin görüşleri, Yüksek Lisans Tezi Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir
- Üstündağ, T. (2003) *Yaratıcı drama öğretmenimin günlüğü*. Ankara: Pegem- A yayıncılık.
- Wong, A. (2011). Drama in the English classroom: Reading and Writing into the 21st Century. Erişim Temmuz, 2019, https://www.academia.edu/1204874/Drama_in_the_English_classroom_Reading_and_Writing_into_the_21st_Century
- Yağmur, E. (2010). *7.Sınıf Fen Ve Teknoloji Dersinin Yaratıcı Drama Destekli İşlenmesinin Eleştirel Düşünme Becerisi Ve Başarı Üzerine Etkisi*. Sakarya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya
- Yalım, N. (2003). *İlköğretim Dördüncü Sınıf Fen Bilgisi Dersinin Yaratıcı Drama Yöntemi ile Öğretiminin Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkisi*. Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir.
- Yeğen, G. (2003). Yaratıcı drama. *İlköğretim Online*, 2(2), 1-4.
- Yetim, B. N. (2015). *Beşinci sınıf sosyal bilgiler dersinde yardımseverlik ve dayanışma değerlerinin öğretiminde kullanılan örnek olay ve drama yöntemlerinin etkililiğinin incelenmesi*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. 8. Basım, Ankara: Seçkin Yayınları.

Yıldız, E. (2011). *Yaratıcı dramayı matematik öğretiminde yöntem olarak kullanan öğretmenlerin ve öğretim elemanlarının yönetime ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara

EKLER

EK-1. Öğretim Üyesi Doküman Analizi Formu

Değerli Öğretim Üyesi,

Bu anket, Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Programında yürütülen, “Öğretim Üyelerinin, Fen Bilimleri Öğretmenleri ve Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemi Hakkındaki Görüşleri” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasıyla ilgili araştırma amacıyla hazırlanmıştır.

Elinizdeki doküman çalışması iki bölümden oluşmakta olup ilk bölüm kişisel bilgileri içermektedir.

İkinci bölüm ise yaratıcı drama tekniklerine ait soruları içermektedir. Bu araştırma Fen Bilimleri dersine giren öğretim üyelerinin drama yöntemini uygulama ve drama tekniklerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla oluşturulmuştur. Sizden istenen, her soruya içtenlikle cevap vermeniz. Verilen boş alanlar yeterli gelmezse kâğıdın arka tarafını da kullanabilirsiniz.

Araştırmanın sonuçlandırılabilmesi ve güvenilirliği açısından lütfen hiçbir maddeyi boş bırakmayınız. Doküman analizi formu için elde edilecek bilgilerden sadece bilimsel amaçlı bir çalışmada yararlanılacak olup, bilgiler başka bir amaçla kullanılmayacaktır.

Ayracağınız zaman ve sağlayacağımız katkılar için teşekkür eder, saygılar sunarım.

I. Kişisel Bilgiler

1. Cinsiyetiniz () Bay () Bayan
2. En Son Bitirdiğiniz Öğretim Programı
3. Mesleki Kıdem

II. Yaratıcı Drama ile İlgili Sorular

- 1- Aldığınız yaratıcı drama eğitiminin size nasıl bir katkısı oldu?
- 2- Sizce yaratıcı drama ne demektir? Yaratıcı dramanın hangi aşamalardan oluştuğunu düşünüyorsunuz? Neden?
- 3- Fen bilgisi öğretiminde yaratıcı dramanın bir öğretim yöntemi olarak kullanılmasına ilişkin görüşleriniz nelerdir?
- 4- Fen eğitimi derslerinde kullandığınız yaratıcı drama etkinliklerini planlarken ve uygularken, öğrencilerinize neleri kazandırmayı amaçlıyorsunuz? Neden?
- 5- Siz kendi öğretim sürecinizde yaratıcı dramayı hangi öğrenme alanı, ünite, konu, kazanımlarda kullanıyorsunuz? Neden? Örneklendirebilir misiniz?
- 6- Yaratıcı dramayı dersinizin hangi aşamalarında (giriş, süreç, değerlendirme) nasıl kullanıyorsunuz?
- 7- Fen eğitimi derslerinde yaratıcı dramayı kullandığımızda öğrencilerinizde ne gibi (bilişsel, duygusal, devinişsel, sosyal vb.) değişimler meydana geliyor? Açıklayınız.
- 8- Yaratıcı drama yöntemini uygularken karşılaştığınız güçlükler var mı? Varsa nelerdir?
- 9- Sizce, yaratıcı drama yönteminin olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?
- 10- Eklemek istediğiniz bir şeyler varsa lütfen yazınız.

EK-2. Öğretim Üyesi Görüşme Formu

Merhaba,

Ben Aydan BAHADIR NALÇACI. Erciyes Üniversitesinde Fen Bilgisi Eğitimi alanında yüksek lisans yapıyorum. Yaratıcı drama yönteminin Türkiye'deki gelişimi ile bir araştırma yapıyorum. Bu çalışmanın fen bilimleri öğretmenlerine ve yaratıcı drama liderlerine faydalı olacağını ümit ediyorum.

Bana görüşme sürecince söyleyeceklerinizin tümü gizlidir. Araştırma sonuçlarını yazarken, görüştüğüm bireylerin isimlerini kesinlikle rapora yansıtmayacağım.

Bu görüşme iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm sizin demografik özelliklerinizle ilgilidir, ikinci bölüm ise araştırma amacıma uygun olarak yaratıcı drama konusundaki düşüncelerinizi almaya yönelik ve 22 sorudan oluşmaktadır.

Görüşmenin yaklaşık 30 dakika süreceğini tahmin ediyorum. Anlamadığımız bir soru veya herhangi bir şey olursa lütfen söyleyin. İzininizle görüşmenin güvenilirliğini sağlamak açısından konuşmalarınızı ses kayıt cihazı ile kaydedeceğim. Başlamadan önce, bu söylediklerimle ilgili sormak istediğiniz bir soru var mı?

Bu araştırmayı kabul ettiğiniz için tekrar teşekkür ederim.

Hazırsanız sorulara başlamak istiyorum.

I. Kişisel Bilgiler

1. Cinsiyetiniz () Bay () Bayan
2. En Son Bitirdiğiniz Öğretim Programı
3. Mesleki Kıdem

II. Yaratıcı Drama ile İlgili Sorular

- 1- Yaratıcı drama eğitimi aldınız mı? Cevabınız evet ise nerede ve ne zaman aldınız?
- 2- Bu aldığınız yaratıcı drama eğitiminin size nasıl bir katkısı oldu?

SONDA: a) Arkadaşlarınızla olan iletişim açısından

b) Kişisel ve işiniz açısından

c) Göz teması ve beden dili açısından

d) Takım ruhu oluşturabilme açısından

3- Bu eğitim sürecinde hoşunuza gitmeyen durumlarla karşılaştınız mı? Nasıl?

4- Yaratıcı drama ile ilgili eğitiminize devam ediyor musunuz? Ne şekilde devam ediyorsunuz? Açıklayınız.

5- Sizce yaratıcı drama ne demektir? Yaratıcı dramanın hangi aşamalardan oluştuğunu düşünüyorsunuz? Neden?

6- Girmiş olduğunuz fen eğitimine dair derslerde drama etkinlikleri kullanıyor musunuz? Ne sıklıkta kullanıyorsunuz?

7- Yaratıcı drama yöntemini, fen eğitiminde kullandığımız zaman nasıl bir öğrenme gerçekleşeceğine inanıyorsunuz? Neden?

8- Fen eğitimi derslerinde kullandığımız yaratıcı drama etkinliklerini siz mi dizayn ediyorsunuz? Dizayn esnasında dikkat ettiğiniz noktalar nelerdir?

SONDA: a) Yaratıcı dramanın basamaklarına

b) Fen bilgisi öğretmen adaylarının gelişim özelliklerine

c) Fen bilgisi öğretmen adaylarının ilgisine

d) Fen bilgisi öğretmen adaylarının gereksinimlerine

e) Fen bilgisi öğretmen adaylarının bireysel farklılıklarına

f) O dersin hedef ve kazanımlarına

g) Ortamın fiziksel koşullarına

h) Ortamda bulunan materyallere

i) Ortamın bulunduğu bölgenin özelliklerine

j) Öğretmen adayının bireysel/etkin katılımına

9- Fen eğitimi derslerinde kullandığımız drama etkinliklerini planlarken ve uygularken, öğretmen adaylarına neleri kazandırmayı amaçlıyorsunuz?

SONDA:

a) Öğretmen adaylarının farklı olaylarla ilgili deneyim kazanmasını sağlamak

b) Öğretmen adaylarının kendilerini ifade edebilmelerini sağlamak

c) Grup dinamiğini yakalamak

d) Kendini ve başkalarını tanımlarını sağlamak

e) Dil gelişimini desteklemek

f) Bilişsel gelişimini desteklemek

- g) Sosyal duygusal gelişimini desteklemek
 h) Psikomotor gelişimini desteklemek
 i) Yaratıcılıklarını geliştirmek
 j) Sorumluluk duygusunu geliştirmek
 k) İş birliği, dayanışma ve paylaşma duygusunu geliştirme
 l) Öz güven duygusunu geliştirmek
- 10- Yaratıcı drama yöntemine dair etkinlikleri hangi ortamlarda uyguluyorsunuz?
 11- Yaratıcı drama yöntemini uygularken ortamlarla ilgili karşılaştığımız güçlükler nelerdir?
 12- Bu güçlüklerin üstesinden gelmek için çözüm önerileriniz nelerdir?
 13- Yaratıcı drama yöntemine dair etkinlikleri kullanırken daha çok hangi basamaklarını kullanıyorsunuz? Neden?
 14- Yaratıcı drama yöntemini uygularken hangi öğretim tekniklerini kullanıyorsunuz?
- SONDA:** Örneğin, Rol yapma (oynama), soru-cevap, beyin fırtınası?
 15- Yukarıda bahsetmiş olduğunuz teknikleri bu yöntemin içerisinde nasıl kullanıyorsunuz? Örnekler verir misiniz?
 16- Yaratıcı drama yöntemini uygularken hangi öğretim araç-gereçlerini kullanıyorsunuz?
- SONDA:** Örneğin, tahta, video, slayt, maske, kukla, çalışma kâğıdı vs..
 17- Yukarıda bahsetmiş olduğunuz öğretim araç-gereçlerini bu yöntemin içerisinde nasıl kullanıyorsunuz? Örnekler verir misiniz?
 18- Yaratıcı drama yöntemini uygularken sizden kaynaklanan güçlükler var mı? Varsa nelerdir?
 19- Yaratıcı drama yöntemini uygularken öğretmen adayı sayısı ve öğretmen adayının niteliği açılarından karşılaştığınız güçlükler nelerdir?
 20- Yaratıcı drama yöntemini uygularken zaman açısından çektiğiniz güçlükler nelerdir?
 21- Yaratıcı drama yöntemini uygularken fen bilgisi öğretmenliği öğretim programından kaynaklanan güçlükler nelerdir?
 22- Sizce, yaratıcı drama yönteminin olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?

EK-3. Öğretim Üyesi Gözlem Formu

No	Madde	Hiçbir zaman	Bazen	Daima	Gerektiğinde yazınız
1	Drama öncesi sınıfa hazır bir ders planı ile gelir				
2	Drama planında öğretmen adayının gereksinimlerine dikkat ediyor				
3	Yaratıcı drama dersleri için drama atölyesi kullanıyor				
4	Yaratıcı drama dersleri için hareketli sıraların olduğu sınıfı kullanıyor				
5	Yaratıcı drama dersleri için sabit sıraların olduğu sınıfı kullanıyor				
6	Drama için atölyede ya da sınıfta var olan araç gereçlerden yararlanıyor				
7	Drama için gerekli olan araç-gereçleri öğretmen adaylarından getirmelerini istiyor				
8	İlk derste öğretmen adayı ile tanıştı				
9	Uygulama esnasında zaman açısından sıkıntı yaşamıyor				
10	Uygulamayı yeterli bir şekilde yapıyor				
11	Öğretmen adaylarıyla iletişim problemleri yaşıyor				
12	Öğretmen adayı sayısı fazlalığından dolayı grup oluşturmada sıkıntı yaşıyor				
13	Farklı cinsiyete sahip öğretmen adaylarını mümkün olduğunca oyunlara dahil ediyor				
14	Fiziksel temasın fazla olduğu ama bu temasın rahatsız edici olmadığı oyunlara oldukça fazla yer veriyor				
15	Grupların ders sürecinde farklı kişilerden oluşmasını sağlıyor				
16	Oyunlar aşamasında grupların etkin olmasını sağlıyor				
17	Oyunlar arasında dramanın eğlence olmadan ziyade kazanımları karşılamak amacıyla yapıldığını vurguluyor				

-
- 18 Değerlendirme esnasında dramanın eğlence olmadan ziyade kazanımları karşılamak amacıyla yapıldığını vurguluyor
 - 19 Yaratıcı drama yöntemi ile öğretmen adaylarının yaparak ve yaşayarak öğrenmelerini sağlıyor.
 - 20 Yaratıcı drama yöntemi ile öğretmen adaylarının iletişim becerilerini geliştiriyor
 - 21 Yaratıcı drama yöntemi ile öğretmen adaylarının empati becerilerini geliştiriyor
 - 22 Yaratıcı drama yöntemi ile dersi günlük yaşamla ilişkilendiriyor.
 - 23 Yaratıcı drama yöntemi ile öğretmen adaylarını yaratıcı düşünmeye sevk ediyor
 - 24 Yaratıcı drama yöntemi ile ders boyunca öğretmen adaylarını aktif hale getiriyor
 - 25 Yaratıcı drama yöntemi ile öğretmen adaylarının özgüvenini artırıyor.
 - 26 Yaratıcı drama yöntemi ile dersi diğer disiplinlerle ilişkilendiriyor
 - 27 Yaratıcı drama yöntemi ile öğretmen adaylarının grup çalışmasına yatkın olmasını sağlıyor
 - 28 Yaratıcı drama yöntemi ile öğretmen adaylarının hayal gücünü geliştiriyor
 - 28 Yaratıcı drama yöntemi ile öğretmen adaylarının girişken olmalarını sağlıyor.
 - 29 Yaratıcı drama yöntemi ile öğretmen adaylarının bilgiye kendilerinin ulaşmalarını sağlıyor
 - 30 Yaratıcı drama yöntemi ile öğretmen adaylarının eleştirel düşüncelerini sağlıyor
 - 31 Yaratıcı drama yöntemini kullanırken bir problemle karşılaşınca ne yapacağını biliyor
 - 32 Yaratıcı drama esnasında farklı öğretim teknikleri (rol yapma, beyi fırtınası v.s.) kullanıyor
 - 33 Değerlendirme esnasında öğretmen adaylarının tartışmalarına imkân veriyor
-

EK-4. Öğretmen Doküman Analiz Formu

Değerli Meslektaşım,

Bu anket, Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Programında yürütülen, “Öğretim Üyelerinin, Fen Bilimleri Öğretmenleri ve Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemi Hakkındaki Görüşleri” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasıyla ilgili araştırma amacıyla hazırlanmıştır.

Elinizdeki doküman çalışması iki bölümden oluşmakta olup ilk bölüm kişisel bilgileri içermektedir.

İkinci bölüm ise yaratıcı drama tekniklerine ait soruları içermektedir. Bu araştırma Fen Bilimleri dersine giren öğretim üyelerinin drama yöntemini uygulama ve drama tekniklerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla oluşturulmuştur. Sizden istenen, her soruya içtenlikle cevap vermeniz. Verilen boş alanlar yeterli gelmezse kâğıdın arka tarafını da kullanabilirsiniz.

Araştırmanın sonuçlandırılabilmesi ve güvenilirliği açısından lütfen hiçbir maddeyi boş bırakmayınız. Doküman analizi formu için elde edilecek bilgilerden sadece bilimsel amaçlı bir çalışmada yararlanılacak olup, bilgiler başka bir amaçla kullanılmayacaktır.

Ayıracağımız zaman ve sağlayacağımız katkılar için teşekkür eder, saygılar sunarım.

I. Kişisel Bilgiler

1. Cinsiyetiniz () Bay () Bayan
2. En Son Bitirdiğiniz Öğretim Programı
3. Mesleki Kıdem

II. Yaratıcı Drama ile İlgili Sorular

- 1- Aldığınız yaratıcı drama eğitiminin size nasıl bir katkısı oldu?
- 2- Sizce yaratıcı drama ne demektir? Yaratıcı dramanın hangi aşamalardan oluştuğunu düşünüyorsunuz? Neden?
- 3- Fen bilgisi öğretiminde yaratıcı dramanın bir öğretim yöntemi olarak kullanılmasına ilişkin görüşleriniz nelerdir?
- 4- Fen bilgisi derslerinde kullandığımız yaratıcı drama etkinliklerini planlarken ve uygularken, öğrencilerinize neleri kazandırmayı amaçlıyorsunuz? Neden?
- 5- Siz kendi öğretim sürecinizde yaratıcı dramayı hangi öğrenme alanı, ünite, konu, kazanımlarda kullanıyorsunuz? Neden? Örneklendirebilir misiniz?
- 6- Yaratıcı dramayı dersinizin hangi aşamalarında (giriş, süreç, değerlendirme) nasıl kullanıyorsunuz?
- 7- Fen bilgisi derslerinde yaratıcı dramayı kullandığımızda öğrencilerinizde ne gibi (bilişsel, duyuşsal, devinişsel, sosyal vb.) değişimler meydana geliyor? Açıklayınız.
- 8- Yaratıcı drama yöntemini uygularken karşılaştığınız güçlükler var mı? Varsa nelerdir?
- 9- Sizce, yaratıcı drama yönteminin olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?
- 10- Eklemek istediğiniz bir şeyler varsa lütfen yazınız.

EK-5. Öğretmen Görüşme Formu

Merhaba,

Ben Aydan BAHADIR NALÇACI. Erciyes Üniversitesinde Fen Bilgisi Eğitimi alanında yüksek lisans yapıyorum. Yaratıcı drama yönteminin Türkiye'deki gelişimi ile bir araştırma yapıyorum. Bu çalışmanın fen bilimleri öğretmenlerine ve yaratıcı drama liderlerine faydalı olacağını ümit ediyorum.

Bana görüşme sürecince söyleyeceklerinizin tümü gizlidir. Araştırma sonuçlarını yazarken, görüştüğüm bireylerin isimlerini kesinlikle rapora yansıtmayacağım.

Bu görüşme iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm sizin demografik özelliklerinizle ilgilidir, ikinci bölüm ise araştırma amacıma uygun olarak yaratıcı drama konusundaki düşüncelerinizi almaya yönelik ve 22 sorudan oluşmaktadır.

Görüşmenin yaklaşık 30 dakika süreceğini tahmin ediyorum. Anlamadığımız bir soru veya herhangi bir şey olursa lütfen söyleyin. İzininizle görüşmenin güvenilirliğini sağlamak açısından konuşmalarınızı ses kayıt cihazı ile kaydedeceğim. Başlamadan önce, bu söylediklerimle ilgili sormak istediğiniz bir soru var mı?

Bu araştırmayı kabul ettiğiniz için tekrar teşekkür ederim.

Hazırsanız sorulara başlamak istiyorum.

I. Kişisel Bilgiler

1. Cinsiyetiniz () Bay () Bayan
2. En Son Bitirdiğiniz Öğretim Programı
3. Mesleki Kıdem

II. Yaratıcı Drama ile İlgili Sorular

- 1- Yaratıcı drama eğitimi aldınız mı? Cevabınız evet ise nerede ve ne zaman aldınız?
- 2- Bu aldığınız yaratıcı drama eğitiminin size nasıl bir katkısı oldu?

SONDA: a) Arkadaşlarınızla olan iletişim açısından

b) Kişisel ve işiniz açısından

c) Göz teması ve beden dili açısından

d) Takım ruhu oluşturabilme açısından

3- Bu eğitim sürecinde hoşunuza gitmeyen durumlarla karşılaştınız mı? Nasıl?

4- Yaratıcı drama ile ilgili eğitiminize devam ediyor musunuz? Ne şekilde devam ediyorsunuz? Açıklayınız

5- Sizce yaratıcı drama ne demektir? Yaratıcı dramanın hangi aşamalardan oluştuğunu düşünüyorsunuz? Neden?

6- Girmiş olduğunuz fen bilgisi derslerinde drama etkinlikleri kullanıyor musunuz? Ne sıklıkta kullanıyorsunuz?

7- Yaratıcı drama yöntemini, fen bilgisi derslerinde kullandığımız zaman nasıl bir öğrenme gerçekleşeceğine inanıyorsunuz? Neden?

8- Fen bilgisi derslerinde kullandığımız yaratıcı drama etkinliklerini siz mi dizayn ediyorsunuz? Dizayn esnasında dikkat ettiğiniz noktalar nelerdir?

SONDA: a) Yaratıcı dramanın basamaklarına

b) Öğrencilerinizin gelişim özelliklerine

c) Öğrencilerinizin ilgisine

d) Öğrencilerinizin gereksinimlerine

e) Öğrencilerinizin bireysel farklılıklarına

f) O dersin hedef ve kazanımlarına

g) Ortamın fiziksel koşullarına

h) Ortamda bulunan materyallere

i) Ortamın bulunduğu bölgenin özelliklerine

j) Öğrencilerinizin bireysel/etkin katılımına

9- Fen bilgisi derslerinde kullandığımız drama etkinliklerini planlarken ve uygularken, öğrencilerinize neleri kazandırmayı amaçlıyorsunuz?

SONDA:

a) Öğrencilerinizin farklı olaylarla ilgili deneyim kazanmasını sağlamak

b) Öğrencilerinizin kendilerini ifade edebilmelerini sağlamak

c) Grup dinamiğini yakalamak

d) Kendini ve başkalarını tanımlarını sağlamak

e) Dil gelişimini desteklemek

f) Bilişsel gelişimini desteklemek

- g) Sosyal duygusal gelişimini desteklemek
 h) Psikomotor gelişimini desteklemek
 i) Yaratıcılıklarını geliştirmek
 j) Sorumluluk duygusunu geliştirmek
 k) İş birliği, dayanışma ve paylaşma duygusunu geliştirmek
 l) Öz güven duygusunu geliştirmek
- 10- Yaratıcı drama yöntemine dair etkinlikleri hangi ortamlarda uyguluyorsunuz?
 - 11- Yaratıcı drama yöntemini uygularken ortamla ilgili karşılaştığımız güçlükler nelerdir?
 - 12- Bu güçlüklerin üstesinden gelmek için çözüm önerileriniz nelerdir?
 - 13- Yaratıcı drama yöntemine dair etkinlikleri kullanırken daha çok hangi basamaklarını kullanıyorsunuz? Neden?
 - 14- Yaratıcı drama yöntemini uygularken hangi öğretim tekniklerini kullanıyorsunuz?
- SONDA:** Örneğin, Rol yapma (oynama), soru-cevap, beyin fırtınası?
- 15- Yukarıda bahsetmiş olduğunuz teknikleri bu yöntemin içerisinde nasıl kullanıyorsunuz? Örnekler verir misiniz?
 - 16- Yaratıcı drama yöntemini uygularken hangi öğretim araç-gereçlerini kullanıyorsunuz?
- SONDA:** Örneğin, tahta, video, slayt, maske, kukla, çalışma kâğıdı vs..
- 17- Yukarıda bahsetmiş olduğunuz öğretim araç-gereçlerini bu yöntemin içerisinde nasıl kullanıyorsunuz? Örnekler verir misiniz?
 - 18- Yaratıcı drama yöntemini uygularken sizden kaynaklanan güçlükler var mı? Varsa nelerdir?
 - 19- Yaratıcı drama yöntemini uygularken öğrenci sayısı ve öğrencinin niteliği açısından karşılaştığınız güçlükler nelerdir?
 - 20- Yaratıcı drama yöntemini uygularken zaman açısından çektiğiniz güçlükler nelerdir?
 - 21- Yaratıcı drama yöntemini uygularken fen bilgisi öğretim programından kaynaklanan güçlükler nelerdir?
- Sizce, yaratıcı drama yönteminin olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?

EK-6. Öğretmen Gözlem Formu

No	Madde	Hiçbir zaman	Bazen	Daima	Gerektiğinde yazınız
1	Drama öncesi sınıfa hazır bir ders planı ile gelir				
2	Drama planında öğrencilerin gereksinimlerine dikkat ediyor				
3	Yaratıcı drama dersleri için drama atölyesi kullanıyor				
4	Yaratıcı drama dersleri için hareketli sıraların olduğu sınıfı kullanıyor				
5	Yaratıcı drama dersleri için sabit sıraların olduğu sınıfı kullanıyor				
6	Drama için atölyede ya da sınıfta var olan araç gereçlerden yararlanıyor				
7	Drama için gerekli olan araç-gereçleri öğrencilerden getirmelerini istiyor				
8	İlk derste öğrenciler ile tanışır				
9	Uygulama esnasında zaman açısından sıkıntı yaşamıyor				
10	Uygulamayı yeterli bir şekilde yapıyor				
11	Öğrenciler ile iletişim problemleri yaşıyor				
12	Öğrenci sayısı fazlalığından dolayı grup oluşturmada sıkıntı yaşıyor				
13	Farklı cinsiyete sahip öğrencileri mümkün olduğunca oyunlara dahil ediyor				
14	Fiziksel temasın fazla olduğu ama bu temasın rahatsız edici olmadığı oyunlara oldukça fazla yer veriyor				
15	Grupların ders sürecinde farklı kişilerden oluşmasını sağlıyor				
16	Oyunlar aşamasında grupların etkin olmasını sağlıyor				
17	Oyunlar arasında dramanın eğlence olmadan ziyade kazanımları karşılamak amacıyla yapıldığını vurguluyor				

-
- 18 Değerlendirme esnasında dramanın eğlence olmadan ziyade kazanımları karşılamak amacıyla yapıldığını vurguluyor
 - 19 Yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilerin yaparak ve yaşayarak öğrenmelerini sağlıyor.
 - 20 Yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilerin iletişim becerilerini geliştiriyor
 - 21 Yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilerin empati becerilerini geliştiriyor
 - 22 Yaratıcı drama yöntemi ile dersi günlük yaşamla ilişkilendiriyor.
 - 23 Yaratıcı drama yöntemi ile öğrencileri yaratıcı düşünmeye sevk ediyor
 - 24 Yaratıcı drama yöntemi ile ders boyunca öğrencileri aktif hale getiriyor
 - 25 Yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilerin özgüvenini artırıyor.
 - 26 Yaratıcı drama yöntemi ile dersi diğer disiplinlerle ilişkilendiriyor
 - 27 Yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilerin grup çalışmasına yatkın olmasını sağlıyor
 - 28 Yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilerin hayal gücünü geliştiriyor
 - 29 Yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilerin girişken olmalarını sağlıyor.
 - 30 Yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilerin bilgiye kendilerinin ulaşmalarını sağlıyor
 - 31 Yaratıcı drama yöntemi ile öğrencilerin eleştirel düşüncelerini sağlıyor
 - 32 Yaratıcı drama yöntemini kullanırken bir problemle karşılaşıncı ne yapacağını biliyor
 - 33 Yaratıcı drama esnasında farklı öğretim teknikleri (rol yapma, beyi fırtınası v.s.) kullanıyor
 - 34 Değerlendirme esnasında öğrencilerin tartışmalarına imkan veriyor
-

EK-7. Öğretmen Adayı Doküman Analiz Formu

Değerli Öğretmen Adayı,

Bu anket, Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Programında yürütülen, “Öğretim Üyelerinin, Fen Bilimleri Öğretmenleri ve Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemi Hakkındaki Görüşleri” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasıyla ilgili araştırma amacıyla hazırlanmıştır. Elinizdeki doküman çalışması iki bölümden oluşmakta olup ilk bölüm kişisel bilgileri içermektedir.

İkinci bölüm ise yaratıcı drama tekniklerine ait soruları içermektedir. Bu araştırma Fen Bilimleri dersine giren öğretim üyelerinin drama yöntemini uygulama ve drama tekniklerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla oluşturulmuştur. Sizden istenen, her soruya içtenlikle cevap vermeniz. Verilen boş alanlar yeterli gelmezse kâğıdın arka tarafını da kullanabilirsiniz.

Araştırmanın sonuçlandırılabilmesi ve güvenilirliği açısından lütfen hiçbir maddeyi boş bırakmayınız. Doküman analizi formu için elde edilecek bilgilerden sadece bilimsel amaçlı bir çalışmada yararlanılacak olup, bilgiler başka bir amaçla kullanılmayacaktır.

Ayıracağınız zaman ve sağlayacağınız katkılar için teşekkür eder, saygılar sunarım.

I. Kişisel Bilgiler

1. Cinsiyetiniz () Bay () Bayan
2. En Son Bitirdiğiniz Öğretim Programı
3. Mesleki Kıdem

II. Yaratıcı Drama ile İlgili Sorular

- 1- Aldığınız yaratıcı drama eğitiminin size nasıl bir katkısı oldu?
- 2- Sizce yaratıcı drama ne demektir? Yaratıcı dramanın hangi aşamalardan oluştuğunu düşünüyorsunuz? Neden?
- 3- Fen bilgisi öğretiminde yaratıcı dramanın bir öğretim yöntemi olarak kullanılmasına ilişkin görüşleriniz nelerdir?
- 4- Fen bilgisi derslerinde kullanacağınız yaratıcı drama etkinliklerini planlarken ve uygularken, öğrencilerinize neleri kazandırmayı amaçlıyorsunuz? Neden?
- 5- Siz kendi öğretim sürecinizde yaratıcı dramayı hangi öğrenme alanı, ünite, konu ve kazanımlarda kullanabileceğinizi düşünüyorsunuz? Neden? Örneklendirebilir misiniz?
- 6- Yaratıcı dramayı dersinizin hangi aşamalarında (giriş, süreç, değerlendirme) nasıl kullanabileceğinizi düşünüyorsunuz?
- 7- Gelecekte fen bilgisi derslerinde yaratıcı dramayı kullandığımızda öğrencilerinizde ne gibi (bilişsel, duyuşsal, devinişsel, sosyal vb.) değişimler meydana gelebileceğini düşünüyorsunuz? Neden?
- 8- Yaratıcı drama yöntemini uygularken karşılaşılabileceğiniz güçlükler olacağını düşünüyor musunuz? Neden?
- 9- Sizce, yaratıcı drama yönteminin olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?
- 10- Eklemek istediğiniz bir şeyler varsa lütfen yazınız.

EK-8. Öğretmen Adayı Görüşme Formu

Merhaba,

Ben Aydan BAHADIR NALÇACI. Erciyes Üniversitesinde Fen Bilgisi Eğitimi alanında yüksek lisans yapıyorum. Yaratıcı drama yönteminin Türkiye'deki gelişimi ile bir araştırma yapıyorum. Bu çalışmanın fen bilimleri öğretmenlerine ve yaratıcı drama liderlerine faydalı olacağını ümit ediyorum.

Bana görüşme sürecince söyleyeceklerinizin tümü gizlidir. Araştırma sonuçlarını yazarken, görüştüğüm bireylerin isimlerini kesinlikle rapora yansıtmayacağım.

Bu görüşme iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm sizin demografik özelliklerinizle ilgilidir, ikinci bölüm ise araştırma amacıma uygun olarak yaratıcı drama konusundaki düşüncelerinizi almaya yönelik ve 26 sorudan oluşmaktadır.

Görüşmenin yaklaşık 30 dakika süreceğini tahmin ediyorum. Anlamadığımız bir soru veya herhangi bir şey olursa lütfen söyleyin. İzinizle görüşmenin güvenilirliğini sağlamak açısından konuşmalarınızı ses kayıt cihazı ile kaydedeceğim. Başlamadan önce, bu söylediklerimle ilgili sormak istediğiniz bir soru var mı?

Bu araştırmayı kabul ettiğiniz için tekrar teşekkür ederim.

Hazırsanız sorulara başlamak istiyorum.

I. Kişisel Bilgiler

1. Cinsiyetiniz () Bay () Bayan
2. En Son Bitirdiğiniz Öğretim Programı
3. Mesleki Kıdem

II. Yaratıcı Drama ile İlgili Sorular

1- Yaratıcı drama eğitimi aldınız mı? Cevabınız evet ise nerede ve ne zaman aldınız?

2- Bu aldığınız yaratıcı drama eğitiminin size nasıl bir katkısı oldu?

SONDA: a) Arkadaşlarınızla olan iletişim açısından

b) Kişisel ve işiniz açısından

c) Göz teması ve beden dili açısından

d) Takım ruhu oluşturabilme açısından

3- Bu eğitim sürecinde hoşunuza gitmeyen durumlarla karşılaştınız mı? Nasıl?

4- Yaratıcı drama ile ilgili eğitiminize devam ediyor musunuz? Ne şekilde devam ediyorsunuz?
Açıklayınız

5- Sizce yaratıcı drama ne demektir? Yaratıcı dramanın hangi aşamalardan oluştuğunu düşünüyorsunuz? Neden?

6- Sizce, yaratıcı drama yöntemini öğrenmenizin amaçları neler olabilir?

7- Almış olduğunuz fen eğitimi derslerinde (özel öğretim yöntemleri vs..) drama etkinlikleri kullanıyor musunuz? Ne sıklıkta kullanıyorsunuz?

8- Özel öğretim yöntemleri dersinde bir fen konusunu anlatırken yaratıcı dramayı yöntemini kullandığınızı düşününüz. Bu dersi nasıl planlarsınız?

9- Özel öğretim yöntemleri dersinde yaratıcı drama yöntemini öğrendikten sonra bu yöntemin kullanımına yönelik bakış açınız nasıl olmuştur?

10- Yaratıcı drama yöntemini, ileride fen bilgisi öğretmeni olduğunuzda derslerinizde kullanmayı düşünüyor musunuz? Neden?

11- Eğer ileride öğretmen olduğunuzda yaratıcı drama yöntemini kullandığımız zaman nasıl bir öğrenme gerçekleşeceğine inanıyorsunuz? Neden?

12- Fen bilgisi derslerinde kullandığınız yaratıcı drama etkinliklerini siz mi dizayn edeceksiniz?
Dizayn esnasında dikkat edeceğiniz noktalar neler olur?

SONDA: a) Yaratıcı dramanın basamaklarına

b) Öğrencilerinizin gelişim özelliklerine

c) Öğrencilerinizin ilgisine

d) Öğrencilerinizin gereksinimlerine

e) Öğrencilerinizin bireysel farklılıklarına

f) O dersin hedef ve kazanımlarına

g) Ortamın fiziksel koşullarına

h) Ortamda bulunan materyallere

i) Ortamın bulunduğu bölgenin özelliklerine

i) Öğrencilerinizin bireysel/etkin katılımına

13- Fen bilgisi derslerinde kullanacağımız drama etkinliklerini planlarken ve uygularken, öğrencilerinize neleri kazandırmayı amaçlıyorsunuz?

SONDA:

- a) Öğrencilerinizin farklı olaylarla ilgili deneyim kazanmasını sağlamak
- b) Öğrencilerinizin kendilerini ifade edebilmelerini sağlamak
- c) Grup dinamiğini yakalamak
- d) Kendini ve başkalarını tanımlarını sağlamak
- e) Dil gelişimini desteklemek
- f) Bilişsel gelişimini desteklemek
- g) Sosyal duygusal gelişimini desteklemek
- h) Psikomotor gelişimini desteklemek
- i) Yaratıcılıklarını geliştirmek
- j) Sorumluluk duygusunu geliştirmek
- k) İş birliği, dayanışma ve paylaşma duygusunu geliştirmek
- l) Öz güven duygusunu geliştirmek

14- Yaratıcı drama yöntemine dair etkinlikleri hangi ortamlarda uygulamayı düşünüyorsunuz?

15- Yaratıcı drama yöntemini uygularken ortamlarla ilgili karşılaşılabilecek güçlükler neler olabilir?

16- Bu güçlüklerin üstesinden gelmek için çözüm önerileriniz nelerdir?

17- Yaratıcı drama yöntemine dair etkinlikleri kullanacağınız zaman daha çok hangi yaratıcı drama basamaklarını kullanacağınızı düşünüyorsunuz? Neden?

18- Yaratıcı drama yöntemini uygulayacağınız zaman hangi öğretim tekniklerini kullanacağınızı düşünüyorsunuz?

SONDA: Örneğin, Rol yapma (oynama), soru-cevap, beyin fırtınası?

19- Yukarıda bahsetmiş olduğunuz teknikleri bu yöntemin içerisinde nasıl kullanmayı planlıyorsunuz? Örnekler verir misiniz?

20- Yaratıcı drama yöntemini uygulayacağınız zaman hangi öğretim araç-gereçlerini kullanacağınızı düşünüyorsunuz?

SONDA: Örneğin, tahta, video, slayt, maske, kukla, çalışma kâğıdı vs..

21- Yukarıda bahsetmiş olduğunuz öğretim araç-gereçlerini bu yöntemin içerisinde nasıl kullanacağınızı düşünüyorsunuz? Örnekler verir misiniz?

22- Yaratıcı drama yöntemini uygularken sizden kaynaklanan güçlükler olacağını düşünüyor musunuz? Neden?

23- Yaratıcı drama yöntemini uygularken öğrenci sayısı ve öğrencinin niteliği açısından karşılaştığınız güçlükler olacağını düşünüyor musunuz? Neden?

24- Yaratıcı drama yöntemini uygularken zaman açısından çektiğiniz güçlükler olacağını düşünüyor musunuz? Neden?

25- Yaratıcı drama yöntemini uygularken fen bilgisi öğretim programından kaynaklanan güçlükler olacağını düşünüyor musunuz? Neden?

26- Sizce, yaratıcı drama yönteminin olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?

EK-9. Öğretmen Adayı Gözlem Formu

No	Madde	Hiçbir zaman	Bazen	Daima	Gerektiğinde yazınız
1	Drama öncesi sınıfa hazır bir ders planı ile gelir				
2	Drama planında arkadaşlarının gereksinimlerine dikkat ediyor				
3	Yaratıcı drama dersleri için drama atölyesi kullanıyor				
4	Yaratıcı drama dersleri için hareketli sıraların olduğu sınıfı kullanıyor				
5	Yaratıcı drama dersleri için sabit sıraların olduğu sınıfı kullanıyor				
6	Drama için atölyede ya da sınıfta var olan araç gereçlerden yararlanıyor				
7	Drama için gerekli olan araç-gereçleri arkadaşlarından getirmelerini istiyor				
8	İlk derste öğrenciler ile tanıştı				
9	Uygulama esnasında zaman açısından sıkıntı yaşamıyor				
10	Uygulamayı yeterli bir şekilde yapıyor				
11	Arkadaşları ile iletişim problemleri yaşıyor				
12	Kişi sayısı fazlalığından dolayı grup oluşturmada sıkıntı yaşıyor				
13	Farklı cinsiyete sahip arkadaşlarını mümkün olduğunca oyunlara dahil ediyor				
14	Fiziksel temasın fazla olduğu ama bu temasın rahatsız edici olmadığı oyunlara oldukça fazla yer veriyor				
15	Grupların ders sürecinde farklı kişilerden oluşmasını sağlıyor				
16	Oyunlar aşamasında grupların etkin olmasını sağlıyor				
17	Oyunlar arasında dramanın eğlence olmadan ziyade kazanımları karşılamak amacıyla yapıldığını vurguluyor				

- 18 Değerlendirme esnasında dramanın eğlence olmadan ziyade kazanımları karşılamak amacıyla yapıldığını vurguluyor
 - 19 Yaratıcı drama yöntemi ile arkadaşlarının yaparak ve yaşayarak öğrenmelerini sağlıyor.
 - 20 Yaratıcı drama yöntemi ile arkadaşlarının iletişim becerilerini geliştiriyor
 - 21 Yaratıcı drama yöntemi ile arkadaşlarının empati becerilerini geliştiriyor
 - 22 Yaratıcı drama yöntemi ile dersi günlük yaşamla ilişkilendiriyor.
 - 23 Yaratıcı drama yöntemi ile arkadaşlarını yaratıcı düşünmeye sevk ediyor
 - 24 Yaratıcı drama yöntemi ile ders boyunca arkadaşlarını aktif hale getiriyor
 - 25 Yaratıcı drama yöntemi ile arkadaşlarının özgüvenini artırıyor.
 - 26 Yaratıcı drama yöntemi ile dersi diğer disiplinlerle ilişkilendiriyor
 - 27 Yaratıcı drama yöntemi ile arkadaşlarının grup çalışmasına yatkın olmasını sağlıyor
 - 28 Yaratıcı drama yöntemi ile arkadaşlarının hayal gücünü geliştiriyor
 - 29 Yaratıcı drama yöntemi ile arkadaşlarının girişken olmalarını sağlıyor.
 - 30 Yaratıcı drama yöntemi ile arkadaşlarının bilgiye kendilerinin ulaşmalarını sağlıyor
 - 31 Yaratıcı drama yöntemi ile arkadaşlarının eleştirel düşüncelerini sağlıyor
 - 32 Yaratıcı drama yöntemini kullanırken bir problemle karşılaşınca ne yapacağını biliyor
 - 33 Yaratıcı drama esnasında farklı öğretim teknikleri (rol yapma, beyi fırtınası v.s.) kullanıyor
 - 34 Değerlendirme esnasında öğrencilerin tartışmalarına imkân veriyor
-

EK-10. Öğretim Üyesi İlknur ile Yapılan Görüşme

Araştırmacı: Merhaba hocam.

İlknur: Merhaba.

Araştırmacı: Ben Aydan Bahadır Nalçacı. Erciyes üniversitesinde fen bilgisi eğitim alanında yüksek lisans yapıyorum. Yaratıcı drama yönetiminin Türkiye'deki gelişimi ile ilgili bir araştırma yapıyorum. Bu çalışmanın fen bilimleri öğretmenlerine ve yaratıcı drama liderlerine faydalı olacağını ümit ediyorum. Bana görüşme süresince söyleyeceklerinizin tümü gizlidir. Araştırma sonuçlarını yazarken görüştüğüm bireylerin isimlerini kesinlikle rapora yansıtmayacağım. Bu görüşme iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm sizin demografik bilgilerinizle ilgilidir. İkinci bölüm ise araştırma amacına uygun olarak yaratıcı drama konusunda ki görüşlerinizi almaya yönelik sorulardan oluşmaktadır. Görüşmenin yaklaşık 30 dakika süreceğini tahmin ediyorum. Anlamadığın bir soru veya herhangi bir şey olursa lütfen söyleyin. İzinizle görüşmenin güvenilirliğini sağlamak için konuşmalarımızı ses kayıt cihazıyla kaydedeceğim.

İlknur: Evet.

Araştırmacı: Başlamadan önce bu söylediklerimle ilgili sormak istediğiniz var mı?

İlknur: Hayır yok.

Araştırmacı: Bu araştırmayı kabul ettiğiniz için teşekkür ederim. Hazırsanız sorulara başlayacağım.

İlknur: Başlayabiliriz.

Araştırmacı: Yaratıcı drama eğitimi aldınız mı?

İlknur: Evet aldım.

Araştırmacı: Nerede? Ne zaman?

İlknur: Çağdaş Drama Derneğinde 2003-2005 yılları arasında 6 aşamalı liderlik eğitimlik programını tamamladım. Ölçme değerlendirme ve yaratıcı drama ilişkisi üzerine tezimi yazdım ve liderlik sertifikamı çağdaşlık drama derneğinden aldım.

Araştırmacı: bu aldığınız yaratıcı drama eğitiminin size nasıl bir katkısı oldu?

İlknur: Yaratıcı drama eğitimi öncelikle öğretmenlik becerileri kapsamında biz kendi alanımdan örnek verecek olursam kuramdan uygulamaya diye tanımlarız bir kavramsal boyutu bir de uygulama boyutu. Kavramsal boyutunda yer alan genelleme, ilke, olguların öğretiminde daha anlamlı daha içselleştirilmiş kavram örüntülerinin etkili bir şekilde öğrenciye sunulmasında bana katkısı oldu. Ve özellikle onların öğrencilerin günlük yaşantı ile ilişkilendirmeleri konusunda verdiğim örneklerin sayısında çeşitliliğinde artış oldu. Sosyal beceriler anlamında hem sözel hem sözel olmayan iletişim becerilerimin geliştiğini düşünüyorum. Bana pozitif anlamında özellikle drama eğitimi etkin aldığım dönemlerde sağaltım amacı yani sağaltım niteliği de kattı psikolojime. Yani ruh halime de pozitiflik kattığını düşünüyorum. Böyle sıralayabilirim. Mesleki ve kişisel gelişimim diye sınıflandırabilirim aslında.

Araştırmacı: Aklınıza gelen başka bir şey var mı hocam?

İlknur: Bu artık ihtiyaçlar dediğimiz kendini gerçekleştirme basamağına doğru ilerlediğimizde kendi kişisel farkındalığımız artmasında u kendimi daha iyi donatmak için neler yapabiliyim sorusunu sormama daha çok vesile oldu yaratıcı drama eğitimi. Ve insanlarla daha pozitif ilişki kurmama.

Araştırmacı: Evet. Bu eğitim sürecinde hoşunuza gitmeyen durumlarla karşılaştınız mı? Aklınıza gelen şeyler var mı?

İlknur: Yok. Yaratıcı dramaya ilişkin hem arkadaş grubumu altı aşamada da hem değerlerim açısından olumsuz bir durumla karşılaşmadım.

Araştırmacı: Yaratıcı drama ile ilgili eğitiminize devam ediyor musunuz? Ne şekilde devam ediyorsunuz?

İlknur: Eğitime devam etmiyorum açıkçası yani eğitim olarak sayarsak ulusal ve uluslararası kongreler oluyor çağdaş drama derneğinin onlara daha çok destek amaçlı bazen düzenleme grubunda yer alıyorum bazen kendim seminer veriyorum ama hani ben ııı son en azından 3-4 yıldır kendim katılmadım öğrenci olarak diyebilirim.

Araştırmacı: Peki sizce yaratıcı drama ne demektir.

İlknur: Yaratıcı drama herhangi bir kavramı, olguyu, ilkeyi, genellemeyi çocuk oyunlarından da yararlanarak masalsi oyunlu süreçlerde canlandırma, doğaçlama işidir yaratıcı drama en genel haliyle.

Araştırmacı: Peki sizce hangi aşamalardan oluşuyor?

İlknur: Yaratıcı drama daha önce beş aşamadan oluşuyordu tanımına göre ama benim de son yıllardan beri 2003ten beri benimsediğim Ömer Adıgüzel'in yapmış olduğu bir tanımlama var giriş gelişme ya da giriş süreç değerlendirme gibi üç aşamadan oluşuyor.

Araştırmacı: Girmiş olduğunuz fen eğitimine dair derslerde drama etkinliklerini kullanıyor musunuz? Ne sıklıkta kullanıyorsunuz?

İlknur: Drama etkinliklerini kullanıyorum çünkü ben öğretim yöntemleri ile ilgili derslere daha çok giriyorum biraz da doktoramın program olması boyutuyla ve kavram öğretiminde yaratıcı drama etkinliklerine yer veriyorum. Özellikle de kavram yanılgılarına düşülen hususlara ilişkin.

Araştırmacı: Ne sıklıkta kullanıyorsunuz?

İlknur: 11 yani dönem içerisinde verdiğim ders yaratıcı drama ders seçmeli ders olarak veriyorum ama bunun dışında ki derslerde dönem içinde 4-5 kez kullanıyorum.

Araştırmacı: Peki yaratıcı drama yöntemini fen eğitiminde kullandığımız zaman nasıl bir öğrenme gerçekleşeceğine inanıyorsunuz?

İlknur: Bizim en temel amaçlarımızdan bir tanesi bilimsel süreç becerilerinin kazandırılması öğrenciye ve bununda en önemli ayağı da kavramların günlük yaşamla ilişkilendirilip anlamlı öğrenmeler gerçekleştirilmesi ve öğrendiğimiz içselleştirdiğimiz kavramları günlük yaşamda karşılaştığımız problemlerin çözümünde ya da doğada bir anlam kazandırma ilişki kurabilme süreci bunu da yaratıcı drama ile çok etkili bir şekilde kazandırdığıma inanıyorum öğrencilerimde bunu gözlemleyebiliyorum yaratıcı drama etkinlikleri sonunda. E ne şekilde diye söylediniz. Örneğin ısı ve sıcaklık kavramını ele alalım. Dersime en temel kavram yanılgısının tespitinde ve giderilmesinde bir kavramı ölçtüğü araçlar aracılığıyla öğrencilerimize kazandırabiliriz. Bu ölçme araçlarının çalışma prensiplerini yine o döneme ait bilim insanlarının o bilimsel yöntemi nasıl kullandıklarını doğaçlamalarını yani birer drama tekniklerini kullanmayı amaçlıyorum ama en temel kullandığım teknikler doğaçlama rol oynama drama yöntemine ait teknikler içerisinde. Doğaçlamalarını istiyorum o aracı nasıl tasarladılar hangi süreçlerden geçtiler hangi becerileri kullandılar hangi işlemlerden geçtiler bunları düşüncelerini ve bunları doğaçlama yöntemiyle aktarmalarını istiyorum süreçte de öğrencilerimin kavramsal yanılgıları var mı bunu tespit ediyorum ve gidermek için de giderildi mi bunun kontrolünü sağlayabiliyorum bu yolla

Araştırmacı: Yani şöyle diyebilir miyiz hocam empati yeteneklerini geliştirmiş oluyorum bu şekilde bir öğrenme sağlıyorum kalıcılığını sağlamış oluyorum ve bire bir kendileri yaptıkları için yaşantı kazandırmış oluyorum.

İlknur: Yaşantı kazandırmış oluyorum evet. 11 empati ve yaşantı kazandırmayı baskın olarak söyleyebiliriz birde biliş ötesi dediğimiz metakognitifler var yani öğrenmeyi öğrenme hangi öğrenme süreçlerinden geçtiler ben öğretmen adayları ile daha çok çalıştığım için ne tür öğrenme stilleri var daha sık nasıl öğreniyorlar bunların farkındalığını da yaratıcı drama ile çok etkili bir şekilde kazandırabiliyorum.

Araştırmacı: Fen eğitimi derslerinde kullandığınız yaratıcı drama etkinliklerini siz mi dizayn ediyorsunuz?

İlknur: Evet ben dizayn ediyorum.

Araştırmacı: Dizayn esnasında dikkat ettiğiniz noktalar neler oluyor?

İlknur: Öğrencinin hazırbulunuşluğuna hitap ediyor mu buna dikkat ediyorum yani öğrenci yaratıcı drama ile tanışmış mı tanışmamış mı bu belki ilk ölçütüm daha öncesinde 11 yani yaratıcı dramanın kavramsal olarak yada sürecin ne olduğunun farkında mı bunun dışında da tabii yaş düzeyine uygunluğa dikkat ediyorum 111 kazanımı kazandırıp kazandırmadığına amaca uygunluğa dikkat ediyorum ve tabii dediğim gibi öğrenciye sosyal duyuşsal olarak bu etkinliğe hazır mı buna dikkat ediyorum bazen kendini ifade etmede yada akran gruplarında cinsiyet ayrımında bir takım yani sorun demeyelim ama tereddütler olabiliyor. Bunlara dikkat ediyorum dikkat etmeye çalışıyorum.

Araştırmacı: Bugün ki uygulamamızda sadece bir erkek olduğu için grup oluşturma da buna dikkat etmediniz ama normalde olsa dikkat edeceğiniz noktalardan biri mi?

İlknur: Evet karma grup oluşturmak kesinlikle.

Araştırmacı: Bir de ders esnasında özellikle fark ettim farklı grupların oluşmasını sağlıyorsunuz yani her seferinde aynı grup değil de bireylerin dağılmasını sağlıyorsunuz.

İlknur: Evet evet bu da dikkat ettiğim hususlardan birisi atladım söylemeyi

Araştırmacı: Teşekkür ederim hocam. Fen eğitimi derslerinde kullandığınız drama etkinliklerini planlarken ve uygularken öğretmen adaylarına ne kazandırmayı amaçlıyorsunuz?

İlknur: Aslında bunu şöyle ayırıyorum ilk olarak kuramsal olarak kavramları anlamaları kavramsal beceriler kuramsal beceriler ikinci olarak sosyal beceriler sözlü ve sözlü olmayan beden kullanma derse karşı bir önyargısı varsa bunu tespit edip olumluya dönüştürmek için bir iç ve dış motivasyonlarını sağlamalarını hedefliyorum bunlar hedeflerim arasında yer alıyor.

Araştırmacı: Aklımıza gelen başka bir şey var mı hocam?

İlknur: Bire tabii.

Araştırmacı: Mesela grup dinlemelerini sınıflar arası.

İlknur: İş birliğine tabii tabii iş birliğine dayalı öğrenme arkan gruplarının hem kendi öğrenme hem de başka öğrenmelerinden sorumlu olmalarını iş birliği yapmalarını da hedefliyorum.

Araştırmacı: Mesela grupta bir öğrenci dönemin başında konuşamazken şimdi neden daha fazla oynamıyoruz şeklinde söyledi bu da biraz özgüvenlerinin daha fazla geliştiklerini de gösteriyor.

İlknur: Kesinlikle hocam motivasyon özgüven.

Araştırmacı: Yaratıcı drama yöntemine dair etkinlikleri hangi ortamda uyguluyorsunuz?

İlknur: Aslında çok mekân sınırlandırmaması yapmamaya çalışıyorum eğer dersim seçmeli dersimiz yaratıcı drama derslerimiz drama atölyesinde yapılıyor e bölümümüzde yer alan kurmaya çalıştığımız onun için özel bir mekân sağlanmış durumda ama diğer ben ders içerisinde yaptığım etkinlikleri kendi dersimde ortamı dizayn ederek uygulamaya çalışıyorum.

Araştırmacı: Peki bu ortamı dizayn ederken karşılaştığınız güçlükler neler olabiliyor?

İlknur: Güçlükler şunlar oluyor eğer sabit sıralı masalar varsa uygulamada alan sıkıntısı yaşıyoruz. Eğer değilse mobil sıralar varsa bu sefer öğrencilerimden yardım istediğimde öğrencilerimden çok ses dışarıyı rahatsız edebilecek durumda olabiliyor. Yaratıcı drama atölyesi dışında konsantrasyon daha bozulma bölümü var yani sınıf yönetimi sağlamam benim için daha zor olabiliyor bu gibi problemler bir de tabi materyal bulma konusunda bazen sıkıntı yaşayabiliyorum. Kostüm özellikle kostüm konusunda.

Araştırmacı: Peki şeyi soracaktım bu gibi güçlüklerin üstesinden gelebilmek için çözüm önerinizin ne olabiliyor? Cevapladınız aslında. Ya ortam değişikliği yapıyorsunuz ya da drama salonunu tercih ediyorsunuz böylesi bir sorunda sormak istediğim şeyde şuydu hocam materyalleri her zaman siz mi temin ediyorsunuz yoksa öğrencilerinizden de destek aldığınız oluyor mu?

İlknur: Aslında materyalleri her zaman biz temin ediyoruz. Yani büyük ölçüde biz temin ediyoruz. Öğrencilerimizden ancak şu gibi bir desteğimiz oluyor hani kullanmadıkları daha sonra evde değerlendiremedikleri materyalleri hani getirip burada değerlendirmek şeklinde ama hani o da yılda bir kez oluyor dolayısıyla özellikle spesifik bir etkinlik için materyal getirmelerini istemiyoruz biz sağlıyoruz.

Araştırmacı: Yaratıcı drama yöntemine dair etkinlikleri kullanırken daha çok hangi basamakları kullanıyorsunuz?

İlknur: Yani bunu seçmeli dersim için mi söyleyeyim yoka diğer yöntem dersler için mi?

Araştırmacı: Hepsini için ayrı ayrı.

İlknur: Evet yani zaten seçmeli dersimde tamamını uygulamaya dayalı çok az belki arada kuramsal bilgiler vererek serpiştirerek belki ama giriş gelişme sonuç şeklinde ilerliyor. Diğerinde ise diğer yöntem derslerinde ise aslında ben daha çok gelişme bölümünü uyguluyorum. Yani süreç bölümünü daha baskın uyguluyorum. Çünkü dersin gidişatı yapı mekân diğer durumlardan ötürü daha çok yani ağırlıklı olarak gelişme bölümünü uyguluyorum ve kısmi değerlendirme uyguluyorum.

Araştırmacı: Bir örnekle açıklayabilir misiniz hocam aklımıza gelen?

İlknur: Yani mesela biraz önce verdiğim örnek buna uygun. Konuyu ısı sıcaklık olarak ele aldığımızda ısı sıcaklığı bir öğretmen adayına nasıl etkili bir şekilde sunabileceğimi dair bir yöntem dersi veriyorum diyelim ben bunu eğer seçmeli derste olsam atölyede olsam işte buna ilişkin bir oyun çocuk oyunu ile ilişkilendirerek ısı sıcaklığı fizik hareketleri ile tanımlayabilirdim hareketlerini molekül hareketi ama normal yöntem dersinde işte öğrencilerimden direkt ısı sıcaklıkla ilgili aletleri düşünerek işte bunları nasıl tasarladınız çalışma prensibi ile ilgili hangi fizik kuralı ile açıkladınız gibi bunu bulan bilim insanının hayat hikayesini de düşünerek doğaçlayın canlandırın dediğimde normalde sadece gelişme bölümü oluyor ama dediğim gibi seçmeli dersimde olsa her aşamayı da layıkıyla yerine getirmeye çalışırım.

Araştırmacı: Şöyle anladım o zaman süre sıkıntısı olmadığı zaman bütün basamakları uygulayıp ...

İlknur: Evet aynen öyle süre ve mekân

Araştırmacı: Ama normal yetiştirmem gereken şeyler olduğunda süreç benim için daha önemli olduğu için dersimde öyle kullanıyorum.

İlknur: Evet

Araştırmacı: Peki yaratıcı drama yöntemini kullanırken hangi öğretim tekniklerini kullanıyorsunuz?

İlknur: En baskın olarak doğaçlama, rol oynama onun dışında rol içinde yazma, fotoğraf karesi, telefonla konuşma, sıcak sandalye, bilinç koridoru, dedikodu halkası, liderin role girmesi gibi teknikleri kullanıyorum.

Araştırmacı: Birkaç tanesini örnekle açıklayabilir misiniz?

İlknur: Tabii açıklayabilirim örneğin işte illaki fenden olması gerekiyor mu?

Araştırmacı: Oluşa daha iyi olur?

İlknur: Daha iyi olur. İmmm nasıl diyebilirim yani şimdi hemen fenle kurduğum heh evet diyelim ki çevre sorunları ile ilgili orman gezintisi yaptırıyorum öğrencilerime ardından şunu söylüyorum diyorum ki çevrenizde kurulan bir fabrika var işte o fabrika bulunduğunuz ilçeye bölgeye zarar veriyor bununla ilgili bir televizyon programı hazırlamanızı istiyorum diyorum ve bu anı doğaçlamalarını istiyorum. Ve daha sonra ben o televizyon programına konuk oluyorum yani onlar doğaçlama sırasındayken konuk olarak sıkıntılarımı dile getiriyorum role giriyorum örneğin telefonla bağlanıp çevre sorunları ile ilgili fabrikaların verdiği zararlarla ilgili bir bilgi veriyorum yetkiliye telefon görüşmesini kullanıyorum yine çevre bakanlığına ilçemizde oluşan sağlık sorunları ile ilgili bir dilekçe yazıyorum rol içerisinde yazmaya uyguluyorum yine çevre bakanlığında bir görevli yetkili olarak o fabrika ile ilgili bir karar oluşturma süreci olarak bir heyeti topluyorum bilinç koridoru oluştuyorum gibi

Araştırmacı: Çok teşekkür ederim. Yaratıcı drama yöntemini kullanırken hangi öğretim araç gereçlerini kullanıyorsunuz?

İlknur: Yani şöyle kalem kâğıt kullanıyorum çok. Tahtayı kullanıyorum tahta kalem fotoğraf kullanıyorum örneğin işte çevre sorunlarına ilişkin toprak kirliliği su kirliliği harap olmuş fotoğrafları bunun dışında işte cd ler kullanıyorum hareketli bir oyun oynatmak için ya da bir diyelim ki su taneciğinin yolculuğunu düşündüğümüzde rahatlama çalışmalarında rahatlatıcı relaxtion dediğimiz müziklerden kullanıyorum yani cd çalar cd gibi. Yani genel olarak bunları kullanıyorum.

Araştırmacı: Zaten bunları kullanırken ki şeyleri de açıklamış oldunuz ama öğretim araç gereçlerinizi bu yöntem içinde farklı örnekler vermek ister misiniz?

İlknur: Aşağı yukarı böyle kullanıyorum yani bir çevre sorunu anlatacaksam ya da duygu düşüncelerini öğrenmek isteyeceksem onlara hani toprak kirliliğine neden olmuş bir yer çevre şey su kirliliğinin olduğu bir yer hava kirliliğinin olduğu bir yer kesit veriyorum mesela işte bir su taneciğinin yolculuğunu yaşamaları için gözlerini kapattıklarında bir rahatlama müziği koyuyorum cd çalara gibi diyebilirim

Araştırmacı: Yaratıcı drama yöntemini kullanırken sizden kaynaklı güçlükler var mı? Varsa neler?

İlknur: Yani objektif bakabiliyor muyum bilmiyorum ama olmadığını düşünüyorum genellikle iletişim kendimden kaynaklı bir sıkıntı çok fazla yaşamadığımı düşünüyorum.

Araştırmacı: Peki yaratıcı drama yöntemi uygularken öğretmen adayı sayısı ve öğretmen adayı niteliği açısından karşılaştığınız güçlükler nelerdir?

İlknur: Öğretmen adaylarının sayısı açısından bu dersi çok fazla öğrenci almak istiyor ve özellikle hani 25 kişinin üstüne çıktığımızda atölye çalışmalarında güçlük yaşıyoruz yani konsantrasyon anlamında grup sayılarını oluşturup doğaçlamaları planlamada güçlükler yaşıyoruz. Öğretmen adayı niteliği açısından da şöyle yaratıcı drama ile karşılaşmamışsa öğrenci ıı konsantre olmada ilk 4-5 haftada sıkıntı çekiyor. Doğaçlamalar sırasında kendini ifade etmede güçlük yaşıyor olayın içine girmede güçlük yaşıyor yani işte sürekli güle yada işte olayın içinde olamama sürekli dışında olma gibi durumlarla sık karşılaşabiliyoruz.

Araştırmacı: Peki seçmeli dersinizin dışında normal derslerinizde zorunlu olan derslerinizde drama uygulamaları yaptığınızda reddedip katılmak istemiyorum diyen öğrencileriniz oluyor mu?

İlknur: Çok değil yani dönem dışında.

Araştırmacı: Bunlara tavrınız ne oluyor mesela?

İlknur: Ben özgür bırakıyorum açıkçası. Seyirci olarak kalmalarına çünkü hani yaratıcı dramada benim aldığım eğitime göre de ii kötü doğru yanlış gibi sınıflamalar olmadığı için hani fiziksel ve ruhsal halleri ve bunu olumlu olarak tutmak liderin görevlerinden bir tanesi olduğu için buna da inandığım için açıkçası çok zorlayıcı olmuyorum teşvik edici oluyorum ama hani öğrenci katılmamak için ısrarlıysa zorunlu da tutmuyorum.

Araştırmacı: Yaratıcı drama yöntemini uygularken zaman açısından çektiğiniz güçlükler var mı?

İlknur: Çok fazla değil yani belki mesleğin ilk yıllarında hem sınıf yönetimi açısından hem de zaman yönetimi açısından güçlükler yaşıyorum yetiştirememek adına atölyeyi zamanında tamamlayamamak açısından ama yıllar içerisinde artık çok fazla yaşamıyorum hani normalde optimum iki buçuk saat gibi düşünsek bir yaratıcı drama oturumunu hani ben bunu rahatlıkla bir buçuk saat içerisinde de kurgulayabiliyorum.

Araştırmacı: Peki yaratıcı drama yöntemini uygularken fen bilgisi öğretmenliği öğretim programından kaynaklanan güçlükler nelerdir?

İlknur: En büyük güçlük kazanım sayısının fazlalığı ve süre ve kazanım sayısı ilişkisi diyebilirim. Zaman konusunda yani çünkü süreçsel bir yöntem süreçsel teknikleri barındıran bir yöntem dolayısıyla tüm konulara uygulanması zaman açısından imkânsız. Tüm konulara uygulanabilir mi uygulanabilir çok emek ve uzmanlık ister ama biz tabi bir bütün olarak da bakıyoruz hani birazda şey farklı yöntem ve tekniklerin kullanılması da öğrenciyi zenginleştiriyor bu boyutu da var ama işte en büyük güçlük işte zamanla ilişkili

Araştırmacı: Süreç içerisinde anladığım kadarıyla öğretmen de aslında kendini bu noktada daha fazla geliştirebiliyor. Hem zamanı kullanma açısından hem de hangi konulara uygulayabileceği açısından. Peki sizce yaratıcı drama yönteminin olumlu yönleri nelerdir?

İlknur: Yaratıcı dramanın olumlu yönleri bireylerin dediğim gibi anlamlı öğrenmeler gerçekleştirmesin de Ausubel'in ıı öğrenme prensibine göre hazırbulunuşluklarının tespitinde, basitten karmaşığa doğru yapılandırma içeriğe yaratıcı dramanın çok önemli katkılarını görebiliyoruz. Sosyal beceriler anlamında öğrencilerin kendilerini toplum karşısında ifade etmeleri cinsiyet kavramının ortadan kalkması ve meslektaşlarına cinsiyet ayrımı olmadan bakabilmeleri konusunda çok önemli katkısını görüyoruz. Bunun dışında sözel ve sözle olmayan iletişim becerilerinin yıllar içerisinde geliştiğini gözlemleyebiliyoruz. Ve tabi ki kaygı duydukları ya da olumsuz tutum geliştirdikleri konulara kavramlara ya da disiplinlere zaman içerisinde daha olumlu tutumlar, dış motivasyon ve özgüven geliştirdiklerini görüyoruz.

Araştırmacı: Hem kişisel anlamda hem mesleki anlamda olumlu yönlerini sıraladınız peki sizce olumsuz yönleri var mıdır yaratıcı drama yönteminin?

İlknur: Bence yoktur. Yani hani çok detaylı bilgi sahibi değilim ben belki yeterince uzman kişiler tarafından uygulanmadığında yaratıcı drama yöntemi ya da tarz olarak kendi kişisel gelişimini tamamlamamış kişiler tarafından teknik olarak bilen kişiler tarafında uygulandığında sıkıntı yaşanabilir. Bir de psikodrama gibi daha spesifik sağaltım amaçlı tedavi amaçlı uygulanıyorsa yine uzmanlık kişisel özellikleri parantez içinde diyorum hani bunu tanılamak çok uygun değil de hani kişi tutum olarak yapı olarak hani bir öğretmen olarak söyledim kendi hayatına da uygulayan yapıdaysa hani çok aktif bir yönlü durumu canlandırmada fark ediyor ama kendisi hayatında agresif bakan biriye kendi çelişiklere sebebiyet verebilir bu tarz durumlar oluşabilir gibi söyleyebilirim

Araştırmacı: En önemli nokta bence bu eğitimi almış olması gereken kişiler bu eğitimde yetkin olmalı yani teknik olarak görüp sadece kitaptan uygulaması değil de bu konuda uzmanlığını en azından biraz eğitim yapmış olması gerektiğini düşünüyorsunuz.

İlknur: Evet hem detaylı eğitim alması hem de kendini kişisel anlamda donatması gerekebilir. Yaratıcı dramının birçok disiplinler arası olduğunu biliyoruz o yönlerden de kendini geliştirmiş olması gerekir ki başarı düzeyi yükselsin ya da olumsuz yanları sönebilsin.

Araştırmacı: Benim soracaklarım bu kadar sizin eklemek istediğiniz bunu da söylemek istediğiniz bir şey varsa

İlknur: Aslında yok gönlüm hakikaten çünkü sayıları az gerçekten liderlik eğitimini layığıyla veren kurumların sayılarının git gide çoğalmasını diliyorum. Aslında her öğretmenin alması gereken bir eğitim süreci bir yolculuk olduğunu düşünüyorum iyi bir öğretmen olma adına farkındalığın artması adına gitgide yaygınlaştırılmasını istiyorum yani bu konuda toplumsal sorumluluk projeleri ya da hizmet içi eğitimlerin bu bölümde yer almasını önerebilirim.

Araştırmacı: Tamam çok teşekkür ederim

İlknur: Rica ederim.

EK-11. Öğretim Üyesi Pelin ile Yapılan Görüşme

Araştırmacı: Merhabalar hocam nasılsınız?

Pelin: Merhaba.

Araştırmacı: Sorularıma başlayacağım.

Pelin: Hazırım.

Araştırmacı: Yaratıcı drama eğitimi aldınız mı? Nerde? Ne zaman?

Pelin: Yaratıcı drama eğitimi aldım. Öncelikle Ankara Üniversitesi'nde açılan bir hizmetçi eğitim kursuyla başladım. Bundan yaklaşık yirmi yıl önce. Daha sonra Çağdaş Yaşama Derneğinin 1. ve 5. aşamasına kadar süren yaratıcı drama eğitmenliği, öğretmenliği programını tamamladım.2006 yılından beri yaratıcı drama lideri olarak çalışıyorum.

Araştırmacı: Çok güzel. İıı bu aldığımız yaratıcı drama eğitiminin size ne gibi katkısı oldu?

Pelin: Yaratıcı drama eğitiminin hem kişisel hem mesleki anlamda hem akademik anlamda çok fazla katkısı oldu. Hacettepe Üniversitesi'nde ilk defa drama dersi açtım bundan on yıl önce. Burada drama odasının olmasını sağladık. Mesela drama odamız yoktu. Kolçaklı sandalyelerin kolçaklarını çıkarıp ya da sandalyeleri kenara alıp boş alan yaratıp dersleri yapardık. Kişisel anlamda da oldu. Kendi alanım değişti. Fen eğitiminde yaratıcı drama alanında birçok makale yazdım. İıı kendi çalışma alanım oluşmuş oldu bu şekilde. Farklı bir alana yönelmemde katkısı benim için bu oldu.

Araştırmacı: İıı peki bu eğitim sürecinizde hoşunuza gitmeyen durumlarla karşılaştınız mı?

Pelin: İıı tabii, çok olabiliyor ama bunlara ne şekilde yaklaştığımızı daha çok önemsedim. Yanlış olarak görmedim ama zaten yanlışların da doğruyu bir şekilde beraberinde getirdiğini gözlemledim. Ne gibi? Mesela bir haftalık kurslarla yaratıcı drama eğitmeni yetiştiren kurumlar olduğunu biliyorum. Hatta öğrencilerimden de sürekli bu konuda sorular geliyor. Ben de hayır gitmeyin bile demiyorum. Mesela gidenler daha sonra bir şekilde bunların hiçbir işe yaramadığını, bu eğitimin yetersiz olduğunu zaten kendileri yaşayarak öğreniyorlar. Aynen dramanın doğası yaşayarak öğrenme olduğu için ııı bu da kendi içinde bunu doğuruyor.

Araştırmacı: Bununla ilgisi o zamanlarda bile uzaktan eğitim drama şeyleri var.

Pelin: Evet. Uzaktan eğitim kesinlikle ben de duydum. Uzaktan eğitimle ilgili bir kurs vardı. İıı yaratıcı drama ve uzaktan eğitim bilmiyorum nasıl bağdaştırabiliriz ama bunu yaşayarak öğrenmek gerekir gene olmayacağını diye düşünüyorum.

Araştırmacı: İıı yaratıcı drama ile ilgili eğitiminize devam ediyor musunuz? Yani bununla ilgili hala eğitim...

Pelin: Eğitim sürekli sürekli. Çünkü ulusal-uluslararası seminerler oluyor. Mesela en son İzmir'de uluslararası seminere katılmıştım. Tinti Karpinen ile çalışmıştık. Daha çok oyunlar üzerine işte fen eğitimine ben oyunları uyarlıyorum. Ama onun farklı bir oyun anlayışı var. Bununla ilgili ondan eğitim almıştık. Sürekli ne varsa kendimi geliştirmek için güncel olan zaten ilgi alanım olduğu için sürekli beslenmemiz gerekiyor. Bence bunun bir diploması yok aslında. Yani bu yaşam boyu öğrenme dramada geçerli yaşam boyu öğrenme. Türkiye'de gelişen bir alan. Ve bunun sorumluluğunu da en iyi şekilde taşımamız gerektiğini düşünüyorum.

Araştırmacı: Peki sizce yaratıcı drama ne demektir?

Pelin: Yaratıcı dramanın bizim için genel 11 derslerimizde de kitaplarımızda da geçen bir tanımı var aslında. Ne yapıyoruz? Bir konuyu alıyoruz, bir üniteyi ele alıyoruz ya da bir kavramı ele alıyoruz. İşte bugünkü konumuz bilim insanlarıydı bununla ilgili bir grup çalışmasıyla gerçekleşen daha çok drama tekniklerinden rol oynama, doğaçlama gibi tekniklerin kullanıldığı, malzemelerimiz tamamen geçmiş yaşantılarımız olan, geçmiş yaşantılardan kaynaklı olarak atölyelerimizi yürüttüğümüz, derslerimizi yürüttüğümüz bir canlandırma çalışması olarak tanımlıyoruz. Özellikle canlandırmadır diye tanımı bitirmek bizim için önemli. Benim için çok önemli. Çünkü ben yaratıcı dramanın kalbinin buradan attığına inanıyorum. Canlandırmada attığına inanıyorum. Oyun oynamadan yaratıcı drama oturumu yapabileceğimize inanıyorum. Değerlendirme bazen ara değerlendirmelerle yapıp en son değerlendirme aşaması olmadan da yapabileceğimize inanıyorum. Ama bir canlandırma olmadan kesinlikle yaratıcı drama oturumu yaptık diyemeyiz. İnançım bu yönde.

Araştırmacı: Peki bu noktada yaratıcı dramanın hangi aşamalardan oluştuğunu düşünüyorsunuz desem?

Pelin: Şu anda bizim takip ettiğimiz üç aşamamız var. Hazırlık, canlandırma, değerlendirme. Daha önceki ısınma, oyun, ııı doğaçlama, değerlendirme ve oluşum şeklinde beş aşaması vardı. İnci San'ın takip ettiğimiz. Daha sonra Ömer hocamızın alana ortak dil olarak kazandırdığı üç aşamayı yıllardır takip ediyorum.

Araştırmacı: Girmiş olduğunuz fen eğitimine dair derslerde hangi drama teknikleri etkinliklerini

kullanıyorsunuz? Ne sıklıkla kullanıyorsunuz?

Pelin: İıı sık sık kullanmaya çalışıyorum. Genel biyoloji dersi veriyorum mesela bu dönem. Her dönem farklı derslerim olabiliyor. Bu dönem genel biyoloji dersi verdim. Biyolojide canlılarla ilgili konularda daha çok rol kartlarını kullandım örneğin. Onun dışında doğaçlamalar kullandım. Fotoğraftan doğaçlamalar kullandım. Resimler çizdirip bununla alakalı doğaçlamalar yaptırđım. Çoklu zekâ kuramı ile ilgili yaratıcı dramayı birleştiren bununla ilgili çalışmalar çok yapıyorum. Grup çalışmaları, her bir gruba işte öykü yazdırma, şarkı besteleme, şarkı sözü, şiir yazdırma, bulmaca çözdürtme gibi farklı zekâ alanlarına yönelik drama ve çoklu zekâyı birleştirerek ııı biyoloji derslerinde çok fazla etkinlik kullanıyorum. Ayrıca drama dersim var. Drama dersinde direk fen eğitimine girmiyorum. Dönem boyunca sadece drama, temel drama şeklinde oluyor. Fakat dönem sonunda birkaç derste fen eğitiminde kullanılabilir olduğunu görüyorlar. Fakat bu da ucu açık bir eğitim olduğunun farkına varıyorlar ve genelde devam ediyorlar drama dersi alan öğrencilerim. Drama ya devam ediyorlar. Hayatlarının bir parçası haline geliyor. Şu anda sadece fen öğretmeni olmayıp drama öğretmenliği yapan bile bizim Hacettepe'den mezun çok kişi var.

Araştırmacı: İıı peki yaratıcı drama eğitiminin fen öğretiminde kullandığınız zaman nasıl bir öğrenme gerçekleşeceğine inanıyorsunuz?

Pelin: Kalıcı bir öğrenme, etkili bir öğrenme ve anlamlı bir öğrenme. Çünkü daha önce bildikleri her şeyi ilişkilendiriyorlar yeni bilgiyle. Ayrıca birçok kavram yanlışları ortaya çıkıyor. Özellikle drama teknikleri kullandığımızda kavram yanlışlarını çok net görebiliyoruz. Bir bilinç koridorunu özellikle kavram yanlışsı nedir diye de kullanıyorum ben. Bilinç koridorunda bir kavram veriyorum. Kütle ve ağırlık hakkında herkes fikrini söylüyor. Orda ortaya çıkan kavram yanlışsında ertesı derste giderici çalışmalar yapabiliyorum. Bu anlamda çok etkili olduğunu da düşünüyorum. Özellikle kavram öğretimi, kavram yanlışları ve anlamlı öğrenme için çok önemli.

Araştırmacı: Peki fen eğitimi derslerinde kullandığınız yaratıcı drama etkinliklerini siz mi dizayn ediyorsunuz?

Pelin: Evet.

Araştırmacı: Dizayn esnasında dikkat ettiğiniz noktalar nelerdir? Örneğin; yaratıcı dramanın basamakları mı önceliğiniz, fen bilgisi öğretmen adaylarının gelişim özellikleri mi?

Pelin: Hepsı. Hepsine dikkat ediyorum. Özellikle grubun tabi ki ön bilgileri, kim oldukları benim için her zaman daha önemli. Öğretmen adaylarıyla genellikle çalışıyoruz. Hatta onlarla ilgili bazı bilgiler de topluyorum ne tür çalışmalar yapabileceğime dair. Dönem başlarında mutlaka onları tanımaya yönelik çalışmalar yapıyorum. Bunun dışında ııı fen eğitimindeki içerik benim için önemli. İçeriğe uygun hem hazırlık hem canlandırma hem değerlendirmede ilişkili çalışmalar seçmeye özen gösteriyorum. Buna çok dikkat ediyorum. Yani etkinlikler havada hiçbir zaman kalmıyor. Hazırlıkta yaptığım bir oyundaki çalışmayı mesela canlandırmada kullanabiliyorum ya da bugünkü gibi gördüğünüz gibi puzzle tekniğı ile değerlendirmede bütün parçaları birleştirebiliyorum şeklinde kullanıyorum.

Araştırmacı: Evet. Fen eğitimi derslerinde kullandığınız drama etkinliklerini planlarken ve uygularken öğretmen adaylarına neleri kazandırmayı amaçlıyorsunuz?

Pelin: Öğretmen adaylarına temel drama becerileri, kavramları, dramanın ne olduğu, fen eğitiminde kullanılabilir olduğunu bile fark etmeleri bu en büyük kazanımlarından bir tanesi oluyor. Bunun dışında sosyalleşmeleri çünkü bazen kendini ifade edemeyen öğrenciler olabiliyor. Dramayla bunu çözdüklerini söylüyorlar. Öğretmen olacakları için de bu sosyalleşme, iletişim becerilerinin gelişmiş olmasını da çok önemsiyorum. Bu anlamda en büyük kazanımın öğrencilere bu olduğunu düşünüyorum.

Araştırmacı: Peki yaratıcı drama yöntemine dair etkinliklere hangi ortamlarda uyguluyorsunuz?

Pelin: Sınıf ortamı ya da atölye ortamı.

Araştırmacı: Yaratıcı drama yöntemini uygularken ortamlarla ilgili karşılaştığınız güçlükler nelerdir mesela?

Pelin: Şu anda bir güçlük yaşamıyoruz ama eskiden drama odamız yoktu. Mekânda sıkıntı yaşıyorduk ama amfi bile olsa biz drama eğitimimizi tamamladık. İki yüz kişiyle bile drama eğitimi verdiğimi biliyorum amfide.

Araştırmacı: Peki mesela bu güçlüklerin üstesinden gelirken çözüm ve önerileriniz nasıl oluyordu?

Pelin: Çözümüm mesela kişi sayısı çok fazlaysa sırayla canlandırma mı yapacağız sırayla ya da ikiye bölüp oyun mu oynayacağız aynı anda yüz kişiye beşe bölüp yirmişer kişi onlar kendi aralarında oynuyordu sonra paylaşımlar yapıyorduk şeklinde olabiliyordu. Tabi çok çözümler var. Bu çözüm odaklı olmak en büyük çözüm.

Araştırmacı: O işte drama odam yok, drama yapamam değil de burada nasıl drama yaparım şeklinde düşünürüz.

Pelin: Kesinlikle drama her yerde her ortamda rahatlıkla yapılabilir. Buna inanarak da çözüm odaklı düşününce her şey çözüldü.

Araştırmacı: Evet. Yaratıcı drama yöntemine dair ııı biraz önce uygulama basamaklarından bahsettiniz ama kullanırken daha çok hangi basamakları kullanmaya özen gösteriyorsunuz? Biraz önce canlandırma

benim için en önemli demiştiniz ama tekrar değinmek istiyorum.

Pelin: Canlandırma çok önemli. Canlandırmada da olabildiğince tamam rol oynama, doğaçlama bizim için yetiyor farklı bir teknik kullanmaya gerek duymuyoruz ama fen eğitiminde ben çok kullanıyorum. Fen eğitiminde özellikle çünkü on ikiden vurduğumu hissediyorum mesela bazı konularda.

Araştırmacı: Kullanırken ısınma ve şey diğer aşamaları hepsinde kullanıyorsunuz ama canlandırma benim için daha önemli diyorsunuz.

Pelin: Daha önemli evet.

Araştırmacı: Yaratıcı drama yöntemini kullanırken hangi öğretim yöntem ve tekniklerini kullanıyorsunuz? Örneğin; rol oynama.

Pelin: Beyin fırtınasını kullanıyorum. Soru-yanıt kullanıyorum. Yeri geliyor dramtizasyon kullanıyorum. Drama tekniklerinin tamamını zaten kullanıyorum. Genellikle drama derslerinde bu tür teknikleri kullanmış oluyorum. Tartışma yönteminin de tekniklerini kullanabiliyorum. İşte kar topu tekniği gibi vızılı grupları gibi,66 gibi farklı tartışma tekniklerini derslerimde çok kullanıyorum. Panel gibi, açık oturum gibi.

Araştırmacı: Evet. Bu teknikleri yaratıcı drama etkinliklerinin içinde nasıl kullanıyorsunuz? Bir tane örnek verebilir misiniz?

Pelin: Mesela bugünkü dersimizle ilgili olsaydı ıııı bilim insanların yaşadığı zorluklarla ilgili bir panel olabilirdi bir değerlendirme çalışması olarak panelle bitirebilirdik. Gibi.

Araştırmacı: Evet.

Pelin: Ya da her canlandırma grubuna bir tane teknik verip bu teknikle canlandırmanızı planlayın gibi.

Araştırmacı: Evet.

Pelin: Anlatabildim mi?

Araştırmacı: Evet, anladım. ıııı yaratıcı drama yöntemini uygularken hangi öğretim araç gereçlerini kullanıyorsunuz?

Pelin: Her şeyi kullanabiliyoruz. Her şeyi. Yazılı materyaller de olabiliyor bu. Kostümleri çok kullanıyoruz. Bugün kullanmadık biraz ıı akıştan dolayı da oldu ama her şeyi farklı amaçlar için de kullanabiliyoruz. Bir telefonu telefon olarak da kullanabiliyoruz baston olarak da kullanabiliyoruz. İşimize yarayan önceden eğer getirmem gerekiyorsa getirdiğim araç gereçler de olabiliyor. Ya da sınıf içerisinde müziğimizde oluyor ıııı müzik de çok kullanıyoruz.

Araştırmacı: Bu araç gereçleri yöntem içerisinde nasıl kullanıyorsunuz? Örnek verebilir misiniz bir tanesine mesela?

Pelin: Araç gereçlere ıı mesela canlandırma konumuza da bağlı. Direkt nesne odaklı da olabilir canlandırmalarımız. O zaman gruplara nesne de verebiliriz mesela.

Araştırmacı: Evet.

Pelin: ıııı o nesnelere yola çıkarlar. Sonra bütün nesnelere birleştirilerek tüm grupla canlandırma şeklinde de bitirebiliriz canlandırmamızı. ıııı ya da imgesel de olabilir yani kullanmak durumunda da değiliz. Kullanıyormuş gibi yaptıkları durumlarda oluyor.

Araştırmacı: Örneğin mesela kostüm varken de kullanabiliriz diyorsunuz ama kostümsüz de dramayı yapıp varmış gibi de canlandırabiliriz.

Pelin: Evet, aynen öyle.

Araştırmacı: Yaratıcı drama yöntemini uygularken sizden kaynaklı güçlükler var mı? Varsa nelerdir?

Pelin: İmmmm benim yaşadığım kişisel olarak pek olmuyor kendim üstesinden gelmeye çalışıyorum ama bu alanda çalışan diğer arkadaşlarımdan genellikle duyduğum işte fizikte kullanımın çok zor olduğu ya da matematikte kullanımının çok zor olduğu ya da kullandım diyor mesela öğretmen ya da öğretmen adaylarımız. Baktığımızda ders planına yaratıcı drama yöntemi değil ama bir eğitsel oyun kullandığını görüyoruz ya da sadece bir oyuna yaratıcı drama denildiğini görebiliyoruz. Planlarımızda bunu oluşturmak bazen zaman alabiliyor. Handikap nedir dersek. Çünkü emek gerekiyor gerçekten iyi bir yaratıcı drama programı oluşturabilmek için bir ders için bile öğretmenin ciddi bir emek vermesi gerekiyor drama öğretmenin. Özellikle fen eğitimi öğretiminde kullanırsa. Çünkü fen eğitiminde hem konuya hâkim olacak, iyi bir araştırma yapacak. İşte hep bugünkü örnekten bahsediyorum bugünden bahsediyorum izlediğimiz için. Bugünün konusunu ben araştırmak için okumadığım kaynak kalmadı. Ulusal, uluslararası bütün kaynakları hemen hemen taradım. Özel kitaplar vardı, bilim insanlarıyla ilgili kitaplar vardı. Hepsini okudum. Bu büyük bir proje bu arada. Bilim insanları projesi benim bitirme projemdi. Bunu da çok kişi istiyor benden. Genelde uygulamadığım gruplarda bir kere de olsa uygulamayı tercih ediyorum. Çünkü bilim tarihine merak uyandırması açısından birçok kolejde mesela arıyor beni bu projeyi görenler. Ve istiyorlar bilim insanlarıyla ilgili özel olarak bu konuya çok talep oluyor. Bence çok çok da etkili bir yöntem olduğunu düşünüyorum.

Araştırmacı: Peki yaratıcı drama yöntemini uygularken öğretmen adayı sayısı ve öğretmen adayı niteliği açısından karşılaştığımız güçlükler nelerdir? Sadece fen bilgisi alanında yapmıyorsunuz sanırım diğer branşlara da...

Pelin: Mevcut sayımız azsa ki biz drama dersinde kontenjanımız var. Yirmi beşi geçmiyor. O yüzden bir sıkıntı yok ama genel biyoloji dersim elliden daha fazla kişi sayısı. Orda daha az kullanıyorum o zaman. Farklı yöntemlerde kullanıyorum. İnanı bu yöntemlerden biri de yaratıcı drama oluyor. Bütün derslerimi yaratıcı drama ile işlemiyorum. Eğer grup sayısı otuzdan fazlaysa. Otuzdan az ise bütün dersi yaratıcı drama yöntemini kullanıyorum. Genel olarak yaklaşımım, uygulama bu şekilde.

Araştırmacı: Sadece sayı olarak mı sorun yaşıyoruz, öğretmen adaylarının niteliği sizin için sıkıntı yaratıyor mu?

Pelin: Tabi, değişiyor. Tabi ki dönemden döneme değişiyor. Hep bu seneye ben özgü konuştum. Yoksa çok geniş tabi ki bunun kapsamı. Ama bu sene mesela giderek daha farkında bireyler gelmeye başladı. Daha ne istediğini bilen mesela seçmeli ders olması da gerçekten isteyenler geliyor bu dersi alıyor seçmeli dersi. O yüzden hiçbir sıkıntı yaşamıyorum. Ama biyolojide dediğimiz gibi konuya çok hâkim olmadıkları için öncelikle konunun da bir kapsam olarak aktarılması gerekiyor. Bir bu sorumluluk var bir yaratıcı drama yöntemine en uygun şekilde kullanmaya yönelik çalışmak var. Bu anlamda sıkıntı yaşayabiliyoruz tabi ki.

Araştırmacı: Evet. Yaratıcı drama yöntemini uygularken zaman açısından sıkıntı yaşıyor musunuz? Biraz önce plandan bahsettiniz. Planlarınızı doğru yaptığınızda yetiştirmek gibi bir sıkıntınız olmuyordur sanırım.

Pelin: Evet. Şimdi tabi yılların deneyimi olunca yedek planlarımız oluyor yani o anda ortaya çıkan planlarımız oluyor tamam bir kurgum kesinlikle oluyor derse girmeden önce ders planım oluyor ama bunun dışında artısı eksisi o anda bile eklediğim çok çalışma olabiliyor. Sonradan gidip bunu plana ekleyebiliyorum. Süreyi genelde ayarlayabiliyorum. Eskiden ayarlamadığım zamanlar oluyordu işte ders saati bitiyordu hala canlandırmalar bitmiyordu. Ama şu an da mesela işte beş dakika mı beş dakika veriyorum. İşte yedi dakikayı geçmiyorum. Süremiz azsa üçer dakika veriyorum hem hazırlık süresi hem canlandırma süresi. Hem uzun sürüyorsa uyarıyorum. O yüzden zaman açısından bir sıkıntı yaşamıyorum. Ama şunu kastediyorsanız ünitenin konunun içeriğini işlemek açısından değerlendiriyorsanız işte o yüzden genel biyolojide aktarmam gereken içerik çok fazla olduğu için her derste kullanmamamın nedeni de bu zaten.

Araştırmacı: Evet. Dramayı kullandıkça zaman konusunda yönetimi daha iyi yapmaya başladığımızı söylüyorsunuz.

Pelin: Evet. Bir saatte bazen üç saatte teorik anlattığımızı daha kolay da anlatabiliyorsunuz. Konudan konuya değişiyor. Yani en iyi yöntem drama mı? Hayır, değil. Bütün yöntemler bazı konularda en iyi yöntem olabiliyor.

Araştırmacı: Evet. Yaratıcı drama yöntemini uygularken fen bilgisi öğretimi öğretim programından kaynaklanan güçlükler var mıdır? Nelerdir?

Pelin: Tabi ki olabiliyor. Farklı düzeylerde mesela bazen altıncı sınıfa özgü bir konu mu seçiyoruz burada görüyoruz ki aslında uygun olmadığını görebiliyoruz. Zaten fen programı çok değişken hala değiştiği için o yüzden sabit evet sekiz değişti sürekli olarak değişiyor. Doksan sekizde işte fen bilgisi öğretmenliği sekiz yıl olduktan sonra zorunlu eğitime geçildikten sonra yaklaşık altı yedi kere program değişikliği yaşadık ama biz olabildiğince programa entegre etmeye çalışıyoruz yöntemimizi. Ama dediğimiz gibi spiral yaklaşım kullanıldığı zamanlarda bazen öğrencilerin daha önceden bilmesi gereken bilgileri hiç bilmeden geldiklerini gözlemleyebiliyoruz. O yüzden o bilgiye kavram yanılgısı varsa değiştirip devam edebilmek ya da bazen hiç bilmiyor olabiliyor.

Araştırmacı: Fen bilgisi öğretmenliği programı da değişti değil mi? Sürekli bu doksan sekizden beri

Pelin: Etkiliyor tabi. Çok büyük değişme olmadı ama değişiyor.

Araştırmacı: Son olarak sizce yaratıcı drama yönteminin olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?

Pelin: Olumlu yönlerini saydım aslında. Çok fazla. İnanı neler olabilir işte zaman kazanmak açısından diğer yöntemleri kendi içinde barındırma belki de ifade etmemişimdir. Drama yöntemi kendi içerisinde birçok yöntem ve tekniği aslında içinde barındırıyor. Bu gerçekten çok zenginleştirici bir öge. Onun dışında farklı yaş gruplarına hitap edebiliyor. Yani ilkökul öğrencileriyle de ın işte emekli öğretmenlerle de çalışabiliyoruz aynı konuda ve karma gruplar oluşturulmasında çok etkili.

Araştırmacı: Evet, her yaş grubuyla çalışılabildiği gibi yaş gruplarıyla da birbirine kaynaştırılabilir. Yani ın farklı yaş grubundaki insanları da bir araya getirmede drama etkili olabiliyor.

Pelin: Kesinlikle. Ben mesela yıllarca bütün üniversiteye açtım dersi. Mühendislikten, tıptan çok farklı karma gruplar oldu. O gruplar hala der ki hocam o ders gibi ders yoktu çünkü hala görüşüyorlarmış mesela. Çünkü herkes biliyorsunuz çok ayrı okuduğu için buradaki öğrencimiz iktisattaki hiçbir öğrenciyi tanımadan mezun olabiliyor. Oysaki bu da inter disiplinleri dediğimiz disiplinlerarası iletişim etkileşimi sağlama açısından da çok etkili. Bence bu şekilde programların bazı programların değişmesi bile iyi olabilir.

Araştırmacı: Sadece ın eğitim fakültesinde değil de birçok alanda kullanılması gerektiğini...

Pelin: Evet, birçok alanda. Oryantasyon programlarına ekledik yaratıcı dramayı.

Araştırmacı: Evet.

Pelin: Bu anlamda mesela üniversitede bir tane ders vardı Üni 101. Üniversiteyi ilk kazananlar önce o dersi

alıyor. Daha dersleri başlamadan. Üniversiteyi geziyorlar, kütüphaneyi geziyorlar, orda iletişim çalışmaları oluyor ama orda biz drama eğitimi de verebiliyoruz.

Araştırmacı: Peki biz hep olumlu yönlerinden bahsettik. Olumsuz olarak aklımıza gelen?

Pelin: Benim için olumsuz yön yok gibi inanın. Yok gibi. Zaten hiçbir şeye olumsuz bakmayan insan olarak dramayı da çok seviyorum. Ve şunu da gözlemledim. Bir yirmi yıl önce buradaki hocalarımız biz drama çalışıyorduk ama ııı dramanın burada kullanılabilir olacağını düşünmüyorlardı. Gürültüden rahatsız oluyorlardı. Üffff gene oyun oynuyorlar diyorlardı tarzında şu an onların bile yaklaşımının değiştiğini görüyorum.

Araştırmacı: Evet.

Pelin: Hı hı. O yüzden her şeyi doğru-yanlış, olumlu-olumsuz diye ayırmıyorum ben hayatımda. Geliştirilebilir çünkü farklılıklardan daha iyisi doğar her zaman. O yüzden tabi ki oluyordur olumsuz yanları da. Bazen çok gürültü mü oluyor yan sınıflar etkileniyor bu da bir olumsuzluk sonuçta.

Araştırmacı: Evet.

Pelin: Tabi ben öyle nitelendirmesem de.

Araştırmacı: Bizim açımızdan değil de başkasının açısından olabilir.

Pelin: Evet. Başkasının açısından gürültülü çalışmalar olabiliyor. Tehlikeli durumları önlüyoruz genelde. Çünkü fen eğitiminde çok oyun oynatmıyorum. Yani bir tane oyun oluyor genelde. Çok hareketli o yüzden. Zaten söylüyorum önce kendinizi koruyun, arkadaşlarınızı koruyun, mekânı koruyun ama duyuyoruz şu anda ııııııı şu anda değil ama geçmişte pencereden uçanlar falan olmuştu farklı derslerde. Ayağımı kıranlar oldu, düşenler oldu. Ama artık bunlar aşıldı, bunlar hep eskiden. Deneyim çok önemli.

Araştırmacı: O zaman uyguladıkça deneyim kazandıkça olumsuzluklarında önüne geçmek mümkün.

Pelin: Kesinlikle. Deneyim çok önemli.

Araştırmacı: Çok teşekkür ederim hocam zaman ayırdığınız için, çok sağ olun

Pelin: Ben de çok teşekkür ederim.

EK-12. Öğretmen Nazan ile Yapılan Görüşme

Araştırmacı: Yaratıcı drama eğitimi aldınız mı? Ne zaman ve nerede aldınız?

Nazan: 2007'den itibaren hala eğitimler devam etmek koşuluyla Ankara Çağdaş Drama Derneği'nden

Araştırmacı: Peki bu aldığınız yaratıcı drama eğitimi size nasıl bir katkı sağladı?

Nazan: Her şeyden önce insani ilişkilerim de çok fark etti. Bir eğitimci olarak insani ilişkilerimi pozitif yönde düzenledi. Farklı bir boyuttan bakmayı öğrendim, dramanın içine girdiğim noktadan itibaren. Kötü bir zamanda tanıştım dramayla, bireysel olarak. Çok geliştirici oldu benim için, resmen yeni bir ufka kapı aralayan bir şey oldu drama.

Araştırmacı: Mesleki anlamda mı kötü yoksa kişisel olarak mı?

Nazan: Kişisel anlamda. Mesleki anlamda ise başta çok heyecanlandım. Öğrendiğim her şeyi hemen sınıfta uygulayıp hemen çocuklarla daha iyi öğreneceğiz daha iyi yapacağız daha iyi kalıcı olacak diye büyük bir heyecanla başladım. Zaten drama da geri dönütler de o şekilde. Yeni dramaya başlayan arkadaşların fikri de bu. Daha sonra biraz rutine oturup normalleşiyorsunuz. Ama o ilk heyecanı yaşadığınız öğrenciler de sizin için özel kılıyor. Benim için öyle olmuştu.

Araştırmacı: Peki bu eğitim süresince hoşunuza gitmeyen durumlarla karşılaştınız mı?

Nazan: yapısal olarak bir hoşnutsuzluktan değil ama mesela örtük duygularınız yüzeye çıkıyor. Bununla karşı karşıya kalmak biraz olumsuz etkisi olabiliyor. Ama yapısal anlamda çok olumsuz bir şey yaşamadım.

Araştırmacı: Peki yaratıcı drama ile ilgili eğitiminize devam ediyor musunuz?

Nazan: Şu an da eğitimci olarak devam ediyorum. O da bence bir eğitim, çünkü bende bu sefer gruplarımdan katılımcılarımdan bir şeyler öğreniyorum. Ama biz dernek olarak bir yerde bırakmıyoruz. Sürekli lider durumundayım şimdi. Liderlerin kendini geliştirme, ortak bir paylaşımda buluşma veya yaptıklarını paylaşma gibi toplantılarımız oluyor. Konulu atölyelerimiz oluyor. Her yıl liderler buluşması oluyor. Onda sürekli geliştirici birtakım şeyler paylaşılıyor. Uluslararası seminerler oluyor. Elimden geldiğince onlara katılmaya gayret ediyorum. Dışarıdan gelen eğitimci bu orada nasıl yapıyorlar, neler katabilirim gibi, yani bir duru hakkı yok.

Araştırmacı: en son katıldığınız bir eğitimi hatırlıyor musunuz?

Nazan: Evet. Yine derneğin beni etkileyen bir şeyi olmuştu. Muğla Uluslararası seminerinde bir Alman drama liderinden bir atölye çalışması yapmıştık. Küçük bir hikâye üzerinden alınan yapılan bir çalışmaydı. Çok hoştu. Yine Norveç'ten gelen başka bir uluslararası seminerde bir öğretim üyesinin oradaki yerel bir destandan yola çıkılarak yapılan bir çalışmaydı. Mesela uzun zaman geçmesine rağmen halen bunu hatırlıyorum. Bunlar çok geliştirici oluyor.

Araştırmacı: Girmiş olduğunuz Fen Bilgisi derslerinde drama etkinliklerini kullanıyor musunuz?

Nazan: Özellikle değerlendirme etkinliklerinde çok yararlanıyorum dramadan.

Araştırmacı: Burada kullanabiliyor musunuz?

Nazan: Çok sıklıkla kullanamıyorum. Bize dayatılan bir müfredat derdimiz var. Fen Bilgisi müfredatında özellikle 6.sınıflarda, bu sene 5 ve 6. Sınıfları okutuyorum. Resmen bir ansiklopedi ders kitabımız. Elinizdekiler çocuk, oyun çağında bir çocuk. Artık erken başlıyor çocuklar okula biliyorsunuz. Biz bu ansiklopediyi yıl sonuna kadar o çocuklarla bitirmek zorundayız. Dolayısıyla bu tip şeylerde arada bir çocukları mutlu etmek anlamında birtakım etkinlikler yapıyorum. Çok sık kullandığım bir enerji topu var. Onu değerlendirmede devamlı yapmaya çalışıyorum. Bir çağrışım etkinliğinden yola çıkarak bir şeyler yapmaya çalışıyorum. Mesela kavramları yerleştirmek anlamında çağrışım etkinliklerinden kendilerinden kavramlar alarak birtakım yerlere ulaşmaya çalışıyorum. Ama tam bir oturum anlamında çok özel olmuyor, programdan dolayı. Sınıfların yerleşim planının uygun olmaması, okulumuz çok kalabalık bir okul değil, belki uygulanabilir. Ama bu sefer öbür taraftan yetiştirmemiz gereken yıllık planı kaçırmış oluyorsunuz.

Araştırmacı: Peki yaratıcı drama yöntemini Fen Bilgisi derslerinde kullandığınız zaman nasıl bir öğrenme gerçekleşeceğine inanıyorsunuz?

Nazan: Yaratıcı drama bir yapılandırmaca programa oturtulduğu için çocuklara siz hazır bilgi vermiyorsunuz. O bilgiye kendisinin ulaşmasını istiyorsunuz. Dolayısıyla bu bilgiye kendileri ulaştığı için onlarda kalıcı oluyor. Diyelim ki basit bir konuda o konunun özelliklerini çıkarttım sıralamak istiyorum. Bunu bir oyun haline getirip çocuğa söylediğiniz anda bir şekilde sürekli altını doldurduğunuzda onları çıkarıyor. Ulaşmak istediğinize ulaşıyorsunuz. Birazcık sabrettiğinizde ulaşabiliyorsunuz.

Araştırmacı: Yani bilgiye çocuk kendisi ulaşmış oluyor ve kalıcı bir öğrenme sağlanmış oluyor.

Nazan: Kesinlikle

Araştırmacı: Fen Bilgisi derslerinde kullanmış olduğunuz yaratıcı drama etkinliklerini siz mi dizayn ediyorsunuz? Planlarınızı siz mi yapıyorsunuz?

Nazan: Evet.

Araştırmacı: Dizayn esnasında dikkat ettiğiniz hususlar neler oluyor?

Nazan: Tam bir program çıkarmaya çalışıyorum. Hazırlık ısınmanın, canlandırmanın, değerlendirmenin veya ara değerlendirmelerle geri dönütlerimi alabileceğim tam bir oturum yapmaya çalışıyorum.

Araştırmacı: Yaratıcı dramının basamaklarına dikkat ediyorsunuz. Öğrencilerin gelişim özelliklerini dikkate alarak program yapıyorsunuz.

Nazan: Kesinlikle. Hem gelişim özelliği hem bizim şu an da diyelim benim işlediğim konuya, çocuk için uygun mu bu, onu daha çok zorlayacaksa farklı bir eğitim yöntemi de kullanabiliyorum.

Araştırmacı: Peki Fen Bilgisi derslerinde kullandığımız drama etkinliklerini planlarken, uygularken öğrencilerinize neleri kazandırmayı amaçlıyorsunuz?

Nazan: Önce onlarda iletişim etkileşim olsun istiyorum. Birbirlerine saygı duymalarını istiyorum. Bu yaş çocuklarında çok sık rastlanılan bir şeydir. İşte pat diye lafa karışmak veya birinin söylediğini tekrar kendisi söylemiş gibi aynı şeyi söylemek gibi şeyler çok olur. Birbirine saygı duyup onun düşüncelerini önemser olmasını istiyorum.

Araştırmacı: Yaratıcı drama yöntemine dair etkinliklerini hangi ortamlarda uyguluyorsunuz?

Nazan: Sınıf ortamında, artı bizim çok amaçlı salonumuz var. Eğer grup biraz kalabalık olacaksa orayı kullanabiliriz.

Araştırmacı: Sınıf ortamını sıraları kenara çekerek mi ayarlıyorsunuz?

Nazan: Laboratuvarımız bu iş için biraz daha uygun gördüğümüz gibi, bu bizim Fen laboratuvarımız. Buradaki alanımız daha ekonomik o anlamda burası da olabiliyor.

Araştırmacı: Ama okulun bir drama atölyesi yok değil mi?

Nazan: Maalesef.

Araştırmacı: Yaratıcı drama uygularken ortamla ilgili karşılaştığımız güçlükler nelerdir?

Nazan: Okullarımız buna göre planlanmamış. Burada öğrencinin gelip kendini ifade edebileceği, oynayabileceği, deşarj olabileceği, bir şeyler öğrenebileceği bir ortamımız olmasını çok isterdim.

Araştırmacı: Peki okula böyle bir talebiniz oldu mu?

Nazan: Okula böyle bir talebim olmadı. Fiziki olarak koşulumuz da yok, bildiğim için talep etmedim.

Araştırmacı: Yaratıcı drama ile ilgili, uygularken ortamla ilgili karşılaştığımız güçlüklerle nasıl baş ediyorsunuz? Çözüm önerileriniz nelerdir?

Nazan: Sınıf ortamında yapacaksam, programlarken bu koşulları göz önünde bulundurarak yapıyorum, daha az hareketli olanı seçiyorum. Grupları ayırırken dikkat ediyorum, buna göre yöntemler tercih ediyorum.

Araştırmacı: Peki yaratıcı drama yöntemine dair etkinlikleri kullanırken daha çok hangi basamakları kullanıyorsunuz?

Nazan: Ben daha çok değerlendirmeyi kullanıyorum. Farklı yöntemlerle anlatıyorum, tek bir yöntem üzerinden gitmiyorum. Biraz diğer yöntemlerle de desteklediğinde en son vurucu noktanın değerlendirme etkinliğiyle rutinleşmiş etkinlikleri kullanıyorum.

Araştırmacı: Örnek verebilir misiniz?

Nazan: Enerji topumuz var. Her oyunun sonunda oyun oynuyoruz. Dersin sonunda oyun oynuyoruz. Bir enerji topumuz var, elimi sürterek bir top oluşturuyorum. Karşımdakinin gözüne bakarak konuyla ilgili öğrendiğini söylüyor. Topu alıp bir başkasına veriyor. Bölüm başlarında da çok rutin olarak kullandığım bir etkinliğim var. Çağrışım kavramları yazdırıyorum. Sonra onu hikâyeye dönüştürüyorlar, bir hikaye oluşturuyorlar. Bazen vaktimiz olduğunda o hikayeleri canlandırıyoruz. Bizimle paylaşıyorlar. İlgilerini çekmek için birtakım yöntemler seçiyorum.

Araştırmacı: Ama en çok değerlendirme basamağını tercih ediyorsunuz.

Nazan: Evet. Ama biraz canlandırma sıkıntı oluyor. Değerlendirme de biraz daha rahat, canlandırma sınıf ortamında eksik kalıyor. Bu eksik kalınca o da tam bir drama oturumu oluyor mu olmuyor mu o da ayrıca tartışılır.

Araştırmacı: Yaratıcı drama yöntemini uygularken hangi öğretim tekniklerini kullanıyorsunuz?

Nazan: Beyin fırtınası, rol yapma da kullandığımız bir yöntem, Fencilerin çok da kullandığı. Diyelim ki ben bu hafta fiziksel ve kimyasal değişimleri anlatacağım. Çocuğa sen kalk fiziksel değişimi ya da kimyasal değişimi anlat dediğimde çocuk zorlanabiliyor. Hadi sen kalk bir mutfağa git, bize bir şey hazırlayacaksın, hazırla, ne yapıyorsan söyle. Çocuk rutin şeylerden bahsediyor. Biz oradan seçiyoruz. Şunu yaptı ha bu fiziksel olay, şunu yaptı bu kimyasal olay. Böyle olunca bir metine bağlı kalmadığı için kendini ifade etmekte de rahat ediyor.

Araştırmacı: Bu yöntemi nasıl kullanıyorsunuz sorusuna güzel bir örnek oldu. Yaratıcı drama yöntemini uygularken hangi öğretim- araç gereçlerini kullanıyorsunuz?

Nazan: Okul olarak, bölge olarak da çok fazla imkânımız yok. Daha çok boya kalemleri, değerlendirme etkinliklerinden kâğıt kalem, o an konumuz ne ise onunla ilgili evden gelebilecek basit bir eşyadır,

oradan yola çıkarak birtakım şeyleri değerlendirmeye çalışıyorum. Çok fazla materyale erişme şansımız yok açıkçası.

Araştırmacı: Ama var olan araç gereçleri kendiniz temin ediyorsunuz. Peki bahsetmiş olduğunuz araç-gereçleri yöntem içerisinde nasıl kullanıyorsunuz? Bunu biraz önce söylediniz zaten değerlendirme aşamasında resim yaptırarak hikayeler yazdırarak yapıyorsunuz. Peki yaratıcı drama yöntemini uygularken sizden kaynaklanan güçlükler var mı?

Nazan: Ben dramayı gerçekten severek yapıyorum. Severek yaptığım içinde daha çok paylaşmak istiyorum. Bazen öyle bir şey oluyor ki grupta tıkanıyorsunuz. Daha çok ileriye gidemiyorsunuz. O zaman role giriyorum, farklı yöne kaydırmış oluyorum. Çıkmaza girdiğimde başka bir etkinliğe giriyorum bağlantılı olarak. Bazen zaman yetmiyor, zamana göre istediğiniz etkinlikler kalmış oluyor veya zaman artıyor yeni bir etkinlik yapıyorsunuz. Sürekli cebinizde bir planınız oluyor.

Araştırmacı: Herhangi bir güçlükle karşılaşırsanız bile alternatifiniz var. Yaratıcı drama yöntemini uygularken öğrencinin sayısı niteliği açısından karşılaştığınız güçlükler var mıdır?

Nazan: Öğrenci sayısı çok büyük etken, dağılım da çok önemli bu yaş grubunda cinsiyet ayrımı çok fazla. Ergenlikle beraber bazı sıkıntılar yaşayabiliyoruz. Onun dışında çok da sorun yok. En kalabalık sınıfımız 23 ya da 24 kişi bu da uygun.

Araştırmacı: Zaman açısından sıkıntı yaşıyor musunuz?

Nazan: Evet. Az önce de değinmiştik buna. Siz bir müfredatla sınırlandırılıyorsunuz. Yapmak istediğiniz çok şey var, ekstra dersler verilmiyor. Bir şeyler eksik kalıyor.

Araştırmacı: Yaratıcı drama yöntemini uygularken Fen Bilgisi öğretim programından kaynaklanan güçlüklerden bahsettiniz. Söylemek istediğiniz noktalar var mı?

Nazan: Dediğim gibi çok yoğun bir program, çocuk aşama aşama ilerleyecekse bu aşamaları sağlam atma adına sadece yararlanmış oluyoruz. Keşke şu şansımız olabilse okullarda; bir denek grubumuz olsa, bir uygulama grubumuz olsa, bunları karşılaştırıp budur diyebilsek. Birtakım verileri ortaya koyabilsek. Maalesef eğitim sistemi hiçbirine müsait değil.

Araştırmacı: Bu farklılıkları göz önünde bulundurarak öğretim programları hazırlanmış olsa daha çok verim alacağınızı düşünüyorsunuz.

Nazan: Kesinlikle.

Araştırmacı: Peki sizce yaratıcı drama yönteminin olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir? Olumlu yönlerinden başlayalım isterseniz.

Nazan: Kalıcı oluyor. Çünkü bilgiyi öğrenciye hazır vermiyorsunuz, kendisi ulaşıyor. O yüzden kalıcı. Daha önceki öğrencilerim ya hocam biz şunu yapmıştık, ben hala onu hatırlıyorum. Ama siz akademik bir bilgi verdiğinizde, kendi öğrettiğinizi biliyorsunuz. Bir sonraki sene geldiğinizde o çocuk da bilgiyi hiç bulamayabiliyorsunuz. Sanki hiç öğrenmemiş gibi yüzünüze bakıyor. Ama yaparak yaşayarak öğrendiği için drama da daha kalıcı olduğuna inanıyorum. O yüzden daha olumlu etkileri olduğunu düşünüyorum. Olumsuz ne olabilir; zaman, mekân, fiziki koşullar, okul yönetiminden kaynaklanan aksaklıklar.

Araştırmacı: Yaratıcı drama konusunda daha çok bilinse ya da tanınsa diyorsunuz, bu tür engeller aşılmış olacak.

Nazan: Kesinlikle.

Araştırmacı: Söylemek istediğiniz başka bir şey var mı hocam?

Nazan: Teşekkür ederim.

EK-13. Öğretmen Seda ile Yapılan Görüşme

Araştırmacı: Merhaba hocam.

Seda: Merhaba.

Araştırmacı: Başlamadan önce sormak istediğiniz bir şey var mı?

Seda: Hayır yok.

Araştırmacı: Bu araştırmayı kabul ettiğiniz için teşekkür ederim. Hazırsanız sorulara başlayacağım.

Seda: Tabi.

Araştırmacı: Yaratıcı drama eğitimi aldınız mı?

Seda: Aldım.

Araştırmacı: Ne zaman? Nerde?

Seda: İlk olarak çağdaş drama derneğinde aldım. Çağdaş drama derneğinde 1111 beş aşamalı kurs bitirdikten sonra 1111 2002 de 2000li yıllarda 2000 de falan başlamıştım. 1111 sonra 2007 yılında Ankara üniversitesi yaratıcı drama yüksek lisans programına başladım. 1111 oradan da mezun oldum. Yani hem çağdaş drama derneği hem Ankara üniversitesinden aldım.

Araştırmacı: Evet. Bu aldığımız yaratıcı drama eğitiminin size nasıl bir katkısı oldu?

Seda: Yani öncelikle immmmm kendimle ilgili böyle kişisel keşifler yapmamı sağladı. Daha sonra mesleğime aktarmama sebep oldu. Mesleğimi daha keyifli yapmamı sağladı. Öğrencilerle ilgili çok fazla şey keşfetmemi sağladı.

Araştırmacı: Bu eğitim süresince hoşunuza gitmeyen durumlarla karşılaştınız mı?

Seda: Drama eğitimi aldığım süreçte mi?

Araştırmacı: Evet.

Seda: Karşılaşmadım. Yani her biri farklı bir deneyimdi benim için ve hepsi çok keyifliydi. Yani yol aldıkça daha çok sevdiğimi fark ettim. Ve benim için vazgeçilmez bir alan oldu ki daha da akademik olarak hani geliştirmek isteyip yüksek lisansını da yapmaya karar verdim.

Araştırmacı: Karşılaştığınız hoşunuza gitmeyen durumları ise tecrübe ve farkındalık olarak aldım? Doğru mu algıladım?

Seda: Yani evet hoşuma gitmeyen bir durum olmadı. Bütün süreç çok hoştu, verimliydi hep çok keyifliydi yani hep heyecanla bekledim heyecanlanarak gittim. Yani hoşuma gitmeyen bir durum olmadı.

Araştırmacı: Tamam. Yaratıcı drama ile ilgili eğitime devam ediyor musunuz?

Seda: Eğitime yani şöyle bütün 1111 çalışmalarım 11 yani eğitim alma anlamında bitti iki tane de bu alanda projem var yapılmış ve sonuçlandırılmış. 1111 şöyle devam ediyorum ulusal ve uluslararası seminerlere katılmaya devam ediyorum. Kendim eğitimler veriyorum hem yetişkinlere hem çocuklara hem öğretmenlere. Eğitim alma alanında ilgimi çeken bir konu olursa atölye olursa gidiyorum ama uluslararası seminerlerin hemen hemen hepsine katılmaya çalışıyorum.

Araştırmacı: Çok güzel. Sizce yaratıcı drama ne demektir?

Seda: Yani bence yaratıcı drama 1111 öğrencinin 11 direkt aktif sürecin içinde olduğu eğlenerek öğrendiği oyunlarla öğrendiği oyunlarla kazanımların eşleştirildiği kendi yaşantılarından yola çıkarak geçirdikleri 1111 oyunsu bir süreçtir.

Araştırmacı: Peki yaratıcı dramanın hangi aşamalardan oluştuğunu düşünüyorsunuz?

Seda: Yani temel olarak üç aşamadan olu dört aşamadan 11 üç aşamadan oluşuyor. 11 ısınma dediğimiz hazırlık aşaması 11 işte burada oyunla öğrenciler ya da katılımcılar hem gruba hem konuya hem mekâna ısınıyorlar 11 her aşaması da kazanımla ilişkili olmalıdır. 11 ısınmadan canlandırma aşaması gelir hem bu giriş gelişme sonuç gibi değerlendirilebilir. Canlandırma aşamasına konuyla ilgili olan 1111 bir canlandırma istenebilir. Burada farklı başka tekniklerde kullanılabilir. Son aşamasında ise değerlendirmedir. Değerlendirme aşaması da 11 kazanıma ne kadar ulaşıldığını ve bütün süreci değerlendirir. Bu aşamaların arasına ara değerlendirmelerde konabilir. Yaptığımız çalışmanın süresine bağlı olarak. Yani ısınmadan sonra da küçük bir ara değerlendirme canlandırmadan sonra bir ara değerlendirme alınabilir.

Araştırmacı: Girmiş olduğunuz fen bilgisi derslerinde drama etkinliklerini kullanıyor musunuz? Ne sıklıkla kullanıyorsunuz?

Seda: yani kullanmaya çalışıyorum. 1111 bütün her ünite de kullanıyorum diyemem ama ünitenin uygunluğuna yıllık plandaki yerimize zamanımıza bağlı olarak 1111 elimde ki planlara göre uyguluyorum ama hani dönemde her dönemde en az üç kere drama salonuna inmiş oluyorlar çocuklar.

Araştırmacı: Yaratıcı drama yöntemini fen bilgisi derslerinde kullandığınız zaman nasıl bir öğrenme gerçekleşeceğine inanıyorsunuz?

Seda: Ya kalıcı bir öğrenme gerçekleşeceğine inanıyorum. Çünkü öğrenci tamamen bedeniyle duygularıyla sürecin içinde oluyor 11 o yüzden öğrenmeler kalıcı oluyor. Duyguları işin içinde girdiği zaman kalıcılık

artıyor. Bu drama sürecinde de çok eğlendikleri ını iyi hissettikleri duygular yaşıyorlar yani gerçekten bir kokuyu bile hissedebiliyorlar ortamda yoksa ı o yüzden bunlar işin içine girince öğrenme de kalıcı oluyor.

Araştırmacı: Peki fen bilgisi derslerinde kullandığınız yaratıcı drama etkinliklerini siz mi dizayn ediyorsunuz?

Seda: Ben hıhı tamamen kendim öğrendiğim bazı şeyleri konuya uyarlıyorum. Yani hazır aldığım bir plan hiç olmadı hepsini kendim planlıyorum.

Araştırmacı: Peki bu plan esnasında dikkat ettiğiniz noktalar nelerdir?

Seda: Yani dikkat ettiğim noktalar tabi kazanıma uyması öncelikle kazanım neyse ona göre planlıyorum. İını kazanımı içerecek konuyla ilişkili bir oyun buluyorum ını öğrenci sayısına dikkat ediyorum hani nasıl bir grup yaparım ona dikkat ediyorum. Mekâna dikkat ediyorum. Mekân ayarlamaya ama önceliğim konunun ana hatlarını nasıl verebilirim nasıl bir canlandırma yaparsam tam konuyla örtüşür oyunlar nasıl olmalı değerlendirme de ki sorular planlamada dikkat ettiğim şeyler bunlar.

Araştırmacı: Hem yaratıcı drama basamaklarına hem de kazanımlar önceliğiniz oluyor ona göre uyarlamış oluyorsunuz.

Seda: Tabi ki kesinlikle.

Araştırmacı: Evet. Fen bilgisi derslerinde kullandığınız drama etkinliklerini planlarken ve uygularken öğrencilerinize neleri kazandırmayı amaçlıyorsunuz?

Seda: İmmm öğrencilere öncelikle o dersin kazanımında akıllarında kalmasını istediğim şeyleri öğrenmelerini kazandırmayı amaçlıyorum. Daha sonra tabi ki eğlenmelerini bu derse istekle gelmelerini ını sadece eğlence yani benim dersim de ki söylediğim en önemli şey şu yaratıcı drama eğlencelidir ama eğlence değildir hala bir ders işliyor olduğumuzu unutmamalarını istiyorum. İını en şeyim tekrarını istemeleri. Değerlendirme de de hepsi tekrarının olmasını istiyorlar. Heyecanla gelmeleri yani fen dersine böyle de oluyormuş demeleri konuyla ilgili işte empati kurmaları gereken noktalarda empati becerilerinin gelişmeleri benim için öncelikli.

Araştırmacı: Yaratıcı drama yöntemine dair etkinliklerini hangi ortamda uyguluyorsunuz?

Seda: İı sınıfta da direkt spontane gelişen şeyler olabiliyor sınıfta ve bizim şansımız hani drama salonumuz var okulumuzun geniş alanları çok fazla at koşturayım dediğiniz geniş alanlarda drama salonunda uyguluyorum.

Araştırmacı: Yaratıcı drama yöntemini uygularken ortamla ilgili karşılaştığınız güçlükler var mıdır?

Seda: yani ortamda daha önce planlamadıysam başka bir grupla çakışabiliyoruz ama bu okulda yedek ya bir drama salonu üç tane drama salonu var geniş alanlar çok fazla sınıflar geniş hemen hızlı bir çözümle başka bir mekâna geçebiliriz. Ses ile ilgili hani müzik kullanıyorsam teknik şeyler olabiliyor yoksa başka hani okuluma avantajı ortam anlamında sıkıntı yaşamıyorum. Başka bi yerde olsa hemen sıraları çeker kendime bir alan yaratırım.

Araştırmacı: Evet. İı yaratıcı drama yöntemine dair etkinlikleri kullanırken daha çok hangi basamaklarını kullanıyorsunuz?

Seda: İmmmm yani etkinlikleri kılınırken ım..

Araştırmacı: Şöyle yani bütün basamakları kullanarak mı?

Seda: dramanın mı?

Araştırmacı: Yani evet.

Seda: Kesinlikle. Eğer ben o dersi yaratıcı drama ile işliyorsam ını yani drama lideri olduğum için de özellikle dikkat ediyorum. İnsanlar drama ile işledik dediklerinde sadece canlandırmayı drama dersi zannediyorlar. O sadece canlandırma. Doğaçlamadır ya da dramatisasyondur. Ben eğer ders planını yaratıcı drama ile işliyorsam kesinlikle ısınma ile başlıyorum canlandırma ile devam ediyorum değerlendirme ile bitiriyorum. Yani çemberle başlıyorum çemberle bitiriyorum. Dramanın bütün şeylerini öğrencilerim bilirler hani drama çalışmasıyla çember olunur sürecin sonunda değerlendirme olur oyun vardır canlandırma vardır gibi.

Araştırmacı: İı peki yaratıcı drama yöntemini kullanırken hangi öğretim tekniklerini kullanıyorsunuz?

Seda: Yani orda tabi öğretim tekniklerinden de işin içine kattığım şeyler olabiliyor ama dramanın kendi tekniklerini kullanıyorum. Dramanın kendi içinde ki işte rol oynama canlandırma rol oynama yeri geliyor işte bilinç koridoru yeri geliyor fotoğraf anı donuk imge bunlar dramanın teknikleri ama öğretim yöntemlerinden de hani soru cevap çok fazla oluyor. Beyin fırtınası, grup çalışması hani bunlarda sürecin içinde otomatik gelişen teknikler.

Araştırmacı: Peki bu bahsetmiş olduğunuz teknikleri yaratıcı dramanın içinde nasıl kullanıyorsunuz? Aklnıza gelen örneklerle açıklar mısınız?

Seda: Yani işte diyelim ki çocuklara bir örnek olay verdik bir problem var bu problemi nasıl çözersiniz bununla ilgili bir canlandırma yapın dediğimde grup kendi içinde zaten beyin fırtınası yapıyor. Canlandırmanın birinde de duymuşsunuzdur çocuklar şey dedi biz şu an beyin fırtınası yapıyoruz hocam

hemen karar vereceğiz ını canlandırmaları değerlendirirken soru cevap tekniği burada ne gördünüz burada ne vardı daha farklı nasıl olabilirdi gibi örneklerle ilişkiler kurabiliriz.

Araştırmacı: Yaratıcı drama yöntemini uygularken hangi araç gereçleri kullanıyorsunuz?

Seda: Yani kendim o anki kazanıma göre değişiyor. Mesela şimdi kartlar vardı işte rol kartları kullanılabilir. Grup yapmak için şimdi kartlar kullandım. Bir fotoğraf kullandım mesela bu çalışmada. Bir görselden yola çıkılarak gidilebilir. O anki araç gereç bir nesne de olabilir. İşte müzikle ilgili araç gereçler kullanılabilir. Yani o konuya göre çok çeşitli olabilir. Bir ip olabilir. Bir top olabilir. Ya da bir konuyla ilgili herhangi bir maket olabilir.

Araştırmacı: Değişik değişik konuma göre kullanabilirim diyorsunuz?

Seda: Hı hı

Araştırmacı: Yaratıcı drama yöntemini kullanırken sizden kaynaklı güçlükler var mı? Varsa neler?

Seda: Benden kaynaklı ne olabilir? yani yok ama grup sayısı fazlaysa hani genelde kendi gruplarımı uyguladığım için planlamış oluyorum zaten. Kendimle ilgili oluşabilecek güçlükleri tespit ediyorum. Sağlıkla ilgili bir problem olmadığı sürece hani öncesinden planladığım için bir sıkıntı yaşamıyorum.

Araştırmacı: Peki drama yöntemi uygularken öğrenci sayısı ve öğrencinin niteliği açısından karşılaştığımız güçlükler var mı?

Seda: Öğrenci sayısı fazla olursa biraz zor olabiliyor tabi. Çünkü dağınıklık ve karmaşa olabiliyor çocukların yaş grubuna bağlı olarak. Ama sınıflarımız 20-23 kişi o yüzden o anlamda sıkıntı yaşamıyorum. Öğrenci niteliği ile ilgili de bazı öğrenciler bunu öncelikle bir eğlence gibi görüp sadece oyun ve eğlenmeye odaklanıyor. Ya da oyundaki kazanmaya odaklanabiliyor. Onları konuya çekiyorum yani biz burada sadece oyun oynamıyoruz konuyla ilgili sadece soru sorarak konu yani şu an hala bir derste olduğumuzu hatırlatmaya çalışıyorum ama bazı öğrencilerin o kazanma hırsı oyundaki amacı saptırabiliyor. Öncelikle yarışmayı kazanmayı düşünabiliyor mesela oyun yarışmaysa ama onlara konuya çekerek süreci toparlamaya çalışıyorum.

Araştırmacı: Yaratıcı drama yöntemini uygularken zaman açısından çektiğiniz güçlükler var mı?

Seda: Yani dersler 40 dakika olduğu için araya teneffüsün girmesi bazen engel olabiliyor bazen küçük gruplar teneffüs ihtiyaçlarını gidermek istiyorlar teneffüste teneffüs molası verip tekrar dönüyoruz. Aslında süreç hiç kesilmese daha güzel benim açımdan hani tamamen. 40 dakikalık planlarda olabiliyor ama bazen yeterli olmuyor. Zaman olarak tek o teneffüs molası. Bazı büyük gruplarda teneffüse çıkmıyoruz ama küçük gruplarda teneffüs molası verip geri dönebiliyoruz.

Araştırmacı: Peki yaratıcı drama yöntemini uygularken fen bilgisi öğretim programından kaynaklanan güçlükler nelerdir?

Seda: Fen bilgisi öğretim programıyla yani orda bir program var aslında onu yaratıcı dramaya dönüştürmek öğretmenin elinde olan bir şey. Her programın aksaklıkları olabilir ama drama ile ilgili ben bir güçlük göremiyorum çünkü o benim kendi becerilerimle ilgili. Yani bir elektrik konusu da yaratıcı drama ile işlenebilir sadece biyoloji konusu değil ama biyoloji konuları daha kolaydır yaratıcı dramaya uygulamaya ama her bir konu yaratıcı drama ile işlenebilir bence o öğretmenin o biçime sokması ile ilgili o yüzden programla ilgili zorluk görmüyorum ben. Hani ikisini ilişkilendirebilme becerisi sadece.

Araştırmacı: Yani programda bir güçlük yok varsa da bu öğretmenle ilgili.

Seda: Tabi öğretmen yani. Program bu konuyu yaratıcı drama ile işleyin demiyor sonuçta hiçbir şekilde teknik önerisi yok öğretmen yapılandırabilir. Özellikle küçük gruplarda beş altılarda her konuya küçük bir drama dokunuşu yapılabilir bence.

Araştırmacı: Sizce yaratıcı drama yönteminin olumlu yönleri nelerdir?

Seda: Yani öğrencinin aktif katılımını sağlar. İni oyunlar olduğu için haz duygusu çok öndedir. İni öğrencinin duygularına dokunur. Yaşantılarla çok ilişkilidir. O yüzden öğrenmede kalıcılığı sağlar. Önemli olan o yaşamla ilişkiyi çok kurduğumuz için kalıcılığı sağlar. Keyif aldığı şeyi de unutmaz öğrenci.

Araştırmacı: Peki olumsuz yönleri nelerdir?

Seda: Yani olumsuz yönleri eğer öğretmen bunu iyi planlamamışsa iyi planlamadıysa öğrenci sadece oyun oynadık eğlendik çıktık gibi algılayabilir. Ama kazanımlarla örtüşen iyi bir plan olursa olumsuzluklar ortadan kalkar yani olumsuz yönleri iyi planlanmadığında hani öğrencilerin oyun oynayıp çıktığı bir ders gibi olur. Yani gürültü fazla olur. Belki amacından çıkmış bir gürültü olur hani gürültü şu anlamda oluyor grup yapıyorsunuz oyun oynanıyor tabi ki sınıftan dışarı çıkan sesler olur yaratıcı drama derslerinde ama amacına uygun seslerse buna gürültü denmez ama amaçsız sesler gürültüye yol açar kontrol sürecini kaybederse öğretmen olumsuz şeyler ortaya çıkar ama yaratıcı dramanın bir yöntem olarak olumsuz bir yönü yok.

Araştırmacı: Yöntem olarak olumsuz yönü yok sadece iyi kontrol edilmeli.

Seda: Süreçte kontrol edilemez olumsuzluklar oluşabilir.

Araştırmacı: Peki sizin eklemek istediğiniz yaratıcı drama ile ilgili şunu da söylemek istediğiniz şeyler var mı?

Seda: yaratıcı drama çok güzel bir teknik ben çok seviyorum. Teknik olarak da seviyorum ders olarak da seviyorum. Yaratıcı dramayı sanat olarak da disiplin olarak da bütün alanlarını seviyorum. Her öğretmen bununla ilgili eğitim anlamlı ve bu süreci deneyimlemeli.

Araştırmacı: Peki eğitim almadan öğretmen yaratıcı dramayı uygulayabilir mi?

Seda: Yani şöyle çok kısa seminer döneminde drama ile tanışıp yapanlarda var biz burada kendi öğretmenlere eğitim veriyorum yani onu yapılandırmada biraz zorluk yaşayabiliyorlar ama eğitim alırlarsa hem yaratıcılıkları geliyor hem daha kolay oluyor yani derslere uyarlamak o yüzden yaratıcı drama profesyonel eğitim almak gerekliliğini düşünüyorum.

Araştırmacı: Tamam eklemek istediğiniz başka bir şey var mı?

Seda: Başka yok.

Araştırmacı: Teşekkürler.

Seda: Ben teşekkür ederim.

EK-14. Öğretmen Adayı Melis ile Yapılan Görüşme

Araştırmacı: Merhaba Hocam başlamadan önce sormak istediğiniz bir şey var mı?

Melis: Şu an yok.

Araştırmacı: bu araştırmayı kabul ettiğiniz için teşekkür ediyorum ve sorularıma başlıyorum.

Melis: Hazırım.

Araştırmacı: Yaratıcı drama eğitimi aldınız mı?

Melis: Hayır hiç almadım.

Araştırmacı: Sizce yaratıcı drama ne demektir?

Melis: mesela çocukların geliştirilmesi açısından kendine öz güveni yüksek olması açısından kullanılan bir yöntemdir?

Araştırmacı: peki. Hangi aşamalardan oluşur yaratıcı drama?

Melis: 5 tane aşaması vardır. Bunlar: ısınmak, öğretmenin kendi oynadığı oyun doğaçlama oluşum ve değerlendirme

Araştırmacı: neden 5 aşamadan oluşması gerektiğini söylüyorsunuz?

Melis: mesela öğrencinin herhangi bir konu hakkında bilgisi yok diyelim ve öğrenci hareketsizse uyuşuksa diyelim öğrenciye ilk başta ısınması için hareket etmeleri lazım daha sonra öğretmenin konuyu anlata bilmesi için öğrenciyle oyun oynaması lazım. Daha sonra öğretmenin öğrenciyle beraber kurguladığı bir oyunla birlikte konuyu anlatabilmesi için öğrencilerle birlikte oyun oynaması lazım ve öğrenci ne anladysa aktif olarak sürece katması lazım. Oluşum aşamasında nerde nelerin yapıldığının belirlendiği bölümdür. Değerlendirme ise adı üstünde değerlendirme bölümü.

Araştırmacı: sizce yaratıcı drama yı öğrenmenizin nedeni ne olabilir?

Melis: ne olabilir...? mesela öğrenciyi geliştirebiliriz sonra yaratıcı düşündürebilir bir fikri yoksa bir fikir ortaya atabilir. Mesela oyun yeteneği varsa gizliyse bunu ortaya çıkarabiliriz.

Araştırmacı: okuduğunuz okulda yaratıcı drama dersi kullanılıyor mu?

Melis: evet kullanıyoruz

Araştırmacı: ne kadar sıklıkla kullanıyorsunuz okulda

Melis: Yani bizim hocamızın yani verdiği yöntem ve tekniklere göre yani mesela her hafta hemen hemen şu anda drama yapıyoruz.

Araştırmacı: Peki özel öğretim yöntemleri dersinde bir fen konusunu anlatırken yaratıcı drama yöntemini kullandığınızı düşününüz. Bu dersi nasıl planlarsınız?

Melis: İlk önce mesela öğrenciye konuyu nasıl anlatmam gerektiğini düşündüm. Daha sonra öğrencilerin anlaması şeklinde bir tane oyun kendi kafamdan kurguladım yazdım. Bayağı bir bunun hakkında düşündüm. Öğrencilerin anlayabilmesi için. Ondan sonra mı işte ben bunu tabi dönütler olarak Oktay hocadan. Ondan sonra tabi bu dönütler sayesinde hani kendimi biraz daha geliştirerekten düzenleyerek yani hani kurguladığım oyunu düzenleyerekten daha sonra da sınıfa sergiledim.

Araştırmacı: Peki özel öğretim dersindeki yaratıcı drama yöntemini öğrendikten sonra bu yöntemin kullanımına yönelik bakış açınız nasıl değişti?

Melis: Bence öğrencilere yapılmalı diye düşünüyorum. Sürekli düz anlatım yönteminden iyi bir alternatif yöntemlerin uygulanması çeşitliliği artırır. Öğrenci mesela daha kalıcı öğrenmeler elde edebilir. Nasıl desem kendisi yaptığı için yıllar geçtikçe bile unutmaz.

Araştırmacı: Yaratıcı drama yöntemini derslerde kullanmak istiyor musunuz?

Melis: Evet düşünüyorum.

Araştırmacı: Neden?

Melis: Öğrencinin aktif olması lazım bana göre. Dersi keyifli hale getirmesi için bence faydalıdır.

Araştırmacı: Sadece öğrencileri aktif hale getirmek için ve öğrenmelerin kalıcı olmasını sağlamak için mi kullanılmalıdır?

Melis: Hayır. Mesela konunun akılda daha fazla kalması için hem de benim zevk almam için.

Araştırmacı: Kullandığımız yaratıcı drama etkinliklerini siz mi planlıyorsunuz?

Melis: Ben planlayabilirim.

Araştırmacı: Planlarken nelere dikkat edeceksiniz?

Melis: Süreye dikkat edebilirim. Ortama dikkat edebilirim. Pasif öğrencilerin nasıl aktif hale geldiğini gözlemleyebilirim.

Araştırmacı: Öğrencilerinizin gelişim özellikleri ve bireysel farklılıklarına da dikkat eder misiniz?

Melis: Evet tabi ki dikkat ederim.

Araştırmacı: Derslerinizde yaratıcı dramayı kullanırken öğrencide nelerin kalıcı olmasını umursuyorsunuz?

Melis: Mesela oyuncu yeteneği yoksa bir öğrencinin o yönde geliştirilebilir. Sonra öğrenci özgüvenini geliştirir, sosyalleşir. Drama kursları var mesela. Oralara yönlendirilebilir. Kalıcılığı sağlayabilir.

Araştırmacı: Yaratıcı dramaya dair etkinlikleri hangi ortamda uygulamayı düşünüyorsunuz?

Melis: Sınıf olabilir, spor salonu olabilir, tiyatro salonu olabilir, konferans salonu falan olabilir.

Araştırmacı: Yaratıcı drama yöntemini uygularken ortamlarla ilgili karşılaşılabilecek zorluklar neler olabilir?

Melis: Çok fazla sesli gürültülü ortam olabilir. Daha sonra küçük alan olabilir. Sıralar sabit olabilir. Fiziksel şartlar iyi olmayabilir.

Araştırmacı: Böyle bir güçlük olursa çözüm önerileriniz neler olabilir?

Melis: Sıralar sabitse spor salonları olabilir. Konferans salonu olabilir. Okul bahçesinde bile olabilir.

Araştırmacı: Peki yaratıcı drama yönteminde hangi basamakları kullanacaksınız?

Melis: Doğaçlama ve oluşum basamağı.

Araştırmacı: Neden?

Melis: Mesela öğrencilerin artist olmasını sağlıyorum. Doğaçlama oynattıktan sonra konuyu topladığım için öğrencilerin yeteneklerini görmeye çalışırım.

Araştırmacı: Yaratıcı dramayı uygularken hangi öğretim tekniklerini kullanacaksınız?

Melis: Çoklu zekâ, soru cevap, altı şapka yöntemi ondan sonra tartışma çok az gibi duruyor. Yaratıcı drama daha çok olabilir. Öğrenci aktif olduğu için bunları kullanırım.

Araştırmacı: Peki biraz önce saydığımız yöntemleri nasıl kullanırsınız? Örneğin; Kartopu tekniğini nasıl kullanırsınız?

Melis: Doğaçlama aşamasında soru sorarım sonra hani konuşurlar oyun oynarlar. Bu şekilde kalıcı olabilir. Karışımın konusu diyelim iki gruba ayırırım grupların da tartışmalarını sağlıyorum. Daha sonra çoklu zekâyı da mesela görsel zekâyı matematiksel zekâyı kullanarak da aktif kılarım.

Araştırmacı: Yaratıcı dramayı planlarken hangi öğretim araç gereçlerini kullanmayı uygun görüyorsunuz?

Melis: Video olabilir tabii köy okulu olmazsa. Daha sonra slayt olabilir. Çalışma kağıtları olabilir. Flaş kart olabilir. Sorular hazırlayabilirim açık uçlu olsun boşluk doldurma olsun. Kavram karikatürü ve poster de olabilir. Bunlar öğrencilerin yaratıcılığını geliştirdikleri için bunlardan getirmelerini isteyebilirim.

Araştırmacı: Yaratıcı dramayı uygularken sizden kaynaklanan güçlükler olduğunu düşünüyor musunuz?

Melis: Evet olabilir. Sesim yetersiz olabilir. Yönlendirmeme gibi şeyler olabilir o gün.

Araştırmacı: Peki bunların üstesinden nasıl gelmeyi düşünüyorsunuz?

Melis: Kendini geliştirerek, güldür güldürü izleyerek.

Araştırmacı: Öğrenci sayısının niteliği önemli midir?

Melis: Önemlidir. 40 kişilik sınıfta aşırı öğrenci varsa 20 20 ayırırım ve öyle oynatırım.

Araştırmacı: Zaman açısından güçlükler olabilir mi?

Melis: Evet olabilir. Süre yetmeyebilir. Öğrencilerin tam anlamalarını sağlamayı düşündüğüm için fazla zaman gerekir.

Araştırmacı: Fen bilgisi öğretim programında drama için yeterli zaman var mı?

Melis: 40 dakikada mesela öğrenciler susmuyorlar. On dakika susturmakla uğraşılıyor. 50 dakika falan olsa ya da ders ayrıca konsa daha iyi olur.

Araştırmacı: Yaratıcı dramayı uygularken programdan kaynaklı güçlükler olacağını düşünüyor musunuz?

Melis: Fen bilgisi dersinin artırılması ya da sürelerin artması ya da ayrıyeten yer vermeye çalışmalı ilgililer.

Araştırmacı: Ekstradan farklı bir olumlu yönü var mıdır?

Melis: Öğrencilere gizil olarak öğrenme kazandırılabilir. İletişim ve diksiyon olarak faydaları da olabilir.

Araştırmacı: Yaratıcı dramanın birkaç olumsuz yönünden bahsedebilir misiniz?

Melis: Çok fazla zaman alıyor. Sürekli oynattığımız için sıkılabilirler.

Araştırmacı: Aklınıza gelen başka bir şey var mı?

Melis: Yok hocam şu anda gelmiyor.

Araştırmacı: Çok teşekkür ederim hocam.

EK-15. Öğretmen Adayı Ülfet ile Yapılan Görüşme

Araştırmacı: Yaratıcı drama eğitimi aldınız mı?

Ülfet: Hayır almadım.

Araştırmacı: Bu eğitim süresince hoşunuza gitmeyen bir durum olmayacak dolayısıyla almadığınızı için.

Araştırmacı: Yaratıcı drama eğitimi almayı düşünüyor musunuz diye sorayım o zaman ben size.

Ülfet: Evet.

Araştırmacı: Sizce yaratıcı drama ne demektir?

Ülfet: Yaratıcı drama böyle zihin çalıştıran bir şey bence. Öğrencilerin daha iyi anlamasını sağlamak için, onları derse daha çok katabilmek için güzel bir yöntem olarak düşünüyorum.

Araştırmacı: Eee peki yaratıcı dramanın aşamalarından bahsedebilir misiniz bize, hangi aşamalardan oluştuğunu düşünüyorsunuz?

Ülfet: Dersteki aşamalarından mı?

Araştırmacı: Hıhı.

Ülfet: Isınma aşaması vardı. Öğrencilerin birbirine ısınmasını sağlıyorduk. Daha sonra oluşumdu galiba. Tam sırasını hatırlayamıyorum ama oluşum vardı. Daha sonra tekrar amaçlı dersi toparlamak amaçlı son kısmı vardı. Hatırladığım şu an bu kadar.

Araştırmacı: Uygulama yaparken yaptığınız etkinlikleri sırasıyla sayarsanız daha kolay olabilir belki. Isınma çalışmalarını yaptınız.

Ülfet: Evet. Daha sonra oyuna geçtik.

Araştırmacı: Oluşum, oyun.

Ülfet: Evet.

Araştırmacı: Canlandırma.

Ülfet: Canlandırma, tekrar.

Araştırmacı: Eee en önemli basamağı değerlendirme diyelim.

Ülfet: Aynen değerlendirme işte tekrar.

Araştırmacı: Yaratıcı drama eğitimi aldınız mı?

Ülfet: Hayır almadım.

Araştırmacı: Yaratıcı drama eğitimi almayı düşünüyor musunuz?

Ülfet: Evet.

Araştırmacı: Bununla ilgili araştırma yaptınız mı?

Ülfet: Yani dersimizle olduğu için evet yaptım. Anlatımını yapabilmem için de bir araştırma yapmam gerekiyordu. Araştırma yaparken keyif aldım yani faydalı olabileceğini düşünüyorum.

Araştırmacı: Tamam. Sizce yaratıcı drama ne demektir?

Ülfet: Yaratıcı drama bence adı üstünde yaratıcılık demek. Öğrencilerin kendi zihinlerinde kurdukları oyunları daha iyi anlayabilmesi için önemli bir yöntem.

Araştırmacı: Yaratıcı dramanın hangi aşamalardan oluştuğunu düşünüyorsunuz? Uygularken hangi basamakları...

Ülfet: Isınma aşaması vardı. Eee oluşum aşaması, oyun aşaması vardı, bir de değerlendirme. Açıklayayım mı?

Araştırmacı: Açıklayabilirsiniz.

Ülfet: Isınma aşamasında öğrenciler birbirine ısınıyorlardı. Daha sonra oluşum aşaması vardı. Bu oluşum aşamasında da oyunun canlandırılması vardı. Canlandırmayı unuttuğum. Daha sonra da değerlendirmesi vardı. Oyun bittikten sonra öğrencilerle bunun değerlendirmesini yaptık.

Araştırmacı: Eee sizce yaratıcı drama yöntemini öğrenmenizin amaçları neler olabilir? Biraz önce bu eğitimi alabilirim demiştiniz ya bundaki amaçlarınız neler olabilir?

Ülfet: Öncelikle amacım hani daha öncesinde yaratıcı dramayı bilmiyordum, dersimin kapsamında bunu öğrendim. Bunu öğrenmemdeki amaç da öğrencilerimle ders işlerken çok keyif aldım. Onların daha iyi anladığını düşünüyorum. Derse daha çok katılım olduğunu düşünüyorum.

Araştırmacı: Bulduğunuz lisans eğitimi içerisinde drama etkinliklerini kullandınız o zaman.

Ülfet: Evet.

Araştırmacı: Ne sıklıkta kullandınız?

Ülfet: İlk defa kullandım.

Araştırmacı: İlk defa kullandınız. Eee özel öğretim yöntemleri dersinde bir fen konusunu anlatırken yaratıcı drama yöntemini kullanacağınızı düşündünüz, dersi nasıl planladınız?

Ülfet: Şöyle planladım. Öncelikle ne yapacağımı, öğrencilere ne vermek istediğimi düşündüm. Daha sonra bunu nasıl yapacağımı tasarladım kafamda. Hani çok yaratıcı olduğumu düşünmüyorum. Onun için çok

yaratıcı bir şey tasarlamadım aslında. Ben oyunumu hazırlarken çok basit şekilde hazırladım, gerisini öğrencilerime bıraktım. Onların yaratıcılığına bıraktım. Hani biraz zorlandım galiba.

Araştırmacı: Özel öğretim yöntemleri dersinde yaratıcı drama yöntemini öğrendikten sonra yöntemi kullanımına yönelik bakış açımız nasıl oluştu?

Ülfet: Sevdim ben bu yöntemi. Daha sıklıkla kullanacağımı düşünüyorum. Öğrencilerime daha verimli olacağımı düşünüyorum. İnşallah öğretmen olabilirsem.

Araştırmacı: Yaratıcı drama yöntemini ileride fen bilgisi öğretmeni olduğunuzda dersinizde kullanmayı düşünüyor musunuz?

Ülfet: Evet düşünüyorum.

Araştırmacı: En çok ne sizi etkiliyor? Mesela öğrencilerinize aktiflik sağladığı için mi, kalıcılık sağladığı için mi? Sizin aklınızda en çok ne kalıyor?

Ülfet: İkisi de. Hem aktiflik sağlıyor hem öğrencilerimin arasındaki iletişimi kuvvetlendiriyor. Öğrencilere bir özgüven veriyor. Derse bakış açıları değişiyor. Hani birçok öğrenci fen bilgisini sevmiyor. Ama böyle oyunlarla onlara fen bilgisini sevdirebiliyoruz.

Araştırmacı: Evet dolayısıyla yaratıcı drama yöntemini hem bir derslerinizde yöntem olarak kullanabileceğinizi hem de derse bakış açılarını değiştirmede etkili olabileceğini düşünüyorsunuz, doğru mu söyledim?

Ülfet: Evet.

Araştırmacı: İnşallah ileride öğretmen olduğunuz zaman yaratıcı drama yöntemini kullandığınızda nasıl bir öğrenme gerçekleşeceğine inanıyorsunuz?

Ülfet: Tam anlayamadım şuan sanırım.

Araştırmacı: İleride öğretmen olduğunuzda bu yöntemi kullanacağınızı söylediniz ya hocam kullandığınız zaman nasıl öğrenmenin gerçekleşeceğini düşünüyorsunuz? Kalıcı öğrenmeler mi, işte öğrencilerin aktif katılımlarını sağladıkları için aktif öğrenmeler mi?

Ülfet: Hem aktif öğreniyorlar hem kalıcı öğreniyorlar. Bu öğrencinin aslında zekasına bağlı. Hangi zekaya yatkın olduklarına bağlı. Mesela sözel olan öğrenciler düz anlatım şeklinde de anlayabilir ama bazı öğrenciler de daha oyun çağlarını geçiremedikleri için yaratıcı dramayla daha iyi öğreneceklerini düşünüyorum. Daha kalıcı olacağını düşünüyorum.

Araştırmacı: Birçok kendini daha iyi ifade edebileceği için tam öğrenmeyi sağlayacağını düşünüyorsunuz.

Ülfet: Evet.

Araştırmacı: Fen bilgisi derslerinde kullandığınız yaratıcı drama etkinliklerinin planını siz mi hazırladınız?

Ülfet: Evet, ben hazırladım.

Araştırmacı: Nelere dikkat ettiniz? Örneğin dramanın basamaklarına mı, öğrencilerinizin gelişim özelliklerine mi? Ki siz sınıf arkadaşlarınıza kullandınız, onların gelişim özelliklerini ve sınıfı tanımanın avantajı da vardı.

Ülfet: Aynen.

Araştırmacı: Nelere dikkat ettiniz?

Ülfet: Ben açıkçası öncelikle basamaklarına dikkat ettim. Çünkü bu basamakları uygulayamadan onlara bir şey katabileceğimi düşünmüyordum.

Araştırmacı: Hem de dramayı doğru kullanmamış olacaktınız.

Ülfet: Evet. Daha sonra da hedef ve kazanımlarına dikkat ettim. Yani benim yaptığım dramada bütün dersin içeriğini kapsıyordu. Ve öğrenciler kendilerini oyun tasarlarırken benim yaptığım yöntemle anlatmaya çalıştılar. Ben de hepsini kapsadığı için hedef ve kazanımlarına dikkat ettim. Ortamın fiziksel koşulları da önemli aslında. Daha küçük bir sınıfta bu kadar etkin bir çalışma yapamazdım. Sınıfın kalabalık olması da beni biraz zorladı açıkçası. Hepsini derse katmakta biraz zorlandım. Hepsiyi iletişim kurmakta biraz zorlandım.

Araştırmacı: Sınıfta hareket edebilen sıralar vardı ya hocam onları kenara çekip öğrencileri aktif bir şekilde ortamda da kullanabilirdiniz.

Ülfet: Evet kullandım da zaten.

Araştırmacı: Zaman kaybı olduğu için mi tercih etmediniz?

Ülfet: Ya açıkçası evet birazcık zaman kaybım vardı ama yine de ben derse katmaya çalıştım hepsini. Ortaya da alıp onlara ısınma hareketi yaptırardım. Birbirleriyle iletişimlerini kuvvetli olsun diye.

Araştırmacı: Gruplara ayırırken hazır oturmuş grupları tercih ettiniz. Neden onları değişik gruplarla karşılaştırmadınız? Mesela her canlandırmada değiştirebilirdiniz. Yine zaman yönetimi konusunda sıkıntı yaşadığımız için mi yoksa dikkatinizden mi kaçtı?

Ülfet: Zaman konusundan kaynaklı.

Araştırmacı: Fen bilgisi derslerinde kullanacağınız drama etkinliklerini planlarken ve uygularken öğrencilerinize neleri kazandırmayı amaçlıyorsunuz? Örneğin benim öğrencim dramayla tanışsın, farklı bir

deneyim kazansın mı? İşte grup dinamiğini öğrenciler arasında yakalamak mı? Dil gelişimlerini desteklemek mi? Amaçlarınızı, aklınıza gelenleri sayarsanız...

Ülfet: Aslında bunların hepsinin kazandırılması lazım öğrencilere. Birbirleriyle iletişim kurdukları için daha aktif oluyorlar, birbirlerini daha iyi tanıyorlar. Derse olan tutumları değişiyor. Öğretmene olan tutumları değişiyor. Öğretmeni sevdiği zaman haliyle dersi de seviyorlar, derse olan ilgileri de artıyor. Yaratıcılıklarını da geliştiriyoruz.

Araştırmacı: Sizin uygulama sonrasında sınıf arkadaşlarınızın o anki öğrencilerinizin diyelim size dönüşleri nasıldı? Drama etkinlikleriyle ilgili bize kattığı şunlar oldu gibi... Ya da neyi destekledin, onlara neyi kattığını düşündün?

Ülfet: Sınıfımın oldukça yaratıcı olduğunu düşünüyorum. Bu konuda bana biraz destek oldular. Bana kazandırdıkları en başta heyecanımı yendiler. Kendime güvenimi arttırdılar. Ama hepsiyle iletişim kurmakta biraz zorlandım. Hepsini derse katamadım. Sıraları gezerken bana bilmediğim birçok şeyi, aklıma gelmeyen şeyleri hatırlattılar konuyla ilgili. Bu kadar.

Araştırmacı: Onların size dönüşü nasıldı? Mesela biz bu yöntemle şunları kazandık, şu farklıydı gibi geri dönüşü aldın mı onlardan?

Ülfet: Evet, aldım. Dramadan sonra onlara ne anladıklarını sorduğumda hepsinden tam dramanın amacına göre cevaplar aldım.

Araştırmacı: Örnek verir misiniz bir tane? Aklınıza gelen...

Ülfet: Aklıma gelen... Mesela dilin ekşi, tatlı, acı olduğu bölümlerini arkadaşlarım drama yaparken diğer dinleyen arkadaşlarım bana onların hangi bölümlerde gerçekleştiğini, nasıl olduğunu anlatırken geri dönüt almış oldum.

Araştırmacı: Evet. Yaratıcı drama yöntemine dair etkinlikleri hangi ortamlarda uygulamayı düşünüyorsunuz? Yani ileride öğretmen olduğunuzda ya da şu anda mesela ders kapsamında yaptığımızda sizde nasıl bir ortam olmalı? Nasıl bir ortamda yapabilirsiniz?

Ülfet: Bence her ortamda yapılabilir yani. Sınıfın durumuna bağlı aslında biraz ama. İstedığımız zaman her ortamda yapabiliriz diye düşünüyorum.

Araştırmacı: Peki yaratıcı drama yöntemini uygularken ortamla ilgili karşılaşabileceğiniz güçlükler neler olabilir her ortamda yaparken?

Ülfet: Sınıfın küçüklüğü, sınıfın kalabalık olması olabilir.

Araştırmacı: Fiziksel anlamda sınıfın küçüklüğü ve sınıfın kalabalıklığı olabilir. Başka?

Ülfet: Bu kadar şu anda aklıma gelen.

Araştırmacı: Bu güçlüklerin üstesinde gelebilmek için çözüm önerileriniz neler olabilir?

Ülfet: Bahçeye çıkarabilirim. Öğrencilerle bahçede ders işleyebilirim. Eee sınıfın kalabalıklığı konusunda bir şey yapabileceğimi düşünmüyorum ama ortam konusunda her türlü değişiklik yapabilirim. Mesela yaz geldiği zaman her alana çıkabiliriz. Eğer yaz değilse onlarla ne bileyim daha geniş ortamda da ders işleyebilirim, yaratıcı dramayı işleyebilirim.

Araştırmacı: Beni sınırlayan sadece fiziksel ortam olur buna da çözüm önerisi üretebilirim. Diğer sorunların üstesinden gelebileceğimi düşünüyorum diyorsunuz.

Ülfet: Evet.

Araştırmacı: Teşekkür ediyorum. Yaratıcı drama yöntemine dair etkinlikleri kullanacağımız zaman daha çok hangi yaratıcı drama basamaklarını kullanacağınızı düşünüyorsunuz? Biraz önce basamakları saymıştık hocam.

Ülfet: Evet ısınma ve değerlendirmeyi daha çok kullanacağımı düşünüyorum. Çünkü ısınmada öğrencilerin ilgisini, dikkatini çektiğimi düşünüyorum. Değerlendirmede de en son toparlama olduğu için hani öğrencilerin neler anladığını değerlendirme kısmında anlayabiliyorum. Onun için ısınma ve değerlendirmeyi daha çok kullanacağımı düşünüyorum.

Araştırmacı: Yaratıcı drama yöntemini uygulayacağınız zaman hangi öğretim yöntem tekniklerini kullanacağınızı düşünüyorsunuz? Örneğin dersinizde daha çok rol oynama üzerinde durdunuz, beyin fırtınası da sanki.

Ülfet: Yani beyin fırtınası da tabii ama daha çok rol oynamanın üstünde duracağımı düşünüyorum ben.

Araştırmacı: Farklı yöntemler de aklınıza geldi mi?

Ülfet: Bir nevi düz anlatım da kullanıyoruz aslında soru cevap da kullanıyoruz. Bu kadar.

Araştırmacı: Biraz önce saymış olduğunuz teknikleri bu yöntemin içinde nasıl kullanmayı planlıyorsunuz? Örnekler vererek yani biraz önce işte soru cevap kullanırken şu şu şekilde yapabilirim gibi.

Ülfet: Mesela soru cevabı kullanırken ben dersi anlatırken öğrencilerime sessiz olarak drama yapmalarını istedim. İstedğim rolü oynamalarını istedim. Daha sonra öğrencilerime burada ne olduğunu ne yaptıklarını sordum. Soru cevap şeklinde aldım. Düz anlatım şeklinde de dersi toparlarken hepsinin fikrini aldıktan sonra ben de dersi toparlarken ve anlatırken düz anlatım yöntemini kullandım. Rol oynamada zaten öğrencilerimin tasarlamış olduğu oyunlardan oluşuyordu. Bu kadar.

Araştırmacı: Peki yaratıcı drama yöntemini uygulayacağınız zaman hangi öğretim araç gereçlerini kullanacağınızı düşünüyorsunuz? Örneğin siz uygulama yaparken sadece kavram karikatürleri ve boşluk doldurma sorularıyla gelmişsiniz. İşte daha farklı materyaller hazırlayabilirmişim dediğiniz şeyler oldu mu? Ülfet: Deney yaptırabilirim öğrencilere. Model de kullanabilirdim. Tahtayı kullandım. Kukla kullanabilirdim, çalışma kâğıdı kullanabilirdim. Zaten ben anlatırken tahtayı kullanmıştım sadece.

Araştırmacı: Müzik de dramada ısınma çalışmalarını yaparken özellikle etkili olabilir. Daha eğlenceli ve aktif olmalarını sağlayabilir. Bu da sizin için bir fikir olsun hocam.

Ülfet: Evet, teşekkür ediyorum.

Araştırmacı: Yukarıda bahsetmiş olduğunuz öğretim araç gereçlerini bu yöntemin içinde nasıl kullanabileceğinizi düşünüyorsunuz?

Ülfet: Kavram karikatürünü öğrencilerin yaratıcılığına bıraktım. Dersi anlayıp anlamadıklarını öğrenmek amaçlı, değerlendirme amaçlı. Boşluk doldurma da yine aynı şekilde. Sınıf içinde bazı soruları çözmüştük birlikte. Daha sonra kalan kısımları da öğrencilere ödev vermişim. İşlemediğim konular da vardı onun için araştırma ödevi verdim. Tahtayı da en son değerlendirme kısmında daha iyi görüp anlayabilmeleri için tahtaya kısa kısa notlar aldım akıllarında kalsın diye. Çünkü bazıları yazarak öğreniyor. Çalışma kâğıdını da bir ön çalışma olarak, hatırlatma amaçlı kullanabilirim. Ama ben kullanmadım.

Araştırmacı: Evet. Yaratıcı drama yöntemini uygularken sizden kaynaklanan güçlükler olduğunu düşünüyor musunuz?

Ülfet: Evet.

Araştırmacı: Neden?

Ülfet: Hepsıyla iletişim kuramıyorum. Açık söylemek gerekirse göz temasında bulunamıyorum. Onun dışında biraz heyecanım vardı. Bu heyecanımın her zaman olacağını düşünüyorum. Ama zaman geçtikçe heyecanımın birazını yendim. Kontrolü sağladığımı hissettikçe heyecanım da geçti. İşte en başta kendime güvenim çok yoktu. Ama derse devam ettikçe, onların ilgisini çektikçe kendime olan güvenim de arttı. Böyle, zevk aldım ben ders anlatırken.

Araştırmacı: Kendinizi kişisel anlamda kendi eksiklerinizi tamamlamaya çalıştığınızı düşünüyorsunuz. Bu çok güzel.

Ülfet: Evet eksiklerimi tamamlamayı düşünüyorum.

Araştırmacı: Yaratıcı drama yöntemini uygularken biraz önce öğrencilerinizin sayısından bahsettiniz. Öğrenci sayısı ve öğrencinin niteliği açısından karşılaştığınız güçlükler neler olabilir? Bu durumda ne yaparsınız?

Ülfet: Ben gruplara ayırdığımda çok küçük bir oyun tasarladıkları için hepsi oyuna dahil olamadı. Hepsi oyuna dahil olamadığı zaman ben onların anlayıp anlamadıklarını değerlendirirken biraz zorlandım. Sınıfın kontrolünü sağlarken de biraz zorlandım. Tek çektiğim zorluklar bunlardı.

Araştırmacı: Biraz zaman açısından sıkıntı yaşadınız sanırım. Yeterli süre verilmiş olsaydı kendinizi daha iyi ifade edebileceğinizi düşünüyor musunuz?

Ülfet: Evet düşünüyorum.

Araştırmacı: Ya da her basamağı daha etkili şekilde işleyebileceğini?

Ülfet: Evet hem her basamağı daha etkili bir şekilde işleyecektim hem de ben duyu organlarını anlattım sadece burun ve dili işledim. O zaman beş gruba ayırıp bütün duyu organlarını işledim. Ve öğrencilere hepsinin kazanımını vermeye çalıştım. Ama sürem kısıtlı olduğu için sadece iki tanesini verebildim.

Araştırmacı: Öğrenci sayısı ve niteliği de süreyle bağlantılı strese girdiğiniz için kontrol edemeyeceğinizi düşündüğünüz için hâkim olabileceğiniz 2 konuda yaptınız ve tamamladınız. Yani çözümü bunda buldunuz.

Ülfet: Aynen öyle.

Araştırmacı: Yaratıcı drama yöntemini uygularken zaman açısından çektiğiniz güçlükler neler olabilir? Mesela şimdi dersi anlatan, sizi kontrol eden bir öğretmeniniz var. Dersin sorumlusu tamamıyla siz olduğunuzda zamanı nasıl planladınız?

Ülfet: Şöyle zaten belirli bir ders saatimiz var. Yapacağım oyunları ona göre tasarladım. Ben şimdi beş tane araç, yöntem kullanarak öğrencilere ders anlatmaya çalıştım. Bunun için zorlandım. Eğer sadece yaratıcı drama olsaydı benim yöntemim o zaman daha etkili bir ders işleyebilirdim. Hani hiç zaman sıkıntısı düşünmeden, yetiştirebilir miyim acaba düşüncesi olmadan öğrencilerime daha çok kazanım daha çok bilgi verebilirdim.

Araştırmacı: Eee şeyi tam olarak anlayamadım. Sadece yaratıcı drama yöntemini kullandığım için dediniz...

Ülfet: Sadece onu kullansaydım. Şimdi ben rol oynama, yaratıcı drama, kavram karikatürü, boşluk doldurmayı kullandım. Hepsini yetiştirebilecek miyim acaba sorusu oluştu kafamda. Onun için bu beni biraz kötü etkiledi. Eğer sadece yaratıcı dramaya dair ders anlatsaydım daha verimli olabileceğimi düşünüyorum.

Araştırmacı: Sürecin içerisinde farklı hedeflere de ulaşmak zorunda kaldığımız için zaman konusunda sıkıntı yaşadınız. Şimdi anladım. Yaratıcı drama yöntemini uygularken fen bilgisi öğretimi programında güçlükler olabileceğini düşünüyor musunuz? Öğretim programını incelemişsinizdir.

Ülfet: Evet inceledim. Ama tam öğrencilerin seviyesine uygun olduğunu düşünüyorum. Yani herhangi bir güçlük olduğunu düşünmüyorum.

Araştırmacı: Hıhı. Peki bununla ilgili öğretim programında işte atıyorum haftada üç dört saat fen dersinin olması size drama etkinliklerini yapmaya teşvik mi eder yoksa zamanım kısıtlı öğretim programını yetiştirememe kaygısıyla yaptırmas mı?

Ülfet: Benim bu dersi anlatırken de zaman sıkıntım vardı. O zaman da zaman sıkıntım olacaktır. Ama zamandan önce öğrencilerin öğrenmesi daha önemli diye düşünüyorum. Ders planını ona göre hazırlarsam yaratıcı dramayı da dersimde işleyebileceğimi düşünüyorum.

Araştırmacı: Çok güzel. Eee sizce yaratıcı drama yönteminin olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir? Şöyle bir toparlayacak olursak.

Ülfet: Aslında olumsuz yöne çok fazla değil. Sadece biraz öğretmenin biraz da öğrencilerin yaratıcılığına bağlı. Tek olumsuzluğu dediğim gibi öğrencilerin kalabalık olması ve benim onlarla iletişim kuramama korkum. Onun dışında olumlu yönleri de öğrencilerin derse olan tutumu artıyor, öğretmene olan ilgisi artıyor. Birbirlerine olan bağları artıyor yani arkadaşlık kurdukça güvenleri artıyor. Birbirlerinden utanmadan, sıkılmadan, korkmadan ders işleyebiliyorlar.

Araştırmacı: Sınıf içi etkileşime de katkısı olacaktır.

Ülfet: Evet ve daha iyi anlayacaklarını düşünüyorum yaratıcı drama sayesinde. Daha çok katılım olacağını düşünüyorum.

EK-16. Öğretmen Adayı Rana ile Yapılan Görüşme

Araştırmacı: Merhaba hocam nasılsınız?

Rana: Merhabalar.

Araştırmacı: Yaratıcı drama eğitimi aldınız mı?

Rana: Daha önce almadım.

Araştırmacı: Sizce yaratıcı drama ne demektir peki?

Rana: Bence yaratıcı drama çocuğun gelişimi açısından çok önemli bir yer kaplıyor. Ne demektir? Öğrencinin hayal gücünü yaratıcılığını ortaya koyabilecek bir öğretim tekniği diyebilirim.

Araştırmacı: Peki yaratıcı dramanın hangi aşamalardan oluştuğunu düşünüyorsunuz?

Rana: Şimdi en başta öğrenciyi ısındırma aşaması daha sonra oyun sergiliyoruz. Oyundan daha sonra da oluşma aşaması çocuğa sergilenen oyundan yola çıkılarak onun oluşturabileceği oyunlar oluşum aşaması konunun oluşumu ve daha sonra değerlendirme, oyunlarla oyunların yaratıcılığı ile.

Araştırmacı: Bu aşamalardan oluştuğunu düşünüyor musun?

Rana: Evet.

Araştırmacı: Peki sizce yaratıcı drama öğrenmenizin amaçları neler olabilir?

Rana: Öğrenciyi tanıyabilmek çünkü hem ben de onlarla iç içe oluyorum o anda. Onlarda birbirleriyle iletişim halinde oluyorlar. Öğrencilerin birbirine daha çok ısınmaları konuyu kendilerine uyarlayarak anlamaya çalışmaları konuya yönelik çalışmalar yapabiliyor olmaları... öylee.

Araştırmacı: Sizin bu yöntemi öğrenmedeki amaçlar ne olabilir?

Rana: Daha iyi bir eğitim sağlayabilmek için ilerde. Her konu sözel olarak ya da sadece düz anlatım yoluyla anlatılamıyor.

Araştırmacı: Hıhımm.

Rana: Bazı konularda öğrencilerinde katılımları onların da hayal güçlerine inebilmek lazım. Onları ön plana çıkarabilmek lazım fende. Bu yüzden.

Araştırmacı: Bu yüzden sizin de bu drama eğitimini öğrenmeniz gerektiğini düşünüyorsunuz.

Rana: Evet.

Araştırmacı: Peki almış olduğunuz fen öğretimi derslerinde mesela özel öğretim derslerinde drama etkinliklerini kullanıyor musunuz?

Rana: Drama etkinliklerini kısmen bazılarında tabi ki hepsinde değil.

Araştırmacı: Ne sıklıkla kullanıyorsunuz peki?

Rana: Ne sıklıklaaa nadiren. Konuya göre değişiyor tabi bu. Ya atıyorum bi DNA konusunu anlatırken kullanabiliyorsan bi elektrik konusunda deney daha etkili oluyor çocuğun öğrenimi açısından.

Araştırmacı: Sizin aldığınız özel öğretim yöntemleri dersinde drama etkinlikleri kullanıyor musunuz ?

Rana: Hayır.

Araştırmacı: Siz kendiniz değil de biraz önce söylediğiniz hangi konularda drama etkinlikleri kullanabileceğinize dair siz özel öğretim yöntemleri dersini alırken drama etkinliklerini kullanıyor musunuz ders alırken?

Rana: kullanmıyorum.

Araştırmacı: Peki özel öğretim yöntemleri dersinde bir fen konusunu anlatırken yaratıcı dramayı kullandığınızı düşünüyorsunuz. Bunun uygulamasını yaptınız zaten.

Rana: Evet

Araştırmacı: Bu dersi nasıl planladınız?

Rana: Bu dersi nasıl planladım?

Araştırmacı: Planladınız?

Rana: Öncelikle literatürü taradım. Yaratıcı dramanın yararlarına ve zararlarına baktım. Bunları göz önünde bulundurarak çalışma yapmaya çalıştım. Planı hazırlarken ilk önce ısınma aşaması için konuya uygun olabilecek hareketler düşündüm çocuklar için oluşum aşamasında sergilettiireceğim oyunu hazırladım çocuklara. Daha önceden öğrenciler belirledim onları oyuna hazırladım. Daha sonra bunu sınıfta sunabilmeleri için onlara prova yaptırıldı. Daha sonra derste oyunu sunduktan sonra konunun oluşma aşamasında tabi dersin gidişine yönelik bende birer oyun sergilettirdim onlardan oyunlar aldım. Daha sonra değerlendirme aşamasında kullanabileceğim kavram haritası, çalışma kağıtları, çalışma kağıtlarının içerisinde konuya yönelik klasik sorular, boşluk doldurma soruları, doğru yanlış sorularının olmasına özen gösterdim. Bu şekilde araştırmalar yaptım, çalışmalar hazırladım.

Araştırmacı: Peki şeyy, planınızı bu şekilde yaptınız ve uyguladınız.

Rana: Evet.

Araştırmacı: Tamam. Özel öğretim yöntemleri dersinde yaratıcı drama kullanımını öğrendikten sonra bu yöntemin kullanımına yönelik bakış açınız nasıl olmuştur?

Rana: Zaman anlamında biraz sıkıntılı olduğunu düşünüyorum. Çünkü öğrenciler oyunu sergileyemiyorlar veya katılmak istemiyorlar ısınma aşamasını yaptırmış olmama rağmen istemeyebiliyorlar. Konu anlaşılabilirlikten oyunlardan, sergilenen oyunlardan anlayamayabiliyorlar. Buda bazı zorluklara sebep oluyor haliyle. Zaman anlamında sıkıntılı olduğunu düşünüyorum.

Araştırmacı: Peki yaratıcı drama yöntemini ileride fen bilimleri öğretmeni olduğunuzda derslerinizde kullanmayı düşünüyor musunuz?

Rana: Zaman açısından sıkıntı yaşamayacağımı düşünürsem eğer kısmen de olsa kullanacağımı düşünüyorum tabi ki.

Araştırmacı: Eğer ileride öğretmen olduğunuzda yaratıcı drama yöntemi kullandığınız zaman nasıl bir öğrenme gerçekleşeceğini inanıyorsunuz?

Rana: Kalıcı öğrenme gerçekleşeceğini inanıyorum. Çünkü eğer öğrenciler katılımı isteyerek yaparsa severek uygularlarsa zaten onlara bir şeyler katacağımdan eminim. Ama işte isteksiz olabiliyorlar. Zaman anlamında yetersizlik yaşayabiliyoruz. Ortam uygun olmayabiliyor. Bu etmenlerden dolayı tabi ki sıkıntı yaşatabiliyor.

Araştırmacı: Fen bilgisi derslerinde kullandığınız yaratıcı drama etkinliklerini siz mi planladınız?

Rana: Evet kısmen. Oyunları ben kendim daha önceden ben hazırladım. Yani benim etkim daha fazlaydı.

Araştırmacı: Peki planlama aşamasında nelere dikkat ettiniz? Örneğin; yaratıcı dramanın basamakları, öğrencilerin zihin gelişim özellikleri gibi kriterleriniz neler oldu?

Rana: Öğrencilerin gelişim özellikleri tabi ki onların anlayabilecekleri şekilde yaş seviyelerine uygun, günlük hayatta karşılaşılabilecekleri şeyle olmasına da özen gösterdim. Bu şekilde...

Araştırmacı: Başka aklınıza gelen?

Rana: Başka... Şu an için gelmiyor.

Araştırmacı: Peki. Fen bilgisi dersinde kullandığınız drama etkinliklerini planlarken ve uygularken öğrencilerinize neleri kazandırmayı amaçlıyorsunuz? Örneğin; öğrencilerinizin farklı olaylarla ilgili deneyim kazanması mı, öğrencilerinizin kendilerini ifade edebilmelerini sağlamak mı yani drama etkinliklerini planlarken ve uygularken öğrencilerinize kazandırma istediğiniz şeyler neler olabilir?

Rana: Konuya olan ilgilerinin artması, derse fene olan ilgilerinin artması yani birbirleriyle olan etkileşimlerinin daha gelmesi. Yani çünkü sınıfta bazı öğrenciler birbirini tanıyamıyor ama dramada yaratıcı dramada onları oyunlarla birbirlerine etkileşim haline sokabiliyoruz. Yani öğrencilerimin birbirleriyle olan etkileşimini arttırabilmek için; fene olan sevgilerinin ya da bakış açılarını geliştirebilmek için olduğunu düşünüyorum.

Araştırmacı: Anlamaya başlıyorsunuz. Peki yaratıcı drama etkinliklerine dair uygulamaları hangi ortamlarda uygulamayı düşünüyorsunuz?

Rana: Sınıf ortamında tabi belli zorlukları olabiliyor. Ama yine en uygun ortamın sınıf olduğunu düşünüyorum. Bu şekilde.

Araştırmacı: Yaratıcı drama yöntemini uygularken ortamlarla ilgili karşılaşılabilecek güçlükler neler olabilir?

Rana: Dar bir alanda oyunun sergilenmesi zor olabiliyor. Sınıfın oturma düzeni bunu etkileyebiliyor özellikle. O yüzden U düzeninde olan bir sınıfta ya da gruplar halinde oturma düzeninde daha iyi sergilenebiliyor yaratıcı dramada.

Araştırmacı: Peki bu güçlüklerin üstesinden gelebilmek için çözüm önerileriniz neler olabilir?

Rana: Dediğim gibi işte oturma düzenini değiştirebiliriz sınıfın Ortam daha geniş daha ferah boşluk olabilir ortada. Öğrencilerin birbiriyle etkileşiminin daha kolay olacağı bir oturma düzeni olabilir.

Araştırmacı: Sıralar sabitse mesela?

Rana: Sıralar sabitse uygun ortam hazırlamaya çalışırım onlar için. Bahçeye çıkarırım veya okulda boş bir sınıf varsa orayı yaratıcı drama sınıfı olarak kullanabilmek için gerekli çalışmalar yaparım izinler alırım ortam değiştirebilirim.

Araştırmacı: Yaratıcı drama yöntemine dair etkinlikleri kullanacağınız zaman daha çok hangi drama basamaklarını kullanacağınızı düşünüyorsunuz?

Rana: Daha çok hangi drama basamaklarını... Yaratıcı dramanın ısınma basamağını kullanmam. Çünkü çocuklar zaten oyunu sergileme esnasında sürekli birbirleriyle iletişim halinde oluyorlar. O yüzden ısınma basamağını kullanmasam da oluşum basamağı ile dersi devam ettirebilirim.

Araştırmacı: Yaratıcı dramada en çok oluşum basamağını kullanacağınızı düşünüyorsunuz.

Rana: Evet.

Araştırmacı: Peki yaratıcı drama yöntemini uygularken hangi öğretim tekniklerini kullanacağınızı düşünüyorsunuz örneğin?

Rana: Rol oynama tekniği... kullanıyorlar zaten oyun esnasında oyunu sergiledikleri için bunu illaki kullanıyorlar. Bu şekilde.

Araştırmacı: Başka aklınıza gelen yöntem teknikler var mı?

Rana: Soru cevap olabilir. Oyun esnasında konunun oluşumu esnasında soru cevapla değerlendirme yapılabilir. Beyin fırtınası tekniğinde de bir tartışma ortamı yaratılarak konu oluştuktan sonra konuya dair eksiklikler veya onların anlamadığı yerler konusunda bir tartışma ortamı yaratabiliriz. Evet.

Araştırmacı: Bu bahsetmiş olduğunuz teknikleri yöntem içinde nasıl kullanacağımızı anlattınız zaten, aklınıza gelen başka bir şey var mı?

Rana: Yok hayır.

Araştırmacı: Teşekkür ederim. Yaratıcı drama yöntemini uygulayacağınız zaman hangi öğretim araç gereçlerini kullanacağınızı düşünüyorsunuz?

Rana: Çalışma kâğıdı olabilir. Tahta, aynı zamanda izletilecek bir animasyon, bir konuya dair video, ya da daha önceden hazırlanmış konuyla ilgili bir slayt olabilir.

Araştırmacı: peki bahsetmiş olduğunuz öğretim araç gereçlerini bu yöntem içerisinde nasıl kullanacağımızı düşünüyorsunuz örnekle açıklar mısınız?

Rana: Örneğin çalışma kâğıdını materyalini örneğin değerlendirme aşamasında yaratıcı dramının değerlendirme aşamasında konu oluştuktan sonra öğrencilere vererek işte belli bir süre vererek kâğıdındaki uygun soruları çözmelerini isteyerek onları bu şekilde değerlendirebileceğimi düşünüyorum.

Araştırmacı: Yaratıcı drama yöntemini uygularken sizden kaynaklanan güçlükler olabileceğini düşünüyor musunuz?

Rana: Evet.

Araştırmacı: Neden?

Rana: Bende bazen kontrol edemeyebiliyorum. Çünkü sınıf çok fazla haşarılık yapabiliyor. Oyunları ciddiye alarak oynamayabiliyorlar. Öğrencilerden kaynaklı şeyler beni de etkiliyor. Dolayısıyla sınıf yönetiminde bazı sıkıntılar yaşayabiliyorum. Olabilir...

Araştırmacı: Peki yaratıcı drama yöntemini uygularken öğrenci sayısı ve öğrenci niteliği açısından karşılaşacağınız güçlükler olabileceğini düşünüyor musunuz?

Rana: Evet kalabalık bir sınıf ortamında sergilenecek bir oyun anlaşılabilirlik için gürültü olabiliyor ya da öğrenci eğer zaten vurdu duymaz bir öğrenciyse oyunu ciddiye alarak sergilemiyor ya da sergilenen oyuna mâni olabiliyor. Bu tür sıkıntılar yaşayabiliyoruz öğrencilerden kaynaklı.

Araştırmacı: Biraz önce söylediniz ama tekrar sormak istiyorum yaratıcı drama yöntemini uygularken zaman açısından çektiğiniz güçlükler olacağını düşünüyor musunuz?

Rana: Evet kesinlikle düşünüyorum. Çünkü zaten dediğim gibi yaratıcı drama tekniğinde hep bir öğrencinin katkısı oluyor. Eğer öğrencide isteksizlik oluyorsa bu yürüyemeyebiliyor. Bazı işte sıkıntılar yaratıyor. Oyun devam etmiyor, anlaşılıyor, tekrarlanması gerekiyor. Sonra işte konu oluşamayabiliyor. Öğrenciler anlayamayabiliyor. Bu yüzden çok fazla zaman alıyor uygulanması.

Araştırmacı: Zaman yönetimi konusunda da sıkıntı yaşayacağımızı düşünüyorsunuz.

Rana: Evet.

Araştırmacı: Peki yaratıcı drama yöntemini uygularken fen bilgisi dersi öğretim programından kaynaklanan güçlükler olabileceğini düşünüyor musunuz?

Rana: Dediğim gibi örneğin bir konuyu anlatırken bu konu oturmayabiliyor yaratıcı drama tekniğinde Haliyle konu oturmayınca diğer konuya geçemiyorsun. Yani bu konu oturmamış oluyor. Öğrenci diğer konuya zaten hazırlıksız başlıyor bu olunca da. Bu yüzden tabi ki sıkıntı yaratacağımı düşünüyorum plan açısından.

Araştırmacı: Peki sizce yaratıcı drama yönteminin olumlu yönleri nelerdir?

Rana: Olumlu yönleri; öğrencilerin hayal dünyalarını ortaya koymalarını istiyoruz bir nevi. Onlarda oluşum aşamasında oyunlar oluşturmaları basamağında. Birbirleri ile etkileşimleri artıyor. Bu şekilde.

Araştırmacı: Peki sizce yaratıcı drama yönteminin olumsuz yönleri nelerdir?

Rana: Dediğim gibi hep konuştuğumuz şey zaman anlamında sıkıntı yaratıyor ve sadece belli öğrenciler katılıyor. Onun dışında katılım olmayabiliyor. Buda sıkıntılı.

Araştırmacı: Başka aklınıza gelen bir şey var mı?

Rana: Hayır.

Araştırmacı: Yaratıcı drama hakkında söylemek istediğiniz başka bir şey var mı peki? Ekleme istediğiniz?

Rana: Zaman açısından eğer sıkıntı yaşamayacaksa ders saatlerinde kesinlikle aslında faydalı bir yöntem olduğunu düşünüyorum.

Araştırmacı: Teşekkür ederim.

Rana: Rica ederim.

EK-17. Öğretmen Adayı Betül ile Yapılan Görüşme

Araştırmacı: Merhaba Hocam.

Betül: Merhaba hocam.

Araştırmacı: Başlamadan önce sormak istediğiniz bir soru var mı?

Betül: Hayır.

Araştırmacı: Bu araştırmayı kabul ettiğiniz için teşekkür ediyorum.

Betül: Rica ederim.

Araştırmacı: Sorulara geçiyorum. Yaratıcı drama eğitimi aldınız mı?

Betül: Hayır, almadım.

Araştırmacı: Eee. Peki sizce yaratıcı drama ne demektir?

Betül: Yaratıcı drama, ee drama canlandırmak demektir. Bir konuyu canlandırmak. Yaratıcı olmasının sebebi de öğrencilerin ee canlandırmasını istediğimiz için onların yaratıcılıklarına bırakmak istediğimiz bir canlandırma yöntemidir.

Araştırmacı: Ee peki yaratıcı dramanın hangi aşamalardan oluştuğunu düşünüyorsunuz?

Betül: Yaratıcı dramanın ilk basamağı ısınma basamağıdır. Isınma basamağı olmalıdır diye düşünüyorum. Eee ikinci olarak öğrencilerle önceden hazırladığımız bir oyun olabilir. Bu da rol oynama basamağıdır. Canlandırma basamağıdır. Üçüncü olarak da doğaçlama basamağı olacağını düşünüyorum ve dördüncü olarak da değerlendirme ve oluşum basamağı şeklinde olduğunu düşünüyorum.

Araştırmacı: Eee sizce yaratıcı drama yöntemini öğrenmenizin amaçları neler olabilir?

Betül: Yaratıcı dramanın...

Araştırmacı: Yöntemini öğrenmenizin amaçları neler olabilir?

Betül: Amaçları neler olabilir?

Araştırmacı: Neden bu yöntemi öğrenmek zorunda hissedersiniz kendinizi?

Betül: Yaratıcı drama daha çok öğrenci merkezli bir yöntemdir. Bence bu şekilde öğrenmenin de daha iyi olduğunu düşünüyorum. Bu yüzden de iyi bir öğretim yöntemi olduğunu düşünüyorum. Sebebi budur yani.

Araştırmacı: Eee almış olduğunuz Fen Eğitimi derslerinde drama etkinliklerini kullanıyor musunuz?

Betül: Hayır kullanmıyorum.

Araştırmacı: Özel öğretim yöntemleri dersinde bir Fen konusun anlatırken yaratıcı drama yöntemini kullandığınızı düşünün bu dersi nasıl planlardınız?

Betül: Bu dersi nasıl planladım. Öncelikle konuyu belirledim. Daha sonra kazanımlara uygun olarak ee seçtiğim öğrencilerle bir oyun hazırladım. Eee yaratıcı dramanın aşamalarını sırasıyla uygulayarak kazanımları öğrencilere vermeye çalışırdım.

Araştırmacı: Eee seçtiğiniz öğrencilerle derken? Önceden belirlediğiniz mi?

Betül: Önceden belirlediğim. Evet. Rol oynama aşamasında.

Araştırmacı: Tamam. Özel öğretim yöntemleri dersinde yaratıcı drama yöntemini öğrendikten sonra bu yöntemin kullanımına yönelik bakış açınız nasıl olmuştur?

Betül: Bu yöntem aslında ben ee biraz daha şey sanı yani şu şekilde düşünüyordum. Öğretici olmayacağını düşünüyordum aslında. Aslında ee fakat en öğretici yöntemin bu olduğuna karar verdim. Çünkü burada öğrenciler yüzde yüz yani merkezde öğrenci var. Bu şekilde öğrenci merkezdeyse çok daha iyi öğreneceğini düşünüyorum.

Araştırmacı: Yani ee olumlu bir bakış açısı kazandırdı size bu.

Betül: Olumlu bir bakış açısı kazandırdı. Evet.

Araştırmacı: Yaratıcı drama yöntemini ilerde Fen bilgisi öğretmeni olduğunuzda derslerinizde kullanmayı düşünür müsünüz?

Betül: Evet düşünürüm. Hatta.

Araştırmacı: Neden?

Betül: Neden çünkü dediğim gibi öğrenci yaşayarak öğrenirse çünkü Dale'in de bahsettiği gibi yaşantılar yoluyla öğrenmek her zaman daha kalıcıdır ve anlamlı bir öğrenme sağlar. Bu şekilde ee kullanmayı tercih ederim.

Araştırmacı: Yaşantı kazandıracığı için kalıcılığı arttıracığını düşünüyorsunuz.

Betül: Evet.

Araştırmacı: Dersinizde de kullanırsınız.

Betül: Kullanırım.

Araştırmacı: İleride öğretmen olduğunuzda yaratıcı drama yöntemini kullandığınız zaman nasıl bir öğrenme gerçekleşeceğini inanıyorsunuz?

Betül: Aslında konuyla ilgili öğrencilerin konunun derinine inebileceğini düşünüyorum. Konunun anlatmak istediğini öğrencilerin daha iyi anlayacağını düşünüyorum. Bu yüzden bu yöntemi tercih ederim.

Araştırmacı: Öğrencilerde nasıl bir öğrenme gerçekleşecek? Kalıcı öğrenme mi gerçekleşir?

Betül: Kalıcı öğrenme gerçekleşir. Ayrıca da hep hatırlar. Kendinden düşünür veya arkadaşlarının canlandırmasından düşünerek ya unutmayacağını da düşünüyorum ve anlamlı anlayacağını da düşünüyorum.

Araştırmacı: Yaşantı kazandıracığı için...

Betül: Evet.

Araştırmacı: Kalıcılık sağlayacak diyorsunuz.

Betül: Evet.

Araştırmacı: Fen bilgisi derslerinde kullandığımız yaratıcı drama etkinliklerini siz mi planladınız?

Betül: Eee oyunları aşamasında oyunu ben planladım. Doğaçlama aşamasında ise öğrencilerin kendi yaratıcılıklarını kullanarak bir şeyler yapmasını istedim konu ile ilgili.

Araştırmacı: Hıhı.

Betül: Bu şekilde kullanmıştım.

Araştırmacı: Peki ileride Fen bilgisi derslerine girdiğiniz zaman yaratıcı drama etkinliklerini planladığınız zaman dikkat edeceğiniz noktalar neler olur? Örneğin; yaratıcı dramanın basamaklarını, öğrencilerinizin gelişim özelliklerini? Dikkat edeceğiniz şeyler neler olur?

Betül: Öncelikle bu yöntemi uygulamak için ben daha önceden öğrenci analizi yapmam gerekiyor. Biraz daha sınıfı tanıdıktan sonra yaparım. Daha sonra sınıf ortamının uygunluğuna bakarak yaparım. Yani ortam uygun mu bu şekilde. Daha sonra da öğrenci özelliklerine göre yaparım.

Araştırmacı: Başka?

Betül: Eee başka. Mesela ortamda bulunan materyallerde çok önemlidir. Eee kullanabileceğim. O dersin hedef ve kazanımlarına uygun ee konularda yapmaya çalışırım.

Araştırmacı: Materyal.

Betül: Evet.

Araştırmacı: Ve kazanımlar.

Betül: Kazanımlar.

Araştırmacı: Peki. Fen bilgisi derslerinde kullanacağımız drama etkinliklerini planlarken ve uygularken öğrencilerinize neleri kazandırmayı amaçlıyorsunuz? Örnek vermeme isterseniz birkaç örnek verebilirim.

Betül: Evet.

Araştırmacı: Örneğin öğrencilerinizin farklı olaylarla ilgili deneyim kazanmasını sağlamak. Öğrencilerinizin kendilerini ifade edebilmelerini sağlamak gibi.

Betül: Öncelikle konudan önce öğrenci arasındaki etkileşimi arttırmak isterim.

Araştırmacı: Evet.

Betül: Daha sonra yaşantı yoluyla öğrencilerin eeee konu kalıcılığını kendi, konunun kalıcılığını arttırmak isterim. Daha sonra öğrencilerimin özgüveninin artmasını isterim. Aslında bazı öğrenciler bilmediğimiz mesela o köşede arka sıralarda kalan öğrencilerde aslında çok iyidir ama onların yaratıcılıklarını ön plana çıkarmak için onların özgüvenlerini arttırmak içinde kullanırım.

Araştırmacı: Evet. Başka aklınıza gelen bir şey var mı hocam?

Betül: Şimdilik yok.

Araştırmacı: Peki yaratıcı drama yöntemine dair etkinlikleri hangi ortamlarda uygulamayı düşünüyorsunuz?

Betül: Yaratıcı drama için ee sınıf ortamı kullanabilirim, ee okul bahçesi olabilir, okul bahçesi daha iyidir hatta. Bu şekilde.

Araştırmacı: Belki kendi okulunuzda bir drama atölyesi oluşturabilirsiniz.

Betül: Drama odası olabilir. Evet drama salonu olabilir.

Araştırmacı: Peki yaratıcı drama yöntemini uygularken ortamla ilgili karşılaşacağımız güçlükler neler olabilir sizce?

Betül: Ortamla ilgili eemm karşılaşacağım güçlükler... Sınıf ortamında uygularsam sınıfın özellikleri olabilir. Materyal eksiliği olabilir belki kullanacaksam. Sınıftaki düzen olabilir. Klasik sınıf olursa mesela uygulaması daha zordur.

Araştırmacı: Sabit sıraların olduğu.

Betül: Evet sabit sıraların olduğu daha çok. U şeklinde mesela sınıflarda daha kolay uygulanacağını düşünüyorum.

Araştırmacı: Peki bu güçlüklerin üstesinden gelmek için çözüm önerileriniz neler olur böylesi durumda?

Betül: Böylesi durumda ee okula drama salonları açılabilir. Eee daha başka bunun için mesela aslında şehirde o o belediyenin de drama salonu olabilir. Aslında drama dersleri orada işlenebilir. Öğrencilerimi götürebilirim oralara.

Araştırmacı: Hıhı.

Betül: Bu şekilde yapabilirim.

Araştırmacı: Eee yaratıcı drama yöntemine dair etkinlikleri kullanacağımız zaman daha çok hangi yaratıcı drama basamaklarını kullanacağınızı düşünüyorsunuz? Neden?

Betül: Öncelikle ısınmayı eğer sınıfta ee yeni yeni tanışmışsam sınıfla ısınma aşamasını sürekli kullanırım. Daha sonra öğrencilerimin etkileşimi birbirleriyle arttığını gördükçe ısınma aşamasını daha süresini kısaltırım. Eee daha sonra oyunlar basamağını mutlaka kullanırım. Çünkü kazanımlarımı karşılamam gerekiyor. Doğaçlama her zaman uzun tutmayı düşünüyorum. Çünkü burada öğrencilerin yaratıcılıkları çok önemli benim için. Eee onların yaratıcılıklarını ön plana çıkarmak için doğaçlamayı her zaman onlara bırakırım.

Araştırmacı: Eee peki yaratıcı drama yöntemini uygulayacağımız zaman hangi öğretim tekniklerini kullanacağınızı düşünüyorsunuz? Mesela dersiniz planlarken daha çok rol oynama vardı, onlara alternatif olarak neleri ekleyebilirsiniz?

Betül: İki rol rol oynama tekniğini kullanırım. Çünkü oyunlar aşamasında ve doğaçlama aşamasında öğrenciler farklı rollere bürünecektir.

Araştırmacı: Hıhı.

Betül: Bu tekniği kullanırım. Eee daha sonra değerlendirme aşamasında öğrencilerin anlayıp anlamadığına dair geri dönüt almak için soru-cevap tekniğini kullanabilirim. Soru-cevap tekniğinde ee etkili sorular sorarak bir tartışma ortamı oluşturabilirim ve öğrencilerime beyin fırtınası yaptırabilirim. Beyin fırtınası tekniğini de kullanmış olurum bu şekilde. Bunları kullanırdım.

Araştırmacı: Başka aklınıza gelen bir şey var mı?

Betül: Yok.

Araştırmacı: Ee az önce bahsettiniz aslında ama tekrar aklınıza gelen bir şey var mı diye soruyu teyit etmek istiyorum. Eee kullanacağımız bu yöntemlerin içerisinde nasıl kullanmayı planlıyorsunuz bu teknikleri? Aslında biraz önce bahsettiniz ama.

Betül: Evet bahsettim. Değerlendirme aşamasında soru-cevabı kullanırdım. Dediğim gibi orda yine beyin fırtınası hatta doğaçlama aşamasında da beyin fırtınası olabilir. Öğrencilerin oyunlar aşamasında ne anlattıklarını düşündüklerinde. Bu şekilde kullanırım.

Araştırmacı: İki peki yaratıcı drama yöntemini uygulayacağımız zaman hangi öğretim araç-gereçlerini kullanırsınız?

Betül: E mesela videoyu kullanabilirim aslında. Değerlendirme ya da oluşum aşamasında video kullanmayı düşünürüm. E çünkü video birçok duyu organına hitap ediyor ve öğretici bence güzel kullanıldığı zaman.

Araştırmacı: Evet.

Betül: Başka çalışma kağıdı kullanırım. Aslında çalışma kağıdını daha çok kullanırım. Öğrenci oyunu izler, doğaçlamayı izler oradan bir sonuç çıkarmaya çalışır ve bu sonuçları çalışma kağıdına yansıtmasını isterim.

Araştırmacı: Evet.

Betül: Bu şekilde daha çok takip eder, izler yani. Bu ikiisini kullanırdım.

Araştırmacı: Ee yukarıda bahsetmiş olduğunuz az önce saydığımız öğretim araç-gereçleri bu yöntemin içerisinde nasıl kullanacağınızı düşünüyorsunuz? Diye sorum olacaktı ama siz zaten biraz önce bahsettiniz.

Betül: Evet.

Araştırmacı: Tekrarlamak istediğiniz ya da eklemek istediğiniz başka bir şey var mı hocam? Bununla ilgili.

Betül: Başka bir şey ee slaytlarda resim gösterebilirim. Mesela göstereceğim şey gözle görülemeyecek bir şeyse daha küçükse, öğrencilerin günlük hayatta karşılaşamayacağı bir şeyse slaytta resim şeklinde oluşum aşamasında gösterirdim.

Araştırmacı: Tamam. Teşekkür ederim.

Betül: Rica ederim.

Araştırmacı: Yaratıcı drama yöntemini uygularken sizden kaynaklanan güçlükler olacağını düşünüyor musunuz?

Betül: Evet düşünüyorum aslında. Evet düşünüyorum çünkü yaratıcı dramayı uygulamak konuyla bağdaştırmak biraz zordu ve bunu kendimin tam bilmediğimi düşünüyorum. Bununla ilgili daha bilgili olsam nerede neyi kullanacağımı bilsem hangi aşamada ne yapmam gerekeceğini bilsem daha iyi uygulardım. Bu eksikliklerimden dolayı bazı kazanımları karşılayamayabilirim. O ders süresine yetiştiremeyebilirim. Bu yüzden bu sıkıntıları kendimde görüyorum.

Araştırmacı: Kendinizdeki alan yet- e alan

Betül: Alan bilgisi eksikliği olabilir.

Araştırmacı: Alan bilgisi eksikliğinden kaynaklı e tekniği tamamıyla bilmeyişinizden kaynaklı bu sorunlarla karşı- bu sorun bu benim için sorundur diyorsunuz. Bununla ilgili eğitimler alarak kendimi güncelleyerek daha aktif daha iyi bir hale gelebileceğinizi düşünüyorsunuz. Doğru mu anladım?

Betül: Evet. Doğrudur çünkü bu tekniğin ee yöntemin çok güzel bir yöntem olacağını düşünüyorum.

Araştırmacı: Peki yaratıcı drama yöntemini uygularken öğrenci sayısı ve öğrencinin niteliği açısından karşılaşacağımız güçlükler olacağını düşünüyor musunuz?

Betül: Evet düşünüyorum.

Araştırmacı: Öğrenci sayısı ve öğrenci niteliği.

Betül: Evet düşünüyorum. Eee içine kapanık öğrenciler olabilir. Eee psiko-motor becerisi gelişmemiş öğrencilerim olabilir. Eee onları bu şekilde yine yine bu yöntemi kullanarak onları açabileceğimi düşünüyorum. Onları aktif ve özgüvenli hale getirebileceğimi düşünüyorum.

Araştırmacı: Ee ders yani dersin kazanımlarından ziyade dramanın sosyal kazanımlarından da bahsediyorsunuz.

Betül: Evet aynen öyle.

Araştırmacı: Yani öğrencilere sosyal anlamda da bir şeyler katacağını, değiştireceğini düşünüyorsunuz.

Betül: Evet. E öğrenci sayısı açısından da fazla öğrencili ortamlarda biraz daha zor uygulanabilir bir yöntem olabilir aslında.

Araştırmacı: Kalabalık sınıflarda.

Betül: Evet kalabalık sınıflarda zor olacağını düşünüyorum ama yine de bu yöntemi çok iyi bir şekilde öğrenirsem ya bunların üstesinden gelebileceğimi düşünüyorum.

Araştırmacı: Evet çok güzel. Peki yaratıcı drama yöntemini uygularken zaman açısından çektiğiniz güçlükler olacağını düşünüyor musunuz?

Betül: Evet düşünüyorum aslında. Çünkü fazla kazanımlı konularda yetiştirmeyeceğimi düşünüyorum. Yarım kalmasını da istemiyorum. Bir derste bitiremezsem öbür derse uzamasını istemiyorum. Bu yüzden ee ya da anlaşılması zor konularda ve daha çok kazanımı az konuları tercih ederdim.

Araştırmacı: Eee zamanla ilgili problemi kazanımları azaltarak uygulama yapacağımızı düşünüyorsunuz.

Betül: Evet ya da daha az kazanımlı konulara yönelebilirim.

Araştırmacı: Tamam. Peki ee yaratıcı drama yöntemini uygularken Fen Bilgisi öğretim programlarından kaynaklanan güçlükler olacağını düşünüyor musunuz?

Betül: Eee bazı güçlükler olabilir ama bu güçlükleri de bu yaratıcı drama yöntemini daha iyi öğrenerek üstesinden gelebilirim. Aslında programdan kaynaklanan sıkıntı olduğunu düşünmüyorum. Bu şekilde.

Araştırmacı: Ee programdan kaynaklanan bir sıkıntı olacağını düşünmüyorum, olsa da bunu drama eğitimini aldıktan sonra ya da drama ile ilgili hakimiyetim arttıkça kontrol edebileceğimi düşünüyorum diyorsunuz dimi.

Betül: Aynen öyle evet.

Araştırmacı: Ee peki sizce yaratıcı drama yönteminin olumlu yönleri nelerdir?

Betül: Olumlu yönleri öğrencilerimin özgüvenlerini artırır. Eee içine kapanık öğrencileri daha aktif hale getirebilir. Konuyla ilgili dediğim gibi yaşantı yoluyla öğrenmek anlamlı öğrenme sağlar. Bu yüzden daha kalıcı bir öğrenme yapmış olduğumu düşünürüm.

Araştırmacı: Evet.

Betül: Bunu uyguladıktan sonra da öğrencilerimde görürüm zaten. İn olumlu olarak bu şekilde.

Araştırmacı: Peki sizce olumsuz yönleri nelerdir yaratıcı drama yönteminin?

Betül: Olumsuz yönleri nelerdir? Eee olumsuz yönleri olarakta e öğrenci mesela bu drama yöntemini iyi bir şekilde uygulayamazsak öğrenci kendini bir oyunun içinde hissedebilir ve yani bilinçsiz bir şekilde oynayabilir anlamadan. Daha sonra sınıf hakimiyeti konusunda ee hakimiyet yeteneği yüksek bi olan öğretmenle bu şekil yapılmalıdır ki hakimiyet sağlanmadığı zaman sınıf dağılabilir. Daha çok hani iyi konuyu iyi anlatacağım derken daha kötü bir şekilde anlatılabilir. Eee başka bir olumsuz yönü de kazanımların hepsi yetiştirilemeyebilir. Daha çok zor anlaşılan konuları uygulanabilecek bir yöntemdir bence.

Araştırmacı: Zor olan konuların kolay öğrenilebileceğini mi düşünüyorsunuz?

Betül: Evet zor olan konuların bu yöntemle daha kolay olabileceğini düşünüyorum. O yüzden her konuya uygun değildir mesela bence. Bu da bir olumsuz yönüdür. Daha sonra oynayan kişilere e bu yüzden öğretmende yine hakimiyet yeteneği yüksek olmalıdır ki oynayan kişileri diğer öğrenciler izlemelidir. Herkes öğrenmelidir yani. Sadece oynayan kişiler değil tüm sınıf öğrenmelidir. Önemli olan budur bunu sağladıktan sonra ee bu da bir olumlu yöne dönüşebilir yani bence.

Araştırmacı: Söylemek istediğiniz başka bir şey var mı hocam? Drama ile ilgili, yaratıcı drama ile ilgili. Eklemek istediğiniz?

Betül: Eklemek istediğim dediğim gibi Fen bilgisi benim gibi Fen bilgisinde okuyan öğrenciler için e bence böyle bir eğitim ee yerleri açılabilir. Kurslar açılabilir. Gerçekten buna çok ihtiyaç var. Eee öğretmenler öğrenmeli ki öğrencilerine uygulayabilmeli bence. Eee biz yaratıcı drama yöntemini yani tam olarak bilmiyoruz ki tam olarak uygulayalım. Bu yüzden bununla ilgili eğitim veren yerler olabilir. Daha çok bu

yöne yönelerek e dediğim gibi yaratıcı drama salonları olabilir. Belediye bu konuda destek verebilir veya okul, özel okulsal onlar destek verebilir. Bu gibi kurs ve salonların ı açılmasını isterdim.

Araştırmacı: Ee özel olarak zaten bu kurslar mevcut ama siz kendi öğretim programı içerisinde okullarda da öğretebileceğini devlet okullarında da bununla ilgili kurslar açılması gerektiğini konusunda eksikliğini hissediyorsunuz.

Betül: Evet hissediyorum doğrudur.

Araştırmacı: Teşekkür ederim hocam.

Betül: Ben teşekkür ederim hocam. Sağ olun.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı: Aydan BAHADIR NALÇACI
Uyruğu: Türkiye (T.C)
Doğum Tarihi ve Yeri: 20.11.1984 – Malatya
Medeni Durum: Evli
E-posta: bahadiraydan@gmail.com
Yazışma Adresi: Şehit Osman Gülmez Ortaokulu Çat/ERZURUM

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Tarihi
Lisans	İnönü Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Kimya Mühendisliği	2018
Lisans	Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi Öğretmenliği	2009
Lise	Malatya Turgut Özal Anadolu Lisesi	2002

İŞ DENEYİMLERİ

Yıl	Kurum	Görev
2017-Halen	Şehit Osman Gülmez Ortaokulu/ Erzurum	Fen Bil. Öğret.
2012-2015	Özel İbrahim Yücel Ortaokulu/ Malatya	Fen Bil. Öğret.

YABANCI DİL

İngilizce

YAYINLAR

Bahadır Nalçacı, A., & Bektaş O. (2018) Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemi Hakkındaki Görüşleri. 29.Uluslararası Drama Kongresi-25-28 Ekim 2018- ANKARA